

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549

โดย

นางสาวสุพาพรรณ สกุลเจริญพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549

โดย
นางสาวสุพาพรรณ สกุลเจริญพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประวัติศาสตร์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาประวัติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ECONOMIC CHANGES OF NONTHABURI PROVINCE, A.D.1982-2006

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Arts (HISTORY)

Department of HISTORY

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2020

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549
โดย	สุภาพรรณ สกุลงเจริญพร
สาขาวิชา	ประวัติศาสตร์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ เกียรติสกุล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพร ภู่งศ์พันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ เกียรติสกุล)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิภาพร รัชตพัฒนากุล)

59205203 : ประวัติศาสตร์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : เศรษฐกิจ, จังหวัดนนทบุรี, ธุรกิจอุตสาหกรรม, ธุรกิจบ้านจัดสรร, ธุรกิจการท่องเที่ยว

นางสาว สุพาพรรณ สกุลเจริญพร: การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ เกียรติสกุล

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549 จากผลการศึกษาพบว่าเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมีการเปลี่ยนแปลงเป็น 2 ระยะสำคัญ โดยระยะแรกคือ ในช่วง พ.ศ. 2525-2539 เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการทำเกษตรกรรมเป็นการทำธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรร โดยมีปัจจัยสืบเนื่องมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้งสามฉบับนี้มีนโยบายในการพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้จังหวัดนนทบุรียังเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นตลาดแหล่งใหญ่ที่สำคัญของไทย รวมทั้งมีเส้นทางคมนาคมที่สามารถเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรส่วนใหญ่มาจากการย้ายถิ่นฐานของประชากรในจังหวัดอื่นเข้ามาทำงานและอาศัยในจังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตามปัจจัยในเชิงภูมิศาสตร์และการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างต่อเนื่อง นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลให้มีการเกิดขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรอย่างต่อเนื่องในระยะแรก

ส่วนในระยะที่สองคือ ในช่วง พ.ศ. 2540-2549 ซึ่งเป็นช่วงที่ธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีเกิดการชะลอตัว เนื่องจากใน พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ส่งผลให้รัฐบาลต้องเร่งออกมาตรการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวภายใต้ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้งสองฉบับนี้รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งหวังให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจด้วยเหตุนี้สำนักงานจังหวัดนนทบุรีจึงมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมขึ้นภายในจังหวัด เพื่อเป็นการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน อย่างไรก็ตามขณะเดียวกันภาครัฐและสำนักงานจังหวัดนนทบุรีก็ได้มีการออกนโยบายที่เอื้อต่อการฟื้นฟูธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรให้ฟื้นตัวขึ้นอีกด้วย ดังนั้นในช่วง พ.ศ. 2540-2549 จึงเป็นช่วงที่มีการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว การชะลอตัวและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรร อย่างไรก็ตามทั้งสองระยะที่กล่าวมาข้างต้นถือเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีอย่างชัดเจน

59205203 : Major (HISTORY)

Keyword : Economy, Nonthaburi Province, Industrial Business, Housing Estate Business, Tourism Business

MISS SUPAPHAN SAKULCHAROENPORN : ECONOMIC CHANGES OF NONTHABURI PROVINCE, A.D.1982-2006 THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR PUENGTHIP KAITTISHAKUL, Ph.D.

This Thesis is purposely aimed to study Economic Changes of Nonthaburi Province, A.D.1982-2006. It was found as a result of the study that economic changes of Nonthaburi Province significantly took place at 2 period of times with the first period taking place from 1982 to 1996 that saw the economy of Nonthaburi Province changing from farming to industrial and Housing Estate Business arisen consequently as a result of the factors from the 5th National Economic and Social Development Plan (1982-1986), the 6th National Economic and Social Development Plan (1987-1991), and the 7th National Economic and Social Development Plan (1992-1996). All these three National Economic and Social Development Plans had a policy to develop Nonthaburi Province to be the area to support the expansion of Bangkok Metropolis because of the reason that it is a Province having its area bordered with Bangkok, the importantly large market sources of Thailand, with communications routes that could comfortably connect with Bangkok both by lands and waterways. In addition, it was the Province with a continuous increase in the population that the increase in the number of population was mostly as a result of the migrations of the populations in the other Provinces coming in to work and live in Nonthaburi. Nevertheless, the geographic factor and the continuous increase in the population were considered as the important factors consequently resulting in the emergence and expansion of the industrial and housing estate business continuously in the first period.

On the second period which was from 1997 to 2006, the industrial and housing estate business in Nonthaburi were slowed down because in 1997, Thailand had been faced with the economic crisis eventually resulting in the government to expedite the issuance of measures to solve such problem under the 8th National Economic and Social Development Plan (1997-2001) and the 9th National Economic and Social Development Plan (2002-2006) which under these two National Economic and Social Development Plans, the government had a plan to promote tourism fully hoping it to be a key tool in solving the economic problem. For such reason, Nonthaburi Provincial Office had mapped out a plan to promote historical and cultural tourism within the Province in an effort to create jobs and increase incomes to the people. However, at the same time the government sector and Nonthaburi Provincial Office had issued a policy to facilitate the revival of the industrial and housing estate business, as well. Therefore, during the period from 1997 to 2006, it was the period of the expansion of the tourism business, the slowdown and expansion in the industrial and housing estate business. Nevertheless, the two periods as abovementioned were considered to be the periods that the economic change in Nonthaburi Province were clearly seen.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ เกียรติสทกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เอาใจใส่ผู้ศึกษา เสียสละเวลาให้คำแนะนำในด้านการค้นคว้าเอกสารแนวคิด การวิเคราะห์ รวมถึงการเขียนงานเชิงวิชาการ จนกลายมาเป็นวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ซึ่งผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ และระลึกถึงพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพร ภู่งศ์พันธ์ ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิภาพร รัชตพัฒนากุล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลาและกรุณาให้คำแนะนำอันมีประโยชน์ โดยเฉพาะข้อมูลสถิติภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนนทบุรี ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคุณศีกดาธู ศักดิ์เศรษฐ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดนนทบุรี และคุณสุทิพย์ ไชยประพันธ์ หัวหน้าสำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในด้านข้อมูลแก่ผู้ศึกษา พร้อมทั้งนี้ขอขอบพระคุณคุณย้งยศ บุญจันทร์ และเพื่อนๆปริญาโท สาขาวิชาประวัติศาสตร์ที่ให้การช่วยเหลือผู้ศึกษามาโดยตลอด

ท้ายที่สุดผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อเชาวลิต สกุลเจริญพร คุณแม่อุไรวรรณ สกุลเจริญพร คุณย่าทองสุข สกุลเจริญพร และคุณอาจันทิมา สกุลเจริญพร ผู้ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้ศึกษาเสมอมา พร้อมทั้งนี้ขอขอบคุณน้องสาวกัลยรัตน์ สกุลเจริญพรที่ช่วยเหลือผู้ศึกษาในด้านการถ่ายภาพ และการตัดต่อภาพ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จโดยสมบูรณ์

สุพาพรรณ สกุลเจริญพร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2.ทบทวนวรรณกรรม.....	4
3.วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	10
4.ขอบเขตของการศึกษา.....	10
5.วิธีการศึกษา.....	11
6.แหล่งข้อมูล.....	12
7.ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2.....	13
ความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีก่อน พ.ศ. 2525.....	13
2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์จังหวัดนนทบุรี.....	13
2.1.1 สภาพที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดนนทบุรี.....	13
2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนนทบุรี.....	14
2.2 ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี.....	19

2.3 เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วงก่อน พ.ศ. 2525.....	28
2.3.1 แหล่งทำนาข้าว.....	28
2.3.2 แหล่งผลิตผลไม้.....	30
2.3.3 แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผา.....	37
บทที่ 3.....	42
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2539.....	42
3.1 การเกิดขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง.....	42
พ.ศ. 2525-2539.....	42
3.1.1 การเกิดขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี.....	43
ระหว่าง พ.ศ. 2525-2534.....	43
3.1.2 การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี.....	56
ระหว่าง พ.ศ. 2535-2539.....	56
3.2 การเกิดขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง.....	68
พ.ศ. 2525-2539.....	68
3.2.1 การเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และ.....	69
อำเภอบางกรวย ระหว่าง พ.ศ. 2525-2529.....	69
3.2.2 การขยายตัวของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง.....	76
พ.ศ. 2530-2539.....	76
บทที่ 4.....	104
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549.....	104
4.1 การขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง.....	104
พ.ศ. 2540-2549.....	104
4.1.1 การเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในอำเภอปากเกร็ด....	105
ระหว่าง พ.ศ. 2540-2544.....	105

4.1.2 การเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและการขยายตัวของการท่องเที่ยว.....	118
เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง	118
พ.ศ. 2545-2549.....	118
4.2 การชะลอตัวและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี	128
ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549	128
4.2.1 การชะลอตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี	128
ระหว่าง พ.ศ. 2540-2544.....	128
4.2.2 การขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี.....	134
ระหว่าง พ.ศ. 2545-2549.....	134
4.3 การชะลอตัวและการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัด	148
นนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549	148
4.3.1 การชะลอตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี.....	148
ระหว่าง พ.ศ. 2540-2544.....	148
4.3.2 การขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี	152
ระหว่าง พ.ศ. 2545-2549.....	152
4.4 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีที่ส่งผลต่อการขยายตัวของชุมชนเมือง..	170
และการปรับเปลี่ยนอาชีพของราษฎร ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549	170
4.4.1 การขยายตัวของชุมชนเมืองที่พักอาศัยในหมู่บ้านจัดสรรขึ้นในอำเภอต่างๆของ.....	171
จังหวัดนนทบุรี.....	171
4.4.2 การขยายตัวของตลาดและห้างสรรพสินค้าในจังหวัดนนทบุรี	181
4.4.3 การปรับตัวในการประกอบอาชีพของราษฎรเพื่อสอดคล้องกับการขยายตัวของการ	
ท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี	

บทสรุป 200

รายการอ้างอิง..... 208

ประวัติผู้เขียน 217

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2525.....	44
ตารางที่ 2 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2531.....	51
ตารางที่ 3 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2536.....	57
ตารางที่ 4 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2539.....	65
ตารางที่ 5 พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2526-2529.....	70
ตารางที่ 6 รายชื่อบ้านจัดสรรที่ก่อสร้างขึ้นบนถนนต่างๆของอำเภอเมืองนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2527-2529	72
ตารางที่ 7 รายชื่อบ้านจัดสรรที่ก่อสร้างขึ้นบนถนนต่างๆของอำเภอปากเกร็ดและอำเภอบางกรวย ระหว่าง พ.ศ. 2527-2529.....	74
ตารางที่ 8 รายชื่อของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2531	78
ตารางที่ 9 รายชื่อของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2536	89
ตารางที่ 10 จำนวนประชากรในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2536-2537	92
ตารางที่ 11 รายชื่อของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2537	93
ตารางที่ 12 รายชื่อของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2538	97
ตารางที่ 13 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2544.....	130
ตารางที่ 14 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2545.....	135

ตารางที่ 15 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2547	141
ตารางที่ 16 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2540.....	149
ตารางที่ 17 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2545.....	152
ตารางที่ 18 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2546.....	156
ตารางที่ 19 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2547.....	160
ตารางที่ 20 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2548.....	163
ตารางที่ 21 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2549.....	167
ตารางที่ 22 แสดงอัตราความหนาแน่นของจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549	174
ตารางที่ 23 ตลาดและห้างสรรพสินค้าที่รองรับการขยายตัวของชุมชนบ้านจัดสรร ก่อน พ.ศ. 2540	181
ตารางที่ 24 ตลาดและห้างสรรพสินค้าของจังหวัดนนทบุรีที่รองรับการขยายตัวของชุมชนบ้านจัดสรร ระหว่าง พ.ศ. 2545-2548.....	186

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แผนที่ดาวเทียมแสดงอาณาเขตของจังหวัดนนทบุรี.....	14
ภาพที่ 2 แผนที่แสดงบริเวณคลองต่างๆในจังหวัดนนทบุรี.....	18
ภาพที่ 3 แผนที่แสดงคลองที่ขุดในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิและสมเด็จพระเจ้าปราสาททองรวมทั้งบริเวณที่ตั้งของป้อมปราการของเมืองนนทบุรีในสมัยสมเด็จพระนารายณ์.....	21
ภาพที่ 4 แผนที่แสดงแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาจนไหลลงสู่ทะเล.....	22
ภาพที่ 5 แผนที่แสดงบริเวณคลองที่ขุดในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ.....	24
ภาพที่ 6 ภาพลักษณะร่องสวนทุเรียนของจังหวัดนนทบุรี.....	31
ภาพที่ 7 ภาพทุเรียนที่นำมาวางขายในจังหวัดนนทบุรี.....	36
ภาพที่ 8 ภาพภายในโรงงานขนมปังนนท์เบเกอรี่.....	49
ภาพที่ 9 ภาพช่างกำลังซ่อมเครื่องจักรกลที่ใช้ในการฝัดข้าวภายในโรงงานวิชัยการช่าง.....	50
ภาพที่ 10 ภาพช่างกำลังขัดเงาเก้าอี้สแตนเลสในโรงงานของนายถาวร.....	64
ภาพที่ 11 แผนที่การขยายตัวของบ้านจัดสรรตามแนวถนนในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี.....	76
ภาพที่ 12 ภาพบ้านเดี่ยวในหมู่บ้านกฤษดานคร โครงการ 10.....	83
ภาพที่ 13 ภาพอาคารพาณิชย์ในหมู่บ้านรัตนนิลนคร.....	84
ภาพที่ 14 ภาพบ้านเดี่ยวในหมู่บ้านชลลดา.....	85
ภาพที่ 15 แผนที่การขยายตัวของบ้านจัดสรรตามแนวถนนในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี.....	87
ภาพที่ 16 แผนที่การขยายตัวของบ้านจัดสรรตามแนวถนนในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน.....	101
ภาพที่ 17 ภาพของนายไพศาล ชยานุวัฒน์ กรรมการผู้อำนวยการ บริษัทบางใหญ่เรียลเอสเตท... ..	102
ภาพที่ 18 ภาพแสดงสถานที่ท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด.....	106
ภาพที่ 19 ภาพรูปปั้นของพระอาจารย์สุน.....	107
ภาพที่ 20 ภาพเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง.....	108

ภาพที่ 21 ภาพเจดีย์มูตาว.....	110
ภาพที่ 22 ภาพเจดีย์ทรงรามัญประดับลายปูนปั้นหน้าอุโบสถ.....	111
ภาพที่ 23 ภาพเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง.....	112
ภาพที่ 24 ภาพประเพณีรำมอญ.....	114
ภาพที่ 25 ภาพนางอรุณศรี ฤทธิ์เดชกำลังปั้นหม้อ.....	115
ภาพที่ 26 ภาพนักท่องเที่ยวกำลังเลือกซื้อหม้อน้ำลายวิจิตรขนาดเล็กไว้สำหรับตั้งโชว์.....	116
ภาพที่ 27 ภาพร้านขนมดอกจอกของนางสุกัญญา อรุณรัตน์.....	117
ภาพที่ 28 ภาพสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดนนทบุรี.....	120
ภาพที่ 29 ภาพพระมหาเจดีย์ที่ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ.....	121
ภาพที่ 30 ภาพพระแม่ธรณีบีบมวยผมที่งดงามที่สุดในประเทศไทย.....	122
ภาพที่ 31 ภาพพระพุทธรูปมหาโลกาภินันทปฏิมา.....	123
ภาพที่ 32 ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ทศชาติชาดก.....	124
ภาพที่ 33 ภาพพระพุทธรูปปางมารวิชัยและภาพจิตรกรรมฝาผนังบอกเล่าพุทธประวัติตอนต่างๆ ..	125
ภาพที่ 34 ภาพทางเข้าหมู่บ้านโอ่งอ่างที่เป็น OTOP VILLAGE CHAMPAIN ในตำบลเกาะเกร็ด...	127
ภาพที่ 35 ภาพอาคารชุดที่ถูกทิ้งร้างภายหลังจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540.....	151
ภาพที่ 36 ภาพหมู่บ้านมณียา มาสเตอร์พีช.....	155
ภาพที่ 37 ภาพหมู่บ้านสิริกานต์.....	159
ภาพที่ 38 ภาพหมู่บ้าน The city พระราม 5.....	162
ภาพที่ 39 ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2548.....	165
ภาพที่ 40 ภาพบริเวณถนนชัยพฤกษ์ที่เชื่อมต่อกับถนนแจ้งวัฒนะ สะพานพระราม 4 ถนน ราชพฤกษ์ และถนนบางกรวย-ไทรน้อย.....	166
ภาพที่ 41 ภาพหมู่บ้านพฤกษา 25.....	169
ภาพที่ 42 แผนที่การขยายตัวของบ้านจัดสรรตามแนวถนนในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี.....	170

ภาพที่ 43 แสดงบริเวณพื้นที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอ บางบัวทอง อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย	175
ภาพที่ 44 บริเวณถนนรัตนธิเบศร์ในอำเภอเมืองนนทบุรีที่มีหมู่บ้านจัดสรรสร้างขึ้น อย่างหนาแน่น.....	176
ภาพที่ 45 ภาพบริเวณถนนบางกรวย-ไทรน้อยในอำเภอบางบัวทองที่มีหมู่บ้านจัดสรรสร้างขึ้น อย่างหนาแน่น	177
ภาพที่ 46 ภาพผู้คนที่กำลังใช้สนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน The city.....	178
ภาพที่ 47 ภาพผู้คนที่กำลังใช้สระว่ายน้ำในหมู่บ้านนนทบุรี.....	179
ภาพที่ 48 ภาพผู้คนที่กำลังใช้ฟิตเนสในหมู่บ้านนนทบุรี.....	179
ภาพที่ 49 ภาพคนกำลังวิ่งออกกำลังกายในอุทยานมกุฏมรยสราญ	180
ภาพที่ 50 ห้างสยามจัสโก้ สาขา รัตนธิเบศร์.....	184
ภาพที่ 51 ภาพห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่ารัตนธิเบศร์	187
ภาพที่ 52 ภาพศาลากลางหลังเก่าจังหวัดนนทบุรี.....	190
ภาพที่ 53 ภาพบ้านไม้ชั้นเดียวริมแม่น้ำเจ้าพระยา	190
ภาพที่ 54 ภาพผู้คนที่กำลังพายเรือในบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา	191
ภาพที่ 55 ภาพพ่อค้ากำลังขายผลไม้ให้กับคนในชุมชนริมน้ำจากบนเรือผลไม้	191
ภาพที่ 56 ภาพเรือนำนักท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ.....	192
ภาพที่ 57 ภาพการซื้อขายสินค้าเครื่องปั้นดินเผาที่เกาะเกร็ด.....	194
ภาพที่ 58 ภาพแสดงการเจาะรูแก้วดินเผาเพื่อร้อยหูหิ้วน้ำดื่มของนายรัชพล แต่งอิน	195
ภาพที่ 59 ภาพการจัดเตรียมข้าวแช่ สูตรมอญโบราณของนางนงเยาว์ เจียกใจ	197
ภาพที่ 60 ภาพการทำทอดมันหน่อกะลาอาหารเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด.....	197
ภาพที่ 61 ภาพนักท่องเที่ยวกำลังเลือกซื้อขนมไทยของร้านนางเพ็ญศรี สุขผล	198

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมืองนนทบุรีเป็นเมืองที่ตั้งขึ้นในสมัยอยุธยา พ.ศ. 2092 เนื่องจากสมเด็จพระมหาจักรพรรดิได้โปรดเกล้าฯให้ตั้งชุมชนหลายแห่งขึ้นเป็นเมือง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมกำลังคนและเสบียงอาหารสำหรับป้องกันข้าศึก เพราะช่วงนั้นราษฎรหนีภัยสงครามกระจัดกระจายกันมาก ต่อมาใน พ.ศ. 2307 ก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่สองของพม่าได้ยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยาจากทางทิศใต้ ตีหัวเมืองรายทางเรื่อยมาจนถึงเมืองนนทบุรี กองทัพพม่าก็สามารถยึดเมืองนนทบุรีได้ จากการสู้รบได้ส่งผลให้บ้านเมืองวัดวาอารามต่างๆถูกทำลายและทิ้งร้าง ชาวเมืองนนทบุรีต้องอพยพจากถิ่นที่อยู่เดิมข้ามแม่น้ำไปหลบซ่อนในสวนบางใหญ่เพื่อหนีภัยสงคราม ต่อมาเมื่อบ้านเมืองได้รับการฟื้นฟูกลับสู่สภาพปกติในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ ชาวเมืองจึงค่อยๆย้ายกลับสู่ถิ่นฐานเดิมพร้อมทั้งมีผู้คนจากถิ่นอื่นเข้ามาอาศัยด้วย ได้แก่ ชาวมอญที่อพยพเข้ามาในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชและในสมัยพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้ทรงโปรดเกล้าฯให้ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เมืองนนทบุรี เมืองปทุมธานี และเมืองนครเขื่อนขันธ์ ต่อมาเมื่อได้มีการปฏิรูปการปกครองประเทศครั้งใหญ่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยรวมเมืองต่างๆเข้าเป็นมณฑล เมืองนนทบุรีได้รวมอยู่ในมณฑลกรุงเทพ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2440 และในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการเปลี่ยนคำเรียกชื่อ เมือง เป็นจังหวัด ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ซึ่งรัฐบาลได้ดำเนินการยกเลิกมณฑลต่างๆทั่วประเทศ จากนั้นใน พ.ศ. 2486 ได้ยุบจังหวัดนนทบุรี โดยให้ฝั่งตะวันออกของจังหวัดนนทบุรีไปรวมกับจังหวัดพระนครและฝั่งตะวันตกไปรวมกับจังหวัดธนบุรี แต่ต่อมาเพียง 3 ปีก็จัดตั้งนนทบุรีขึ้นเป็นจังหวัดอีกครั้งเมื่อ พ.ศ. 2489 และดำรงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ กล่าวคือ มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน มีดินที่อุดมไปด้วยแร่ธาตุสารอาหารที่พืชต้องการ สภาพภูมิอากาศอยู่ในแนวร่องลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และร่องลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งอยู่ใกล้ทะเลจึงได้รับอิทธิพลของลมทะเลที่พัดผ่านมาถึง สภาพอากาศจึงไม่ร้อนจัด ไม่หนาวจัด ในฤดูฝนมีฝนตกชุกพอประมาณ ด้วยเหตุนี้จึงนับได้ว่านนทบุรี

มีทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสมแก่การตั้งถิ่นฐานและทำการเกษตรกรรมเป็นอย่างยิ่ง ประชาชนในจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนผลไม้และทำเครื่องปั้นดินเผา โดยย่านที่มีการทำนา ได้แก่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางเกร็ด ย่านทำสวนผลไม้ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางเกร็ด อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางกรวย ส่วนย่านที่มีการทำเครื่องปั้นดินเผาในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี และอำเภอบางเกร็ด

อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนเมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลได้มีนโยบายพัฒนาจังหวัดนนทบุรีควบคู่กับกรุงเทพมหานคร ทั้งทางด้านสาธารณูปโภค และการคมนาคม เพราะรัฐบาลมีเป้าหมายที่จะพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและที่พักอาศัย ด้วยเหตุนี้จึงมีส่วนส่งเสริมให้เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีเติบโตและเกิดการขยายตัวของเมืองนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง ต่อมาเมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ซึ่งในส่วนของจังหวัดนนทบุรีรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเส้นทางคมนาคมและสาธารณูปโภคในจังหวัดนนทบุรีให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับอัตราความหนาแน่นของประชากร และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วในจังหวัดนนทบุรี และในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการขยายตัวของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยรัฐบาลต้องการกระจายความแออัดของประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากใจกลางเมืองในเขตกรุงเทพมหานครไปยังปริมณฑลและพื้นที่บริเวณชายฝั่งตะวันออก ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 5 ถึง ฉบับที่ 7 ของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นได้มีส่วนส่งเสริมให้เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรร

แต่ต่อมาเมื่อประเทศไทยเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ได้มีผลให้เกิดการชะลอตัวของโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดอื่นๆของไทย ซึ่งส่งผลต่อการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภูมิภาคต่างๆ และเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้เข้มแข็งอย่างมีเสถียรภาพ รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเพื่อเป็นการสร้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชน โดยในส่วนของจังหวัดนนทบุรีมีการดำเนินนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ในเรื่องการสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ที่สอดคล้องกับลักษณะเด่นของเมืองนนทบุรี กล่าวคือ จังหวัดนนทบุรีมีวัดเก่าแก่ที่มีประวัติการสร้างมาตั้งแต่ในสมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์เป็นจำนวนมาก ซึ่งในแต่ละวัดล้วนมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งนนบดียังมีชุมชนที่

ยังคงรักษาศิลปวัฒนธรรมมอญที่เด่นชัด จากปัจจัยต่างๆข้างต้นจึงส่งผลให้จังหวัดนนทบุรีได้รับการพัฒนาให้เป็นพื้นที่ที่น่าร่องในการสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ต่อจากนั้นในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้มุ่งเน้นการวางรากฐานเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเสถียรภาพ และสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้เกิดการกระจายสู่ระดับท้องถิ่นและชุมชน ภายใต้การดำเนินการตามแผนพัฒนาฉบับนี้มีส่วนส่งเสริมให้กิจการโรงงานอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีได้ฟื้นตัวและเพิ่มจำนวนมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ยังได้มีความพยายามที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของประเทศไทยไปยังนานาประเทศ และยกระดับมาตรฐานการบริการทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีความพยายามมุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย โดยมีความมุ่งหวังให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สร้างงานให้กับประชาชน และเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ รวมทั้งยังส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของไทย เพื่อเป็นการดำเนินนโยบายให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ในกรณีของจังหวัดนนทบุรีได้มีการส่งเสริมให้จังหวัดนนทบุรีดำเนินการสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง โดยได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีจากเดิมที่มีเฉพาะที่เกาะเกร็ด ซึ่งเป็นเพียงตำบลหนึ่งของจังหวัดนนทบุรีขยายพื้นที่ท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีส่วนส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชนต่างๆในจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องของจังหวัดนนทบุรีที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2525-2549 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่อย่างไรก็ตามจากการสำรวจงานเขียนที่ผ่านมาส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีเฉพาะตำบลไต้อาบลหนึ่งหรืออำเภอไต้อาบลหนึ่งเพียงพื้นที่เดียวเท่านั้น และงานเขียนส่วนใหญ่ที่ผ่านมามุ่งศึกษาโดยเน้นการใช้ทฤษฎีทางภูมิศาสตร์ ทฤษฎีสังคมศาสตร์ และทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ เป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น วิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม” ของ **ปัญญาจรรย์ จงภัทรนิชพันธ์** (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ. 2539) ได้นำทฤษฎีของนักภูมิศาสตร์ ได้แก่ เพรต แฮมิลตัน และคาร์เตอร์ มาศึกษาศักยภาพของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม และนำไปสู่การอธิบายว่านนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม เนื่องจากมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ดี เพราะเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นตลาดแหล่งใหญ่ และมีความสะดวก

ในด้านสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น การคมนาคม การขนส่ง การไฟฟ้า และโทรศัพท์ ฯลฯ ปัจจัยต่างๆ ข้างต้นจึงส่งเสริมให้จังหวัดนนทบุรีมีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม เป็นต้น

อย่างไรก็ตามการศึกษาในหัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549” ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยตระหนักเห็นว่าแม่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่างๆ จะมีส่วนในการกำหนดนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดนนทบุรีในภาพกว้างก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติจังหวัดนนทบุรีมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดแนวทางพัฒนาพื้นที่ของอำเภอต่างๆ ให้เหมาะสมกับสภาพที่ตั้งและลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในที่สำคัญที่จะส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละอำเภอในจังหวัดนนทบุรีให้มีรูปแบบที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้วิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ที่แตกต่างจากงานเขียนที่เน้นการใช้ทฤษฎีทางภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ ดังที่ได้กล่าวถึงไปแล้วข้างต้น แต่การศึกษาในหัวข้อ “การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549” จะเน้นการศึกษาโดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์จากเอกสารชั้นต้นของกระทรวงมหาดไทย การเคหะแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนนทบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี และสถิติต่างๆ ทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี เช่น จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรกรรม เป็นต้น

2. ทบทวนวรรณกรรม

จากความสนใจของผู้วิจัยที่จะศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในแต่ละอำเภอของจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งเพื่อให้เห็นถึงการขยายตัวของชุมชนเมืองในอดีตของจังหวัดนนทบุรีได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นก่อนที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549” ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้างานเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของนนทบุรี เพื่อศึกษาสภาพของการศึกษาและสามารถแบ่งงานเขียนตามประเด็นสำคัญที่งานเขียนแต่ละเรื่องมุ่งศึกษาได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 : งานเขียนที่มุ่งเน้นอธิบายสภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี

หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง “วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี” ของ ฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระชนพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2542 ซึ่งหนังสือเล่มนี้ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ

จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองนนทบุรี ภูมิปัญญาชาวบ้าน เอกลักษณ์ในท้องถิ่น และบุคคลสำคัญของจังหวัดนนทบุรี เป็นต้น

หนังสือเรื่อง “ประวัติศาสตร์เมืองนนทบุรี” ของ หวน พินธุพันธ์ ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ใน พ.ศ. 2547 เป็นหนังสือที่ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ประวัติศาสตร์การก่อตั้งเมืองนนทบุรี ประวัติอำเภอทั้งหกของจังหวัดนนทบุรี บุคคลสำคัญ วัฒนธรรมและประเพณีพื้นบ้านของจังหวัดนนทบุรี แม่น้ำลำคลองประวัติศาสตร์ชุมชนในท้องที่จังหวัดนนทบุรี เป็นต้น

งานเขียนกลุ่มที่หนึ่งนี้ให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งทำให้เห็นถึงสภาพทั่วไปของจังหวัดนนทบุรี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาและขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลจากงานเขียนกลุ่มนี้มาใช้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการอธิบายถึงภูมิหลังในการศึกษาเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี

กลุ่มที่ 2 : งานเขียนที่มุ่งเน้นอธิบายวิถีชีวิตชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรี

จากการศึกษาเขียนที่เกี่ยวข้องกับบริเวณทำน่านนนทบุรี ผู้วิจัยพบว่าม้งงานเขียนเพียง 1 เล่ม คือ วิทยานิพนธ์เรื่อง “วิถีชีวิตชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรี พ.ศ. 2471-2526” ของ ภควุฒิ ทวียศ (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, พ.ศ. 2551) ได้มุ่งศึกษาวิถีชีวิตของคนในชุมชนทำน่านนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2471-2526 ซึ่งเป็นชุมชนที่มีบทบาทที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนนทบุรีโดยก่อน พ.ศ. 2471 ชุมชนทำน่านนนทบุรีประกอบอาชีพทำสวนและทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นหลัก ต่อมา พ.ศ. 2471 ชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรีได้กลายเป็นเมืองหรือศูนย์กลางจังหวัดนนทบุรีเนื่องจากการย้ายตัวเมืองนนทบุรีจากชุมชนตลาดขวัญมาสู่ชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรี รวมทั้งย้ายเรือนจำบางขวางมาอยู่ที่ชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรีใน พ.ศ. 2474 การย้ายตัวเมืองและเรือนจำได้ส่งผลให้ผู้คนจากต่างถิ่นอพยพเข้ามาอาศัยในชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรีมากขึ้นและทำให้ชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรีเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยมีการขยายตัวเป็นสังคมเมืองมากยิ่งขึ้น แต่การพัฒนานนนทบุรีต้องหยุดชะงักลงเนื่องจากช่วง พ.ศ. 2484-2488 เกิดวิกฤตการณ์อุทกภัยครั้งใหญ่และวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ในระยะเวลาต่อมาเมื่อรัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ขึ้นจึงทำให้ในช่วง พ.ศ. 2504-2509 ชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรีได้รับการพัฒนาจากภาครัฐจนกลายเป็นเมืองที่มีความทันสมัยในทุกๆ ด้านเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร

งานเขียนกลุ่มที่สองนี้เน้นการศึกษาเฉพาะบริเวณทำน่านนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอเมืองนนทบุรีเท่านั้น รวมทั้งช่วงเวลาในการศึกษาสิ้นสุดที่ พ.ศ. 2526 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในบริเวณจังหวัดนนทบุรี กล่าวคือ มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นที่

เกษตรกรรมมาเป็นธุรกิจบ้านจัดสรรและโรงงานอุตสาหกรรมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งหวังที่จะขยายองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจของเมืองนนทบุรีเพิ่มเติม โดยจะต่อยอดจากการศึกษาเศรษฐกิจบริเวณทำนายนนทบุรีมาเป็นการศึกษา 4 อำเภอหลักที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย และอำเภอบางบัวทอง ทั้งนี้เพื่อที่จะทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี และทำให้เห็นภาพประวัติศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรีทั้งจังหวัดอย่างกว้างขวางมากขึ้น

กลุ่มที่ 3 : งานเขียนที่มุ่งเน้นอธิบายการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินจังหวัดนนทบุรี

วิทยานิพนธ์เรื่อง “**ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2530**” ของ สายัณห์ มั่นมะโน (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, พ.ศ. 2533) ได้มุ่งศึกษาการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองบางบัวทอง ระหว่าง พ.ศ. 2523 และ 2530 จำแนกได้ 8 ประเภท คือ พื้นที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ศาสนสถาน สถานที่ราชการ สาธารณูปโภค สถานศึกษา และเกษตรกรรม การใช้ที่ดินทั้ง 8 ประเภทนี้ สายัณห์ มั่นมะโนได้อธิบายว่ามีการใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยมากที่สุด เนื่องจากเมืองนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครประกออบกับมีเส้นทางคมนาคมติดต่อได้สะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ ฉะนั้นจึงได้รับอิทธิพลจากการขยายตัวของกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะการใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งจากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองบางบัวทอง ระหว่าง พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2530 พบว่ามีการใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ในขณะที่พื้นที่เกษตรกรรมมีจำนวนลดลง ทั้งนี้ความต้องการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลนั้นมีความต้องการใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยถึงร้อยละ 68.5 ของประชากรทั้งหมด ตลอดจนการเพิ่มของจำนวนประชากรอย่างต่อเนื่อง โดยประชากรในเขตเทศบาล พ.ศ. 2523 มี 8,213 คน คิดเป็นความหนาแน่น 5,417 คน/ตารางกิโลเมตร ต่อมาใน พ.ศ. 2530 ได้เพิ่มสูงขึ้นเป็น 9,037 คน คิดเป็นความหนาแน่น 6,025 คน/ตารางกิโลเมตร ซึ่งการเพิ่มของจำนวนประชากรในพื้นที่เทศบาลเมืองบางบัวทองนี้ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัยบริเวณเทศบาลเมืองบางบัวทองเป็นอย่างมากและคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต

วิทยานิพนธ์เรื่อง “**การวิเคราะห์เชิงภูมิศาสตร์ของความเป็นเมืองและการขยายตัวของชุมชนเมือง: กรณีศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2535**” ของ ศรีหยุดภูภรณ์ พิบูลย์ (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ. 2537) ได้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองนนทบุรีจากพื้นที่เกษตรกรรมมาเป็นพื้นที่บ้านจัดสรร คือ จากการที่รัฐบาลได้มีการประกาศใช้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ซึ่งมีนโยบายที่จะพัฒนาจังหวัดนนทบุรีควบคู่กับกรุงเทพมหานคร ทั้งทางด้านอาคารบ้านเรือน สาธารณูปโภค และการคมนาคม ฯลฯ เพื่อที่จะให้จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในอำเภอเมืองนนทบุรีจากเดิมที่เป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรมเปลี่ยนมาเป็นพื้นที่ธุรกิจบ้านจัดสรร โดยพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตอำเภอเมืองนนทบุรีมากที่สุด ได้แก่ ตำบลบางรักน้อย รองลงมาได้แก่ ตำบลบางกระสอ ตำบลบางกร่าง และตำบลที่มีการขยายตัวน้อยที่สุด คือ ตำบลท่าทราย รองลงมาได้แก่ ตำบลสวนใหญ่

วิทยานิพนธ์เรื่อง “บทบาทของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม” ของ **ปัญญารัตน์ จงภักธนิกพันธ์** (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ. 2539) ได้มุ่งศึกษาศักยภาพของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยอธิบายถึงกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งอุตสาหกรรมการค้าที่สำคัญของประเทศ ส่งผลให้ประชากรจากทุกภูมิภาคจึงอพยพเข้ามาเพื่อหางานทำ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา โดยเฉพาะความแออัด อันเนื่องมาจากการขาดแคลนที่อยู่อาศัย ดังนั้นภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 รัฐบาลจึงดำเนินนโยบายลดความแออัดของประชากรในกรุงเทพฯ โดยการขยายความเจริญและแหล่งอุตสาหกรรมไปยังชานเมืองและจังหวัดใกล้เคียง ส่งผลทำให้มีการย้ายการลงทุนออกไปยังจังหวัดนนทบุรีและเขตปริมณฑลต่างๆ ทั้งนี้นนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรม เนื่องจากมีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ดี กล่าวคือ เป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นตลาดแหล่งใหญ่ อีกทั้งยังอยู่ใกล้สนามบินและท่าเรือ ซึ่งมีความสะดวกในการขนส่งสินค้า ฉะนั้นจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2525-2537 จึงมีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยอำเภอที่มีโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุดได้แก่ อำเภอปากเกร็ด รองลงมาเป็นอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางบัวทอง และอำเภอบางกรวย

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบที่มีต่อระบบเกษตรแบบสวนบ้านบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี อันเนื่องจากการขยายตัวของสังคมเมือง” ของ **พันธวัศ สัมพันธ์พานิช** (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. 2541) มุ่งศึกษาผลกระทบที่มีต่อระบบเกษตรบ้านสวนบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรีในช่วง ระหว่าง พ.ศ. 2495-2539 ซึ่งเป็นช่วงที่พื้นที่ทางการเกษตรลดลงถึง 97.46% ทั้งนี้ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีการทางภูมิศาสตร์ คือภาพถ่ายทางอากาศในการศึกษา โดยอธิบายถึงเกษตรบ้านสวนว่าเป็นระบบเกษตรประเภทหนึ่งที่มีการพัฒนาจากการปลูกพืชต่างๆรอบที่อยู่อาศัยเพื่อการบริโภคเป็นหลัก และต่อมาก็ได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการปลูกพืชแบบผสมผสานระหว่างไม้ผล ไม้ป่า และพืชล้มลุกประเภทต่างๆ เพื่อการบริโภคและการค้า แต่ปัจจุบันได้ถูกคุกคามจากภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมเมือง สวนบ้านจึงเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ ศูนย์การค้า และโรงงานอุตสาหกรรม

งานเขียนกลุ่มที่สามนี้ส่วนใหญ่เป็นงานเขียนที่ใช้ทฤษฎีของนักรัฐศาสตร์ ทฤษฎีของนักภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์มาศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในจังหวัดนนทบุรี เพื่อที่จะให้เห็นถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี โดยในส่วนของทฤษฎีของนักรัฐศาสตร์ได้อธิบายถึงรูปร่าง ลักษณะ และทิศทางการเติบโตของเมืองว่าจะค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปตามเส้นทางคมนาคมหรือถนนสายใหญ่ๆที่สร้างจากศูนย์กลางเมืองออกไปสู่เขตชานเมือง และเมื่อเมืองขยายตัวมากขึ้นชุมชนย่อยๆที่อยู่ชานเมืองก็จะถูกกลายเป็นเมืองไป ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของจังหวัดนนทบุรี ส่วนทฤษฎีของนักภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์เน้นศึกษาสถานที่ที่เหมาะสมในการเลือกตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โดยมุ่งอธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งจะต้องคำนึงถึงการคมนาคมที่มีความสะดวก การอยู่ใกล้ตลาดแรงงานและวัตถุดิบ ทั้งนี้จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการรองรับอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี เพราะมีทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่ดี กล่าวคือ เป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นตลาดแหล่งใหญ่ และอยู่ใกล้สนามบินและท่าเรือ ทำให้เกิดความสะดวกในการขนส่งสินค้า ฉะนั้นการศึกษาเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีโดยใช้ทฤษฎีของทั้ง 3 สาขาวิชาข้างต้น ได้นำไปสู่การอธิบายถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการใช้ที่ดินในจังหวัดนนทบุรีจากเกษตรกรรมมาเป็นบ้านจัดสรรและโรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้งานเขียนกลุ่มนี้ยังได้นำเครื่องมือทางภูมิศาสตร์มาใช้ในการศึกษาการขยายตัวของเมืองอีกด้วย เช่น ภาพถ่ายทางอากาศ และภาพถ่ายทางดาวเทียม

วิธีการทางการศึกษาของงานเขียนที่ใช้ทฤษฎีทั้งสามสาขาวิชาที่ได้กล่าวมาข้างต้นแตกต่างจากการศึกษาของผู้วิจัยที่จะใช้เอกสารจากกระทรวงมหาดไทย การเคหะแห่งชาติ สำนักงานจังหวัดนนทบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี และสถิติต่างๆทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี เช่น จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรกรรม เป็นต้น โดยผู้วิจัยจะนำเอกสารดังกล่าวมาศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานในการอธิบายให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจใน 4 อำเภอหลักที่เป็นเขตเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย และอำเภอบางบัวทอง แต่อย่างไรก็ตามงานเขียนกลุ่มที่สามนี้ได้ให้ความรู้พื้นฐานถึงสภาพวิถีชีวิตของผู้คนในจังหวัดนนทบุรีซึ่งเดิมมีการใช้ที่ดินส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพทำนา ทำสวนผลไม้เป็นหลัก แต่เมื่อมีการพัฒนานนนทบุรีให้เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครจึงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในจังหวัดนนทบุรี จากพื้นที่เกษตรกรรมไปเป็นพื้นที่บ้านจัดสรรและโรงงานอุตสาหกรรม

กลุ่มที่ 4 : งานเขียนที่มุ่งเน้นอธิบายวิถีชีวิตชาวมอญเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐที่มีต่อวิถีชีวิตของผู้อยู่ในชุมชนเกาะเกร็ด” ของ สมเกียรติ วงศ์เสริมทรัพย์(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, พ.ศ. 2550) มุ่งศึกษานโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้อยู่ในชุมชนเกาะเกร็ด ซึ่งระยะเวลาการเก็บข้อมูลของผู้ศึกษาใช้เวลา 3 เดือน ตั้งแต่กรกฎาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2549 พบว่าได้ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม โดยทางด้านสังคมการประกอบอาชีพของผู้อยู่ในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป โดยหันมาทำงานนอกบ้านแทนการทำงานเกษตร เช่น ประกอบอาชีพค้าขาย ประเภท อาหาร ขนมหวาน และของที่ระลึกที่เป็นชุดเครื่องปั้นดินเผาชุดเล็กๆ ส่วนทางด้านวัฒนธรรมพบว่าประเพณีในเกาะเกร็ดจัดขึ้นทุกปี โดยเป็นประเพณีของไทย-มอญ ร่วมกันจัดขึ้น เช่น ประเพณีสงกรานต์ เข้าพรรษา ออกพรรษา ส่วนประเพณีเฉพาะของชาวมอญก็ได้มีการรื้อฟื้นขึ้นมาเช่นกัน ได้แก่ ประเพณีปลุกต้นโพธิ์ ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง นอกจากนี้ทางด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า เกิดมลพิษเสียง มลพิษทางน้ำ และขยะมูลฝอยเป็นต้น

วิทยานิพนธ์เรื่อง “วิถีชีวิตชาวมอญเกาะเกร็ดท่ามกลางกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยว” ของ ดวงพร แดงเฟื่อง(วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, พ.ศ. 2552) มุ่งศึกษาวิถีชีวิตชาวมอญเกาะเกร็ดหมู่ที่ 1 ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยจังหวัดนนทบุรีเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่ตอบสนองนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของรัฐ ซึ่งดำเนินการท่องเที่ยวทางน้ำตามโครงการวันเดียวเที่ยวเมืองนนท์ โดยการล่องเรือรอบเกาะเกร็ด ทำให้กระแสการท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ดจึงได้รับความนิยม ทั้งนี้จากกระแสการท่องเที่ยวเกาะเกร็ดจึงส่งผลให้เกิดการรับความเจริญจากภายนอกเข้าสู่ชุมชนชาวมอญที่เกาะเกร็ดหมู่ที่ 1 อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทั้งทางด้านความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และสังคม

งานเขียนกลุ่มนี้ได้ใช้ทฤษฎีจากหลากหลายสาขาวิชามาศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวมอญเกาะเกร็ด ได้แก่ ทฤษฎีภาวะทันสมัยในสาขาสังคมศาสตร์ของเดวิด แมค คิลแลนด์ อเล็กซ์ อิงเคลส และ เดเนียล เลอร์เนอร์ โดยเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ยังไม่เจริญก้าวหน้าไปสู่สังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยีระดับสูง เมื่อมีการพัฒนาตามแนวความคิดนี้จะส่งผลให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมให้มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย นอกจากนั้นในกลุ่มที่สี่นี้ ยังมีการนำทฤษฎีเศรษฐกิจสองระบบในสาขาเศรษฐศาสตร์ของโบเค มาใช้ในการอธิบายว่าเศรษฐกิจสองระบบเป็นการติดต่อและปะทะกันระหว่างเศรษฐกิจชุมชนและระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ซึ่งได้ส่งผลให้เศรษฐกิจของ

ชุมชนไม่ได้อยู่อย่างโดดเดี่ยว โดยการปะทะกันระหว่างเศรษฐกิจของทั้งสองระบบนี้ได้มีความเข้มข้นมากขึ้นเรื่อยๆจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน เช่น จากการผลิตเพื่อบริโภคเลี้ยงตัวเองมาเป็นการผลิตเพื่อขาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ระบบการพัฒนาสาธารณูปโภค การประกอบอาชีพ ประเพณี และสิ่งแวดล้อมมาใช้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวมอญในตำบลเกาะเกร็ดอีกด้วย

ตัวอย่างงานเขียนกลุ่มที่สี่ดังกล่าวข้างต้น เป็นงานเขียนที่เน้นการใช้ทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ มาอธิบายการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวมอญ แต่เน้นการศึกษาเฉพาะในพื้นที่ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ดเพียงตำบลเดียว แต่ในการศึกษาของผู้วิจัยจะทำการศึกษาให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้พื้นที่ของอำเภอปากเกร็ดทั้งอำเภอ โดยจะเน้นการอธิบายให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินส่วนใหญ่ของอำเภอปากเกร็ดจากพื้นที่เกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม รวมทั้งพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อีกทั้งในส่วนของการใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของงานเขียนกลุ่มที่สี่ยังเน้นศึกษาข้อมูลการสัมภาษณ์เฉพาะกลุ่มผู้นำของแต่ละหมู่บ้าน โดยไม่ได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวโดยตรง เช่น พ่อค้าแม่ค้าที่ทำการค้าขายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด ไกด์นำเที่ยวในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยว แต่ในการศึกษาผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลการสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นข้อมูลเสริมเพิ่มเติมจากการใช้ข้อมูลหลักที่ได้จากเอกสารของสำนักงานจังหวัดนนทบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยตระหนักเห็นว่าการใช้ข้อมูลเอกสารต่างๆอย่างรอบด้านจะช่วยให้การอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมีความชัดเจนและลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

3.วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วงก่อน พ.ศ. 2525
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2539
3. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549

4.ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549 ผู้วิจัยเลือกศึกษาธุรกิจอุตสาหกรรม และธุรกิจบ้านจัดสรรที่สัมพันธ์กับการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งทั้งสองธุรกิจดังกล่าวเป็นธุรกิจที่มีการเกิดขึ้นและขยายตัวในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย และอำเภอบางบัวทองอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ธุรกิจการท่องเที่ยวยังเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรี เนื่องจากจังหวัดนนทบุรี มีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายทั้งที่เป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งยังมีศิลปวัฒนธรรมมอญที่ยังคงรักษาและสืบทอดอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งธุรกิจการท่องเที่ยวได้มีการขยายตัวในบริเวณอำเภอปากเกร็ดและอำเภอเมืองนนทบุรี ส่วนขอบเขตในแง่ของเวลาผู้วิจัยเริ่มศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่ พ.ศ. 2525 เพราะเป็นช่วงเวลาที่รัฐบาลได้มีแผนการพัฒนาจังหวัดนนทบุรีควบคู่กับกรุงเทพมหานคร ทั้งทางด้านสาธารณูปโภค และการคมนาคม โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาให้จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของ กรุงเทพมหานครทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและบ้านพักอาศัย ส่งผลให้เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีเกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงถึง พ.ศ. 2549 เพราะจังหวัดนนทบุรีได้ดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับนโยบาย “อะเมซิ่งไทยแลนด์” ของรัฐบาลมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีจากเดิมที่เน้นการพัฒนาเฉพาะที่เกาะเกร็ดซึ่งเป็นเพียงตำบลหนึ่งของจังหวัดนนทบุรีเพียงตำบลเดียว เปลี่ยนแปลงไปสู่การขยายพื้นที่การท่องเที่ยวครอบคลุมไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในจังหวัดนนทบุรี เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้สนใจในการเข้ามาท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีมากขึ้น

5. วิธีการศึกษา

การศึกษา “การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549” จะใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางประวัติศาสตร์โดยศึกษาจากเอกสารชั้นต้น ได้แก่ เอกสารกระทรวงมหาดไทย การเคหะแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดนนทบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี และสถิติต่างๆทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี เช่น จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนพื้นที่เกษตรกรรม และจำนวนนักท่องเที่ยว เป็นต้น และเอกสารชั้นรอง ได้แก่ หนังสือวิทยานิพนธ์ และบทความทางวิชาการต่างๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลประวัติศาสตร์จากการบอกเล่าผ่านการสัมภาษณ์บุคคลที่มีความรู้หรือมีความเกี่ยวข้องกับการทำเกษตรกรรม ธุรกิจอุตสาหกรรม ธุรกิจบ้านจัดสรร และธุรกิจการท่องเที่ยว เพื่อเป็นข้อมูลเสริมเพิ่มเติมจากการใช้ข้อมูลเอกสารที่เป็นข้อมูลหลัก ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยตระหนักเห็นว่าการใช้ข้อมูลเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์อย่างรอบด้านจะช่วยให้การอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมีความชัดเจนและลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

6.แหล่งข้อมูล

1. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ
2. หอสมุดแห่งชาติ
3. หอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร
4. หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. สำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. หอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7. ห้องสมุดการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
8. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
9. การเคหะแห่งชาติ
10. สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี
11. สำนักงานจังหวัดนนทบุรี
12. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี
13. สำนักงานการเกษตรจังหวัดนนทบุรี
14. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี

7.ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วงก่อน พ.ศ. 2525
2. เพื่อให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2539
3. เพื่อให้เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549

บทที่ 2

ความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีก่อน พ.ศ. 2525

2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์จังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรม พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่ราบลุ่มและมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทางด้านทรัพยากรน้ำและดิน โดยมีแหล่งน้ำที่มีปริมาณเพียงพอต่อการทำเกษตรกรรม มีดินที่อุดมไปด้วยแร่ธาตุที่พืชต้องการ นอกจากนี้สภาพอากาศไม่ร้อนจัด ไม่หนาวจัด ในฤดูฝนมีฝนตกชุกพอประมาณ ด้วยที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และสภาพอากาศดังกล่าว ส่งผลให้ราษฎรส่วนใหญ่ในจังหวัดนนทบุรีประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ส่งเสริมให้เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีเกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

2.1.1 สภาพที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่บริเวณภาคกลางของประเทศไทย มีพิกัดทางภูมิศาสตร์อยู่ที่ละติจูดที่ 13 องศา 47 ลิปดาเหนือถึงละติจูดที่ 14 องศา 04 ลิปดาเหนือ ลองจิจูดที่ 100 องศา 15 ลิปดาตะวันออกถึงลองจิจูดที่ 100 องศา 34 ลิปดาตะวันออก มีขนาดพื้นที่เป็นอันดับที่ 75 ของประเทศไทย โดยมีขนาดพื้นที่ 622.303 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 388,939 ไร่¹ และเป็น 1 ใน 5 จังหวัดปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดปทุมธานี และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับจังหวัดนนทบุรีกับจังหวัดอื่นในเขตปริมณฑลแล้ว จังหวัดนนทบุรีมีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมมากที่สุด โดยการทำเกษตรกรรมได้สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างมาก อีกทั้งจังหวัดนนทบุรียังมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดต่างๆ โดยทางทิศเหนือมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา ทางทิศใต้ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ทางทิศตะวันออกติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดปทุมธานี และทิศตะวันตกติดต่อกับจังหวัดนครปฐม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การติดต่อค้าขาย

¹ หวน พินิจพันธ์, ประวัติศาสตร์เมืองนนทบุรี (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2547), 3.

และการขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดนนทบุรีกับจังหวัดต่างๆข้างต้นทำได้สะดวก โดยเฉพาะบริเวณทางทิศตะวันออกและทิศใต้ของจังหวัดนนทบุรีที่มีอาณาเขตติดต่อกับ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตลาดแหล่งใหญ่ ฉะนั้นจังหวัดนนทบุรีจึงเป็นจังหวัดที่ได้เปรียบในเชิงที่ตั้งที่สามารถรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร จึงส่งผลให้จังหวัดนนทบุรีมีความเจริญและเศรษฐกิจมีการเติบโตและเกิดการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 แผนที่ดาวเทียมแสดงอาณาเขตของจังหวัดนนทบุรี

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, แผนที่จังหวัดนนทบุรีของพิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี ถ่ายภาพแผนที่เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2562.

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่ราบลุ่มดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยาที่มีทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งยังมีดินที่เหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมและทำเครื่องปั้นดินเผา โดยแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี คือ แม่น้ำเจ้าพระยาและคลองต่างๆทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ได้แก่

คลองลัดเมืองนนท์

คลองลัดเมืองนนท์เป็นคลองที่ขุดขึ้น พ.ศ. 2179 ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองขึ้นบริเวณบ้านตลาดขวัญถึงปากคลองบางกรวย ยาวประมาณ 5 กิโลเมตร ทั้งนี้เมื่อกระแสน้ำไหลตัดตรงในคลองลัดเมืองนนท์นานเข้าจึงกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาในปัจจุบัน²

คลองลัดเกร็ด

คลองลัดเกร็ดเป็นคลองที่ขุดลัดแม่น้ำเจ้าพระยา พ.ศ. 2265 ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองตั้งแต่หน้าอำเภopakเกร็ดลงไปยังบริเวณกรมชลประทานในปัจจุบัน และไปจรดที่แม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลอ้อมไปทางทิศตะวันตกแล้ววกมาทางทิศตะวันออก ส่งผลทำให้เกิดเกาะเกร็ดขึ้น และเรียกคลองที่ขุดนี้ว่า คลองเกร็ดน้อย แต่ปัจจุบันเรียกว่าคลองลัดเกร็ด³

คลองบางกรวย

คลองบางกรวย แต่เดิมเคยเป็นส่วนหนึ่งของแม่น้ำเจ้าพระยาสายเก่ามาก่อน แต่ใน พ.ศ. 2179 พระเจ้าปราสาททองโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองใหม่ทางตอนใต้ของวัดท้ายเมืองไปทะลุวัดเขมาภิรตาราม ส่งผลให้แม่น้ำเจ้าพระยาไหลเปลี่ยนทิศทางและทำให้คลองบางกรวยตื้นเขิน⁴

คลองบางขวาง

คลองบางขวางเป็นคลองที่อยู่ในบริเวณอำเภอบางกรวย คลองนี้ปรากฏในนิราศของสุนทรภู่ ความว่า

บางขวางข้างเขตแดน แขวงนนท์
สองฝากหมากมะพร้าวผล พรรคไม้⁵

คลองมหาสวัสดิ์

คลองมหาสวัสดิ์เป็นคลองที่ขุดขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยบริเวณคลองเริ่มจากหน้าวัดชัยฤกษ์มาลาในตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอบางกรวย ไหลไปทางทิศตะวันตก ผ่านอำเภอบางกรวย ปลายทางเข้าอำเภอนครชัยศรี ไปจดที่แม่น้ำนครชัยศรี

² เรื่องเดียวกัน, 105.

³ เรื่องเดียวกัน, 106.

⁴ เรื่องเดียวกัน, 109.

⁵ เรื่องเดียวกัน, 110.

นอกจากนี้ยังมีคลองที่ไม่ปรากฏประวัติความเป็นมา แต่เป็นคลองที่มีความสำคัญต่อการทำเกษตรกรรมของราษฎรในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่

คลองแม่น้ำอ้อม

คลองแม่น้ำอ้อมเป็นคลองที่เคยเป็นแม่น้ำเจ้าพระยามาก่อน แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตกในตำบลไทรมา อำเภอมืองนนทบุรี ไหลไปทางทิศตะวันตกเข้าเขตอำเภอบางใหญ่ในตำบลเสาชิงหิน และไหลไปจรดคลองบางกรวย ออกแม่น้ำเจ้าพระยาในบริเวณอำเภอบางกรวย ความยาวของแม่น้ำอ้อม คือ 17.5 กิโลเมตร⁶ นอกจากนี้ยังมีคลองที่แยกจากคลองแม่น้ำอ้อมอีกหลายคลอง เช่น คลองลัดบางกรวย คลองบางใหญ่ คลองบางนายไกร คลองบางรวนก คลองบางคูเวียง และคลองบางรักใหญ่ เป็นต้น

คลองบางบัวทอง

คลองบางบัวทองเป็นคลองที่แยกออกมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลท่าอิฐ อำเภopakเกร็ด ไหลไปทางทิศตะวันตกผ่านอำเภอบางบัวทอง ปลายทางไหลออกที่แม่น้ำท่าจีน

คลองบางซื่อ

คลองบางซื่อตั้งต้นที่ตำบลบางเขน อำเภอมืองนนทบุรี และไหลออกมาทางแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายที่ตำบลบางเขน คลองบางซื่อนี้มีความยาว 4.8 กิโลเมตร⁷

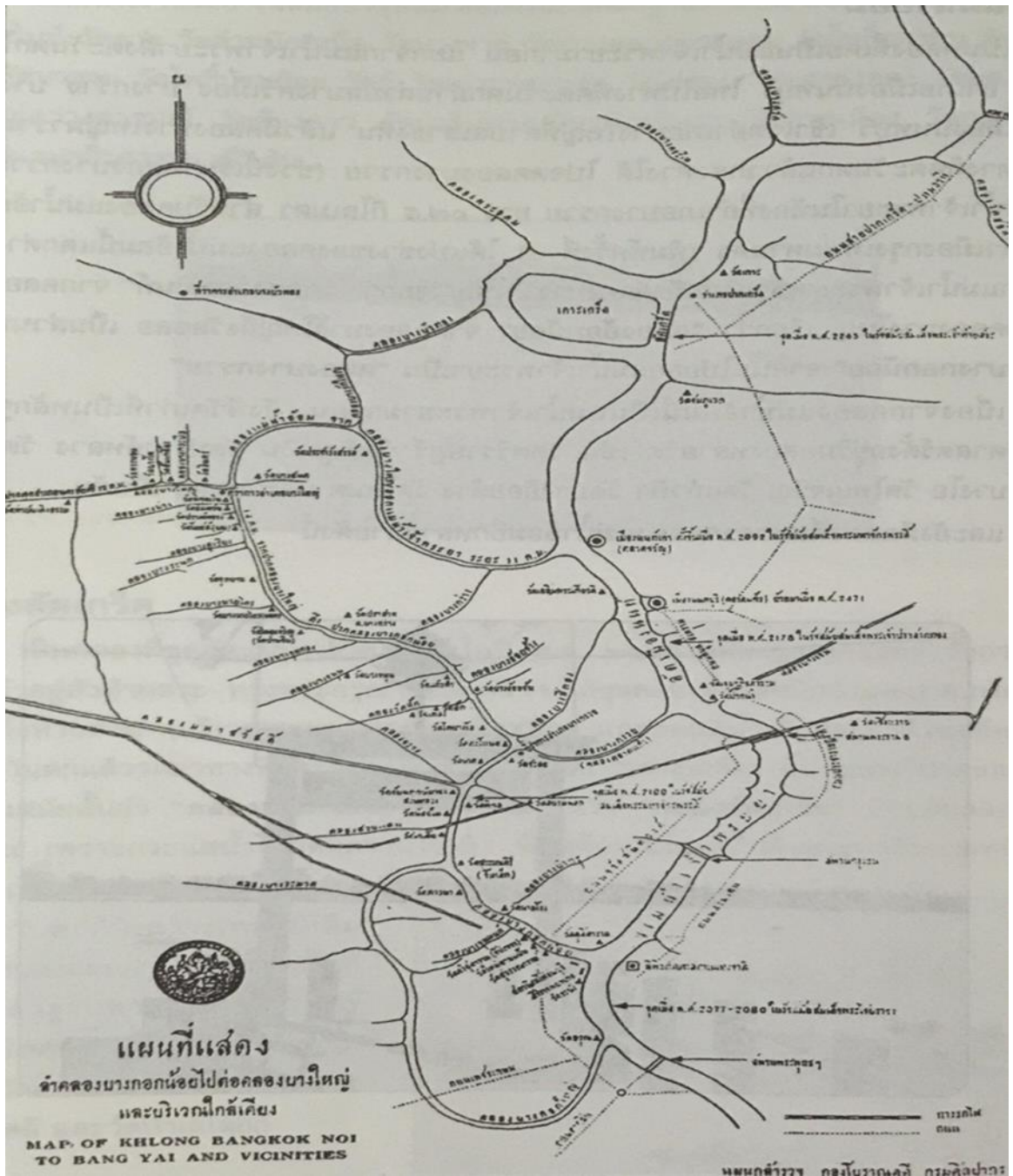
อย่างไรก็ตามยังมีคลองเล็กๆในจังหวัดนนทบุรีที่มีความยาวไม่มากนัก เช่น ในบริเวณอำเภopakเกร็ดมีคลองพระอุดม คลองบางตะไนย์ คลองบางพูด คลองบางตลาด คลองบ้านใหม่ คลองโพธิ์ คลองบ้านเก่า คลองช้อย และคลองบางภูมิ ในบริเวณอำเภอมืองนนทบุรีมีคลองบางสีทอง คลองวัดไทร และคลองบางเขนเก่า ในบริเวณอำเภอบางกรวยมีคลองบางคูเวียง คลองบางอ้อยช้าง คลองวัดสัก และคลองบางสีทอง ในบริเวณอำเภอบางบัวทองมีคลองพระพิมลราชา คลองลำรี คลองตาชม คลองลากค้อน และคลองบางแพรก ในบริเวณอำเภอบางใหญ่มีคลองบางสะแก คลองบางม่วง คลองโสนน้อย คลองบางไค้ คลองเสาชิงหิน และคลองบางไทร และในบริเวณอำเภอไทรน้อยมีคลองลากค้อน คลองขุนศรี คลองพระพิมลราชา คลองหนึ่ง คลองห้าร้อย คลองหม่อมแซม คลองราชฎรนิยม คลองพาทมอน และคลองผู้ใหญ่ขึ้น เป็นต้น

⁶ เรื่องเดียวกัน, 107.

⁷ เรื่องเดียวกัน, 112.

จากประวัติความเป็นมาของคลองต่างๆที่ได้กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าจังหวัดนนทบุรีมีคลองที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งแยกออกมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาและมีคลองที่ขุดขึ้นใหม่จำนวนมาก โดยคลองเหล่านี้ไหลเชื่อมโยงติดต่อกันดังภาพที่ 2 ส่งผลให้จังหวัดมีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการทำเกษตรกรรม นอกจากนี้แม่น้ำเจ้าพระยาและคลองต่างๆยังติดต่อและเชื่อมโยงถึงกันได้จึงทำให้เกิดเส้นทางคมนาคมทางเรือที่มีความสะดวกรวดเร็วที่พ่อค้าแม่ค้าสามารถใช้เป็นเส้นทางในการเดินทางเข้ามาซื้อสินค้าในจังหวัดนนทบุรีและการส่งสินค้าออกไปขายสู่ตลาดภายนอกอีกด้วย

ภาพที่ 2 แผนที่แสดงบริเวณคลองต่างๆในจังหวัดนนทบุรี
ที่มา : กรมศิลปากร, บทกวีนิราศตามคลองบางกอกน้อยถึงบางใหญ่ (กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2524), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ส่วนทรัพยากรดินส่วนใหญ่ในพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรียังเป็นดินเหนียว เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบลุ่มที่มีน้ำท่วมถึงจึงมีโคลนตะกอนทับถมจนกลายเป็นดินเหนียว ซึ่งดินในจังหวัดนนทบุรีสามารถแบ่งตามคุณภาพของดินออกเป็น 2 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มแรก เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินมีลักษณะของการทับถมกันเป็นชั้นๆ และมีอินทรีย์วัตถุอยู่ในเนื้อดิน ส่งผลให้สภาพดินมีความเหมาะสมในการปลูกผลไม้ไม่ได้ และทำให้จังหวัดนนทบุรีกลายเป็นแหล่งปลูกผลไม้ที่มีชื่อเสียง โดยบริเวณที่มีดินเป็นดินเหนียวที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกผลไม้ ได้แก่ อำเภอปากเกร็ด อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย และอำเภอบางใหญ่ ส่วนดินกลุ่มที่สอง เนื้อดินเป็นดินเหนียวมีลักษณะเป็นดินตะกอนที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำและตะกอนน้ำทะเล ซึ่งพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย ส่งผลให้สภาพดินสามารถอุ้มน้ำได้ดี จึงเหมาะต่อการทำนาข้าว โดยบริเวณที่มีดินกลุ่มที่สองอยู่ใน อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และบางส่วนของอำเภอบางใหญ่และอำเภอปากเกร็ด

จากที่ได้กล่าวถึงรายละเอียดของลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดนนทบุรีข้างต้นจะเห็นได้ว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ กล่าวคือ มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน มีดินที่อุดมไปด้วยแร่ธาตุสารอาหารที่พืชต้องการ สภาพภูมิอากาศอยู่ในแนวร่องลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และร่องลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งอยู่ใกล้ทะเลจึงได้รับอิทธิพลของลมทะเลที่พัดผ่านมาถึงสภาพอากาศจึงไม่ร้อนจัด ไม่หนาวจัด ในฤดูฝนมีฝนตกชุกพอประมาณ ด้วยเหตุนี้จึงนับได้ว่านนทบุรีมีทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสมแก่การทำเกษตรกรรมอย่างมาก

2.2 ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี

เมืองนนทบุรี หมายถึง เมืองแห่งความรื่นรมย์ เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นนับตั้งแต่แรกตั้งเมืองเมื่อ พ.ศ. 2092 และเป็นเมืองที่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ซึ่งจากตำแหน่งที่ตั้งของเมือง ทำให้เมืองนนทบุรีเป็นเมืองที่มีความสำคัญทั้งในสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ ดังนี้

เมืองนนทบุรีในสมัยกรุงศรีอยุธยา

เมืองนนทบุรีตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2092 โดยในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งชุมชนหลายแห่งขึ้นเป็นเมือง เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมกำลังคนและเสบียงอาหารสำหรับป้องกันข้าศึก เนื่องจากในช่วงเวลานั้นราษฎรหนีภัยสงครามกระจัดกระจายกันมาก ตัวเมืองนนทบุรีที่ตั้งขึ้นในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิอยู่บริเวณบ้านตลาดขวัญ^๘ ในตำบลบางกระสอ อยู่บริเวณทางฝั่งซ้ายหรือ

^๘ ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 64: พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม), (พระนคร: โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การ, 2503), 90.

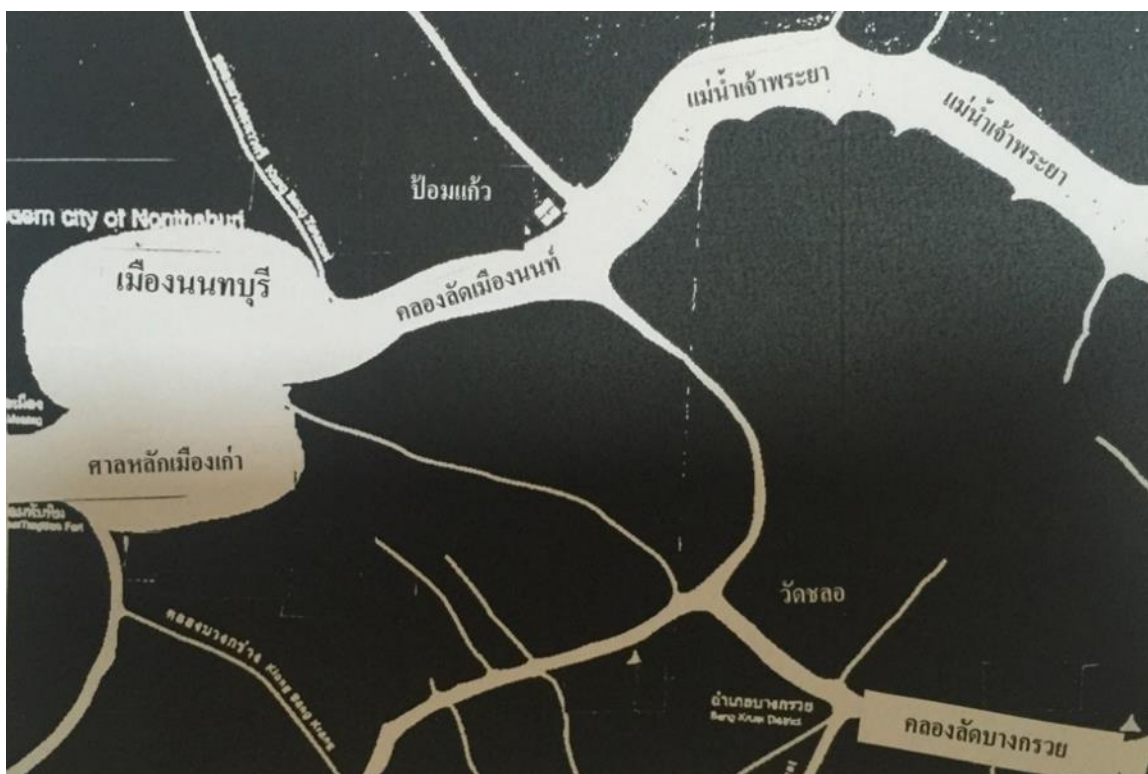
ทางทิศตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีหลักเขตเมืองที่ปรากฏให้เห็น 2 แห่ง คือ วัดหัวเมือง เป็นหลักเขตทางเหนือซึ่งปัจจุบันอยู่บริเวณโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และวัดท้ายเมืองอยู่บริเวณปากคลองมะขามเฒ่าเป็นหลักเขตเมืองทางด้านทิศใต้

ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิยังได้โปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดจากคลองบางกรวย ซึ่งเป็นบริเวณเหนือวัดชลอไปทะลุวัดชีเหล็ก คลองที่ขุดครั้งนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่สำคัญของเมืองนนทบุรี กล่าวคือ ช่วยระบายน้ำจากแม่น้ำอ้อมให้ไหลผ่านพื้นที่บางกรวยได้อย่างรวดเร็ว เป็นการบรรเทาภาวะน้ำท่วม และเพิ่มปริมาณแหล่งน้ำในการทำเกษตรให้แก่พื้นที่บางกรวยตอนล่าง และบางกอกน้อย รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มเส้นทางการเดินทางเรือระหว่างเมืองบางกอกผ่านบางกรวยไปบางใหญ่แล้วบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาได้สะดวกอีกด้วย

ต่อมาในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เมื่อ พ.ศ. 2179 พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการขุดคลองขึ้นใหม่ โดยขุดตั้งแต่บริเวณปากคลองบางกรวยซึ่งเป็นจุดที่แม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มไหลอ้อม ขุดลัดขึ้นไปถึงบริเวณปากคลองอ้อมใกล้กับวัดท้ายเมือง เป็นระยะทาง 5 กิโลเมตร เพื่อร่นระยะทางการเดินเรือให้สามารถเดินทางเข้ามาค้าขายในกรุงศรีอยุธยาได้สะดวกยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ พ.ศ. 2208 ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการย้ายที่ตั้งที่ทำการเมืองนนทบุรีจากเดิมตั้งอยู่ที่บ้านตลาดขวัญ ย้ายไปตั้งที่บริเวณปากน้ำอ้อมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เพราะทรงตระหนักว่าการที่แม่น้ำเจ้าพระยาเปลี่ยนทิศทาง ส่งผลให้ข้าศึกสามารถเข้ามาประชิดพระนครได้ง่าย รวมทั้งยังทรงโปรดเกล้าฯ ให้มีการสร้างป้อมปราการขึ้นบริเวณเมืองนนทบุรีด้วย โดยปัจจุบันอยู่บริเวณวัดเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งบาทหลวงเดอ ชัวซีย์ ชาวฝรั่งเศส ได้บันทึกไว้ในจดหมายเหตุรายวันความว่า

...เมื่อเช้านี้ เราผ่านป้อมปืนสร้างด้วยไม้สองป้อม ซึ่งยิ่งสุดให้แก่เรา ป้อมหนึ่ง
ลิบนัด อีกป้อมหนึ่งแปดนัด ที่ป้อมทั้งสองนี้มีแต่ปืนเหล็กหล่อ และดินดำตีมาก ป้อมทาง
ขวามือของข้าพเจ้า ชื่อ ป้อมแก้ว และป้อมทางซ้ายมือ ชื่อ ป้อมทับทิม ที่ตรงนี้เจ้าเมือง
บางกอกได้มาอำลาทำราชการด้วยสุดเขตการปกครองของตนแล้ว และเจ้าเมืองจังหวัด
ตลาดขวัญได้ลงเรือบัลลังก์มาเยี่ยมคำนับ ...⁹

⁹ บาทหลวง เดอ ชัวซีย์, จดหมายเหตุรายวันการเดินทางไปสู่ประเทศสยามในปี ค.ศ. 1685 และ 1686. แปลโดย สันต์ ทโกมลบุตร (นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา, 2550), 214.

ภาพที่ 3 แผนที่แสดงคลองที่ขุดในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิและสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง รวมทั้งบริเวณที่ตั้งของป้อมปราการของเมืองนนทบุรีในสมัยสมเด็จพระนารายณ์

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ปรับจากแผนที่ของพิพิธภัณฑสถานจังหวัดนนทบุรี ถ่ายภาพแผนที่เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2562.

อีกทั้งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ราษฎรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ที่เมืองนนทบุรีมีการปลูกผลไม้เพื่อการบริโภค ดังปรากฏในบันทึกจดหมายเหตุ ลา ลูแบร์ ความว่า

...สวนผลไม้ที่บางกอกนั้นมีอาณาบริเวณยาว ไปตามชายฝั่งแม่น้ำ โดยทวนขึ้นไปสู่เมืองสยาม ถึง 4 ลี้ กระทั่งจรดตลาดขวัญ ทำให้เมืองหลวงแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลอาหาร ซึ่งคนพื้นเมืองชอบบริโภคนักหนา ข้าพเจ้าหมายถึงผลไม้ที่น่าสนใจเป็นอันมาก...¹⁰

¹⁰ ลา ลูแบร์, จดหมายเหตุ ลา ลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม. แปล โดย สันต์ ท.โกมลบุตร (นนทบุรี: ศรีปัญญา, 2548), 14.

ส่วนบริเวณทางตอนใต้ของตลาดขวัญยังมีตลาดแก้ว ซึ่งเป็นตลาดอีกแห่งหนึ่งที่มีความสำคัญควบคู่กับตลาดขวัญ ดังปรากฏในบันทึกจดหมายเหตุ ลาลูแบร์ ความว่า

...ตำบลสำคัญๆที่แม่น้ำสายนี้ไหลผ่าน คือ แม่ตาค อันเป็นเมืองเอกของราชอาณาจักรสยามที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือหนพ่ายพ ถัดจากนั้นต่อมาก็ถึงเมืองเทียนทองหรือเชียงทอง กำแพงเพชรหรือกำแพงเฉยๆ ซึ่งกลางคนออกเสียงว่ากำแพง แล้วก็มาถึงนครสวรรค์ ชัยนาท สยาม ตลาดขวัญ ตลาดแก้ว และบางกอก...¹¹

จากหลักฐานที่ปรากฏในจดหมายเหตุลาลูแบร์แสดงให้เห็นถึงย่านชุมชนที่มีความสำคัญของเมืองนนทบุรี ได้แก่ ตลาดขวัญและตลาดแก้ว ซึ่งมีภาพปรากฏในแผนที่ที่อยู่ในจดหมายเหตุ “ราชอาณาจักรสยาม” ของลาลูแบร์ ดังนี้

ภาพที่ 4 แผนที่แสดงแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาจนไหลลงสู่ทะเล
ที่มา : ลาลูแบร์, จดหมายเหตุลาลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม. แปล โดย สันต์ ท. โกมล
บุตร (นนทบุรี: ศรีปัญญา, 2548), 24.

¹¹ เรื่องเดียวกัน, 16.

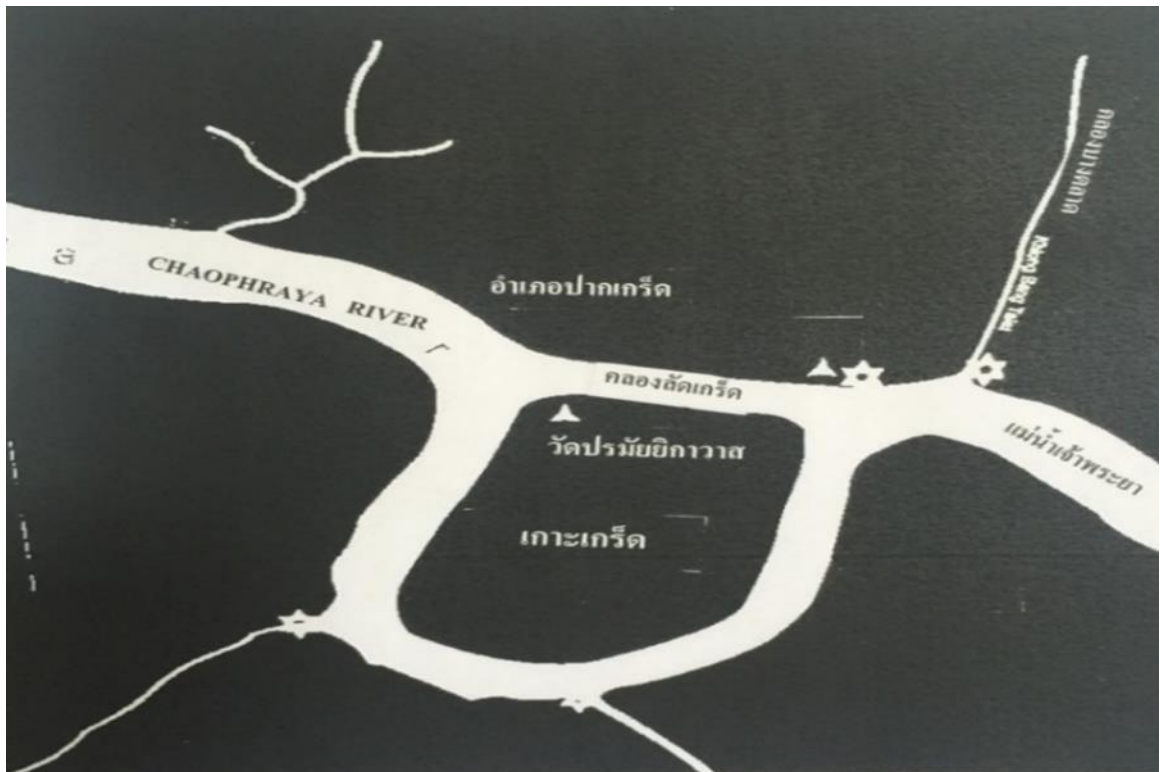
อย่างไรก็ตามต่อมาในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ เมื่อ พ.ศ. 2265 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ ขุดคลองลัดเกร็ด ซึ่งได้ถูกบันทึกเรื่องนี้ไว้ในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาตอนหนึ่งความ ว่า

...ในปีชกาล จัตวาศกนั้น ทรงพระกรุณาโปรดให้พระธนบุรีเป็นกองเกณฑ์ไพร่พล คน หัวเมืองปากใต้ให้ได้คนหมื่นเศษ ให้ขุดคลองเกร็ดน้อยลัดคั้งบางบัวทองนั้นอันมัก ขุดลัด ตัดให้ตรง พระธนบุรีรับสั่งแล้วถวายบังคลามาให้เกณฑ์ไพร่พล ในบรรดาหัวเมืองปากใต้ ได้คนหมื่นเศษให้ขุดคลองเกร็ดน้อยนั้นลึก 6 ศอก กว้าง 6 วา ยาวทางไกลได้ 29 เส้นเศษ ขุดเดือนเศษจึงแล้วพระธนบุรีนั้นจึงกลับมากราบทูลพระกรุณาให้ทราบทุกประการ...¹²

สืบเนื่องจากการขุดคลองตามลำน้ำเจ้าพระยาในบริเวณเมืองนนทบุรีได้ส่งผลให้คูคลองต่างๆ ในเมืองนนทบุรีไหลเชื่อมติดต่อกัน ก่อให้เกิดเส้นทางคมนาคมทางเรือที่มีความสะดวกรวดเร็ว เกิด ประโยชน์โดยตรงต่อการค้าภายใน ตลอดจนการขนส่งวัตถุดิบ สินค้าทางการเกษตรไปสู่ตลาด ภายนอก อีกทั้งยังส่งผลให้ราษฎรเมืองนนทบุรีสามารถนำน้ำจากการขุดคลองดังกล่าวไปใช้เพื่อการ เพาะปลูกและการทำสวนผลไม้ได้อีกด้วย

¹² พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, 2548), 105.

ภาพที่ 5 แผนที่แสดงบริเวณคลองที่ขุดในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ
ที่มา : สุภาพรธรรม สุกุลเจริญพร, ปรับจากแผนที่ของพิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี ถ่ายภาพแผนที่
เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2562.

ต่อมาใน พ.ศ. 2307 ก่อนเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ให้กับพม่า พระเจ้ามังระได้โปรดเกล้าฯ ให้มังมหานรธาเป็นแม่ทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยาจากทางทิศใต้ ซึ่งได้มีการตีหัวเมืองรายทางเรื่อยมาจนถึงเมืองนนทบุรี ฝ่ายกรุงศรีอยุธยาได้ตระหนักถึงความสำคัญของเมืองนนทบุรีมากขึ้น สมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระยายมราชเป็นแม่ทัพไปป้องกันเมืองนนทบุรี โดยเหตุการณ์ครั้งนี้ได้บันทึกไว้ในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาตอนหนึ่ง ความว่า

...พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชดำรัสสั่งเสนาบดีให้จัดแจงเกณฑ์กองทัพหัวเมืองปากใต้ทั้งปวง และให้ทัพบกยกไปตั้งค่ายรับข้าศึกอยู่ตำบลท่าเรือใต้เมืองราชบุรี ให้ทัพเรือไปตั้งอยู่ตำบลบางกุ้ง และให้เกณฑ์ทัพหัวเมืองฝ่ายเหนือ ตะวันออก ตะวันตกเข้ามาช่วยการสงครามป้องกันพระนคร ให้ทัพเมืองพระพิษณุโลกมาตั้งค่ายอยู่ใกล้

วัดภูเขาทอง ให้ทัพเมืองนครราชสีมาตั้งค่ายอยู่ที่ใกล้วัดพระเจดีย์แดง แล้วให้พระยา
รัตนธิเบศร์คุมกองทัพเมืองนครราชสีมา ยกลงมารักษาเมืองธนบุรี ให้พระยายมราชเกณฑ์
กองทัพหัวเมืองอื่นยกลงมาตั้งรักษาเมืองนนทบุรี...¹³

อย่างไรก็ตามแม้กองทัพพม่าสามารถยึดเมืองธนบุรีได้ แต่ในขณะเดียวกันนั้น เรือกำปั่นของ
อังกฤษที่เดินทางเข้ามาค้าขายที่กรุงศรีอยุธยาได้อาสาช่วยกองทัพไทยรบกับพม่า ฝ่ายพม่าได้นำปืน
ใหญ่ตั้งบนป้อมวิไชยเณทร์ที่เมืองธนบุรี ยิ่งได้ตอบกับกำปั่นของอังกฤษ แต่ในท้ายที่สุดกำปั่นของ
อังกฤษได้ถอยหนีขึ้นไปอยู่ที่เมืองนนทบุรี ส่วนพม่าได้แบ่งกำลังพลมาที่เมืองนนทบุรี ซึ่งในขณะนั้น
พระยายมราชได้หนีไปแล้ว ไม่ได้อยู่ตั้งรับกับกองทัพพม่า ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้กองทัพพม่าสามารถ
ยึดเมืองนนทบุรีได้ และได้ทำการวางแผนการรบจนสามารถชนะอังกฤษ ดังปรากฏในพระราช
พงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาตอนหนึ่งความว่า

...ครั้ง ณ เดือนยี่ เมฆารโปกข์ยกทัพเรือเข้ามาเมืองธนบุรีอีก ไม่มีใครอยู่รักษาเมือง
และสู้รบ พม่าเอาปืนใหญ่ขึ้นตั้งบนป้อมวิไชยเณทร์ฝากตะวันตกยิงได้ตอบกับปืนกำปั่นจน
เพลาค่า กำปั่นจึงถอนสมอลอยขึ้นไปตามน้ำขึ้นไปทอดอยู่เหนือเมืองนนทบุรี และกองทัพ
พระยายมราช ซึ่งตั้งอยู่เมืองนนทบุรีนั้นก็เลิกหนีขึ้นไปเสีย มิได้ตั้งอยู่ต่อรบพม่า พม่าเข้าตั้งอยู่
ณ เมืองธนบุรีแล้ว จึงแบ่งทัพเข้ามาตั้งค่าย ณ วัดเขมาตลาดแก้วทั้งสองฟาก ครั้นเพล
กลางคืน นายกำปั่นจึงขอเรือกราบลงมาชักสลูบ ช่วงกล่องลงไปไม่ให้มีปากเสียง ครั้น ตรง
ค่ายพม่า ณ วัดเขมา ก็ให้จุดปืนรายแควมพร้อมกันทั้งสองข้างยิงค่ายพม่าทั้งสองฟาก พม่า
ต้องปืนล้มตายป่วยลำบากแตกหนีออกหลังค่าย ครั้นเพลเช้า น้ำขึ้นสลูบช่วงก็ถอยขึ้นมาหา
กำปั่นใหญ่ ซึ่งทอดอยู่เหนือเมืองนนทบุรี ฝ่ายทัพพม่าก็ยกเข้าค่ายเมืองนนทบุรี ครั้นเวลาค่ำให้
ชักสลูบช่วงกล่องลงไปอีก จุดปืนรายแควม ยางค่ายเมืองนนทบุรี พม่าหนีออกไปชุมนุมอยู่หลังค่าย
อังกฤษและไทยลงสำปั่นขึ้นไปเก็บของในค่าย พม่ากลับกรูกันเข้ามาข้างหลังค่าย ไส้พันแทง
ไทยและอังกฤษแตกหนีออกจากค่ายลงสำปั่น...¹⁴

ต่อมากองทัพพม่ายังได้บุกไปทางทิศเหนือเพื่อเข้าล้อมกรุงศรีอยุธยาไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2309 และ
เข้ายึดกรุงศรีอยุธยาไว้ได้ใน พ.ศ. 2310 อย่างไรก็ตามก็ตีจากการสู้รบได้ส่งผลให้บ้านเมือง วัดวาอาราม
ต่างๆถูกทำลายและทิ้งร้าง ชาวเมืองนนทบุรีต้องอพยพจากถิ่นที่อยู่เดิม ข้ามแม่น้ำไปหลบซ่อนในสวน
บางใหญ่เพื่อหนีภัยสงคราม

¹³ เรื่องเดียวกัน, 139.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, 141.

เมืองนนทบุรีในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์

เมื่อบ้านเมืองได้รับการฟื้นฟูกลับสู่สภาพปกติในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ชาวเมืองจึงค่อยๆ ย้ายกลับสู่ถิ่นฐานเดิม พร้อมทั้งมีผู้คนจากถิ่นอื่นเข้ามาอาศัยด้วย โดยเฉพาะชาวมอญ ซึ่งเข้ามาในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อพระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ชาวมอญเข้ามาตั้งบ้านเรือนอาศัยบริเวณเมืองนนทบุรี และเมืองปทุมธานี โดยเหตุการณ์ครั้งนี้ได้ถูกบันทึกในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาตอนหนึ่งความว่า

...ฝ่ายพวกราษฎร์ซึ่งหนีพม่ามานั้น พระยาแจ้ง ตละเสี้ยง ตละเกล็บ กับพระยากลางเมือง ซึ่งหนีเข้ามาครั้งกรุงเก่า พม่าตีกรุงได้ ตัวกลับไป และสมิงรามัญนายไพร่ทั้งปวงพาครัวเข้ามาทุกด้านทุกทาง ให้ข้าหลวงไปรับมาถึงพระนครพร้อมกันแล้ว ทรงพระกรุณาให้ตั้งบ้านเรือนอยู่แขวงเมืองนนทบุรีบ้าง เมืองสามโคกบ้าง แต่ฉกรรจ์จัดได้สามพัน โปรดให้หลวงบำเรอภักดีครั้งกรุงเก่าเป็นเชื้อรามัญให้เป็นพระยารามัญวงศ์ เรียกจักรีมอญ ควบคุมกองมอญใหม่ทั้งสิ้น และโปรดให้พระราชทานตราภูมิคุ้ม ห้ามสรรพากรขนอนตลอดทั้งปวง ให้ค้าขายทำมาหากินเป็นสุข...¹⁵

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ใน พ.ศ. 2332 พระองค์ได้ทรงทรงยกทัพไปปราบกบฏหัวเมืองทางใต้ที่ประกาศแข็งเมือง ภายหลังจากเข้าตีเมืองปัตตานีได้สำเร็จและยกทัพกลับพระนครแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดเกล้าฯ ให้ชาวไทย – มุสลิมที่ถูกกวาดต้อนจากเมืองปัตตานีไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านท่าอิฐ ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยยังมีชาวมอญได้อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร โดยเข้ามาทางด่านเจดีย์สามองค์เมืองกาญจนบุรีและทางด่านแม่ละเมา เมืองตาก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้โปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ามงกุฎเดินทางไปรับครอบครัวมอญที่เมืองกาญจนบุรี และให้พระยาพระอภัยภุชสรหมุหนายกเดินทางไปรับครอบครัวมอญที่เมืองตาก จากนั้นให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เมืองปทุมธานี เมืองนนทบุรี และเมืองนครเขื่อนขันธ์ โดยชาวมอญกลุ่มนี้ เรียกว่า “มอญใหญ่” ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เกาะเกร็ดและตำบลต่างๆ ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี¹⁶

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, 193.

¹⁶ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี** (กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2542), 44.

ต่อมาในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดเฉลิมพระเกียรติขึ้นที่บริเวณบ้านเดิมของพระอัยกา คือ พระยานนทบุรีศรีมหาอุทยาน เจ้าเมืองนทบุรี ซึ่งเป็นสถานที่ประสูติของสมเด็จพระศรีสุลาลัย พระราชชนนีของพระองค์ และเมื่อมาถึงในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเมืองนทบุรี จากเดิมคือเมืองนทบุรีศรีมหาสมุทรเป็นเมืองนทบุรีศรีมหาอุทยาน และเมืองนทบุรีศรีเกษตราราม¹⁷ ต่อมาเมื่อมีการปฏิรูปการปกครองประเทศครั้งใหญ่ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยมีการรวมเมืองต่างๆเข้าเป็นมณฑล เมืองนทบุรีได้เข้ามารวมอยู่ในมณฑลกรุงเทพ ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2440 รวมทั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังได้มีการย้ายที่ตั้งเมืองนทบุรี จากปากแม่น้ำอ้อมที่อยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาไปตั้งฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณปากคลองบางซื่อฝั่งใต้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นศาลากลางแห่งแรกของจังหวัดนนทบุรี¹⁸ อีกทั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้โปรดเกล้าฯ ให้มีการปฏิสังขรณ์วัดปรมัยยิกาวาสเพื่อสนองพระคุณพระเจ้าบรมมหาราชเธอ กรมสมเด็จพระสุทนต์นาราชประยูร ผู้ทรงอภิบาลเลี้ยงดูพระราชมารดาและพระองค์ตั้งแต่วัยทรงพระเยาว์ ทั้งนี้วัดปรมัยยิกาวาสทำการปฏิสังขรณ์เสร็จสมบูรณ์เมื่อ พ.ศ. 2427 ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการดำเนินการเปลี่ยนคำเรียกชื่อ เมือง เป็น จังหวัด นอกจากนี้ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ย้ายศาลากลางจากปากคลองบางซื่อมาอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดหลังเก่า ตั้งอยู่บริเวณท่าน้ำนนทบุรี อีกทั้งใน พ.ศ. 2473 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวยังได้แบ่งเขตการปกครองของจังหวัดนนทบุรี ออกเป็น 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่¹⁹

อย่างไรก็ตามต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รัฐบาลได้ดำเนินการยกเลิกมณฑลต่างๆทั่วประเทศ ภายหลังจากนั้นใน พ.ศ. 2486 เมื่อประเทศไทยประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จังหวัดนนทบุรีถูกยุบ โดยให้อำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอบางกรวยไปรวมเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดพระนคร ส่วนอำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางบัวทองไปรวมเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดธนบุรี แต่ต่อมาเพียง 3 ปีได้จัดตั้งนนทบุรีขึ้นเป็นจังหวัดอีกครั้งใน พ.ศ. 2489 และมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ และ 1 กิ่งอำเภอ

¹⁷ ทวน พินธุพันธ์, ประวัติศาสตร์เมืองนนทบุรี, 6.

¹⁸ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี, 45.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, 46.

ได้แก่ อำเภอมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง อำเภอปากเกร็ด และ กิ่งอำเภอไทรน้อย ต่อจากนั้นใน พ.ศ. 2499 กระทรวงมหาดไทยประกาศได้ยกฐานะกิ่งอำเภอ ไทรน้อยเป็นอำเภอไทรน้อย²⁰ ดังนั้นจังหวัดนนทบุรีจึงมีทั้งหมด 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางใหญ่ อำเภอไทรน้อย และดำรงอยู่ มาถึงปัจจุบัน

2.3 เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วงก่อน พ.ศ. 2525

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ กล่าวคือ มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน มีดินที่มีความเหมาะสมทั้งการทำเกษตรกรรมและเครื่องปั้นดินเผา ฉะนั้นเมื่อพิจารณาจังหวัดนนทบุรีตาม ความสำคัญทางเศรษฐกิจในช่วงก่อนที่รัฐบาลประกาศแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ที่มีแผนการพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นฐานรองรับของกรุงเทพมหานคร โดย ราชฎรของจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพการทำนา ทำสวนผลไม้ และการทำ เครื่องปั้นดินเผา ซึ่งจะอธิบายรายละเอียดอาชีพหลักของราชฎรเมืองนนทบุรี ดังนี้

2.3.1 แหล่งทำนาข้าว

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีสภาพดินมีความเหมาะสมในการทำนาข้าว เนื่องจากสภาพดิน สามารถอุ้มน้ำได้ดี รวมทั้งสภาพอากาศไม่หนาวจัดไม่ร้อนจัดในฤดูฝนมีฝนตกชุกพอประมาณ ด้วยเหตุ นี้จึงทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนนทบุรีทำเกษตรกรรม โดยพื้นที่ที่มีการทำนาเรียงลำดับ จากมาก ไปน้อย ได้แก่ อำเภอไทรน้อย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย และอำเภอมืองนนทบุรี ส่วนลักษณะการทำนาข้าวของจังหวัดนนทบุรีแตกต่างจากการทำนาของ จังหวัดอื่นๆ กล่าวคือ จังหวัดนนทบุรีนิยมทำนาปรังมากกว่านาปี เนื่องจากนาปรังได้ผลผลิตที่สูงกว่า นาปี ข้าวมีคุณภาพดีและไม่มีปัญหาน้ำท่วม ฉะนั้นในฤดูการทำนาปีเกษตรกรจึงไม่ได้ทำนาเต็มพื้นที่ แต่การทำนาปรังมีการทำนาเต็มพื้นที่²¹ อย่างไรก็ตามแม้ฤดูการทำนาปรังจะมีปัญหาน้ำปริมาณน้อย แต่ชาวนาพยายามแก้ไขปัญหาด้วยการใช้แรงงานคนขุดคลอง แต่คลองเหล่านั้นก็เป็นคลองที่มีขนาด เล็กเกินไปจนไม่สามารถส่งน้ำเข้าใช้ในนาทุกแปลงได้เพียงพอ ฉะนั้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ แห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) รัฐบาลได้พยายามเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ให้ได้ผลผลิตมากขึ้น เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว โดยทางสำนักงานจังหวัด

²⁰ เรื่องเดียวกัน, 48.

²¹ สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, รายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2507 จังหวัดนนทบุรี (พระนคร: สามมิตร, 2508), 30.

นนทบุรีมีความต้องการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรจึงได้ช่วยเหลือชาวนาด้วยการส่งซื้อธัญพืช เพื่อใช้ทำการขุดคลอง โดยเริ่มขุดคลองตั้งแต่อำเภอบางบัวทองไปจนถึงอำเภอไทรน้อย จึงส่งผลให้มีน้ำค้างเหลืออยู่ในลำคลองเพียงพอต่อการทำนาข้าว นับว่าเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมอาชีพการทำนาเป็นอย่างดี นอกจากนี้ใน พ.ศ. 2507 ทางจังหวัดยังได้มีการส่งเสริมการทำนาข้าวด้วยการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยใส่ในนาข้าว และส่งเสริมให้ทำแปลงไร่นาสวนผสม ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ชาวนาได้ประโยชน์จากเนื้อที่มากที่สุดและยังเป็นการปรับปรุงคุณภาพของดินที่ใช้ในการทำนาข้าว รวมทั้งทำลายวัชพืชไปในตัวอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผลผลิตของข้าวเพิ่มสูงขึ้นจาก 67,403 ตัน ใน พ.ศ. 2503 เป็น 68,787 ตัน ใน พ.ศ. 2507 และเพิ่มสูงขึ้นใน พ.ศ. 2509 เป็น 95,677 ตัน²²

นอกจากนั้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาชนบท โดยประมาณร้อยละ 70-80 ของการพัฒนาทั้งหมดเป็นการลงทุนใช้จ่ายในส่วนภูมิภาคตามโครงการต่างๆซึ่งเน้นการสร้างความสำเร็จให้กับท้องถิ่น เช่น โครงการช่วยเหลือชาวนา เป็นต้น ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีการแนะนำให้ชาวนาพยายามหาพันธุ์ข้าวที่ดีที่สุดมาปลูกโดยมีการแจกพันธุ์ข้าวที่ดีแก่ชาวนา ซึ่งทางจังหวัดได้ทำการทดลองค้นคว้าพันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมที่จะปลูกในพื้นที่ของแต่ละอำเภอในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้พันธุ์ข้าวที่มีความเหมาะสมที่สามารถปลูกในอำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ อำเภอปากเกร็ด อำเภอเมืองนนทบุรี ได้แก่ พันธุ์ข้าวเก้ารวง ข้าวจ้าวเหลือง ข้าวนางมด ข้าวเหลืองอ่อน และข้าวพวงนาค เป็นต้น การนำเอาพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่นาดังกล่าวส่งผลให้ผลผลิตข้าวของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2510 เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 126,199 ตัน²³

อย่างไรก็ตามต่อมาในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) เมื่อราคาน้ำมันได้ถีบตัวสูงขึ้นถึง 4 เท่าตัว ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยเริ่มฝืดเคือง ทั้งยังส่งผลต่อการส่งออกสินค้าหลักของไทยโดยเฉพาะข้าว ยาง และสิ่งทอได้ลดลงทั้งปริมาณและราคา จนทำให้รายได้ของประชากรภายในประเทศตกต่ำ ประกอบกับในจังหวัดนนทบุรีได้ประสบกับปัญหาน้ำท่วมใน พ.ศ. 2518 จึงส่งผลให้ผลผลิตข้าวเกิดความเสียหาย ทำให้ผลผลิตข้าวลดลงเหลือ 66,343 ตัน ทั้งนี้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีการปรับปรุงระบบชลประทานให้ดีขึ้น รวมทั้งมีการดำเนินการทำคันนบกั้นน้ำและซื้อเครื่องสูบน้ำเพิ่ม ส่งผลให้ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นใน พ.ศ. 2524 เป็น 124,597 ตัน²⁴ และทำให้ชาวนามีรายได้จากการขายข้าวเพิ่มขึ้น รวมทั้งเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีดีขึ้นด้วย

²² สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี (กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2515), 12.

²³ เรื่องเดียวกัน., 12.

²⁴ รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี (กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2527), 23.

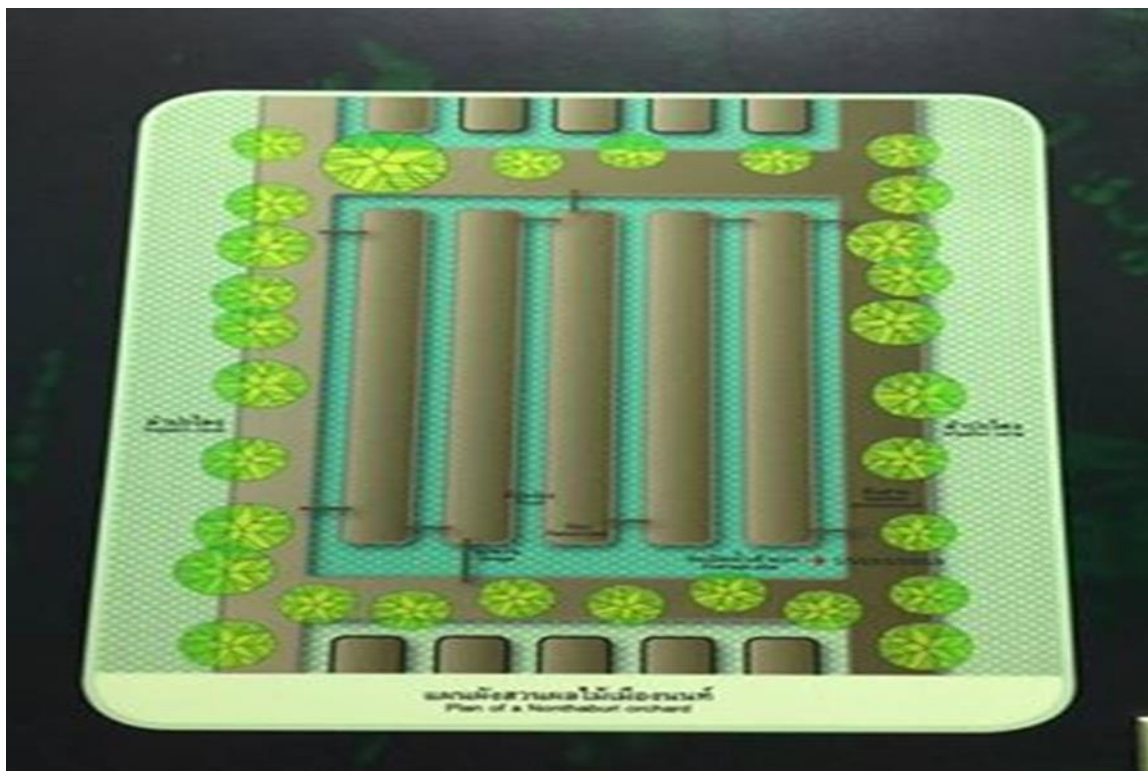
2.3.2 แหล่งผลิตผลไม้

ราษฎรส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ที่เมืองนนทบุรีนิยมประกอบอาชีพการทำสวนผลไม้มาตั้งแต่สมัยอยุธยา ดังปรากฏในบันทึกจดหมายเหตุ ลาลูแบร์ ความว่า

...สวนผลไม้ที่บางกอกนั้นมีอาณาบริเวณยาว ไปตามชายฝั่งแม่น้ำ โดยทวนขึ้นไปสู่เมืองสยาม ถึง 4 ลี้ กระทั่งจรดตลาดขวัญ ทำให้เมืองหลวงแห่งนี้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลอาหาร ซึ่งคนพื้นเมืองชอบบริโภคคันทนา ข้าพเจ้าหมายถึงผลไม้มานานานชนิดเป็นอันมาก...²⁵

สวนผลไม้ของจังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ตามริมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสายใหม่ (คลองลาดนันท) และสายเก่า (คลองแม่น้ำอ้อม) โดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางกรวย เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีการทับถมของตะกอนดินสูง เหมาะแก่การปลูกไม้ยืนต้น ขณะที่พื้นที่ห่างจากแม่น้ำออกไปเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกข้าว ลักษณะเด่นของสวนเมืองนนทบุรีคือเป็นสวนยกร่อง มีร่องสำหรับกักเก็บน้ำไว้ในสวน พื้นที่สวน 1 แปลง เรียกว่า หนึ่ง จะมียืนสวนทำเป็นคันดินสูงล้อมรอบเพื่อเป็นอาณาเขตและป้องกันน้ำท่วม มีท่อที่เปิดปิดได้ เพื่อระบายน้ำออกสวน โดยเชื่อมกับลำปะโดงที่เป็นทางน้ำสาธารณะขุดชักน้ำมาจากแม่น้ำลำคลอง ภายในสวนนิยมปลูกไม้ผลหลายชนิดไว้ด้วยกัน เรียกว่า สวนเบญจพรรณ เพื่อให้ต้นไม้ได้อาศัยพึ่งพากันในการเจริญเติบโต และผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันผลิตดอกออกผลให้ชาวสวนมีรายได้ตลอดทั้งปี

²⁵ ลาลูแบร์, จดหมายเหตุ ลาลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม. แปล โดย สันต์ ท.โกมลบุตร, 14.

ภาพที่ 6 ภาพลักษณะร่องสวนทุเรียนของจังหวัดนนทบุรี

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพร่องสวนทุเรียนของพิพิธภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2562.

ผลไม้ที่ราษฎรในจังหวัดนนทบุรีนิยมปลูกเป็นหลัก คือ ทุเรียน ซึ่งนับว่าเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงที่สุดของจังหวัดนนทบุรีจนพูดกันติดปากว่าเมืองนนทบุรีคือเมืองทุเรียน ตามประวัติความเป็นมาของทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีมีข้อสันนิษฐานอยู่ 2 ข้อ โดยข้อแรกปรากฏในหนังสือเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนของ หิรัญ หิรัญประดิษฐ์ และคณะ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ระบุถึงการนำพันธุ์ทุเรียนเข้ามาปลูกในจังหวัดนนทบุรีว่า

...พระยาแพทย์พงศาวิสุทธาธิบดี (สุน สุนทรเวช) กล่าวถึงการแพร่กระจายพันธุ์ทุเรียนจากจังหวัดนครศรีธรรมราชขึ้นมาที่กรุงเทพฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2318 โดยเริ่มมีการทำสวนทุเรียนในตำบลบางกร่าง ในคลองบางกอกน้อยตอนใน ตั้งแต่ พ.ศ. 2397 โดยในระยะแรกจะขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด โดยพันธุ์ที่นิยมปลูกคือ อีบาตร ทองสุข และการะเกด...²⁶

²⁶ คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี**, 233.

ส่วนข้อที่สองได้มาจากคำบอกเล่าของนายธำรง ธรรมนิത്യกุล ซึ่งเป็นผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการเกษตร โดยได้อนุรักษ์และเผยแพร่พันธุ์ผลไม้จมน้ำชื่อเสียงในตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด นอกจากนี้ยังได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากความทรงจำของท่านเองและจากคำบอกเล่าของคนเก่าๆ เขียนเป็นหนังสือชื่อ เมืองนนท์ เมืองผลไม้ ได้บันทึกความทรงจำไว้ตอนหนึ่งความว่า

...เมื่อ พ.ศ. 2480 คุณสงวน ฉิมคล้าย เพื่อนนักเรียนฝึกหัดครูรุ่นเดียวกันได้กล่าวกับผู้เขียนว่า คุณพ่อของคุณสงวนเคยเล่าให้ฟังว่า เมื่อ พ.ศ. 2330 ประมาณ ล่วงมาแล้ว 200ปี คุณปู่สาย ฉิมคล้าย ได้ถูกเกณฑ์ไปกับกองทัพของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ครั้งที่กองทัพของพระองค์เสด็จยกทัพไปตีเมืองตะนาวศรีและเมืองมะริดนั้น คุณปู่สายเล่าว่า ขณะที่กองทัพเข้าล้อมเมืองทั้งสองไว้ ได้เกิดการขาดแคลนเสบียงอาหารลง นายทัพนายกองได้ให้ทหารออกตะเวนหาเสบียงอาหารในแถบนั้นมากินกัน คุณปู่สายบอกว่าในป่าใกล้เมืองทั้งสองนั้น มีต้นไม้ชนิดหนึ่งที่อยู่ในป่ามากมาย ต้นสูงใหญ่हनคอดตั้งบ่าจึงจะเห็นลูกของมัน ชาวบ้านแถบนั้นเรียกว่าทุเรียน

ชั้นแรกพวกทหารไปเก็บลูกทุเรียนที่หล่นมากินแทนอาหาร มีรสหวาน อร่อยดี แต่มีเนื้อน้อย เนื้อบางติดกับเมล็ด การเก็บก็ไม่ยากอะไร ตอนเย็นก็ไปดูต้นทุเรียนเห็นต้นไหนมีผลสุกจวนจะหล่น ก็ช่วยกันกลางหญ้าให้รอบต้นของมัน พอรุ่งเช้าก็ไปเก็บลูกที่หล่นลงมาแบ่งกันกิน ต่อมาลูกทุเรียนที่หล่นมาไม่พอกิน ทหารบางคนก็โค่นต้นทุเรียนลงมา เอาลูกอ่อนลูกแก่มาต้มกินแทนข้าวแก้อาหารไปได้

คุณปู่สายเป็นลูกชาวสวนเมืองนนท์ เมื่อกินเนื้อทุเรียนแล้วก็เก็บเมล็ดมันใส่ย่ามไว้ โดยตั้งใจว่าจะเอามาปลูกสวนที่บ้าน เมื่อกองทัพกลับกรุงเทพฯและปล่อยทหารกลับบ้าน คุณปู่สายจึงนำเมล็ดทุเรียนที่เก็บมาแจกจ่ายเพื่อนฝูง อีกส่วนหนึ่งก็เก็บเอามาปลูกที่สวนใกล้วัดสักบางกรวย ต้นทุเรียนได้ดินมีปุ๋ยธรรมชาติก็เจริญอย่างรวดเร็ว ปลูกได้ไม่กี่ปีก็ผลิตดอกออกผล ชาวสวนเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้ชิมรสชาติของทุเรียนอร่อยติดอกติดใจ ก็โจษขานบอกกล่าวกันไปทั่ว พวกชาวสวนใกล้เคียงก็มาขอพันธุ์ไปปลูกกันทั่วไปในเขตบางกรวย และเมืองนนทบุรี...²⁷

²⁷ เรื่องเดียวกัน.

จากข้อสันนิษฐานที่กล่าวมาข้างต้นนับเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีพันธุ์ทุเรียนเข้ามาปลูกในจังหวัดนนทบุรีและราษฎรในจังหวัดนนทบุรีนิยมปลูกกันเรื่อยมาจนสร้างรายได้ให้กับชาวสวนจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างมาก ทุเรียนจึงนับเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงประจำจังหวัดนนทบุรี อีกทั้งจังหวัดนนทบุรียังเป็นแหล่งปลูกทุเรียนมากที่สุดในประเทศไทยด้วย โดยทุเรียนจากสวนจังหวัดนนทบุรีได้รับการยกย่องจากผู้นิยมบริโภคว่ามีรสชาติดี ด้วยเหตุนี้ทุเรียนจึงถือได้ว่าเป็นผลไม้ประจำจังหวัดนนทบุรี ส่วนบริเวณที่มีการปลูกทุเรียนในจังหวัดนนทบุรีเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางบัวทอง ทุเรียนพันธุ์ดั้งเดิมของจังหวัดนนทบุรีมีหลายสายพันธุ์ สามารถจำแนกพันธุ์ทุเรียนออกได้ เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มพันธุ์กบ ลักษณะใบป้อมยาว ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลม ผลมีขนาดใหญ่ ทรงของผลลักษณะกลมแป้นและทรงกระบอก หนามส่วนปลายงุ้มเข้าหากัน เนื้อหนาละเอียด สีออกเหลืองแก่ หวานอมมันเล็กน้อย ทั้งนี้รายชื่อพันธุ์กลุ่มกบ ได้แก่ กบตาขำ กบจำปา กบเล็บเหยี่ยว กบสุวรรณ กบไว กบพิบูล กบรัศมี กบชายน้ำ กบสาวน้อย กบเจ้าคุณ กบตาเฒ่า กบตาท้วม กบราชเนตร กบใบศรี กบหน้าศาล กบชมพู กบวัดเพลง กบตาปุ่น กบตาแมน กบแก้ว กบตานุช กบตามิตร กบตานวล กบก้านเหลือง กบทองคำ

กลุ่มพันธุ์ลวง ลักษณะของใบทรงใหญ่ยาวเรียว ปลายใบสอบเข้าหากันเรียวแหลม บางพันธุ์มีขอบใบขนานกัน ลักษณะของผลเป็นรูปไข่กันแหลม หรือทรงกระบอก ลักษณะที่น่าสังเกตคือ แต่ละลูกมีพูใหญ่พูเดียว และมีพูรองอีก 2-3 พู อาจมีพูหลอกซึ่งลีบไม่มีเนื้อ ส่วนหนามมีลักษณะเป็นทรงกระโจมเล็กและสั้น ไม่สม่ำเสมอ ร่องของพูสังเกตเห็นชัดเจน ขั้วของผลมีขนาดใหญ่แต่สั้น เนื้อหนาทึบ ถ้าสุกจะละลาย มีกลิ่นฉุน รสออกหวาน ทั้งนี้รายชื่อกลุ่มพันธุ์ลวง ได้แก่ ลวงทอง ลวงมะรุ่ม สีชมพู ชะนี ชมภูศรี

กลุ่มพันธุ์ก้านยาว ลักษณะใบป้อม ช่วงโคนใบแคบ ปลายใบโค้งสอบเข้าหากันและเรียวแหลม ก้านใบค่อนข้างยาว ผลมีขนาดปานกลาง ทรงของผลมี 2 ลักษณะคือ กลมและหูด หนามทั้งสองข้างโค้งสอบเข้าหากัน สีออกเขียวแก่ปนน้ำตาล แต่ละผลมี 5-6 พู เนื้อละเอียด รสหวานมัน ทั้งนี้รายชื่อกลุ่มพันธุ์ก้านยาว ได้แก่ ก้านยาว ก้านยาววัดสัก ก้านยาวทรงหวด ทองสุก ก้านยาวพวง

กลุ่มพันธุ์กำป็น ลักษณะรูปทรงใบเรียวยาวใหญ่ ปลายใบแหลมเรียวค่อนข้างยาว โกล้ฐานใบแคบ ผลขนาดปานกลาง รูปทรงออกไปทางยาวกันแหลม ส่วนลักษณะหนามเป็นแบบพีระมิดทรงสูง สีออกเขียวแก่ปนน้ำตาล ลูกหนึ่งมีประมาณ 5 พู เนื้อละเอียด มีรสหวาน ทั้งนี้รายชื่อพันธุ์กำป็น ได้แก่ กำป็นเดิม กำป็นพวง กำป็นเจ้ากรม กำป็นตาแพ กำป็นแดง²⁸

²⁸ เรื่องเดียวกัน, 235.

กลุ่มพันธุ์ทองย้อย ลักษณะรูปทรงใบส่วนโคนกว้างกว่าส่วนปลายใบ แล้วสอบเข้าหากัน ปลายใบแหลมสั้น รูปทรงของผลคล้ายทรงหวด แต่ส่วนกันสอบแหลม หนามจะเป็นแบบพืระมิต แต่ฐานหนามจะกว้าง ทั้งนี้รายชื่อพันธุ์ทองย้อย ได้แก่ ทองย้อยฉัตร ทองย้อยสีนาค น้องย้อยเต็ม ทับทิม แดงรัศมี ทองหยิบ

กลุ่มพันธุ์เบ็ดเตล็ด ลักษณะของใบค่อนข้างที่จะแตกต่างกัน แต่พอจะแบ่งได้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรกลักษณะใบเรียวยาว อีกกลุ่มป้อมกว้างปลายใบแหลมแต่สั้น ทรงของผลแตกต่างกัน 3 ลักษณะคือ กลมแป้น ทรงกระบอกและทรงรูปไข่ ทั้งนี้รายชื่อพันธุ์เบ็ดเตล็ด ได้แก่ กะเทยเนื้อขาว กระดุมทอง อิกนัต อีบาตร กะเทยเนื้อเหลือง กะเทยเนื้อแดง²⁹

การปลูกทุเรียนของชาวสวนนนทบุรีที่ใช้หลักการทางธรรมชาติที่เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน กล่าวคือ ชาวสวนจะปลูกทุเรียนคู่กับต้นทองหลาง เพราะต้นทองหลางมีรากที่แพร่กระจายรอบต้น และยังซึมซับน้ำไว้ได้ดี โดยทุเรียนอาศัยน้ำจากรากทองหลางไปหล่อเลี้ยงลำต้นของมันเอง และเมื่อทุเรียนออกผลใกล้จะแก่ ชาวสวนจะระบายน้ำออกจากท้องร่องสวนจนเกือบแห้ง ทั้งนี้เพื่อไม่ให้ทุเรียนดูดซับน้ำจนเกินไป เพราะถ้าน้ำมากจะเกิดเป็นไส้ซึมได้ง่าย อีกทั้งรสชาติของทุเรียนจะไม่เข้มข้นด้วย นอกจากทุเรียนจะเป็นผลไม้ที่ราษฎรของจังหวัดนนทบุรีนิยมปลูกแล้ว ยังมีผลไม้ชนิดอื่นที่ราษฎรนิยมปลูก เช่น กระท้อน มะปราง มังคุด ลิ้นจี่ มะพร้าว มะม่วง ส้มโอ เป็นต้น แม้การทำสวนเป็นอาชีพหลักของราษฎรในจังหวัดนนทบุรี แต่ก็มีอุปสรรคในการทำสวนผลไม้ กล่าวคือ เมื่อถึงฤดูแล้งน้ำเค็มจะไหลเข้ามาในแม่น้ำเจ้าพระยา และไหลเข้ามาตามลำคลองต่างๆ ซึ่งอาจทำให้ผลไม้ตายได้ ฉะนั้นทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีจึงแนะนำให้ชาวสวนกักเก็บน้ำไว้ให้พอเพียง และให้มีการร่วมมือกับกรมชลประทาน โดยดำเนินการจัดทำทำนบปิดคลองใหญ่ๆ เพื่อป้องกันน้ำเค็ม รวมทั้งสูบน้ำจืดเข้าเก็บไว้ในทำนบให้พอแก่การทำสวนผลไม้ในฤดูแล้ง

ในส่วนของรูปแบบการซื้อขายทุเรียนของชาวสวนเมืองนนทบุรีมีหลายรูปแบบ โดยรูปแบบแรก คือ ขายผลผลิตให้แก่พ่อค้าที่มารับซื้อถึงสวนหรือรูปแบบที่สองขายให้กับนายทุนที่มาเช่าสวน ซึ่งนายทุนจะมาดูแลและเก็บผลผลิตที่มีในสวนไปขายเอง และรูปแบบที่สาม คือ เจ้าของสวนนำผลผลิตที่ได้ไปขายเอง โดยในช่วงก่อน พ.ศ. 2504 เจ้าของสวนจะนำผลผลิตจากสวนบรรทุกใส่เรือออกมาขายตามปากคลองต่างๆ ใกล้สวนของตนจนเกิดตลาดน้ำหลายแห่ง ที่สำคัญคือปากคลองบางเขน ปากคลองบางกรวย ปากคลองบางราวนอก ปากคลองบางคูเวียง ปากคลองบางใหญ่ และยังมีตลาดใหญ่อยู่ที่ปากคลองบางตลาด ซึ่งมีเรือค้าขายหนาแน่นตั้งแต่หน้าวัดหน้าโบสถ์ไปจนถึงวัดเชิงท่า

²⁹ เรื่องเดียวกัน, 238.

ผลไม้จากตลาดเหล่านี้จะมีพ่อค้ามาซื้อไปขายต่ออย่างี่ต่างๆ โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีตลาดผลไม้ขนาดใหญ่ คือ ตลาดท่าเตียน ตลาดเทเวศร์ และตลาดบางลำพู นอกจากนั้นชาวสวนบางรายยังแจวเรือบรรทุกผลไม้ไปขายที่กรุงเทพมหานครด้วยตนเองอีกด้วย

อย่างไรก็ดีทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีการสนับสนุนเกษตรกรที่ทำสวนผลไม้ โดยใน พ.ศ. 2503 ได้เริ่มสร้างตลาดสดเทศบาลเมืองนนทบุรีขึ้น โดยสร้างแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2504 ซึ่งตลาดแห่งนี้ได้กลายเป็นตลาดสดที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดนนทบุรี โดยในหน้าทุเรียนตั้งแต่กลางเดือนเมษายนถึงปลายเดือนมิถุนายนของทุกปีจะมีทุเรียนมาวางขาย ซึ่งส่งผลให้จังหวัดนนทบุรีคึกคักไปด้วยผู้คนทั้งหลายไหลมาซื้อทุเรียนตั้งแต่เช้ายันค่ำ

จากการสัมภาษณ์ชาวสวนทั้ง 3 คน ได้แก่ นายสนอง เผือกบัว นายศานติ วิเศษชูสมิต และ นายปล่ สายอยู่ ซึ่งเคยมาขายทุเรียนในตลาดเทศบาลนครนนทบุรีได้เล่าถึงบรรยากาศและการซื้อขายทุเรียนในตลาดเทศบาลนครนนทบุรี ดังนี้

...เมื่อก่อนเทศบาลจัดให้ขายผลไม้กัน จัดต่อมากันเรื่อยๆ ผมไปขายครั้งแรกก็อายุประมาณ 30 ปี ตอนนั้นก็ประมาณ 40 กว่าปีมาแล้ว จัดตรงหน้าตลาด ตอนจัดงานคนมาซื้อขายกันเยอะแยะไปหมด ขายดี ผมก็ไปขายทุกปีเลย...³⁰

...ที่ตลาดนัดทุเรียนพ่อค้าแม่ค้าที่มาค้าขายก็จะมาตั้งขายทุเรียนกันเต็มไปหมด ตรงหน้าที่ตลาดล้นออกไปถึงถนน จะมีการจัดการในช่วงปลายเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน ตลอดหน้าทุเรียนคนมาซื้อขายกันเยอะมาก ทุเรียนวางขายเต็มไปหมด วางขายบนพื้น กลิ่นหอมฟุ้งไปทั่ว ผมยังอดไม่ได้ที่จะไปซื้อมากินเพราะทุเรียนเมืองนนท์มีเนื้ออร่อย...³¹

...ในสวนทุเรียนของผมมีทุเรียนอยู่หลายสายพันธุ์ ได้แก่ หมอนทอง ก้านยาว ชะนี กว่าทุเรียนจะให้ผลผลิตต้องใช้เวลาประมาณ 4 ปี โดยผลผลิตที่ได้ผมจะนำไปขายที่ตลาดในหน้าทุเรียน คือ ประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน ผมมีรายได้จากการขายทุเรียนประมาณ 10,000-18,000 บาท...³²

³⁰ ภควดี ทวียศ, "วิถีชีวิตชุมชนตลาดท่าเตียนนนทบุรี พ.ศ. 2471-2526" (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551), 136.

³¹ เรื่องเดียวกัน.

³² ปล่ สายอยู่, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2562.

ภาพที่ 7 ภาพทุเรียนที่นำมาวางขายในจังหวัดนนทบุรี

ที่มา : สุภาพรพรณ สกุลเจริญพร, ภาพทุเรียนที่นำมาวางขายในจังหวัดนนทบุรีของพีพีธภัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2562.

นอกจากการนำทุเรียนไปขายบริเวณตลาดเทศบาลนครนนทบุรียังมีพ่อค้าคนกลางที่มาซื้อทุเรียนถึงสวนอีกด้วย ซึ่งจากการสัมภาษณ์นายันทพงศ์ หมั่นนุ่มเจ้าของสวนทุเรียนในตำบลบางกร่าง ได้เล่าให้ฟังความว่า

...สวนทุเรียนนี้เป็นสวนที่ทำมาตั้งแต่รุ่นปู่ ย่า ตา ยาย มายังรุ่นพ่อแม่ และผมมารับช่วงทำสวนทุเรียนต่อจากท่าน ทุเรียนในสวนของผมมีพันธุ์หมอนทอง ชะนี ก้านยาว นกกระเจิบ และพานพระศรี พันธุ์ที่ขายดีทีสุดจะเป็นพันธุ์ก้านยาว รองลงมาเป็นพันธุ์หมอนทอง และชะนี สมัยก่อนที่ยังไม่มีหมู่บ้านจัดสรรเข้ามา สวนทุเรียนมีเยอะจึงทำให้ทุเรียนมีราคาถูก ในช่วงหน้าทุเรียนระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน ขายทุเรียนได้ประมาณ 10,000-20,000 บาท แต่ปัจจุบันสวนทุเรียนมีน้อยราคาจึงแพง ทุเรียนหมอนทอง ชะนี ราคาถูกละ 5,000-7,000 บาท ส่วนก้านยาวราคาถูกละ 15,000-20,000 บาท นอกจากการปลูกทุเรียนแล้ว ผมยังปลูกผลไม้ชนิดอื่นไว้ขายด้วย ได้แก่ มังคุด และมะพร้าว...³³

³³ นันทพงศ์ หมั่นนุ่ม, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2562.

อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2518 เมื่อเกิดปัญหาน้ำท่วมและปัญหาน้ำทะเลหนุนทำให้กรมชลประทานจำเป็นต้องปล่อยน้ำเค็มเข้าสวนผลไม้ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อต้นทุนทุเรียนตาย จนทำให้รายได้เฉลี่ยในช่วงหน้าทุเรียนระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายนของชาวสวนทุเรียนในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางบัวทอง ลดลงเหลือ 8,000-15,000 บาท ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีตระหนักถึงความจำเป็นของการปรับปรุงระบบชลประทานของจังหวัดนนทบุรีให้ดีขึ้นเพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมและน้ำเค็มหนุน ซึ่งการปรับปรุงระบบชลประทานในครั้งนั้นได้ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้ชาวสวนทุเรียนในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางบัวทอง โดยเฉลี่ยในช่วงหน้าทุเรียนระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน ในช่วง พ.ศ. 2522-2524 เพิ่มขึ้นเป็น 20,000-30,000 บาท อย่างไรก็ตามนอกจากรายได้จากการขายทุเรียนแล้วชาวสวนนนทบุรียังมีรายได้จากการขายผลไม้ชนิดอื่นด้วย เช่น รายได้เฉลี่ยจากการขายมะม่วงในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายนประมาณ 5,000-13,000 บาท รายได้เฉลี่ยจากการขายกระท้อนในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคมประมาณ 5,000-10,000 บาท รายได้เฉลี่ยจากการขายมะพร้าวในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายนประมาณ 4,000-7,000 บาท และรายได้เฉลี่ยจากการขายมังคุดในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายนประมาณ 6,000-10,000 บาท เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเห็นได้ว่าอาชีพการทำสวนผลไม้ นับเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับชาวสวนของจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

2.3.3 แหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผา

ราษฎรในจังหวัดนนทบุรีนอกจากประกอบอาชีพเกษตรกรแล้วยังมีการประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาอีกด้วย โดยมีชาวมอญเป็นกลุ่มคนที่ทำเครื่องปั้นดินเผาในพื้นที่ต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ชาวมอญบ้านบางตะนาวศรี (อำเภอเมืองนนทบุรี) และชาวมอญบ้านเกาะเกร็ด (อำเภอปากเกร็ด) ซึ่งบ้านบางตะนาวศรี อำเภอเมืองนนทบุรี เป็นหมู่บ้านช่างปั้นที่สืบเชื้อสายมาจากชาวมอญที่อพยพมาจากเมืองตะนาวศรี เดิมเคยเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งผลิตหม้อข้าวหม้อแกงเป็นสินค้าหลักส่งขายไปอย่างกว้างขวางจนเป็นที่รู้จักในชื่อของบ้านหม้อ ในอดีตเมื่อครั้งที่หม้อดินเผายังเป็นเครื่องใช้ประจำครัวเรือนทั่วไป หม้อบางตะนาวศรีเป็นที่นิยมใช้กันมากจึงมีการผลิตอย่างเป็นล่ำเป็นสัน ส่วนบ้านเกาะเกร็ด ในอำเภอปากเกร็ด เป็นช่างปั้นที่อพยพมาจากเมืองเมาะละหม่ง เมื่ออพยพอยู่ที่เกาะเกร็ดเห็นว่าดินที่เกาะเกร็ดเป็นดินที่มีคุณภาพดี เหมาะแก่การทำเครื่องปั้นดินเผา จึงได้เริ่มทำเครื่องปั้นดินเผาขึ้น โดยแรกเริ่มทำใช้ภายในหมู่บ้านเท่านั้น ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์บ้านเมืองมีความมั่นคง การทำเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดจึงต้องผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในเมืองหลวงและเมืองใกล้เคียง เพราะเป็นแหล่ง

เครื่องปั้นดินเผาที่อยู่ใกล้เมืองหลวง เครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดเป็นเครื่องปั้นชนิดไม่เคลือบเมื่อเผาสุกแล้วมีสีแดงอมส้ม มีความพรุน การระเหยของน้ำจึงเกิดขึ้นได้ง่าย ดังนั้นเมื่อใส่น้ำดื่มน้ำจืดจะมีรสชาติดี ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสินค้าที่ต้องการของตลาด นอกจากคุณภาพที่ดีแล้ว เครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ดยังมีความสวยงามทั้งรูปทรงและลายสลักที่งดงามวิจิตรบรรจงอีกด้วย จนใน พ.ศ. 2486 ทางจังหวัดนนทบุรีจึงใช้หม้อน้ำสลักลายวิจิตรของบ้านเกาะเกร็ดเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้เอกสารราชการที่ 6 กระทรวงนครบาล รายงานเรื่องเมืองนนทบุรี เมื่อวันที่ 19-20 กรกฎาคม พ.ศ. 2458 ได้กล่าวถึงการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวบ้านบางตะนาวศรีและบ้านเกาะเกร็ดว่าเป็นสินค้าหัตถกรรมที่มีคุณภาพดีไม่มีที่อื่นสู้ได้ ดังความตอนหนึ่งว่า

...หัตถกรรมเป็นของพื้นเมือง มีการทำเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งเครื่องปั้นดินเผานั้นชาวบ้านบางตะนาวศรีปั้นหม้อ ชาวบ้านแถวเกาะเกร็ดปั้นโอ่งอ่าง กระจ่างต้นไม้ เครื่องปั้นดินเผานี้เป็นของพื้นเมืองมีมานานทำได้อย่างดี ไม่มีที่อื่นสู้ได้...³⁴

เครื่องปั้นดินเผาถือได้ว่าเป็นผลงานสร้างสรรค์ของชาวไทยเชื้อสายมอญที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์ โดยชาวไทยเชื้อสายมอญมีความชำนาญในการปั้นจึงได้ประกอบอาชีพเป็นช่างปั้น อย่างไรก็ตามเครื่องปั้นดินเผาในจังหวัดนนทบุรีในแต่ละแหล่งเน้นการผลิตเครื่องปั้นดินเผาในประเภทที่ต่างกันตามถิ่นที่ตั้งของชุมชน กล่าวคือ ชาวมอญบ้านบางตะนาวศรีอพยพมาจากเมืองตะนาวศรีที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตหม้อข้าวหม้อแกง ส่วนชาวมอญบ้านเกาะเกร็ดอพยพมาจากเมืองมะละแหม่งที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตโอ่ง อ่าง และครก นอกจากนี้กรรมวิธีในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของทั้ง 2 แหล่ง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ต่างกัน ดังนี้

กรรมวิธีในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของบ้านบางตะนาวศรี คือ การนำดินมาหมักแล้วย่ำจนเหนียว ต่อจากนั้นนำมานวดให้นุ่ม และยังมี การนำทรายมาผสมเพื่อให้ภาชนะที่ปั้นไม่แตกง่าย ขั้นตอนต่อจากนั้นนำดินมาปั้นบนแป้น ซึ่งเดิมใช้แรงงานคนหมุนแป้น แต่ในปัจจุบันใช้แป้นหมุนไฟฟ้าแทน เมื่อขึ้นรูปและปั้นจนเสร็จแล้ว นำไปผึ่งแดดหรือลมให้แห้งเพื่อให้เครื่องปั้นดินเผาเกิดการแข็งตัวจนได้รูปทรง จากนั้นนำมาขัดมันด้วยหินเนื้อละเอียด แล้วนำเข้าเตาเผา โดยใช้ระยะเวลาในการเผา 1 วันจึงเสร็จออกเป็นเครื่องปั้นดินเผา ส่วนกรรมวิธีในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของบ้านเกาะเกร็ด คือ เริ่มจากการเตรียมดิน นำดินมาหมักและย่ำจนเหนียว นวดให้นุ่ม หากเป็นเครื่องปั้นดินเผาประเภทกระจ่างหรือภาชนะที่ไม่จำเป็นต้องทำลวดลายต้องผสมทรายละเอียดลงในดินด้วยเพื่อให้

³⁴ "เรื่องเมืองนนทบุรี," 19-21 กรกฎาคม 2458, เอกสารราชการที่ 6 กระทรวงนครบาล ร.6 น.10.5 ก/22, สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.

เครื่องปั้นดินเผามีความคงทนไม่แตกง่าย เมื่อนวดเสร็จแล้วจึงนำมาปั้น โดยปั้นบนแป้นไม้ สำหรับการปั้นโอ่งเมื่อปั้นเสร็จแล้วช่างปั้นจะนำไปตากแดดพอดำๆ จากนั้นคว้านเจาะรูระบายน้ำนำไปตากให้แห้งอีกครั้ง แล้วจึงนำเข้าเตาเผา ส่วนเครื่องปั้นดินเผาประเภทที่มีลวดลายสวยงาม ช่างปั้นจะนำเครื่องปั้นที่ขึ้นรูปเสร็จแล้วไปฝังแดดหรือลมพอดำๆจึงนำมาทำลวดลายลงบนตัวเครื่องปั้น ซึ่งมีหลายวิธี เช่น แกะสลัก การฉลุ หรือการขีด ขีดให้เกิดลายเส้น ลวดลายที่นิยมตกแต่ง ได้แก่ ลายดอกพิกุล ลายพวงมาลัย ลายดอกพุดตาน เป็นต้น เมื่อลงลายเสร็จก็นำมาขัดผิวโดยใช้หินเนื้อละเอียด ใบตองแห้งหรือถุงพลาสติก ขัดส่วนที่ไม่มีลวดลายให้เรียบเป็นมัน และเอาถุงพลาสติกคลุมไม่ให้ถูกลม เพราะจะทำให้ผิวหม่น แล้วจึงนำออกไปตากแดด เมื่อเครื่องปั้นแห้งดีแล้วจึงนำเข้าเตาเผา ใช้เวลาเผาประมาณ 3-7 วันจึงเสร็จออกมาเป็นเครื่องปั้นดินเผา³⁵

ภายหลังจากการผ่านกรรมวิธีในการผลิตแล้ว ช่างปั้นจะนำเครื่องปั้นดินเผาไปขาย โดยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวปรากฏหลักฐานจากรายงานราชการเมืองนนทบุรี เมื่อ พ.ศ. 2442 ได้กล่าวถึงการขายเครื่องปั้นดินเผาของเมืองนนทบุรีว่ามีพ่อค้าชาวมอญจากอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เป็นผู้มารับซื้อและบรรทุกใส่เรือไปขายตามจังหวัดต่างๆ ทั้งใกล้และไกล แหล่งจำหน่ายสำคัญ ได้แก่ นครสวรรค์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ ปราจีนบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี เป็นต้น ซึ่งเป็นจุดกระจายสินค้าสู่ท้องถิ่นอื่นๆ ต่อไปทั้งทางบกและทางน้ำ ส่วนในกรุงเทพมหานครมีตลาดใหญ่อยู่ที่ปากคลองโอ่งอ่างและตลาดนางเลิ้ง นอกจากนี้มีพ่อค้าชาวสามโคกเป็นผู้ดำเนินการค้าเครื่องปั้นดินเผาจังหวัดนนทบุรีแล้ว ชาวมอญเกาะเกร็ดบางส่วนยังนำเครื่องปั้นดินเผาของตนบรรทุกใส่เรือไปแลกข้าวจากชาวนาในแถบรอบนอกกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง เช่น อโยธยา สุพรรณบุรี ราชบุรี ฉะเชิงเทรา และสมุทรสงคราม โดยการขายส่วนใหญ่เป็นลักษณะขายส่งคิดราคาเป็นกองๆ ตามเกรดหรือคุณภาพของสินค้า ดังปรากฏในรายงานราชการเมืองนนทบุรีของพระอินทรเทพถึงกระทรวงนครบาล เมื่อวันที่ 1-15 ธันวาคม พ.ศ. 2442 ตอนหนึ่งความว่า

...ราษฎรบ้านหม้อตะนาวศรีทำหม้อตำบลหนึ่ง เปนสินค้าดีมีผลมาก มีหม้อขนาดใหญ่ราคาร้อยละ 20 บาท ขนาดกลางร้อยละ 5 บาท ขนาดเล็กร้อยละ 2 บาท สามสิบสอง อัฐเทียบกับปี ร.ศ. 117 ผิดกันด้วยปีนี้ราคาสูง ขนาดใหญ่ขึ้นถึง 4 บาท จำนวนหม้อทำขึ้นในปีนี้ถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายน ร.ศ. 118 รวมทั้ง 3 ขนาด ประมาณได้หม้อ 275,000 ราษฎรบ้านโอ่งอ่างแห่งเกาะศาลากุนทำโอ่งอ่างตำบลหนึ่ง เปนสินค้าดีมีผลมาก มีโอ่งขนาดใหญ่ราคา 100 ละ 150 บาท ขนาดกลาง 100 ละ 90 บาท ขนาดเล็ก 100 ละ 10 บาท เทียบ

³⁵ รัตน์ ศิริพูล, นนทบุรี (กรุงเทพฯ: บริษัทเอิร์นเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, 2543), 102.

กับปี ร.ศ. 117 ผิดกันเพราะปีนี้ราคาสูง ขนาดใหญ่ขึ้นถึง 4 บาท จำนวนโอง่งปีนี้ถึงสิ้นเดือน พฤศจิกายน ร.ศ. 118 รวมทั้ง 3 ขนาด ประมาณ 168,000 โอง่งทำออกมาไม่ทันผู้ซื้อ...³⁶

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้เฒ่าผู้แก่ของจังหวัดนนทบุรีที่ทำการค้าขายเครื่องปั้นดินเผาใน พ.ศ. 2500 ได้อธิบายให้เห็นถึงการค้าขายด้วยการแลกเปลี่ยนสินค้าเครื่องปั้นดินเผากับสินค้าอื่นๆ ตามคำบอกเล่าของนายมิตร กองกุล และนางเชื้อ มากไอ ความว่า

...แจวเรือไปขายโอง่ง ไปแลกข้าว โอง่งใบหนึ่งแลกข้าวได้ 10 ถัง ถ้าอ่างขนมจีน อ่าง ซักผ้า ได้ 2-3 ถัง ครกเล็กๆ กระปุกน้ำตาลก็แถมให้เค้า ได้ข้าวปลาอาหารกินได้ 1 ปี...³⁷

.....ขายปลีก มีหม้อข้าว หม้อแกง โอง่งขายใบหนึ่ง ขาย 3-4 บาท ไม่แพงเท่าไรหรือ หรอก หรือบางทีก็เอาโอง่งไปแลกข้าวเปลือกเค้ามานะ...³⁸

อย่างไรก็ดีจากการสัมภาษณ์นายโชคชัย พุ่มไม้ใหญ่ ช่างปั้นเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ด ได้เล่าถึงที่มาของดินที่ใช้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาว่าเดิมใช้ดินในเกาะเกร็ด แต่เมื่อดินเริ่มหายากจึงต้องนำมาจากจังหวัดปทุมธานี โดยลำเลียงมาทางเรือ ราคาลำเรือละ 3,000-4,000 บาท ส่งผลให้เครื่องปั้นดินเผาจึงมีราคาสูง³⁹ ประกอบกับใน พ.ศ. 2506 อาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาได้ลดลง เนื่องจากราชนิยมซื้อน้อยลง เพราะนิยมซื้อหม้ออลูมิเนียม ซึ่งทนทานกว่าและราคาไม่แพงนักไปใช้แทนหม้อดินเผาที่แตกหักได้ง่ายกว่า ดังปรากฏในรายงานประจำปีของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2506 ตอนหนึ่งความว่า

...การทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นอาชีพดั้งเดิม และเป็นอาชีพหลักของราษฎร ผลผลิตในการนี้ได้แก่การทำหม้อ ซึ่งในปัจจุบันราชนิยมซื้อน้อยลง เพราะนิยมหม้ออลูมิเนียม ซึ่งทนทานต่อการแตกหัก ทั้งยังราคาไม่แพงมากนัก ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาลดการผลิตหม้อลง...⁴⁰

³⁶ "เรื่องพระอินทรเทพรายงานราชการเมืองนนทบุรี," 1 - 15 ธันวาคม ร.ศ. 188, เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงนครบาล ร.5 น.3.4 ซ/1, สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.

³⁷ พิศาล บุญผูก, **ท้องถิ่น ปากเกร็ด** (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2553), 33.

³⁸ เรื่องเดียวกัน.

³⁹ โชคชัย พุ่มไม้ใหญ่, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

⁴⁰ สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, รายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2507 จังหวัดนนทบุรี, 77.

อย่างไรก็ตามแม้ผู้ประกอบอาชีพปั้นหม้อส่วนใหญ่จะเลิกการทำอาชีพปั้นหม้อและหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน เช่น รับจ้าง ค้าขาย เป็นต้น แต่ยังมีผู้ประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาบางส่วนได้มีความพยายามปรับปรุงอาชีพของตนให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยลดการผลิตหม้อที่ใช้สำหรับหุงข้าวทำแกงลงแล้วหันมาเพิ่มการผลิตโถงและกระถางต้นไม้มากขึ้น เพราะยังมีผู้นิยมซื้อไปใช้อยู่มากถึงปัจจุบัน

จากการค้นคว้าเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วงก่อน พ.ศ. 2525 ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่รัฐบาลจะมีนโยบายพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นฐานรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ราษฎรในจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำนาข้าว ทำสวนผลไม้ และการทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นหลัก ซึ่งถือได้ว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อจังหวัดนนทบุรี เพราะนอกจากจะสร้างรายได้ให้กับราษฎรแล้วยังเป็นอาชีพที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย โดยราษฎรที่ประกอบอาชีพการทำนาข้าวในจังหวัดนนทบุรีมีการปลูกข้าวนาปีและนาปรัง ปีละ 3 ครั้ง แต่ส่วนมากนิยมทำนาปรังมากกว่านาปี เพราะไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม ส่งผลให้ได้ผลผลิตข้าวต่อไร่สูง โดยแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรีอยู่ในอำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย อำเภอบางกรวย และอำเภอปากเกร็ด ส่วนราษฎรที่ประกอบอาชีพการทำสวนผลไม้ส่วนใหญ่นิยมปลูกทุเรียน โดยทุเรียนสร้างรายได้ให้กับชาวสวนเป็นอย่างมาก เพราะทุเรียนนนท์มีรสชาติที่คนไทยชอบรับประทาน จนทุเรียนกลายเป็นผลไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งในทุกๆอำเภอของจังหวัดนนทบุรีมีการทำสวนทุเรียน ยกเว้นอำเภอไทรน้อยที่ราษฎรประกอบอาชีพการทำนาข้าวเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตามนอกจากปลูกทุเรียนเป็นผลไม้หลักแล้วชาวสวนนนทบุรียังมีการปลูกผลไม้ชนิดอื่นๆ เช่น มะม่วง มังคุด กระท้อน มะพร้าว เพื่อเป็นรายได้เสริมระหว่างรอขายทุเรียนตามฤดูกาลในช่วงระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน นอกจากนี้ราษฎรของจังหวัดนนทบุรียังประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งถือได้ว่าเป็นอาชีพที่มีความสำคัญของจังหวัดนนทบุรีอีกอาชีพหนึ่ง เพราะเครื่องปั้นดินเผาไม่ได้เป็นเพียงแค่ภาชนะหากแต่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ค่านิยม และภูมิปัญญาของชาวไทยเชื้อสายมอญในอดีต โดยแหล่งที่มีการทำเครื่องปั้นดินเผาหลักของจังหวัดนนทบุรีอยู่ที่บ้านบางตะนาวศรีในอำเภอเมืองนนทบุรี และบ้านเกาะเกร็ดในอำเภอปากเกร็ด ซึ่งผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาของทั้งสองแหล่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อจำหน่ายทั้งภายในชุมชนและยังเป็นสินค้าส่งออกจำหน่ายนอกชุมชนมาตั้งแต่ต้นรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบัน

บทที่ 3

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2539

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2525-2539 มีปัจจัยสำคัญที่สืบเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลภายใต้แนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายในของจังหวัดนนทบุรีที่เป็นปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีโดยตรง ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากแผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี (พ.ศ. 2535-2539) ที่ตั้งของจังหวัดนนทบุรีที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตลาดแหล่งใหญ่ที่สำคัญของไทย โดยจังหวัดนนทบุรีติดต่อกับกรุงเทพมหานครทางด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ของจังหวัดเพียง 20 กิโลเมตร รวมทั้งปัจจัยในเรื่องเส้นทางคมนาคมของจังหวัดนนทบุรีที่สามารถเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกทั้งทางบกและทางน้ำ จึงส่งผลให้จังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพในการรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของรัฐบาลทั้ง 3 ฉบับ ดังนั้นด้วยปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในดังกล่าวจึงส่งเสริมให้เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2525-2539 เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องโดยลำดับ ดังนี้

3.1 การเกิดขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง

พ.ศ. 2525-2539

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลได้มีนโยบายให้จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครทางด้านอุตสาหกรรมเนื่องจากมีเส้นทางคมนาคมที่สามารถเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตลาดแหล่งใหญ่ที่สำคัญของไทยได้อย่างสะดวก โดยบริเวณที่มีการเกิดขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี ได้แก่

อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย ซึ่งจะอธิบายรายละเอียดดังนี้

3.1.1 การเกิดขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี

ระหว่าง พ.ศ. 2525-2534

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) รัฐบาลได้เล็งเห็นว่ากรุงเทพมหานครเกิดปัญหาความแออัดของกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรม ฉะนั้นรัฐบาลจึงสนับสนุนให้จังหวัดในเขตปริมณฑล ซึ่งประกอบไปด้วย นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร มีส่วนแบ่งเบาภาระของกรุงเทพมหานครในการลดความแออัดของกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมและกระจายความเจริญไปสู่ปริมณฑล⁴¹ ทั้งนี้ในส่วนของจังหวัดนนทบุรีรัฐบาลได้เล็งเห็นถึงศักยภาพของจังหวัดนนทบุรี กล่าวคือ มีความสามารถที่จะเป็นจังหวัดรองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครทางด้านอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่ได้เปรียบในด้านของภูมิศาสตร์ เพราะมีอาณาเขตทางทิศตะวันออกและทิศใต้ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร โดยมีพื้นที่ห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 20 กิโลเมตร รวมทั้งยังมีถนนหลายสายในจังหวัดนนทบุรีที่สามารถเดินทางระหว่างจังหวัดนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก อีกทั้งจังหวัดนนทบุรียังมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน ส่งผลให้การขนส่งสินค้าในจังหวัดนนทบุรีสามารถขนส่งได้ทั้งทางบกและทางน้ำ ซึ่งมีความสะดวกและคล่องตัว นอกจากการคมนาคมทางบกและทางน้ำแล้วจังหวัดนนทบุรียังสามารถขนส่งสินค้าโดยทางอากาศได้สะดวกอีกด้วย เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีอยู่ติดกับกรุงเทพมหานครซึ่งมีท่าอากาศยานที่สามารถขนส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นจังหวัดนนทบุรีจึงสามารถเชื่อมโยงกับจังหวัดต่างๆของประเทศไทยและสามารถขนส่งสินค้าทางอากาศไปยังต่างประเทศโดยผ่านสนามบินดอนเมืองซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้จังหวัดนนทบุรีอีกด้วย ดังนั้นจากปัจจัยในเชิงภูมิศาสตร์และความสะดวกในการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศของจังหวัดนนทบุรีจึงส่งเสริมให้ผู้ประกอบการตัดสินใจเลือกเข้ามาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี แต่ในขณะเดียวกันจังหวัดนนทบุรีก็มีข้อจำกัดในเรื่องของขนาดพื้นที่ เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กจึงส่งผลให้อุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน อุตสาหกรรมขนาดเล็ก และอุตสาหกรรมขนาดกลางที่ไม่สามารถพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรมได้

⁴¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525), 178.

อย่างไรก็ดีในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ที่รัฐบาลมีเป้าหมายให้จังหวัดนนทบุรีเป็นฐานรองรับการขยายของกรุงเทพมหานครในด้านอุตสาหกรรม รวมทั้งจังหวัดนนทบุรียังเป็นจังหวัดที่มีความสะดวกในการคมนาคม เพราะสามารถขนส่งสินค้าได้ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ด้วยเหตุนี้จึงส่งเสริมให้ผู้ประกอบการตัดสินใจเลือกเข้ามาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2525 จำนวนถึง 224 โรง โดยสามารถแบ่งประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมได้ทั้งหมด 12 ประเภท ได้แก่ 1.อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป จำนวน 69 โรง 2.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 48 โรง 3.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ จำนวน 33 โรง 4.อุตสาหกรรมบริการ จำนวน 27 โรง 5.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรค จำนวน 12 โรง 6.อุตสาหกรรมสิ่งทอ จำนวน 10 โรง 7.อุตสาหกรรมยาง จำนวน 9 โรง 8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า จำนวน 8 โรง 9.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล จำนวน 4 โรง 10. อุตสาหกรรมเครื่องหนังและฟอกหนัง จำนวน 1 โรง 11.อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ จำนวน 1 โรง และ 12. อุตสาหกรรมอื่นๆ จำนวน 2 โรง⁴² ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่างรายชื่อของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2525

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2525
1.อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย	โรงงานไสไม้และซอยไม้ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด (หจก.) ประเสริฐค้าไม้ โรงงานอ้างชัยค้าไม้ และ โรงงานเจริญภัณฑ์วัสดุก่อสร้าง โรงงานเฟอร์นิเจอร์ไม้ : บริษัททริสไตล์ จำกัด โรงงานทำบานประตูและหน้าต่างจากไม้ : บริษัททิวเจริญ จำกัด และ หจก. วัฒนสิน โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ : บริษัทสั๊กทอ จำกัด

⁴² สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560 (นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและ อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2525
	<p>โรงงานเลื่อยไม้และแปรรูปไม้ : หจก. โรงเลื่อย จักรไท้เฮงเสง บริษัทลัมเบอร์ โลงัน จำกัด บริษัทบุญวูด จำกัด และหจก. ซิ่ง่วนเชียงหลี่</p> <p>โรงงานทำโต๊ะหมู่บูชา : โรงงานกิจชัยพาณิชย์</p>
<p>2. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม</p> <p>- อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>- อำเภอปากเกร็ด</p> <p>- อำเภอไทรน้อย</p>	<p>โรงงานผลิตกะทิ : บริษัทผลิตภัณฑ์อาหาร เซฟซ้อย จำกัด</p> <p>โรงงานน้ำแข็ง : หจก. สิ้นทิพย์ หจก. ชาราทิพย์ หจก. แสงพิทักษ์ โรงงานน้ำแข็งธราทิพย์ บริษัทโรงงานน้ำแข็งแสงพิทักษ์ จำกัด หจก. โรง น้ำแข็งสิ้นทิพย์ โรงงานน้ำแข็งปากเกร็ด และหจก. ส. วารีพัฒนา</p> <p>โรงงานผลิตน้ำอัดลมอาร์ซีเซเวนอัพ : บริษัทสเกลบอดดลิ่ง จำกัด</p> <p>โรงงานทำขนมเปียะ : โรงงานแต่จิวเส็งเฮง</p> <p>โรงงานขนมขบเคี้ยว : บริษัทเยานอรัลแคนดี้ จำกัด</p> <p>โรงงานขนมปัง : โรงงานนนท์เบเกอร์รี่</p>
<p>3. อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ</p> <p>- อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>- อำเภอบางกรวย</p>	<p>โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ด้วยเหล็ก : บริษัท ทรีสไตล์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำของใช้จากพลาสติก เช่น ขวด ถัง : บริษัทภาชนะพลาสติก จำกัด และบริษัทคงศักดิ์ พลาสติก จำกัด</p> <p>โรงงานทำมุ้งลวดอลูมิเนียม : โรงงาน อุตสาหกรรมสากลอลูมิเนียม</p> <p>โรงงานทำผลิตภัณฑ์โลหะ : โรงงานชัยเจริญการ ช่าง และโรงงานพงษ์ศักดิ์</p> <p>โรงงานหลอมอลูมิเนียมเพื่อทำประตู : โรงงาน ทวีศักดิ์อุตสาหกรรม</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและ อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2525
	<p>โรงงานทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต : โรงงานรวมศิลป์ และ หจก.ไทยรัฐ</p> <p>โรงงานผลิตซีเมนต์บล็อก กระเบื้อง : โรงงาน อนันต์เสรี</p> <p>โรงงานชุบโลหะ : บริษัทบ.ต.บุรณาคมนนทบุรี จำกัด</p>
<p>4.อุตสาหกรรมบริการ</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอปากเกร็ด</p>	<p>อยู่ปลาย ตั้งศูนย์ถ่วงล้อ : อยู่ชิงเซงฮวด และ อยู่ศักดิ์เจริญยางยนต์</p> <p>อยู่ซ่อมรถยนต์ : อยู่ชัยยุทธ บริษัทเอ.พี.แคลาย จำกัด อยู่สายพิน และบริษัทสยามนิสสันอโต้ จำกัด</p> <p>อยู่ซ่อมพ่นสีและปะยางรถยนต์ : อยู่ณัฐพงษ์ อยู่บุญแสง อยู่ดวงภรณ์ และอยู่กุศลวิศิษฐ์</p> <p>โรงงานซ่อมปั๊มหัวฉีด : โรงงานสมาน</p> <p>โรงงานซ่อมเครื่องจักร : โรงงานวิชัยการช่าง</p>
<p>5.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรค</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p>	<p>โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์ยารักษาโรคแผนปัจจุบัน : บริษัทไทยนครพัฒนา และบริษัทปรุพพ์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำสีทา สีฝุ่น น้ำมันชักเงาแลคเกอร์ : บริษัทอัคร์ไฮโนเบลเพ้นท์ จำกัด</p>
<p>6.อุตสาหกรรมสิ่งทอ</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p>	<p>โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป : บริษัทไนซ์แอฟ พารเลแฟร์การเม้นท์แพคตอรี จำกัด บริษัท สหไทยชินเทติกไฟเบอร์ จำกัด และบริษัทไทยการ เมนต์เอ็กซ์พอร์ต จำกัด</p>
<p>7.อุตสาหกรรมยาง</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p>	<p>โรงงานทำเบาะยาง : บริษัท แสตนด์คาร์ดรีบบอร์ แพคตอรี จำกัด</p>
<p>8.อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอบางกรวย</p>	<p>โรงงานผลิตมอเตอร์ไฟฟ้าและพัดลม : บริษัทฟุซันอินดัสเตเรียล จำกัด</p> <p>โรงงานเครื่องใช้ไฟฟ้า : หจก.ทองเอก</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและ อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2525
	โรงงานผลิตพัดลม และตู้เย็น : บริษัทไทยโตชิบา อุตสาหกรรม จำกัด
9.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล -อำเภอเมืองนนทบุรี	โรงงานทำชิ้นส่วนเครื่องจักรต่างๆ : หจก.นุสรณ์ กลการ และโรงงานสุชาติ
10.อุตสาหกรรมเครื่องหนังและฟอกหนัง -อำเภอเมืองนนทบุรี	โรงงานทำเบาะ : หจก.สุพรชัย
11.อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ -อำเภอปากเกร็ด	โรงงานผลิตกระดาษ : บริษัท โรงงานกระดาษ เทนม่า จำกัด
12.อุตสาหกรรมอื่นๆ -อำเภอเมืองนนทบุรี	โรงงานเจียรไนเลนส์แว่นตา : บริษัท อุตสาหกรรมแว่นตาไทย จำกัด โรงงานทำกุญแจ : บริษัทไชยอิค่อน จำกัด

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมวิเคราะห์
ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2512-2560 (นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.),
ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ใน พ.ศ. 2525 โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีมีการ
ตั้งขึ้นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมที่
เข้ามาตั้งใน 3 อำเภอที่มีจำนวนมากเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 โรงงานอุตสาหกรรมไม้
โรงเลื่อย และไม้แปรรูปที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานเฟอร์นิเจอร์ไม้ของบริษัททริสไตล์
จำกัด โรงงานทำบานประตูและหน้าต่างจากไม้ของบริษัททิวเจริญ จำกัด โรงงานทำเครื่องเรือนจาก
ไม้ของบริษัทสักทอ จำกัด และโรงงานทำโต๊ะหมู่บูชาของโรงงานกิจชัยพาณิชย์ ซึ่งโรงงาน
อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูปได้นำเข้าไม้มาจากบางโพในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีพื้นที่
ใกล้เคียงกับจังหวัดนนทบุรี โดยบางโพเป็นย่านค้าไม้ที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของไทย โดยได้นำไม้มาแปรร
รูปเป็นเฟอร์นิเจอร์ เครื่องเรือน และอุปกรณ์ตกแต่งบ้าน อันดับที่ 2 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารและ
เครื่องดื่มที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานผลิตกะทิของบริษัทผลิตภัณฑ์อาหารเซฟซ้อย
จำกัด โรงงานทำขนมเปี๊ยะของแต่จิวเส็งเฮง โรงงานขนมขบเคี้ยวของบริษัทเยานอรัลแคนดี้ จำกัด
และโรงงานขนมปังนันทเบเกอร์รี่ ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มได้นำเข้าวัตถุดิบจำพวก

น้ำตาล แป้งข้าวโพด แป้งสาลี มาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น สุพรรณบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี โดยได้นำวัตถุดิบมาแปรรูปเป็นขนมปัง ขนมเปีย และขนมขบเคี้ยว และอันดับที่ 3 โรงงานอุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์เหล็กของบริษัททรีสไตล์ จำกัด โรงงานทำของใช้จากพลาสติกของบริษัทภาชนะพลาสติก จำกัด และโรงงานทำมั่งลาวดอลูมิเนียมของโรงงานอุตสาหกรรมสากลลูมิเนียม ซึ่งโรงงานอุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะได้นำเข้าโลหะ-อโลหะมาจากจังหวัดอื่น เช่น สมุทรปราการ สมุทรสาคร ปราจีนบุรี โดยนำมาแปรรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์ ทำมั่งลาวด ทำประตู และเครื่องใช้ในครัวเรือน เป็นต้น ทั้งนี้จากข้อมูลข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีไม่ได้เป็นจังหวัดที่มีแหล่งวัตถุดิบ ดังนั้นโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่จึงต้องนำเข้าวัตถุดิบจากจังหวัดอื่นและนำมาแปรรูปเป็นสินค้าเพื่อเน้นขายให้กับราษฎรในจังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะ ตัวอย่างเช่น โรงงานขนมปังที่ผลิตขนมปังขายให้กับผู้บริโภคในจังหวัดนนทบุรีคือ โรงงานขนมปังนันทเบเกอร์ ซึ่งเป็นโรงงานทำขนมปังที่เก่าแก่และมีชื่อเสียงของจังหวัดนนทบุรี เดิมเป็นโรงงานขนาดเล็กที่ตั้งอยู่ในบริเวณตลาดนนทบุรี ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี ปัจจุบันได้ขยายกิจการเป็นโรงงานขนาดกลางตั้งอยู่บริเวณตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมืองนนทบุรี โดยผลิตขนมปังขายหน้าร้านของตนเองและขายส่งให้กับร้านขนมปังภายในจังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานครอีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์นายสมภพ กาศษณันท์ ซึ่งเป็นทายาทของผู้ก่อตั้งร้านนันทเบเกอร์รุ่นที่ 2 ได้เล่าถึงความเป็นมาของร้านว่า

...คุณแม่ของผมเป็นคนจังหวัดนนทบุรี เริ่มทำธุรกิจเบเกอร์มา 30 กว่าปีแล้ว โดยเริ่มแรกคุณแม่เป็นคนชอบทานเบเกอร์และเห็นว่าในอำเภอเมืองนนทบุรีไม่มีร้านเบเกอร์เลย จึงได้เปิดร้านเบเกอร์ขึ้นประมาณ พ.ศ. 2525 คุณแม่ได้จ้างคนมาทำเบเกอร์ ฉะนั้นในร้านจึงมีขนมปังขายไม่เยอะ มีขนมปังพื้นฐานจำพวก ขนมปังแผ่น พาย เค้ก ภายหลังกผมอยากจะสืบทอดธุรกิจของครอบครัว ผมจึงเริ่มไปเรียนทำเบเกอร์ที่โรงแรมโอเรียนเต็ลและโรงเรียนเล่อ กอร์ดองเบลอ พอเรียนจบจึงเข้ามาทำธุรกิจครอบครัวอย่างเต็มตัว โดยผมได้ทำขนมปังออกมาหลากหลายชนิดมากขึ้น แต่ยังคงเน้นราคาที่ไม่แพง เพราะยังคงยึดหลักการของคุณแม่ที่ว่า ใครๆก็กินได้ ซึ่งนับเป็นจุดขายที่ทำให้ร้านของเราเป็นที่นิยมและมีลูกค้าประจำและลูกค้าใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆครับ...⁴³

⁴³ สมภพ กาศษณันท์, สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2563.

ภาพที่ 8 ภาพภายในโรงงานขนมปังนนท์เบเกอร์รี่

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ภาพถ่ายโรงงานนนท์เบเกอร์รี่ ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2563.

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้มีโอกาสสัมภาษณ์นายวิชัย สกุลเจริญพร เจ้าของโรงงานวิชัยการช่าง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการซ่อมเครื่องจักรโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่า 30 ปี โดยท่านได้เล่าว่า

...เดิมผมเป็นคนจังหวัดนครปฐม ต่อมาได้ตามพี่ชายเข้ามาเป็นแรงงานรับจ้างทั่วไป ในจังหวัดนนทบุรีเมื่อ พ.ศ. 2521 ทำงานรับจ้างอยู่ 4 ปี ผมได้สะสมเงินทุนจนภายหลังผมจึงมาเปิดโรงงานรับซ่อมเครื่องจักรโรงงานของตนเองใน พ.ศ. 2525 ชื่อว่า วิชัยการช่าง รับซ่อมเครื่องจักรของโรงงานอุตสาหกรรมทุกชนิดและทำมาจนถึงปัจจุบัน...⁴⁴

⁴⁴ วิชัย สกุลเจริญพร, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2563.

ภาพที่ 9 ภาพช่างกำลังซ่อมเครื่องจักรกลที่ใช้ในการผลิตข้าวภายในโรงงานวิชัยการช่าง
 ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพถ่ายโรงงานวิชัยการช่าง ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 7
 กุมภาพันธ์ 2563.

อย่างไรก็ดีจากการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่าเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมมีทั้งคนภายในและภายนอกพื้นที่จังหวัดนนทบุรีที่เข้ามาลงทุนทำธุรกิจอุตสาหกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กเป็นหลัก ต่อมาเมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ซึ่งเป็นแผนที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยให้สูงกว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) โดยรัฐบาลได้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมและสาธารณูปโภคในจังหวัดนนทบุรีให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับอัตราความหนาแน่นของประชากร และกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรม⁴⁵ โดย

⁴⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530), 286.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้มีส่วนส่งเสริมให้ใน พ.ศ. 2531 โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 435 โรง⁴⁶ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นระหว่าง พ.ศ. 2525 กับ พ.ศ. 2531 พบว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นใหม่จำนวน 211 โรง ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นได้ทั้งหมด 12 ประเภท ได้แก่ 1. อุตสาหกรรมการบริการเพิ่มขึ้นจำนวน 56 โรง 2. อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูปเพิ่มขึ้นจำนวน 43 โรง 3. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นจำนวน 31 โรง 4. อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะเพิ่มขึ้นจำนวน 28 โรง 5. อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรคเพิ่มขึ้นจำนวน 13 โรง 6. อุตสาหกรรมสิ่งทอเพิ่มขึ้นจำนวน 12 โรง 7. อุตสาหกรรมเครื่องจักรเพิ่มขึ้นจำนวน 9 โรง 8. อุตสาหกรรมยางเพิ่มขึ้นจำนวน 6 โรง 9. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์เพิ่มขึ้นจำนวน 3 โรง 10. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นจำนวน 2 โรง 11. อุตสาหกรรมเครื่องหนังและพอกหนังเพิ่มขึ้นจำนวน 2 โรง และ 12. อุตสาหกรรมอื่นๆ เพิ่มขึ้นจำนวน 6 โรง ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่างรายชื่อของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2531

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2531
1. อุตสาหกรรมการบริการ - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางใหญ่	<p>อู่ซ่อมรถยนต์ : อู่ชัยวัฒน์</p> <p>อู่เคาะพ่นสีรถยนต์ : อู่ปรีชา และบริษัททีเอสแอล อโต้ คอร์ปอเรชั่น จำกัด</p> <p>อู่ปะยางและตั้งศูนย์ถ่วงล้อรถยนต์ :</p> <p>อู่พัฒนกิจ อู่นิวชาวยางยนต์ อู่ชัยเจริญ และ อู่ป.ธนพัฒน์</p> <p>อู่ซ่อมและพ่นสีรถยนต์ : อู่รณรงค์การช่าง อู่เปรมชัย บริษัทเอชซีเอ็น ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด และอู่กีฮิการช่าง</p>

⁴⁶ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560, ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2531
2. อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอบางใหญ่	โรงงานผลิตไม้แปรรูป บานประตูไม้อัด : บริษัทปากเกร็ดทิววิวัฒน์ จำกัด โรงงานทำโต๊ะหมู่บูชา : บริษัทเนรมิตสิ่งขมภัณฑ์ จำกัด และหจก.เจริญชัย โรงงานแปรรูปไม้และอบ อดน้ำยาไม้ : บริษัท ยูนิวิวดอินดัสตรี จำกัด และบริษัทประสาณศิลป์ จำกัด โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ : บริษัททัสค์ จำกัด โรงงานเลื่อยไม้ ทำบานประตูไม้อัดและผลิตแผ่น ไม้บาง : บริษัทนครหลวงวีเนียร์ จำกัด โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ : บริษัทเค.ซี. เฟอร์ไลน์ จำกัด โรงงานอบไม้ ไล่ไม้ : โรงงานเค.ผลิตภัณฑ์ไม้
3. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอไทรน้อย	โรงงานขนมจันอับ : โรงงานตั้งลั้งเสียง โรงงานทำเส้นหมี่ขาว : บริษัทปั้นข้าว จำกัด โรงงานทำขนมไข่ : โรงงานบังอร โรงงานทำไอศกรีม : บริษัทศิริเบซจ จำกัด โรงงานผลิตน้ำดื่ม : บริษัทเอ็มพีโปรดักส์ จำกัด โรงงานทำแยมผลไม้ ซอสพริก : บริษัทสุขุม พาณิชย์ จำกัด โรงงานขนมปัง : หจก.โป๊ต โรงงานทำน้ำแข็ง : โรงงานนวลฉวี บริษัทมั่งมี โภคทรัพย์ จำกัด โรงงานประเสริฐ หจก.โรงงานน้ำแข็งสาครทิพย์ และโรงงานชวีชัย น้ำแข็งหลอด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2531
4.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอไทรน้อย	โรงงานผลิตซีเมนต์บล็อก ท่อซีเมนต์ กระเบื้อง : โรงงานอนันต์เสรี โรงงานผลิตสีน้ำมันทาไม้ : บริษัทพริตตี้สชั่น เอนยีเนียร์ริง จำกัด โรงงานหลอมหล่ออลูมิเนียมเป็นชิ้นส่วนประตู่ : โรงงานพงษ์ชัย โรงงานทำโครงหลังคาเหล็ก : โรงงานยงกิจ โรงงานผลิตพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป : บริษัท คอนกรีตบางบัวทอง จำกัด โรงงานคอนกรีต รัตนานิเบศร์ และบริษัทนิปปอนฮูมคอนกรีต จำกัด โรงงานผลิตพลาสติก : บริษัทวิคเตอร์ แพคเกจจิ้ง จำกัด และบริษัทเจริญชัยพลาสติกซัพพลาย จำกัด โรงงานทำเสาเข็มคอนกรีต : บริษัทนนทบุรี คอนกรีต จำกัด และหจก.ไทยรัฐคอนกรีต
5.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรค -อำเภอเมืองนนทบุรี	โรงงานผลิตยารักษาโรค : บริษัทฟาร์มาซัพพลาย จำกัด และบริษัทบูรพาโอสดี จำกัด โรงงานผสมปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ : บริษัทปุ๋ย สยาม จำกัด โรงงานผลิตสีน้ำมันทาไม้ : บริษัทพริตตี้สชั่นเอนดี เนียร์ริง จำกัด โรงงานน้ำยาซักผ้า : บริษัทฟินอล จำกัด
6.อุตสาหกรรมสิ่งทอ -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด	โรงงานผ้าห่ม : บริษัทเสรีชัยยุทธภัณฑ์ จำกัด โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป : บริษัทเอน เอเอ็มพาเรล จำกัด บริษัทปอมแพชั่น จำกัด โรงงานเสรีชัยยุทธภัณฑ์ และบริษัทไนซ์ แอพ พาเรล วาไทยอุตสาหกรรม จำกัด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2531
7.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล -อำเภอเมืองนนทบุรี	โรงงานผลิตอะไหล่ไดนาโม : โรงงานชวลิต โรงงานทำชิ้นส่วนของเครื่องจักร : หจก.สหสาธาณูเยียนทูลล์
8.อุตสาหกรรมยาง -อำเภอเมืองนนทบุรี	โรงงานผลิตภัณฑ์ยาง : บริษัทแอ็ดว๊านซ์ โพลี เมอร์ เจที จำกัด
9. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ -อำเภอปากเกร็ด	โรงงานพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่างๆ : บริษัทปากเกร็ด การพิมพ์ จำกัด
10.อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอบางกรวย	โรงงานเครื่องปรับอากาศ : บริษัทพี.เอส.เอ อินเตอร์ คูลิ่ง จำกัด โรงงานทำส่วนประกอบเครื่องทำความเย็น : บริษัทศิรายุทธ จำกัด
11.อุตสาหกรรมเครื่องหนังและฟอกหนัง -อำเภอเมืองนนทบุรี	โรงงานผลิตเครื่องหนังแท้และหนังเทียม : บริษัท สุณีเวย์ จำกัด
12.อุตสาหกรรมอื่นๆ -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด	โรงงานผลิตดินสอ : บริษัทสามสุข จำกัด โรงงานผลิตเลนส์แว่นตา : บริษัทอุตสาหกรรม แว่นตา จำกัด โรงงานผลิตซีฟิ่งเทียนไข : บริษัทสยาม ควอลิตี้ จำกัด

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมวิเคราะห์
ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, **รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัด
นนทบุรีพ.ศ. 2512-2560** (นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), ไม่
ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 2 ได้แสดงให้เห็นว่านับตั้งแต่ พ.ศ. 2531 โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี
ได้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นกว่าช่วง พ.ศ. 2525 โดยโรงงานต่างๆได้ขยายตัวจากอำเภอเมืองนนทบุรี
อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวยไปยังอำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอบางใหญ่
อย่างไรก็ตามโรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่างๆที่กระจายตัวอยู่มากเป็น 3 อันดับแรกของจังหวัด
นนทบุรี ได้แก่ อันดับที่ 1 โรงงานอุตสาหกรรมบริการที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น อู่เคาะฟัน

สี่รถยนต์ของบริษัทที่เอสแอลอโต้ คอร์ปอเรชั่น จำกัด อยู่ซ่อมรถยนต์ของอุชัยวัฒน์ อยู่ซ่อมและพ่นสีรถยนต์ของอุรณรงค์การช่างและอุกฤษีการช่าง อันดับที่ 2 โรงงานอุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูปที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานผลิตบานประตูไม้อัดของบริษัทปากเกร็ดทวีวัฒน์ จำกัด โรงงานทำโต๊ะหมู่บูชาของบริษัทเนรมิตสังฆภัณฑ์ จำกัด โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ของบริษัททศ จำกัด และโรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ของบริษัทเค.ซี.เฟอร์โลน จำกัด และอันดับที่ 3 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานทำเส้นหมี่ขาวของบริษัทปั้นข้าว จำกัด โรงงานทำขนมไข่ของโรงงานบังกอร์ โรงงานทำไอศกรีมของบริษัทศิริเบจ จำกัด และโรงงานทำแยมผลไม้ของบริษัทสุขุมพาณิชย์ จำกัด เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่า โรงงานอุตสาหกรรมบริการซ่อมรถยนต์มีการขยายตัวมากเป็นอันดับ 1 โดยบริษัทบริการซ่อมรถยนต์ที่เข้ามาเปิดกิจการเป็นจำนวนมากภายในจังหวัดนนทบุรีนั้น ส่วนใหญ่เป็นบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็กหรือเป็นการเปิดกิจการภายในครัวเรือน เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ใช้ต้นทุนเป็นแรงงานหรือช่างฝีมือเป็นหลัก ส่งผลให้สามารถลงทุนเปิดกิจการได้ไม่ยากนัก แต่ทำผลกำไรให้กับเจ้าของกิจการได้เป็นอย่างดี อีกทั้งจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีประชากรเข้ามาอาศัยจำนวนมากและส่วนใหญ่ใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ดังนั้นเมื่อรถยนต์มีปัญหาจึงจำเป็นต้องใช้บริการซ่อมรถยนต์ที่มีค่าใช้จ่ายถูกกว่าการซ่อมที่ศูนย์บริการของบริษัทขายรถยนต์ขนาดใหญ่ ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป และโรงงานอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มที่มีการขยายตัวมากเป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ ซึ่งสัมพันธ์กับจำนวนประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีการผลิตไม้ที่ใช้ในการสร้างและต่อเติมบ้านพักอาศัย รวมทั้งผลิตอาหารและเครื่องดื่มให้เพียงพอต่อการจำหน่ายเครื่องอุปโภคและบริโภคให้กับประชากรที่เข้ามาอาศัยในจังหวัดนนทบุรี

อย่างไรก็ดีสืบเนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคและการคมนาคมที่มีความสะดวก ส่งผลให้มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาเปิดกิจการในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมนี้ได้ส่งผลให้ใน พ.ศ. 2533 ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีจึงได้มีการพัฒนาระบบไฟฟ้าและน้ำประปาให้เพียงพอต่อการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังได้มีการปรับปรุงถนนเพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรในพื้นที่ที่มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรม เช่น ถนนติวานนท์ ถนนรัตนาธิเบศร์ และถนนบางกรวย-ไทรน้อย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้การขนส่งสินค้าของโรงงานอุตสาหกรรมสามารถดำเนินการได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จากนโยบายดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้ใน พ.ศ. 2534

จังหวัดนนทบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 767 โรง⁴⁷ เมื่อเปรียบเทียบจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมระหว่าง พ.ศ. 2531 กับ พ.ศ.2534 พบว่ามีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นถึง 332 โรง จากข้อมูลสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรีข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีอย่างชัดเจนและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

3.1.2 การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี

ระหว่าง พ.ศ. 2535-2539

ต่อมาเมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โดยในส่วนของการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมนั้นรัฐบาลได้มีนโยบายในการลดขั้นตอนการขอหรือต่อใบอนุญาตประกอบกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งมีนโยบายสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของทั้งภาครัฐและเอกชนเพิ่มวงเงินกู้ให้แก่ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม นโยบายของรัฐบาลข้างต้นได้มีส่วนอย่างยิ่งต่อการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งในบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑลโดยได้มีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมมากถึง 52%⁴⁸ ประกอบกับใน พ.ศ. 2535 เมื่อมีการเปิดใช้สะพานพระราม 7 ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่เชื่อมระหว่างอำเภอบางกรวยกับเขตบางซื่อของกรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้ตั้งเป้าหมายว่าการเปิดใช้สะพานพระราม 7 นี้จะเป็นเส้นทางคมนาคมที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังจะช่วยแก้ไขปัญหาด้านการจราจรที่คับคั่งในจังหวัดนนทบุรีและกรุงเทพมหานครได้เป็นอย่างดีอีกทางหนึ่งด้วย ส่วนการดำเนินการของสำนักงานจังหวัดนนทบุรีเองก็ได้เร่งดำเนินการปรับปรุงและขยายระบบไฟฟ้าและน้ำประปาเพื่อสามารถให้บริการได้ทั่วถึงในทุกๆอำเภอของจังหวัดนนทบุรี จากนโยบายต่างๆของทั้งภาครัฐและจังหวัดนนทบุรีข้างต้นจึงส่งผลให้ใน พ.ศ. 2536 โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงจำนวน 972 โรง เมื่อเปรียบเทียบจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมระหว่าง พ.ศ. 2534 กับ พ.ศ. 2536 พบว่ามีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นใหม่จำนวน 205 โรง อย่างไรก็ตามข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2534 มีจำกัดจึงไม่สามารถเปรียบเทียบเพื่อวิเคราะห์

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน.

⁴⁸ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535), 1-25.

ให้เห็นว่ามีโรงงานอุตสาหกรรมประเภทใดบ้างที่เพิ่มขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2536 แต่จากข้อมูลสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรีและสำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรีเท่าที่ปรากฏพบว่ามีประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมใน พ.ศ. 2536 ทั้งหมด 10 ประเภท ได้แก่ 1.อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป จำนวน 232 โรง 2.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ จำนวน 172 โรง โรง 3.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 132 โรง 4.อุตสาหกรรมบริการ จำนวน 130 โรง 5.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรค จำนวน 89 โรง 6.อุตสาหกรรมสิ่งทอ จำนวน 63 โรง 7.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล จำนวน 36 โรง 8.อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า จำนวน 33 โรง 9.อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ จำนวน 27 โรง และ 10.อุตสาหกรรมอื่นๆ จำนวน 58 โรง⁴⁹ ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่างรายชื่อของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2536

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2536
1.อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอไทรน้อย	โรงงานแปรรูปไม้ ไม้อัด : บริษัทเฉลิมพรพลา ยู๊ด จำกัด โรงงานเลื่อยไม้ : บริษัทบัวทองศิริทรัพย์ จำกัด โรงงานทำพื้นไม้ปาร์เกต์ : บริษัทสายวิจิตร จำกัด โรงงานผลิตไม้อัด : บริษัทสหชัยพาติเคิลบอร์ด จำกัด โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ : บริษัทพีเอ็น อินทรีเรียตี้ไซน์ จำกัด บริษัทดูโรฟอร์ม จำกัด บริษัทเวิลด์กราฟท์ จำกัด หจก.เกียรติเรือง โรงงานไทยอุดมพัฒนาเฟอร์นิเจอร์ หจก.สุทธิสาร ปทุมเฟอร์นิเจอร์ โรงงานสมคิด โรงงานคำป็น และ โรงงานสมชัย โรงงานไส ซอย ไม้ : โรงงานโรจน์คำไม้ และโรงงานวิวัฒน์คำไม้

⁴⁹ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560, ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2536
	<p>โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ : โรงงานธวัชชัย บริษัทเฟอร์นิเจอร์อินตัสทรีส์ จำกัด และโรงงาน เดอะคลาสสิกแชร์</p>
<p>2.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ</p> <ul style="list-style-type: none"> -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอบางใหญ่ -อำเภอไทรน้อย 	<p>โรงงานเฟอร์นิเจอร์อลูมิเนียม : โรงงานถาวร โรงงานทำเครื่องเรือนจากโลหะ : โรงงานชยันต์ โรงงานรีดเหล็กเพื่อทำหุ้ทิวถึงน้ำ : บริษัทวิซชา โลหะกิจ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตตะแกรงลวด : บริษัทไวย์ เมช อินตัสทรี จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตขวดพลาสติก : บริษัทซ้อปพอยส์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตเสาเข็ม : บริษัทคอนกรีตกรุป จำกัด บริษัทนิปปอน ฮูมคอนกรีต จำกัด บริษัทภัทร ไฟล์ลิ่ง จำกัด และบริษัทไทยเนชั่นแนลโปรดักต์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตเครื่องเรือนจากโลหะ : บริษัทเอสบี อุตสาหกรรม จำกัด</p> <p>โรงงานรีดเหล็กทำหุ้ทิวถึงน้ำ : บริษัทวิซชา โลหะกิจ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก เช่น หมวก : บริษัทเสรีชัย จำกัด และบริษัทยูทธรณ์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตตะแกรงลวด : บริษัทไวย์ เมช อินตัสทรี จำกัด</p> <p>โรงงานปั๊มโลหะ เช่น กระป๋อง : บริษัทเสรีชัย ยูทธรณ์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำภาชนะบรรจุอาหารโพน : บริษัทพีพี เอ็น อิมพอร์ทเมนท์ จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2536
	<p>โรงงานผลิตซิงค์ล้างจานสแตนเลส : บริษัทแอล วีพี กรุ๊ปโปรดักส์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำโต๊ะ ตู้ และเตียงจากเหล็ก : บริษัท ภูรินทร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด</p>
<p>3.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอปากเกร็ด</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p> <p>-อำเภอบางใหญ่</p> <p>-อำเภอไทรน้อย</p>	<p>โรงงานทำไอศกรีม : บริษัทแหวนทองไอศกรีม จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป : บริษัทสก็อตอินดัส เตรียล จำกัด</p> <p>โรงงานทำขนมปัง : โรงงานเอส ที เบเกอร์รี่</p> <p>โรงงานทำข้าวเกรียบ : บริษัทเวสต์ฟู้ด แมนูแฟค เจอร์ริง จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตปลาหมึกสำเร็จรูป : หจก.ปลาหมึก เจริญรัตน์</p> <p>โรงงานทำน้ำดื่ม : โรงงานธนิต โรงงานประเทือง โรงงานทรัพย์ขวัญ และบริษัทอุตสาหกรรมน้ำดื่ม จำกัด</p> <p>โรงงานทำน้ำแข็ง : หจก.รัตนวาริ โรงน้ำแข็ง ปากเกร็ด และหจก.ชัยยุทธน้ำแข็งปลอด</p> <p>โรงงานทำขนมจีน : โรงงานปณพล</p> <p>โรงงานคั่ว บด กาแฟ : โรงงานชัยวิวัฒน์</p>
<p>4.อุตสาหกรรมบริการ</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอปากเกร็ด</p> <p>-อำเภอบางกรวย</p> <p>-อำเภอบางใหญ่</p>	<p>อู่ซ่อมเบรคและเครื่องล่างรถยนต์ : อู่เมืองทอง บริการ และอู่ติวานันยางยนต์</p> <p>อู่ซ่อม เคาะ และพ่นสีรถยนต์ : อู่ฮวดเจริญ การช่าง บริษัทวิกรู๊ปฮอนด้าคาร์ส จำกัด และ บริษัทดี.ดาวเรือง จำกัด</p> <p>โรงงานซ่อมเครื่องปรับอากาศ : บริษัทแพน สยาม เอ็นจิเนียริง จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2536
	<p>ซ่อมรถยนต์ : บริษัทอิซูซุนครหลวง จำกัด บริษัทโตโยต้านนทบุรี จำกัด อุทยานาเซอร์วิซ บริษัทฮอนด้าอโต้ โมบิล จำกัด และบริษัทเสริชัย ยุทธภัณฑ์ จำกัด</p>
<p>5.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรค</p> <ul style="list-style-type: none"> -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางใหญ่ -อำเภอไทรน้อย 	<p>โรงงานผงซักฟอก : บริษัทราชาโยค จำกัด โรงงานผลิตเครื่องสำอาง : บริษัทเอส.เอส แมนู แฟคเจอร์ริง จำกัด และบริษัทรีเอ็กซ์โปรดักส์ จำกัด โรงงานผลิตยารักษาโรค : บริษัทฟาร์มาสันด์ จำกัด โรงงานทำสารเคลือบกระป๋องโลหะ : บริษัทอิกโซ โนเบล พันท์ส จำกัด โรงงานผลิตสีน้ำมัน : บริษัทฮาเคม พันท์ จำกัด</p>
<p>6.อุตสาหกรรมสิ่งทอ</p> <ul style="list-style-type: none"> -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอไทรน้อย 	<p>โรงงานเย็บเสื้อกันเปื้อน : บริษัทไทยฮอสพิทอล โปรดักส์ จำกัด โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า : บริษัทไนซ์แอฟฟาเรล จำกัด บริษัทคานารีการ์เม้น แมนดารินโคลริง จำกัด บริษัทภูรินทร์ อินเตอร์เนชั่น จำกัด และ บริษัทกุลถาวร จำกัด โรงงานปั่นด้ายจากใยเทียม : บริษัทอุตสาหกรรม แมนดารินสปinning จำกัด โรงงานตัดเย็บตุ๊กตาจากผ้า : บริษัทชูไทยซิง จำกัด โรงงานผลิตที่นอน : บริษัทโอเรียลเต็ล แมสเทรส อินดัสตรี จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2536
7. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางใหญ่ - อำเภอไทรน้อย	โรงงานผลิตชิ้นส่วนและประกอบเครื่องปะยาง : บริษัทอินทราแมชชีนเนอรี จำกัด โรงงานผลิตชิ้นส่วนและประกอบเครื่องจักรกล : บริษัทเอ็ม ดี ซีท จำกัด และโรงงานรุ่งฟ้าการช่าง โรงงานผลิตชิ้นส่วนและประกอบเครื่องจักรใช้ใน การผลิตซีเมนต์ : บริษัทวีเหลี่ยม หว่อง กรุ๊ป จำกัด โรงงานผลิตชิ้นส่วนและประกอบเครื่องจักรใช้ใน การผลิตเครื่องสูบน้ำ : หจก.สหพัฒนา
8. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางกรวย	โรงงานผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า : บริษัทพีริไซซ์ อีเลคตริค จำกัด โรงงานผลิตสวิทช์บังคับและป้องกันไฟฟ้า : บริษัททวีพลวิสหกิจ จำกัด โรงงานโคมไฟ : บริษัทจีเคเอสเอ็มบลี จำกัด โรงงานขั้วต่อสายไฟฟ้า : บริษัทเทอร์มินอลลักส์ จำกัด โรงงานผลิตชิ้นส่วนและประกอบ เครื่องปรับอากาศ : บริษัทพีพีเจเอ็นจิเนียริ่ง จำกัด
9. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด	โรงงานหนังสือ แผ่นภาพ : บริษัทไทยร่มเกล้า จำกัด โรงงานพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือ : บริษัทไทยร่มเกล้า จำกัด และบริษัทแอลซีเพรส จำกัด
10. อุตสาหกรรมอื่นๆ - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอบางบัวทอง - อำเภอบางใหญ่	โรงงานผลิตแว่นตา : บริษัทโรงงานแว่นตา อินเตอร์โกลด์ จำกัด โรงงานผลิตฟองน้ำ : บริษัทซีดีโฟม จำกัด โรงงานผลิตปากกา : บริษัทเบนแมกซ์ จำกัด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2536
	<p>โรงงานผลิตป้ายโฆษณา : บริษัทยูเนียนเน็อน ไซน์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำเครื่องเขียน เช่น ปากกาเมจิก : บริษัทสแตนดาร์ดรับเบอร์ แพคตอรี จำกัด</p>

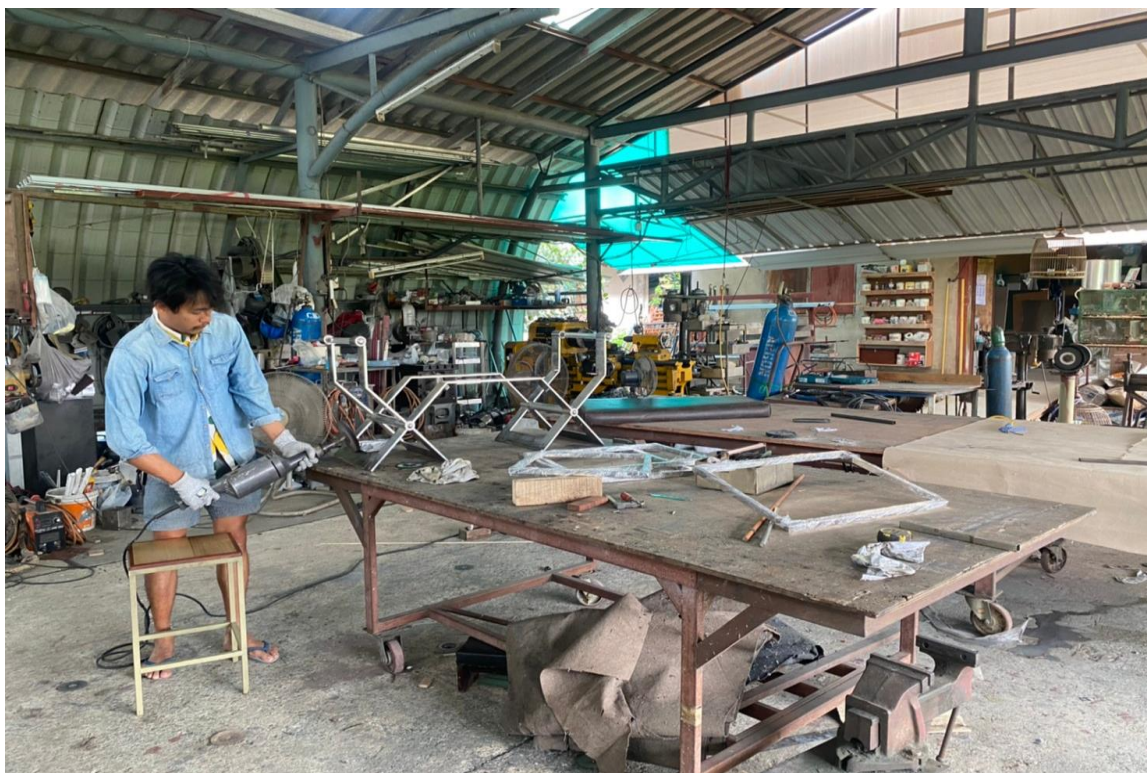
ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมวิเคราะห์
ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, **รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัด
นนทบุรี พ.ศ. 2512-2560** (นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.),
ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 3 ได้แสดงให้เห็นว่ามีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในทุกอำเภอของ
จังหวัดนนทบุรี โดยโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจำนวนมากเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่
อันดับที่ 1 โรงงานอุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูปมีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานทำ
เครื่องเรือนจากไม้ของบริษัทพีเอ็นอินทรีเรียตี้ไซน์ จำกัด บริษัทดูโรฟอร์ม จำกัด บริษัทเว็ลด์คราฟท์
จำกัด และโรงงานไทยอุดมพัฒนาเฟอร์นิเจอร์ และโรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ของบริษัทเฟอร์นิสท์
อินดัสทรีส์ จำกัด อันดับที่ 2 โรงงานอุตสาหกรรมโลหะ-อลูมิเนียมมีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น
โรงงานทำเครื่องเรือนจากโลหะของโรงงานชยันต์ โรงงานผลิตซิงค์ล้างจานสแตนเลสของบริษัทแอลวี
พี กรุ๊ปโปรดักส์ จำกัด และโรงงานทำโต๊ะ ตู้ เตียง และชั้นวางของ ของบริษัทภูรินทร์ อินเตอร์เนชั่น
แนล จำกัด และอันดับที่ 3 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มซึ่งมีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน
เช่น โรงงานทำไอศกรีมของบริษัทแหวนทองไอศกรีม จำกัด โรงงานทำขนมปังของโรงงาน เอส ที
เบเกอร์ โรงงานทำข้าวเกรียบของบริษัทเวลตี้ฟู้ดแมนูแฟคเจอร์ริง จำกัด และโรงงานผลิตปลาหมึก
สำเร็จรูปของหจก.ปลาหมึกเจริญรัตน์ เป็นต้น จากตัวอย่างของโรงงานประเภทต่างๆข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าใน พ.ศ. 2536 โรงงานอุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป มีการขยายตัวเป็นอย่างมาก
เหตุผลส่วนหนึ่งน่าจะสืบเนื่องจากนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7
(พ.ศ. 2535-2539) ที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนก่อสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้มี
รายได้ปานกลางถึงรายได้น้อยให้มากยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลได้ลดขั้นตอนการออกใบอนุญาตจัดสรร
โครงการบ้านจัดสรร รวมทั้งลดภาษีการซื้อขายบ้านจัดสรรเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการลงทุน
สร้างบ้านจัดสรรราคาถูกเพิ่มมากขึ้นประกอบกับจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีมีการเพิ่มขึ้นอย่าง
ต่อเนื่อง กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2535 มีจำนวนประชากร 709,369 คน เพิ่มขึ้นเป็น 717,405 คน ใน

พ.ศ. 2536 ซึ่งในระยะเวลา 1 ปี จังหวัดนนทบุรีมีประชากรเพิ่มขึ้นถึงจำนวน 8,036 คน โดยการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรข้างต้นมาจากการย้ายถิ่นฐานของประชากรในจังหวัดอื่นเข้ามาซื้อบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นการขยายตัวที่สัมพันธ์กับการขยายตัวของตลาดบ้านพักอาศัย และการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูปที่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้ เพราะกลุ่มคนที่ซื้อบ้านใหม่จำเป็นต้องซื้อเฟอร์นิเจอร์และวัสดุก่อสร้าง เช่น เฟอร์นิเจอร์ไม้ เครื่องเรือนไม้ หน้าต่าง และประตู เป็นต้น เพื่อตกแต่งหรือต่อเติมบ้าน อีกทั้งในช่วง พ.ศ. 2536 บริษัทจำหน่ายอุปกรณ์ก่อสร้างและเฟอร์นิเจอร์ขนาดใหญ่อย่างเช่นบริษัทโฮมโพรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) ยังไม่ได้เข้ามาก่อตั้งในประเทศไทย (โฮมโพรก่อตั้งในประเทศไทยครั้งแรกเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2538 และโฮมโพร สาขาแรกในจังหวัดนนทบุรี เปิดให้บริการที่อำเภอบางใหญ่ในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2540) นอกจากนี้ยังส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของตลาดบ้านพักอาศัยด้วยเช่นกันเพราะเครื่องเรือนจากโลหะ โต๊ะ-เก้าอี้พลาสติก เฟอร์นิเจอร์อลูมิเนียมเป็นที่ต้องการของผู้ที่เข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรี อีกทั้งการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรอย่างต่อเนื่องในจังหวัดนนทบุรียังส่งผลต่อการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มในจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์นายถาวร อรนนท์ เจ้าของโรงงานถาวรเฟอร์นิเจอร์เหล็กสแตนเลส โดยท่านได้เล่าให้ฟังว่า

...เดิมผมเป็นแรงงานรับจ้างในโรงงานผลิตเหล็กสแตนเลส ผมได้เรียนรู้และเกิดความถนัดในสายงานการทำสแตนเลส จากนั้นใน พ.ศ. 2536 ผมได้ลาออกจากงานและมาทำโรงงานเฟอร์นิเจอร์เหล็กสแตนเลสเป็นของตนเอง ซึ่งโรงงานของผมได้ผลิตเฟอร์นิเจอร์ที่ทำจากเหล็กสแตนเลสหลากหลายชนิด เช่น เก้าอี้ โต๊ะ ราวตากผ้า ประตูรั้ว เป็นต้น...⁵⁰

⁵⁰ ถาวร อรนนท์, สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2563.

ภาพที่ 10 ภาพช่างกำลังขัดเงาเก้าอี้สแตนเลสในโรงงานของนายถาวร

ที่มา : สุภาพรธรรม สกุลเจริญพร, ภาพถ่ายโรงงานเฟอร์นิเจอร์เหล็กสแตนเลสของนายถาวร อرنันท์ ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2563.

อย่างไรก็ดีในช่วงการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระหว่าง พ.ศ. 2535-2539 นั้นสำนักงานจังหวัดนนทบุรีโดยผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรีได้ดำเนินการวางระบบการระบายน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียและป้องกันน้ำท่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้กลยุทธ์ดังกล่าวของสำนักงานจังหวัดนนทบุรียังมีส่วนช่วยส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2539 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมใหม่เพิ่มขึ้นจำนวน 457 โรง โดยประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ 1.อุตสาหกรรมบริการเพิ่มขึ้นจำนวน 272 โรง 2.อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูปเพิ่มขึ้นจำนวน 116 โรง 3.อุตสาหกรรมสิ่งทอเพิ่มขึ้นจำนวน 13 โรง 4.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรคเพิ่มขึ้นจำนวน 8 โรง 5.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นจำนวน 5 โรง และ 6.อุตสาหกรรมอื่นๆเพิ่มขึ้นจำนวน 43 โรง⁵¹ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างรายชื่อของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทในตารางที่ 4 ดังนี้

⁵¹ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560, ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ตารางที่ 4 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2539

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2539
<p>1.อุตสาหกรรมบริการ</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอปากเกร็ด</p> <p>-อำเภอบางกรวย</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p> <p>-อำเภอบางใหญ่</p>	<p>อู่ซ่อมรถยนต์ : อู่โอฬารอโต้แอร์ อู่แผนการช่าง บริษัทเคอโต้คัลเลอร์ จำกัด และบริษัทอิชูชู แสงฟ้า จำกัด</p> <p>โรงงานซ่อมเครื่องจักร : บริษัทบี.เอ็น.ซีที.เอ็นจิ จำกัด</p> <p>โรงงานซ่อมเครื่องกรองน้ำ : บริษัทเฮียร์สุรัตน์ จำกัด</p> <p>อู่ซ่อมรถบรรทุก : หจก.เอกโกศล และบริษัทนนทบุรีเทรลเลอร์ทริกแอนด์บัส จำกัด</p> <p>ซ่อมเคาะฟันสีรถยนต์ : อู่บางใหญ่เซอร์วิส บริษัทยูไนเต็ดมอเตอร์เซลล์ จำกัด อู่ศิริกล้าวัฒนา บริษัทโตโยต้านนนทบุรี จำกัด อู่ธนูยนต์ อู่ทวิสุข ธนายนต์ อู่নারินบอร์ดีคาร์ อู่พีเอสเคบริการ อู่นำ สมัยเซอร์วิส อู่สมเกียรติ และบริษัทพรรณเซอร์วิส จำกัด</p> <p>อู่ตั้งศูนย์ถ่วงล้อ : หจก.สายรุ่ง</p> <p>อู่ซ่อมบำรุงรักษารถยนต์ : อู่รัตนาริอโตโมบิลส์ อู่พระนครยนตรการ อู่สยามนิสสัน และอู่ยูเนียน รังสีมอเตอร์</p>
<p>2.อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอปากเกร็ด</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p> <p>-อำเภอไทรน้อย</p>	<p>โรงงานแปรรูปไม้ ทำไม้ปาเก้ : บริษัทโรงเลื่อย จักรเอช ที แอล จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้ : หจก.ประสาน เฟอร์นิเจอร์</p> <p>โรงงานเครื่องใช้จากไม้อัด : บริษัททองเจริญ จำกัด</p> <p>โรงงานไส ขอยไม้ : บริษัทลือชาทิมเบอร์ จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2539
	<p>โรงงานทำประตูไม้อัด : บริษัทเมโทรพานอล จำกัด</p> <p>โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ : โรงงานวิโรจน์ หจก. รุ่งโรจน์เฟอร์นิเจอร์ โรงงานบุญรัตน์ โรงงานพิสิษฐ์ โรงงานเอสเคเฟอร์นิเจอร์ บริษัทเอสเอสเฟอร์นิเทค จำกัด บริษัทพัฒนศิลป์ รุ่งเรือง จำกัด บริษัทอาร์ดีเซีย จำกัด โรงงานจรรยา และโรงงานมานพ</p> <p>โรงงานทำอุปกรณ์เครื่องเล่นจากไม้ : บริษัท เมจิกกรีน จำกัด</p> <p>โรงงานแปรรูปไม้ : บริษัทสินเจริญ วีเนียร์ แอนด์ พลายู๊ด จำกัด</p>
<p>3.อุตสาหกรรมสิ่งทอ</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p>	<p>โรงงานผลิตเสื้อถักไหมพรม : บริษัทพูลไทยนิค ดึงแพคดอริ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตถุงมือผ้า : บริษัทชิตศักดิ์ ออฟฟิศ แอนด์ เทคดิง จำกัด</p> <p>โรงงานฟอกย้อมผ้า : บริษัทไทยเจริญกิจ บลิสซิ่ง จำกัด</p>
<p>4.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรค</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอบางกรวย</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p> <p>-อำเภอบางใหญ่</p>	<p>โรงงานผลิตปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ : บริษัทปุ๋ยสยาม จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตยารักษาโรคแผนปัจจุบัน ผลิต ยาเขียว ยากวาดและ-ยาระบายเด็กอ่อน : หจก.ยาตราไบโโพธิ์</p> <p>โรงงานผลิตสีพลาสติกและสีน้ำมัน : บริษัทโกลด์โปร 99 จำกัด</p> <p>โรงงานน้ำยาเคมี : บริษัทราชาโยค จำกัด</p> <p>โรงงานเคมีภัณฑ์สำหรับเคลือบ : บริษัทราชาโยค จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2539
5. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอบางบัวทอง - อำเภอบางใหญ่ - อำเภอไทรน้อย	โรงงานผลิตซอสปรุงรส : บริษัทไทยรสทิพย์ จำกัด โรงงานเครื่องแกงและเครื่องเทศ : บริษัทกิจบรรลือ มัลติ ฟู้ด จำกัด โรงงานขนมปัง : โรงงานเฟซิณู โรงงานคั่วและป่นกาแฟ : บริษัทนครหลวงกาแฟ จำกัด โรงงานอบเมล็ดพืช : บริษัทพรีคาสท์ เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด
6. อุตสาหกรรมอื่นๆ - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอบางกรวย - อำเภอบางบัวทอง	โรงงานเจียรไนพลอยและอัญมณี : โรงงานวิภารัตน์ โรงงานทำเครื่องประดับเทียม : บริษัทเซ็งฮวดแมนูแฟคเจอร์ จำกัด โรงงานเจียรไนเลนส์แว่นตา : บริษัทอุตสาหกรรมแว่นตา จำกัด โรงงานเข้าเล่มหนังสือ : หจก.ภาพพิมพ์ โรงงานทำเครื่องวาดภาพ : หจก.พี.เอสพี ไวท์บอร์ด โรงงานผลิตกล่องกระดาษ : บริษัทมาเธอร์บอสแพคเกจจิ้ง จำกัด

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560 (นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 4 ได้แสดงให้เห็นว่ามีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรี โดยโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวมากเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 โรงงานอุตสาหกรรมบริการที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น อู่ซ่อมรถยนต์ของบริษัทเคอโต้

คัลเลอร์ จำกัด และบริษัทอีซูซุแสงฟ้า จำกัด โรงงานซ่อมเครื่องกรองน้ำของบริษัทเชียรสุรัตน์ จำกัด อยู่ซ่อมรถบรรทุกของบริษัททนนทบุรีเทรลเลอร์ทรัคแลนด์บัส จำกัด และอยู่ซ่อมเคาะพ่นสีรถยนต์ของบริษัทโตโยต่านนทบุรี จำกัด อันดับที่ 2 โรงงานอุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูปที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้อัดของบริษัททองเจริญ จำกัด โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ของบริษัทเอสเอสเฟอร์นิเทค จำกัด บริษัทพัฒนศิลป์ จำกัด บริษัทอาร์ทีเซีย จำกัด และโรงงานทำอุปกรณ์เครื่องเล่นจากไม้ของบริษัทเมจิกกรีน จำกัด และอันดับที่ 3 โรงงานอุตสาหกรรมอื่นๆที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานเจียรระโนพลอยและอัญมณีของโรงงานวิภารัตน์ และโรงงานทำเครื่องประดับเทียมของบริษัทเซ็งฮวดแมนนูแพคเจอรัง จำกัด เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าโรงงานอุตสาหกรรมบริการมีการขยายตัวเป็นอันดับ 1 ทั้งนี้ส่วนหนึ่งน่าจะสืบเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีจึงส่งผลให้สำนักงานจังหวัดนนทบุรีส่งเสริมให้มีการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมบริการ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมบริการซ่อมรถยนต์เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในจังหวัดนนทบุรีที่เพิ่มขึ้น จากใน พ.ศ. 2536 นนทบุรีมีจำนวนประชากร 717,405 คน เพิ่มขึ้นเป็น 760,107 คนใน พ.ศ. 2539 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากถึง 42,702 คน และได้ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของรถยนต์ซึ่งเป็นพาหนะหลักสำคัญในการเดินทางด้วยเช่นกัน นอกจากนี้โรงงานอุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูปได้มีการขยายตัวมากขึ้นเป็นอันดับ 2 ซึ่งสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่เข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ยังคงเลือกใช้ไม้ที่มีความคงทน แข็งแรง รองรับน้ำหนักได้ดี และมีตลาดที่สวยงามมาใช้ในการตกแต่งบ้านหรือต่อเติมบ้านเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้โรงงานอุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อยและไม้แปรรูปในจังหวัดนนทบุรีจึงมีการขยายตัวมากเป็นอันดับ 2 ตามลำดับ

3.2 การเกิดขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง

พ.ศ. 2525-2539

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) นอกจากรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาจังหวัดนนทบุรีทั้งทางด้านสาธารณูปโภคและการคมนาคมเพื่อเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครทางด้านอุตสาหกรรมดังได้กล่าวในประเด็นการเกิดขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2539 แล้ว รัฐบาลยังมีนโยบายในการพัฒนาจังหวัดนนทบุรีเพื่อเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครทางด้านที่พักอาศัยอีกด้วย โดยในประเด็นนี้ผู้วิจัยจะเน้นอธิบายและวิเคราะห์ผ่านบ้านพักอาศัยในลักษณะบ้านจัดสรรที่จัดสร้างเป็นโครงการเป็นหลัก ทั้งนี้เพราะประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยในจังหวัดนนทบุรีส่วน

ใหญ่ได้เลือกซื้อบ้านจัดสรรมากกว่าการสร้างบ้านเอง เนื่องจากบ้านจัดสรรมีคุณภาพที่ได้มาตรฐาน อีกทั้งยังมีการจัดการด้านสาธารณูปโภค การรักษาความปลอดภัย สวนสาธารณะ และพื้นที่ออกกำลังกายให้ได้อย่างครบครัน ดังนั้นในที่นี้ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นอธิบายให้เห็นถึงการขยายตัวของพื้นที่บ้านพักอาศัย ในลักษณะบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนนทบุรีเป็น 2 ระยะ คือ การเกิดขึ้นของบ้านจัดสรร ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ระหว่าง พ.ศ. 2525-2529 และการขยายตัวของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2530-2539 ตามลำดับ ดังนี้

3.2.1 การเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และ อำเภอบางกรวย ระหว่าง พ.ศ. 2525-2529

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ราบลุ่มและมีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทางด้านทรัพยากรน้ำ และดิน ส่งผลให้จังหวัดนนทบุรีกลายเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางด้านเกษตรกรรม โดยเฉพาะการเป็นแหล่งทำนาข้าวและทำสวนผลไม้ที่สำคัญของไทย แต่ภายหลังจากที่รัฐบาลได้ดำเนินนโยบาย เศรษฐกิจและสังคมตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ซึ่ง รัฐบาลได้มีนโยบายแก้ไขปัญหาความแออัดในกรุงเทพมหานคร โดยมีนโยบายส่งเสริมให้จังหวัดในเขต ปริมณฑล อันประกอบไปด้วย นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม และสมุทรสาคร เป็นพื้นที่สำหรับการสร้าง บ้านจัดสรรเพื่อลดความแออัดของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งมีเป้าหมายที่จะกระจายความเจริญไปสู่ ปริมณฑล ภายใต้นโยบายดังกล่าวรัฐบาลได้ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงด้านสาธารณูปโภคและเส้นทาง การคมนาคมของจังหวัดนนทบุรีเพื่อพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นพื้นที่รองรับการขยายตัว กรุงเทพมหานครทางด้านที่พักอาศัย⁵² ประกอบกับใน พ.ศ. 2526 ได้เกิดภาวะน้ำท่วมครั้งใหญ่จน ส่งผลให้บ้านเรือน ถนนหนทาง รวมทั้งพืชสวนต่างๆได้รับความเสียหาย โดยสาเหตุของภาวะน้ำท่วม ครั้งใหญ่นี้เกิดจากการเคลื่อนตัวของพายุเฮอร์เบิร์ตจากทางทิศตะวันออกเฉียงของประเทศเวียดนามมา ขึ้นฝั่งประเทศไทยในวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2526 ซึ่งส่งผลให้เกิดฝนตกอย่างหนักทั่วทั้งภาคกลาง รวมทั้งจังหวัดนนทบุรีซึ่งนอกจากได้รับผลกระทบจากพายุโซนร้อนเฮอร์เบิร์ตแล้ว ต่อมาในวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2526 จังหวัดนนทบุรียังได้รับผลกระทบจากพายุโซนร้อนคิมที่เคลื่อนตัวเข้ามายัง ประเทศไทย ส่งผลให้ฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องจนจังหวัดนนทบุรีประสบกับภาวะน้ำท่วมอย่างหนัก มากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าทางศูนย์ราชการจังหวัดนนทบุรีได้เตรียมการป้องกันน้ำท่วมโดยให้

⁵² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529, 178.

นักโทษที่เรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 100 คน ออกมาช่วยทำทํานบกันน้ำที่หน้าศาลากลางจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งชาวสวนทุเรียนจังหวัดนนทบุรีเองได้พยายามป้องกันน้ำท่วมสวนด้วยการใช้เครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่สูบน้ำออกจากสวนอย่างเร่งด่วนแล้วก็ตาม แต่เนื่องด้วยฝนยังคงตกอย่างหนักตลอดทั้งวันทั้งคืนอย่างต่อเนื่องจนถึงวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2526 จึงส่งผลให้เกิดภาวะน้ำท่วมทุกถนนและทุกซอยที่แยกออกจากถนนพิบูลสงคราม ถนนงามวงศ์วาน ถนนประชาชื่น ถนนติวานนท์ ถนนนนทบุรี 1 และถนนประชาราษฎร์ ภายใต้ภาวะการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ในจังหวัดนนทบุรีนี้จึงผลักดันให้ศูนย์ราชการจังหวัดนนทบุรีประกาศจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือน้ำท่วมที่หน้าว่าการอำเภอเมืองนนทบุรี⁵³ ทั้งนี้เพราะประชากรของจังหวัดนนทบุรีได้รับความเดือดร้อนอย่างหนัก ความเสียหายของพืชผลทางการเกษตรอย่างหนักจากภาวะน้ำท่วมครั้งใหญ่ใน พ.ศ. 2526 ส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏในหลักฐานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

ตารางที่ 5 พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2526-2529

พ.ศ.	พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรี (ไร่)
2526	242,222
2527	209,972
2528	209,955
2529	205,945

ที่มา : สุภาพรณ สุกุลเจริญพร, ตารางแสดงพื้นที่เกษตรกรรมวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ, การสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางเกษตร พ.ศ. 2526 จังหวัดนนทบุรี (กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2526), 18. และสำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี (กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539), 19.

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีภายหลังการเกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ใน พ.ศ. 2526 ได้มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้ชัดเจนจากการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2527 กล่าวคือ ภายหลังจากวิกฤตการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ใน พ.ศ. 2526 ได้ส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีที่เคยมีอยู่จำนวน 242,222 ไร่ ลดเหลือเพียง 209,972 ไร่ ใน พ.ศ. 2527 ซึ่งเป็นการลดลงอย่างมากถึงจำนวน 32,250 ไร่ และมีการลดลงใน

⁵³ "เรื่องอุทกภัย," เอกสารประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2526 ก/3/2526/95, สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.

ปีต่อๆมาอย่างต่อเนื่อง แม้จะไม่ได้ลดลงเป็นจำนวนมากเท่ากับปีแรกภายหลังวิกฤตการณ์น้ำท่วมก็ตาม แต่อย่างน้อยที่สุดภายหลังเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งนั้นไม่พบว่าเกษตรกรได้เข้าไปปรับปรุงหรือฟื้นฟูพื้นที่เพื่อทำการเกษตรกรรมต่อ แต่กลับพบว่าชาวนาและชาวสวนในจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่ตัดสินใจขายที่ดินให้กับนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรร ดังปรากฏหลักฐานจากรายงานสถิติจังหวัดนนทบุรีของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2527 ตอนหนึ่งความว่า

...ความอุดมสมบูรณ์ของดินในจังหวัดนนทบุรีนี้ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญมากเพราะมีคุณภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกพืชผลนานาชนิด แต่ในปัจจุบัน พื้นดินอันอุดมสมบูรณ์และมีคุณค่าต่อการเพาะปลูกเหล่านี้ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นที่อยู่อาศัยจำนวนมาก...⁵⁴

ดังนั้นจากหลักฐานของสำนักงานสถิติแห่งชาติข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าพื้นที่เกษตรกรรมจำนวนมากในจังหวัดนนทบุรีได้ถูกเปลี่ยนมือไปเป็นของนายทุนที่เข้ามาทำธุรกิจบ้านพักอาศัยในลักษณะบ้านจัดสรร อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2527-2529 พบว่ามีบ้านจัดสรรเกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรีเป็นจำนวนมากถึง 88 โครงการ โดยโครงการบ้านจัดสรรในช่วงแรกส่วนใหญ่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ซึ่งบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ในอำเภอเมืองนนทบุรีได้ก่อสร้างขึ้นตามแนวถนนที่สำคัญๆ ได้แก่ ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนงามวงศ์วาน ถนนนนทบุรี1 ถนนสนามบินน้ำ ถนนเรวดี และถนนติวานนท์ ในอำเภอปากเกร็ดได้ก่อสร้างขึ้นตามแนวถนนแจ้งวัฒนะ ส่วนในอำเภอบางกรวยได้ก่อสร้างขึ้นตามแนวถนนบางกรวย-ไทรน้อย เป็นต้น โดยในที่นี้ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรโครงการต่างๆในอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ดังตารางที่ 6 และตารางที่ 7

⁵⁴ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ตารางที่ 6 รายชื่อบ้านจัดสรรที่ก่อสร้างขึ้นบนถนนต่างๆของอำเภอเมืองนนทบุรี ระหว่าง
พ.ศ. 2527-2529

ชื่อถนนอันเป็นที่ตั้งบ้าน จัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1. ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี	1.ทองสว่างนิเวศน์ 2.ไทรทอง 3.สัมพันธ์นิเวศน์	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 3.บ้านเดี่ยว 2 ชั้นครึ่ง
2.ถนนงามวงศ์วาน	1.ทิมแลนด์ 2.สุขนิเวศน์ 3.ธรรมรักษานิเวศน์	1.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 3.ทาวน์เฮ้าส์ 2ชั้น
3.ถนนนนทบุรี1	1.ช.รุ่งเรือง4 2.พบสุขวิลลา 3.ขวัญสุขนิเวศน์ 4.ศรีอริยะ	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น 3.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 4.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น
4.ถนนสนามบินน้ำ	1.ทรัพย์สมบูรณ์ 2.นิเวศน์ 3.แผ่นดินทอง 4.วิลล่าพาฝัน 5.ธิดารัตน์นิเวศน์ 6.สัมพันธ์ 7.ท่าทราย 1 8.ท่าทราย 2 9.ทินกร 2 10.ทินกร 3 11.นิเวศน์ 2	1.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 3.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ 1 ชั้น 4.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 5.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น 6.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 7.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 8.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 9.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 10.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น 11.บ้านเดี่ยว 1 ชั้น

ชื่อถนนอันเป็นที่ตั้งบ้าน จัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
5.ถนนเรวดี	1.ขวัญสุขนิเวศน์ 2.จันทร์ประสงค์ 3.สันติวงศ์นิเวศน์ 4.ณรงค์สุขนิเวศน์ 5.ทินกร 6.นวนนิชทาวน์เฮ้าส์ 7.ลาภสุขसार 8.ศรีเกษตร 1 9.ศรีเกษตร 2 10.เหมราชนิเวศน์ 1 และ 2	1.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว 1 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ 1 ชั้น 3.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 4.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 5.บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 6.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 7.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 8.บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 9.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น 10.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น
6.ถนนติวานนท์	1.จรรยาานิเวศน์ 2.ชวนสุข 3.ถวิลดี 4.กัญญาเฮ้าส์ 5.รุ่งอรุณนคร 6.โกสุมนิเวศน์	1.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น 2.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 3.บ้านแฝด 1 ชั้น บ้านเดี่ยว 1 ชั้น 4.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 5.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น บ้านแฝด 1 ชั้น 6.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากพิภพ
 รอดภัย, บ้านจัดสรรในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (กรุงเทพฯ: การเคหะ
 แห่งชาติ, 2529), 210-219.

ตารางที่ 7 รายชื่อบ้านจัดสรรที่ก่อสร้างขึ้นบนถนนต่างๆของอำเภอปากเกร็ดและอำเภอบางกรวย
ระหว่าง พ.ศ. 2527-2529

ชื่อถนนอันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.ถนนแจ้งวัฒนะ	1.กฤษดานคร 2.สวัสดิการเพื่อข้าราชการ 3.สุขเกษม 4.บ้านไพลิน 5.สหกรณ์การบินไทย 6.สำราญสุข 7.ศรีรับสุข 8.สากลแลนด์ 9.ลิ้นเหยทอง	1.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น ทาว์นเฮ้าส์ 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น ทาว์นเฮ้าส์ 1 และ 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น 3.ทาว์นเฮ้าส์ 2 ชั้น 4.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 5.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น ทาว์นเฮ้าส์ 2 ชั้น 6.ทาว์นเฮ้าส์ 2 ชั้น 7.ทาว์นเฮ้าส์ 1 ชั้น และ 2 ชั้น 8.ทาว์นเฮ้าส์ 2 ชั้น 9.บ้านเดี่ยว 1 ชั้น
2.ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.บรรจจนิเวศน์ 2.ร่วมใจนิเวศน์ 3.ศรีบัณฑิต 4.คุ้มเกล้า 5.สินธรา	1.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น ทาว์นเฮ้าส์ 2 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น ทาว์นเฮ้าส์ 2 ชั้น 3.ทาว์นเฮ้าส์ 2 ชั้น 4.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 5.บ้านเดี่ยว 1 และ 2 ชั้น

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์จากข้อมูลพิภพ
รอดภัย, บ้านจัดสรรในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (กรุงเทพฯ: การเคหะ
แห่งชาติ, 2529), 210-219.

จากตารางที่ 6 และตารางที่ 7 ข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ที่รัฐบาลได้มีนโยบายให้จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานคร ได้ส่งผลต่อการใช้พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2527-2529 พัฒนาขึ้นเป็นบ้านจัดสรรใน 3 อำเภอที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ทั้งนี้โครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใน 3 อำเภอได้เกิดขึ้นหลายโครงการและมีการก่อสร้างในรูปแบบบ้านที่หลากหลาย เช่น โครงการสัมพันธ์วิเศษมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้นครึ่ง โครงการพบสุขวิลล่ามีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น และบ้านแฝด 2 ชั้น โครงการทรัพย์สมบูรณ์มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 1 ชั้น และ 2 ชั้น โครงการกฤษดานครมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 1 ชั้น และ 2 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น และอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น และโครงการศรีบัณฑิตมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น เป็นต้น ซึ่งบ้านจัดสรรแต่ละโครงการที่สร้างขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นโครงการของนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ได้เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรีมีเพียง 1 บริษัท คือ บริษัทกิจนาคินท์ จำกัด ซึ่งเป็นเจ้าของโครงการกฤษดานครที่เข้ามาลงทุนธุรกิจบ้านจัดสรรบริเวณอำเภอปากเกร็ด อย่างไรก็ตามบ้านจัดสรรในแต่ละโครงการที่เข้ามาดำเนินการก่อสร้างส่วนใหญ่ได้สร้างขึ้นตามแนวถนนที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่มาซื้อบ้านพักอาศัยในโครงการต่างๆสามารถเดินทางไปทำงานและกลับบ้านพักระหว่างกรุงเทพมหานครกับนนทบุรีได้อย่างสะดวก กล่าวคือ ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรีเป็นถนนที่เชื่อมกับเขตบางซื่อของกรุงเทพมหานคร ถนนงามวงศ์วานเป็นถนนที่เชื่อมกับถนนประชาชื่นของกรุงเทพมหานคร ถนนแจ้งวัฒนะเป็นถนนที่เชื่อมกับเขตหลักสี่และเขตบางเขนของกรุงเทพมหานคร และถนนบางกรวย-ไทรน้อยเป็นถนนที่เชื่อมกับถนนจรัญสนิทวงศ์ของกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ยังมีการสร้างบ้านจัดสรรขึ้นตามแนวถนนที่มีจุดตัดกับถนนที่สามารถเดินทางเชื่อมต่อระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานคร อันได้แก่ ถนนเรวดี ถนนนนทบุรี 1 ถนนสนามบินน้ำ และถนนติวานนท์ตึกภาพที่ 11 ซึ่งการสร้างบ้านจัดสรรขึ้นตามแนวถนนที่มีเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครนั้นเป็นเป้าหมายของเจ้าของโครงการธุรกิจบ้านจัดสรรส่วนใหญ่ที่มีเป้าหมายจะขายบ้านจัดสรรให้กับกลุ่มลูกค้าที่ต้องเดินทางไปทำงานในกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก แต่ต้องการมีบ้านพักอาศัยเป็นของตนเองในเขตปริมณฑล เพราะราคาบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีไม่แพงเท่ากับบ้านจัดสรรในกรุงเทพมหานครที่เป็นเมืองหลวงและศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของประเทศ

จัดสรรได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ 5 อำเภอของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทองและอำเภอบางใหญ่ โดยใน พ.ศ. 2530 เมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ซึ่งมีนโยบายสำคัญในการแก้ไขปัญหาความแออัดของประชากรในเขตกรุงเทพมหานครโดยการกระจายพื้นที่บ้านพักอาศัยของประชากรไปยังในเขตปริมณฑล โดยนโยบายนี้ได้มีส่วนสำคัญต่อการขยายตัวของสังคมเมืองในลักษณะของบ้านจัดสรรเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วใน 3 อำเภอหลักของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย อย่างไรก็ตามภายใต้นโยบายดังกล่าวรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเส้นทางการคมนาคมและสาธารณูปโภคในจังหวัดนนทบุรีให้มีมาตรฐานเพื่อสอดคล้องกับอัตราความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดนนทบุรีที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง⁵⁵ โดยปัจจัยส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปิดใช้งานสะพานพระนั่งเกล้า ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่สามารถเดินทางไปกลับระหว่างอำเภอเมืองนนทบุรีกับอำเภอบางบัวทองได้อย่างสะดวกนับตั้งแต่ พ.ศ. 2528 ส่งผลให้มีบ้านจัดสรรโครงการใหม่ๆขยายตัวเพิ่มจากอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ไปยังอำเภอบางบัวทองมากขึ้นนับตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันส่งผลโดยตรงต่ออัตราความหนาแน่นของประชากรของอำเภอต่างๆ โดยอำเภอที่มีอัตราความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด 4 อันดับแรกใน พ.ศ. 2531 ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี มีจำนวนประชากร 3,390 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอปากเกร็ด มีจำนวนประชากร 1,549 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอบางกรวย มีจำนวนประชากร 1,271 คนต่อตารางกิโลเมตร และอำเภอบางบัวทอง มีจำนวนประชากร 452 คนต่อตารางกิโลเมตร⁵⁶ อย่างไรก็ตามในขณะที่บ้านจัดสรรได้ขยายไปยังอำเภอบางบัวทอง ในขณะเดียวกันนั้นก็ยังคงมีการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรโครงการใหม่ๆในอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะผู้คนที่เข้ามาซื้อบ้านในจังหวัดนนทบุรียังคงให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อบ้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สามารถเดินทางไปกลับระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกและรวดเร็วเป็นหลัก เมื่อเป็นเช่นนี้จึงส่งผลให้ใน พ.ศ. 2531 ได้มีโครงการบ้านจัดสรร

⁵⁵ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534**, 286.

⁵⁶ ปัญจรัตน์ จงภทรนิชพันธ์, "บทบาทของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม" (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539), 64.

สร้างใหม่ขึ้นตามแนวถนนที่สามารถเชื่อมต่อระหว่างกรุงเทพมหานครกับอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้นใหม่เป็นจำนวนถึง 55 โครงการ ซึ่งผู้วิจัยขอยกตัวอย่างบ้านจัดสรรในแต่ละอำเภอ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 รายชื่อของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2531

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอปากเกร็ด -ถนนแจ้งวัฒนะ -ถนนติวานนท์	1.ฉัตรลดา	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น
	2.เสริมสุขนคร	2.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ชั้นเดียว บ้านเดี่ยวชั้นเดียว บ้านแฝดชั้นเดียว
	3.ขวัญเกล้าทาวน์เฮ้าส์	3.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น
	4.ชาร์มมิ่งโฮม	4.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น
	5.อัญชลี วิลล์	5.ทาวน์เฮ้าส์
	6.บ้านแจ้งวัฒนะ	6.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น บ้านเดี่ยวชั้นเดียว
	7.บ้านนิชดา	7.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยว 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น
	8.ไชยทอง โครงการ 3 รุ่น 10	8.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยว 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3 ชั้นครึ่ง
	9.พญาไทวิลเลจ	9.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยวชั้นเดียว บ้านเดี่ยว 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
	10.บ้านสวนกุหลาบ 11.บ้านราชพฤกษ์ 12.ลานทอง 13.วิถีสสุข ทาวน์เฮ้าส์ 14.บ้านเกร็ดเพชร 15.สุขชัย วิลล่า	10.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 4 ชั้น 11.บ้านเดี่ยวชั้นเดียว 12.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยว 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น 13.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 14.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 15.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยว 2 ชั้น
2.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนงามวงศ์วาน -ถนนติวานนท์ -ถนนพิจุลสงคราม -ถนนประชาราษฎร์	1.ร่มฉัตร 2.ติวานนท์วิลล่า 3.แสงอรุณนิเวศน์ โครงการ 1 และ 2 4.สุวรรณเฮ้าส์ 5.บุญถาวร 6.ทวีชัยธานี	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3.ทาวน์เฮ้าส์ ชั้นเดียว ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยว ชั้นเดียว บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 4.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 5.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 6.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3.25 ชั้น
3.อำเภอบางกรวย -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.ธนากรวิลล่า 2.เทพประทาน	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านชั้นเดียว 2.ทาวน์เฮ้าส์

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
4. อำเภอบางบัวทอง - ถนนรัตนานิเบศร์ - ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี - ถนนตลิ่งชัน-บางบัวทอง	1. ทิวไม้เหลืองวิลเลจ 2. ธารทอง วิลล่า 3. บ้านบางบัวทอง 4. บ้านรัตนานิเบศร์ 5. บ้านร่มเกล้า 1-4 6. บ้านชลลดา 7. กฤษดานคร โครงการ 10	1. ทาวน์เฮ้าส์ชั้นเดียว 2. ทาวน์เฮ้าส์ชั้นเดียว และ 2 ชั้น บ้านเดี่ยวชั้นเดียว 3. ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 4. ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยว 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 5. ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยวชั้นเดียว บ้านแฝดชั้นเดียว อาคารพาณิชย์ 6. บ้านเดี่ยว 1 ชั้น และ 2 ชั้น 7. บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ และอาคารพาณิชย์

ที่มา : สุภาพรณ สกุศลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจาก
ฐานเศรษฐกิจ, **บ้านฐานชีวิต** (กรุงเทพฯ: ฐานเศรษฐกิจ, 2531), 164-181.

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่าใน พ.ศ. 2531 มีบ้านจัดสรรโครงการใหม่ๆสร้างขึ้นหลายโครงการและมีรูปแบบบ้านที่หลากหลาย เช่น โครงการฉัตรลดาที่มีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น และบ้านแฝด 2 ชั้น โครงการติวานนท์วิลล่ามีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น และอาคารพาณิชย์ โครงการเทพประทานมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ โครงการบ้านรัตนานิเบศร์มีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น บ้านเดี่ยว 2 ชั้น บ้านแฝด 2 ชั้น และอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น และโครงการบ้านชลลดา มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 1 ชั้น และ 2 ชั้น เป็นต้น ซึ่งแต่ละโครงการที่สร้างขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นโครงการของนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาด

ใหญ่ได้เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรีมีเพียง 2 บริษัท ซึ่งบริษัทแรก คือ บริษัทกิจนาคินท์ จำกัด เจ้าของโครงการกฤษฎาดานครที่เคยเข้ามาลงทุนธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีแล้วในบริเวณอำเภอปากเกร็ด พ.ศ. 2527 และต่อมาใน พ.ศ. 2531 ได้มีการขยายโครงการบ้านจัดสรรมายังบริเวณอำเภอบางบัวทอง โดยยังคงใช้ชื่อโครงการกฤษฎาดานครเหมือนเดิม ส่วนอีกบริษัทที่เพิ่งเข้ามาลงทุนสร้างโครงการบ้านจัดสรรใหม่ในจังหวัดนนทบุรีคือ บริษัทแลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการบ้านชลลดาที่เข้ามาลงทุนบ้านจัดสรรในบริเวณอำเภอบางบัวทอง อย่างไรก็ตามบ้านจัดสรรโครงการใหม่ๆส่วนใหญ่ยังคงเน้นสร้างขึ้นตามแนวถนนที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครโดยตรงเป็นหลัก ได้แก่ ถนนแจ้งวัฒนะที่เชื่อมกับเขตหลักสี่และเขตบางเขนของกรุงเทพมหานคร ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรีที่เชื่อมกับเขตบางซื่อของกรุงเทพมหานคร และถนนพิบูลสงครามที่เชื่อมกับถนนวงศ์สว่างของกรุงเทพมหานคร แต่มีโครงการบ้านจัดสรรบางส่วนที่สร้างโครงการใหม่ขึ้นบนถนนภายในจังหวัดนนทบุรีซึ่งไม่ได้ตั้งอยู่บนถนนที่เชื่อมกับกรุงเทพมหานครโดยตรงแต่ก็ยังคงเป็นถนนที่สามารถเชื่อมกับถนนที่เดินทางเข้ากรุงเทพมหานครได้ ได้แก่ ถนนรัตนาธิเบศร์ที่มีจุดเชื่อมต่อกับถนนงามวงศ์วาน ถนนประชาราษฎร์ที่มีจุดเชื่อมต่อกับถนนพิบูลสงคราม และถนนติวานนท์ที่มีจุดเชื่อมต่อกับถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี ซึ่งถนนดังกล่าวล้วนแล้วแต่สามารถใช้เป็นเส้นทางในการเดินทางเข้ามายังกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกเช่นกัน อย่างไรก็ตามในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2531 เริ่มมีการสร้างบ้านจัดสรรโครงการใหม่ๆขึ้นตามแนวถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี และถนนตลิ่งชัน-บางบัวทองที่เป็นส่วนหนึ่งของถนนกาญจนาภิเษก ทั้งนี้ส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากความสำคัญของถนนกาญจนาภิเษกที่สามารถเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑลอื่นๆได้สะดวกโดยเฉพาะปทุมธานี และสมุทรปราการ

จากข้อมูลดังกล่าวไปข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นว่านับตั้งแต่ พ.ศ. 2531 เป็นต้นมาพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีได้เกิดการขยายตัวของบ้านจัดสรรครอบคลุมในทุกอำเภออย่างต่อเนื่อง ซึ่งการขยายตัวของบ้านจัดสรรได้ส่งผลกระทบต่อการลดลงของพื้นที่เกษตรกรรม โดยในขณะที่พื้นที่บ้านพักอาศัยได้มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นแต่พื้นที่เกษตรกรรมได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ก่อนการเข้ามาของโครงการบ้านจัดสรร จังหวัดนนทบุรีซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 388,393 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นพื้นที่เกษตรกรรม แต่เมื่อมาถึง พ.ศ. 2531 พื้นที่จังหวัดนนทบุรีได้ถูกแบ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมจำนวน 206,348 ไร่⁵⁷ และพื้นที่บ้านพักอาศัยจำนวน 75,956 ไร่⁵⁸

⁵⁷ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี (กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539), 19.

⁵⁸ ปัญจรัตน์ จงภัทรนิชพันธ์, "บทบาทของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม," 54.

นอกจากนี้ใน พ.ศ. 2531 กระทรวงมหาดไทยได้จัดให้มีการประกวดเพื่อพิจารณาคัดเลือกบ้านจัดสรรเอกชนที่มีคุณภาพดีเด่น ซึ่งการประกวดครั้งนี้มีส่วนต่อการกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันของนักธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์ในการลงทุนทำบ้านจัดสรรที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น กระทรวงมหาดไทยได้วางเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโดยการกำหนดให้ผู้ประกอบการธุรกิจอสังหาริมทรัพย์จะต้องจัดทำโครงการบ้านจัดสรรตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ รวมทั้งจะต้องเป็นบ้านจัดสรรที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค⁵⁹ ซึ่งในการประกวดครั้งนี้มีโครงการบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับรางวัลทั้งหมด 3 โครงการ โครงการแรกคือ กฤษदानคร โครงการ 10 ของบริษัทกิจนาคินท์ จำกัด เป็นโครงการที่ตั้งอยู่บนถนนรัตนธิเบศร์ ในอำเภอบางบัวทอง ลักษณะของโครงการเป็นบ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ และอาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ตัวแทนบริษัทกิจนาคินท์ได้กล่าวถึงจุดเด่นของโครงการหมู่บ้านกฤษदानคร โครงการ 10 ไว้ในหนังสือบ้านจัดสรรดีเด่นของกระทรวงมหาดไทย ความว่า

...กฤษदानคร เล็งเห็นคุณค่าเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญ ซึ่งเป็นหลักประกันความมั่นคงของครอบครัว กฤษदानครจึงมุ่งมั่นในหลักการสร้างบ้านโดยคำนึงถึงคุณภาพความมั่นคงแข็งแรง พร้อมทั้งพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ ดังนั้นกฤษदानคร โครงการ 10 ถือได้ว่าเป็นโครงการที่มีคุณภาพอีกโครงการหนึ่งของบริษัท...⁶⁰

⁵⁹ กรมที่ดินกระทรวงมหาดไทย, หมู่บ้านจัดสรรดีเด่นประจำปี 2531 (กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, 2531), 21.

⁶⁰ เรื่องเดียวกัน, 43-45.

ภาพที่ 12 ภาพบ้านเดี่ยวในหมู่บ้านกฤษดานคร โครงการ 10

ที่มา : กรมที่ดินกระทรวงมหาดไทย, หมู่บ้านจัดสรรดีเด่นประจำปี 2531 (กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, 2531), 45.

ส่วนโครงการบ้านจัดสรรที่ได้รับรางวัลเป็นโครงการที่ 2 คือ บ้านรัตนนิเบศร์ ของบริษัท นนทนคร จำกัด ลักษณะของโครงการเป็นบ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ และอาคารพาณิชย์ โดยทำเลที่ตั้งของโครงการอยู่บริเวณจุดตัดของถนนวงแหวนรอบนอกกับจุดตัดที่จะเชื่อมกับถนนงามวงศ์วาน ซึ่งการคมนาคมในแถบนี้ค่อนข้างสะดวกในการเดินทาง อีกทั้งยังอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไม่มากนัก และมีรถขนส่งสาธารณะผ่านหลายสาย เช่น สาย 134 127 เป็นต้น⁶¹

⁶¹ เรื่องเดียวกัน, 57-61.

ภาพที่ 13 ภาพอาคารพาณิชย์ในหมู่บ้านรัตนนิเบศร์

ที่มา : สุภาพรธรรม สุกุลเจริญพร, ภาพถ่ายหมู่บ้านรัตนนิเบศร์ ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2563.

โครงการบ้านจัดสรรที่ได้รับรางวัลเป็นโครงการที่ 3 คือ บ้านชลลดา ของบริษัทแลนด์แอนด์เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) ลักษณะโครงการเป็นบ้านเดี่ยวชั้นเดียว และบ้านเดี่ยว 2 ชั้นทำเลที่ตั้งของบ้านจัดสรรนี้ค่อนข้างเดินทางสะดวกเพราะอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไม่มากนักและมีรถขนส่งสาธารณะผ่านหลายสาย เช่น 134 127 เช่นกัน ทั้งนี้ตัวแทนบริษัทแลนด์แอนด์เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) ได้กล่าวถึงจุดเด่นของโครงการหมู่บ้านชลลดาไว้ในหนังสือบ้านจัดสรรดีเด่นของกระทรวงมหาดไทย ความว่า

...การที่บ้านชลลดาได้รับเกียรติให้เป็นบ้านจัดสรรดีเด่นเท่ากับเป็นการสะท้อนให้เห็นจุดเด่นของแนวคิดและปรัชญาของการจัดทำโครงการ คือ บ้านที่มั่นคงสวยงาม ชุมชนที่ดี มีมาตรฐานเพียบพร้อมไปด้วยสาธารณูปโภค สวัสดิการ สภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น อบอุ่น รวมทั้งใกล้แหล่งชุมชนที่มีการบริการของรัฐและเอกชนพร้อมอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึง ซึ่งถือได้ว่าโครงการบ้านชลลดาเป็นโครงการที่มีคุณภาพอีกโครงการหนึ่งของบริษัท

...⁶²

ภาพที่ 14 ภาพบ้านเดี่ยวในหมู่บ้านชลลดา

ที่มา : สุพาพรรณ สุกุลเจริญพร, ภาพถ่ายหมู่บ้านชลลดา ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2563.

อย่างไรก็ดีโครงการบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นใน พ.ศ. 2531 ส่วนใหญ่มีรูปแบบเป็นบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ และอาคารพาณิชย์ ซึ่งมีราคาค่อนข้างสูงจึงทำให้ผู้มีรายได้น้อยไม่สามารถซื้อบ้านจัดสรรเหล่านั้นเป็นของตนเองได้ ประกอบกับในช่วง พ.ศ. 2532-2534 ราคาที่ดินของจังหวัดนนทบุรีและวัสดุก่อสร้างเริ่มมีราคาสูงมากขึ้นเรื่อยๆจึงส่งผลให้บ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีมีราคาสูงมากขึ้นตามไปด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงส่งผลให้ผู้มีกำลังซื้อบ้านจัดสรรในรูปแบบบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์

⁶² เรื่องเดียวกัน, 62-63.

และอาคารพาณิชย์มีจำนวนน้อย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ประกอบการด้านอสังหาริมทรัพย์เริ่มปรับเปลี่ยนรูปแบบบ้านจัดสรรไปสร้างเป็นอาคารชุดราคาถูกลงกว่าบ้านเดี่ยวเพื่อขายให้กับลูกค้าระดับกลาง โดยในจังหวัดนนทบุรีมีโครงการอาคารชุดเกิดขึ้นจำนวน 17 โครงการในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2532-2533 และ 7 โครงการใน พ.ศ. 2534⁶³ โครงการอาคารชุดดังกล่าวทั้งหมดได้สร้างขึ้นตามแนวนอนในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งการเกิดขึ้นของอาคารชุดที่มีราคาไม่สูงมากนักเป็นทางเลือกใหม่ให้กับผู้มีรายได้อาจปานกลางถึงรายได้น้อยได้เข้ามาซื้อที่พักอาศัยเป็นของตนเองในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2531-2534 การขยายตัวของบ้านจัดสรรทั้งในรูปแบบบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ รวมทั้งอาคารชุด ส่วนใหญ่ขยายตัวมากขึ้นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวยเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากภาพการกระจายตัวของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนนทบุรีในภาพที่ 15 เมื่อเป็นเช่นนี้จึงกล่าวได้ว่าในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2531-2534 การขยายตัวของบ้านจัดสรรที่มีรูปแบบหลากหลายและมีการกระจายตัวอย่างหนาแน่นในอำเภอต่างๆ ได้ส่งผลให้จังหวัดนนทบุรีมีการเติบโตขึ้นเป็นสังคมเมืองอย่างชัดเจนมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของศูนย์การค้าเดอะมอลล์ งามวงศ์วาน และพันธุ์ทิพย์ ฟลาซ่า เพื่อรองรับกับจำนวนประชากรที่เข้ามาซื้อบ้านจัดสรรของจังหวัดนนทบุรีเป็นบ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

⁶³ การเคหะแห่งชาติ, โครงการเคหะชุมชน นนทบุรี (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2536), 2-3.

การจูงใจให้ผู้ประกอบการลงทุนสร้างบ้านจัดสรรราคาถูกเพิ่มมากขึ้นได้⁶⁴ จากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น จึงส่งผลให้ในช่วง พ.ศ. 2535-2537 ได้มีการลงทุนของผู้ประกอบการด้านอสังหาริมทรัพย์เข้ามาดำเนินการสร้างอาคารชุดเพื่อขายให้กลุ่มผู้มีรายได้อ่อนถึงรายได้น้อยอย่างต่อเนื่อง โดยใน พ.ศ. 2535 มีบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่จำนวน 18 โครงการ ซึ่งบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นอาคารชุดสำหรับผู้มีรายได้อ่อนถึงรายได้น้อยเป็นหลัก⁶⁵

อย่างไรก็ตามต่อมาในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2536-2537 สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดนนทบุรีได้ดำเนินนโยบายพัฒนาระบบการคมนาคมในจังหวัดนนทบุรีให้สามารถเชื่อมโยงติดต่อกับถนนในกรุงเทพมหานครให้ได้เกือบทุกเส้นทาง และมีการสร้างทางด่วนให้เชื่อมต่อถึงกันได้ทั้งหมด เพื่อให้การเดินทางระหว่างจังหวัดนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดนนทบุรียังได้มีการปรับปรุงผิวจราจรของถนนภายในจังหวัดนนทบุรีให้กว้างขึ้น ซึ่งยิ่งส่งผลให้การเดินทางระหว่างอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีทำได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้นอีกด้วย ผลสืบเนื่องมาจากการคมนาคมที่สะดวก รวดเร็วของจังหวัดนนทบุรีดังกล่าวได้มีส่วนส่งเสริมต่อการเข้ามาหาซื้อบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังปรากฏหลักฐานการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่อาศัยในจังหวัดนนทบุรี กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2536 มีจำนวน 717,405 คน เพิ่มขึ้นเป็น 740,565 คนใน พ.ศ. 2537 ซึ่งในเวลา 1 ปี จังหวัดนนทบุรีมีประชากรเพิ่มขึ้นถึงจำนวน 23,160 คน นับเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสันนิษฐานว่าน่าจะเพิ่มขึ้นมาจากการย้ายเข้ามาอาศัยของประชากรใหม่มากกว่าการเพิ่มขึ้นจากการเกิดใหม่ของประชากรแต่เพียงปัจจัยเดียว ทั้งนี้เมื่อความต้องการที่พักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มมากยิ่งขึ้นก็ยิ่งส่งผลให้ธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นเงาตามตัว อย่างไรก็ตามในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2536-2537 มีจำนวนบ้านจัดสรรสร้างใหม่ในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้นถึง 90 โครงการ และในขณะเดียวกันนับตั้งแต่ พ.ศ. 2536 โครงการบ้านจัดสรรได้มีการขยายตัวจากอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย และอำเภอบางบัวทองไปยังอำเภอบางใหญ่อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2536 ดังนี้

⁶⁴ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539, 107.

⁶⁵ การเคหะแห่งชาติ, โครงการเคหะชุมชน นนทบุรี, 2-3.

ตารางที่ 9 รายชื่อของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2536

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอปากเกร็ด -ถนนแจ้งวัฒนะ	1.บ้านมิตรภาพ 2.เมืองทองธานี 3.การเคหะแห่งชาติ 4.โครงการเอกชน	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 2.ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ 3.อาคารชุด 4.อาคารชุด
2.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี	1.บริษัท วี เค แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด 2.นางสาวเรณู ถานิลกับพวก	1.ทาวน์เฮ้าส์ บ้านแฝด 2.บ้านเดี่ยว อาคารพาณิชย์
3.อำเภอบางบัวทอง -ถนนกาญจนาภิเษก	1.บัวทองธานี 2.หมู่บ้านบัวทอง 2	1.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น และ 3 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 2.บ้านเดี่ยว อาคารพาณิชย์ บ้านแถว
4.อำเภอบางใหญ่ -ถนนกาญจนาภิเษก	1.ริเวอร์การ์เด้นท์ 2.บางใหญ่ซิตี้ 3.พี วี เอ็น การโยธา จำกัด	1.บ้านเดี่ยว บ้านแถว ทาวน์เฮ้าส์ 2.บ้านแถว 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3.บ้านแถว

ที่มา : สุภาพรณ สกุศลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากฐาน
เศรษฐกิจ, บ้าน 36 (กรุงเทพฯ: ฐานเศรษฐกิจ, 2536), 45-49.และการเคหะ
แห่งชาติ, โครงการเคหะชุมชนนนทบุรี (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2536), 2-3.

จากตารางที่ 9 เป็นการแสดงให้เห็นตัวอย่างบ้านจัดสรรใน พ.ศ. 2536 ซึ่งมีการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรโครงการใหม่ๆหลายโครงการและมีบ้านหลากหลายรูปแบบ เช่น โครงการบ้านมิตรภาพมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น และอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น โครงการเมืองทองธานีมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ และอาคารพาณิชย์ โครงการวี เค แลนด์ แอนด์ เฮ้าส์มีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์และบ้านแฝด โครงการบางใหญ่ซิตี้มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านแถว 2 ชั้น และอาคารพาณิชย์ และโครงการพี วี เอ็น การโยธามีรูปแบบบ้านเป็นบ้านแถว เป็นต้น ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้ว่าโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2536 นอกจากจะมีบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์แล้วยังมีการสร้างบ้านแถวซึ่งเป็นบ้านพักอาศัยในรูปแบบใหม่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรี โดยการเกิดขึ้นของบ้านแถวนี้ นับเป็นตัวเลือกที่ดีให้กับผู้ที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้ต่ำสามารถตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรเป็นของตนเองได้ เนื่องจากบ้านแถวเป็นโครงการบ้านจัดสรรที่มีราคาถูกกว่าบ้านเดี่ยว บ้านแฝด และทาวน์เฮ้าส์ อย่างไรก็ตามบ้านจัดสรรแต่ละโครงการที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2536 ไม่มีโครงการบ้านจัดสรรของนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ มีแต่นายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดเล็กและขนาดกลางเท่านั้นที่เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้โครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ยังคงสร้างอยู่บนถนนสายสำคัญของจังหวัดนนทบุรีที่สามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานครได้สะดวกรวดเร็วเป็นหลัก ได้แก่ ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนแจ้งวัฒนะ และถนนกาญจนาภิเษก เมื่อเป็นเช่นนี้จึงแสดงให้เห็นว่าการขยายตัวของบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีเกิดขึ้นไปพร้อมๆกับการขยายตัวของเส้นทางคมนาคมทางบกและพัฒนาทางด้านสาธารณูปโภคเป็นสำคัญ

นอกจากนี้การขยายตัวของบ้านจัดสรรยังส่งผลให้จังหวัดนนทบุรีมีการเติบโตขึ้นเป็นสังคมเมืองได้อย่างชัดเจนดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของตลาดบางใหญ่ซึ่งเป็นตลาดขายสินค้าขนาดใหญ่ในบริเวณอำเภอบางใหญ่เพื่อรองรับกับจำนวนประชากรที่เข้ามาพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามจากการศึกษาโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2536 ผู้วิจัยขอยกบทสัมภาษณ์เจ้าของโครงการบ้านจัดสรรจำนวน 2 ท่านที่ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ในฐานเศรษฐกิจ โดยเจ้าของโครงการทั้ง 2 ท่านได้กล่าวถึงจุดเด่นของบ้านจัดสรรในแต่ละโครงการที่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรีซึ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายผู้ซื้อและทำเลที่ตั้งของโครงการเป็นหลัก โดยท่านแรก คือ นายกฤษณะ วชิไกรลาศ เจ้าของโครงการบัวทองธานีซึ่งหลังจากที่ท่านสำเร็จการศึกษาปริญญาโทด้านการตลาดจากสหรัฐอเมริกาแล้ว ได้ตัดสินใจเข้ามารับหน้าที่การบริหารงานโครงการบัวทองธานี โดยนายกฤษณะ วชิไกรลาศ ได้ให้สัมภาษณ์กับฐานเศรษฐกิจถึงเป้าหมายของการทำโครงการบัวทองธานีในอำเภอบางบัวทอง เมื่อ พ.ศ. 2536 ตอนหนึ่งความว่า

...จุดเด่นของโครงการบัวทองธานี คือ การสร้างบ้านจัดสรรเป็นอาณาจักรแห่งใหม่ ย่านชานเมืองที่มีรูปแบบบ้านที่หลากหลาย เช่น บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ และ บ้านแถว เพื่อตอบสนองความต้องการของครอบครัวผู้มีรายได้สูง รายได้ปานกลาง และ รายได้น้อย อีกทั้งทำเลที่ตั้งของโครงการบัวทองธานีจะเน้นการก่อสร้างบ้านจัดสรรอยู่ริม ถนนวงแหวนบางบัวทอง ซึ่งสามารถเดินทางสู่กรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ โครงการนี้ยังเป็นโครงการแรกที่ผมเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มตัว โดยมีคุณพ่อให้คำปรึกษา ผสมผสานกับการบริหารงานสมัยใหม่ ซึ่งได้นำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยงานทั้งทางด้านการเงิน การก่อสร้างต่างๆ ทำให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังได้ใช้ การตลาดสมัยใหม่ที่นำเอากลยุทธ์ด้านการตลาดทุกรูปแบบมาใช้ทั้งในเรื่องของการโฆษณา ทางโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ พนักงานขาย ป้ายโฆษณา เพื่อครอบคลุมพื้นที่ตลาด เป้าหมายได้ทุกระดับ สิ่งเหล่านี้เป็นเคล็ดลับของความสำเร็จในการทำยอดขายกว่า 700 ยูนิตในขณะนี้...⁶⁶

ส่วนเจ้าของโครงการบ้านจัดสรรท่านที่ 2 คือ นายการุณ แก่นรัตน์ กรรมการผู้จัดการบริษัท ชั่งทอง จำกัด เจ้าของโครงการบ้านมิตรภาพ ได้กล่าวถึงเป้าหมายและจุดเด่นของการทำโครงการบ้าน มิตรภาพในอำเภอปากเกร็ดตอนหนึ่งความว่า

...ผมได้จัดทำโครงการบ้านนี้ขึ้นเพื่อเน้นกลุ่มผู้มีรายได้ระดับกลางที่เริ่มคิดจะแยก ครอบครัวหรือเริ่มต้นครอบครัวใหม่ โครงการบ้านมิตรภาพแบ่งเป็นบ้านทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น นอกจากนี้สภาพแวดล้อมของโครงการมีความเงียบสงบ ไม่มีมลพิษ จากโรงงานอุตสาหกรรม สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกได้ทำตามมาตรฐานของ ทางราชการ และมียามรักษาความปลอดภัย 24 ชั่วโมง รวมทั้งที่ตั้งของโครงการยังสามารถ เดินทางไปกลับระหว่างจังหวัดนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกอีกด้วย...⁶⁷

⁶⁶ ฐานเศรษฐกิจ, บ้าน 36 (กรุงเทพฯ: ฐานเศรษฐกิจ, 2536), 48-49.

⁶⁷ เรื่องเดียวกัน, 45-47.

อย่างไรก็ดีต่อมาใน พ.ศ. 2537 เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้ย้ายสำนักงานจาก กรุงเทพมหานครมาตั้งในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งส่งผลให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ที่ต้องทำงานประจำใน กระทรวงได้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีที่พักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีเพื่อความสะดวกในการเดินทางไป ทำงาน การเข้ามาของกระทรวงสาธารณสุขที่มีหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การดำเนินงานของกระทรวง หลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมควบคุมโรค กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กรมอนามัย และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้มีส่วนสำคัญต่อการขยายตัวของบ้านจัดสรรในช่วง นับตั้งแต่ พ.ศ. 2537 ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าข้าราชการที่ทำงานในกระทรวงสาธารณสุขทั้งในส่วนของ แพทย์ บุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่ประจำกระทรวงสาธารณสุขจำนวนมากเริ่มเข้ามาหาซื้อ บ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการเข้ามาตั้งสำนักงานของกระทรวง สาธารณสุขจึงเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนนทบุรีนับตั้งแต่ พ.ศ. 2537 ด้วยเช่นกัน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 จำนวนประชากรในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2536-2537

อำเภอในจังหวัดนนทบุรี	พ.ศ. 2536	พ.ศ. 2537
อำเภอเมืองนนทบุรี	316,926	324,868
อำเภอปากเกร็ด	161,502	165,926
อำเภอบางกรวย	78,933	80,634
อำเภอบางบัวทอง	82,048	88,426
อำเภอบางใหญ่	42,516	44,693
อำเภอไทรน้อย	35,483	35,818

ที่มา : สุพาพรรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงจำนวนประชากรวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานสถิติ แห่งชาติ, รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี (กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2537), 1. และสำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี (กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติ แห่งชาติ, 2538), 1.

จากตารางที่ 10 ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าการย้ายสำนักงานของกระทรวงสาธารณสุขจาก กรุงเทพมหานครมาตั้งในจังหวัดนนทบุรีได้มีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในอำเภอ ต่างๆของจังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะในอำเภอเมืองนนทบุรีอันที่เป็นเขตที่ตั้งของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจากข้อมูลจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีของสำนักงานสถิติแห่งชาติในตารางที่ 10 แสดงให้

เห็นว่าใน พ.ศ. 2536 มีประชากรในอำเภอเมืองนนทบุรีจำนวน 316,926 คน และใน พ.ศ. 2537 เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 324,868 คน ซึ่งในช่วง 1 ปีมีจำนวนประชากรในอำเภอเมืองนนทบุรีเพิ่มขึ้นถึง 7,942 คน ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นในจำนวนที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของประชากรในอำเภออื่นๆของจังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีตามตารางที่ 10 ข้างต้นได้สอดคล้องกับการขยายตัวของบ้านจัดสรรทั้งในรูปแบบของบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ รวมทั้งคอนโดมิเนียมเกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ พ.ศ. 2537 และในขณะเดียวกันยังพบหลักฐานว่าในช่วง พ.ศ. 2537 ในจังหวัดนนทบุรีได้มีการสร้างอาคารชุดเพื่อขายให้กับผู้อยู่อาศัยที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้ต่ำจำนวนมากที่สุดในประเทศ โดยโครงการหลักๆที่เข้ามาสร้าง ได้แก่ โครงการเมืองทองธานี โครงการชลนที และโครงการสวนปาล์ม ซึ่งเป็นโครงการอาคารชุดขนาดใหญ่ที่สร้างในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจะยกตัวอย่างบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2537 เพื่อแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของบ้านจัดสรรของอำเภอต่างๆในจังหวัดอย่างต่อเนื่องในตารางที่ 11

ตารางที่ 11 รายชื่อของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2537

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอบางบัวทอง -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.บ้านทิพย์มณี 2.ศรีประจักษ์ วิลล่า 3.แคนนาเฮ้าส์ 4.ดิโอมเมอรัลด์ พาร์ค 5.ภัทราวรรณ 6.บ้านนริศ 7.บ้านนันทิชา 8.บ้านรสสุคนธ์ 9.ศุภธารา การ์เด็นท์ 10.ศรีเมืองทองรัตนา	1.อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 2.ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ 3 ชั้น 3.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 4.บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ 5.ทาวน์เฮ้าส์ 6.ทาวน์เฮ้าส์ 7.ทาวน์เฮ้าส์ 8.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 9.ทาวน์เฮ้าส์ 10.บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
2.อำเภอบางกรวย -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.ร่มรื่นวิลล์ 2.ร่มรื่นวิลล์ โครงการ3 3.สวนเกษรา 4.สำเร็จวิลล์	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น และ 3 ชั้น 2.ทาวน์เฮ้าส์ 3.ทาวน์เฮ้าส์ 4.ทาวน์เฮ้าส์
3.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี -ถนนงามวงศ์วาน -ถนนพิบูลสงคราม -ถนนนนทบุรี1 -ถนนรัตนาธิเบศร์ -ถนนเรวดี	1.อุบลชาติ 2.อุบลชาติ2 3.บ้านริมสวน 4.มณีรินทร์ รัตนาธิเบศร์ 5.โครงการคลิสตัล ทาวน์โฮม 6.ลภาวัน โครงการ 5 7.ริเวอร์ ไซส์ เฟลส 8.สวนธนา 9.แสงอรุณ 10.ร่มโพธิ์ คอนโดมิเนียม 11.ทิพย์ธานี เรสซิเดนซ์ 12.น้ำเพชร คอนโดทาวน์	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น 2.ทาวน์เฮ้าส์ บ้านเดี่ยว 3.ทาวน์เฮ้าส์ 4.บ้านเดี่ยว 5.ทาวน์โฮม 6.ทาวน์เฮ้าส์ บ้านเดี่ยว 7.บ้านเดี่ยว 8.บ้านเดี่ยว 9.ทาวน์เฮ้าส์ 10.คอนโดมิเนียม 11.คอนโดมิเนียม 12.คอนโดมิเนียม
4.อำเภอปากเกร็ด -ถนนแจ้งวัฒนะ	1.ป๊อปปูล่า คอนโดมิเนียม 2.เมืองทองธานี 3.ชลนที 4.สวนปาล์ม	1.คอนโดมิเนียม 2.อาคารชุด 3.อาคารชุด 4.อาคารชุด
5.อำเภอบางใหญ่ -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.บ้านรสสุคนธ์ 2.ร่มรื่นทาวน์ 3.อาสาเฮ้าส์	1.บ้านเดี่ยว 2 ชั้น 2.ทาวน์เฮ้าส์ 3.บ้านเดี่ยว

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
	4.ธนกร 5.ชนาพร	4.บ้านเดี่ยว 5.ทาวน์เฮ้าส์

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากเอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, **บ้าน-คอนโด 37** (กรุงเทพฯ: เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, 2537), 84-96.
และคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **รายงานสถานการณ์ที่อยู่อาศัยปี 2538 และแนวโน้ม ปี 2539** (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538), 124-125.

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่าใน พ.ศ. 2537 มีโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่หลายโครงการและมีรูปแบบบ้านที่หลากหลาย เช่น โครงการบ้านทิพย์มณีมีรูปแบบบ้านเป็นอาคารพาณิชย์ 3 ชั้น โครงการภัทราวรรณมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ โครงการมรรีวิลล์มีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ 2 ชั้น และ 3 ชั้น โครงการมณีรินทร์ รัตนานิเบศร์มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการบ้านรสสุคนธ์มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว 2 ชั้น โครงการเมืองทองธานีและโครงการชลนทีมีรูปแบบบ้านเป็นอาคารชุดขนาดใหญ่ รวมทั้งโครงการทิพย์ธานี เรสซิเดนซ์และโครงการป๊อปปูล่า คอนโดมิเนียมมีรูปแบบบ้านเป็นคอนโดมิเนียม เป็นต้น ซึ่งสามารถสังเกตเห็นได้ว่าโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2537 นอกจากจะมีบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์และอาคารชุดขนาดใหญ่แล้วยังมีการสร้างคอนโดมิเนียมซึ่งเป็นบ้านพักอาศัยในรูปแบบใหม่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย โดยการเกิดขึ้นของรูปแบบบ้านจัดสรรที่มีรูปแบบที่หลากหลายนับเป็นตัวเลือกที่ดีให้กับผู้อยู่อาศัยที่มีฐานะเงินเดือนแตกต่างกันสามารถตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรตามศักยภาพของตนเองได้ อย่างไรก็ตามโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นโครงการของนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ได้เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2537 มีเพียง 1 บริษัท ได้แก่ บริษัทพร็อพเพอร์ตี้ เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการมณีรินทร์ รัตนานิเบศร์ที่เข้ามาลงทุนบ้านจัดสรรในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี แต่อย่างไรก็ดีบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นในช่วง พ.ศ. 2537 ก็ยังคงสร้างขึ้นตามแนวถนนสำคัญของจังหวัดนนทบุรีที่สามารถเดินทางเข้ากรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกเหมือนในช่วง พ.ศ. 2525-2529 ได้แก่ ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนงามวงศ์วาน ถนนพิบูลสงคราม ถนนแจ้งวัฒนะ ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนรัตนานิเบศร์ ถนนนนทบุรี1 และถนนเรวดี เป็นต้น ทั้งนี้เพราะเจ้าของโครงการบ้านจัดสรรยังคงเลือกที่จะสร้างบ้านตามแนวถนนที่เชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานครโดยเน้นการขายบ้านให้กับกลุ่มเป้าหมายหลักซึ่งส่วนใหญ่

ยังคงเป็นกลุ่มที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นหลัก ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องเลือกสร้างบ้านจัดสรรในทำเลที่มีถนนที่สามารถเดินทางไปกลับระหว่างกรุงเทพมหานครกับนนทบุรีได้อย่างสะดวกและรวดเร็วเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ดีจากการศึกษาการใช้พื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีพบว่าจากจำนวนพื้นที่ของจังหวัดนนทบุรีที่มีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 388,393 ไร่ เมื่อมาถึง พ.ศ. 2537 พบว่ามีการใช้พื้นที่ในด้านเกษตรกรรมลดลงจนเหลือเพียงจำนวน 158,626 ไร่⁶⁸ ส่วนพื้นที่บ้านพักอาศัยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็น 130,953 ไร่⁶⁹ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบจำนวนพื้นที่เกษตรกรรมและพื้นที่บ้านพักอาศัยระหว่าง พ.ศ. 2531 กับ พ.ศ. 2537 พบว่าพื้นที่เกษตรกรรมลดลงถึงจำนวน 47,722 ไร่ ส่วนพื้นที่บ้านพักอาศัยเพิ่มขึ้นถึงจำนวน 54,997 ไร่ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของพื้นที่บ้านพักอาศัยจำนวนมากภายในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2532-2537 ย่อมแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนถึงการขยายตัวของสังคมเมืองที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มีนโยบายในการพัฒนาจังหวัดในปริมณฑลให้เป็นพื้นที่บ้านพักอาศัยเพื่อลดความแออัดของกรุงเทพมหานครตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โดยนโยบายดังกล่าวของรัฐได้ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของสังคมเมืองขึ้นในจังหวัดนนทบุรีอย่างชัดเจน ซึ่งจะนำรายละเอียดไปอธิบายในบทที่ 4 ต่อไป

อย่างไรก็ตามการย้ายสำนักงานของกระทรวงสาธารณสุขจากกรุงเทพมหานครมาตั้งในจังหวัดนนทบุรี ใน พ.ศ. 2537 นับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของโครงการบ้านจัดสรร รวมทั้งการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง โดยใน พ.ศ. 2537 นนทบุรีมีจำนวนประชากร 740,565 คน เพิ่มขึ้นเป็น 754,627 คน ใน พ.ศ. 2538 ซึ่งในระยะเวลา 1 ปี มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นถึงจำนวน 14,062 คน โดยการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีจำนวนมากดังกล่าวส่วนใหญ่เกิดจากการย้ายถิ่นฐานเข้ามาซื้อบ้านพักอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรี ด้วยเหตุปัจจัยต่างๆข้างต้นได้ส่งผลให้ใน พ.ศ. 2538 มีโครงการบ้านจัดสรรเกิดขึ้นใหม่เพิ่มขึ้นถึงจำนวน 120 โครงการ อีกทั้งยังเป็นช่วงที่มีการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรี กล่าวคือ โครงการบ้านจัดสรรได้มีการขยายตัวจากอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง และอำเภอบางใหญ่ ไปยังอำเภอไทรน้อย โดยโครงการบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นที่อำเภอไทรน้อยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์และบ้านแถว ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่เข้ามาพักอาศัยในอำเภอไทรน้อยในช่วงนี้ส่วนใหญ่น่าจะเป็น

⁶⁸ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, 19.

⁶⁹ ปัญจรัตน์ จงภักทรนิพนธ์, "บทบาทของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม," 54.

กลุ่มคนที่เข้ามาทำงานในโรงงานต่างๆที่มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วงเวลาเดียวกัน คนงานในโรงงานเหล่านั้นจึงเข้ามาเช่าหรือซื้อบ้านแถวซึ่งมีราคาไม่สูงนักเป็นบ้านพักอาศัย แต่อย่างไรก็ตามอำเภออื่นๆของจังหวัดนนทบุรียังคงมีการเกิดขึ้นของโครงการบ้านจัดสรรหลากหลายประเภท ได้แก่ บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ และคอนโดมิเนียม เพื่อเป็นทางเลือกให้กับผู้อยู่อาศัยที่มีฐานเงินเดือนแตกต่างกันสามารถตัดสินใจเลือกซื้อบ้านจัดสรรตามศักยภาพของตนเองได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยจะยกตัวอย่างบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2538 ดังนี้

ตารางที่ 12 รายชื่อของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2538

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอบางบัวทอง -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย -ถนนกาญจนาภิเษก -ถนนรัตนาธิเบศร์	1.บ้านรสสุคนธ์	1.ทาวน์เฮ้าส์
	2.เอเชียซิตีบางบัวทอง	2.ทาวน์เฮ้าส์
	3.รพริวิลเลจ เฮ้าส์	อาคารพาณิชย์
	4.บ้านสุชา	3.ทาวน์เฮ้าส์
	5.ชัยพฤกษ์	4.ทาวน์เฮ้าส์
	6.เปี่ยมสุข	5.บ้านเดี่ยว
	7.ศุภาลัยวิลล์	6.บ้านเดี่ยว
	8.อักษรา	7.ทาวน์เฮ้าส์
	9.บ้านศิริวรรณ	8.ทาวน์เฮ้าส์
	10.ซีอตรงการ์เด็นท์	9.ทาวน์เฮ้าส์
	11.ลัดดารมย์	10.บ้านเดี่ยว
	12.สินบดี	11.บ้านเดี่ยว
	13.บ้านสวนสวยงามวงศ์	12.บ้านเดี่ยว
	14.จุลภัทรนวงศ์	13.บ้านเดี่ยว
	15.บ้านรสสุคนธ์	14.บ้านเดี่ยว
	16.ซีอตรงจันทริน	15.บ้านเดี่ยว
	17.ณิรวัลย์ วิลล่า	16.ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์
		17.ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
	18.เกร็ดแก้วโฮมเพลส 19.บ้านลภาวิน 8 20.สมชายพัฒนา 21.บ้านมนรดา 22.ศุภากร 23.บ้านร่มโพธิ์ 24.บ้านลัดดา วิลล์ 25.เพชรพิกุล 26.สวีทโฮมปาร์ค 27.ทองสุข เรสซิเดนซ์ 28.ศุธาวัลย์ วิลล่า 29.รรินธร 30.บ้านบุศรินทร์ 31.บ้านสวนนลิน 32.บ้านสวนताल 33.มนวดี 34.เอเชีย ซิตี้	18.อาคารพาณิชย์ 19.ทาวน์เฮ้าส์ 20.ทาวน์เฮ้าส์ 21.ทาวน์เฮ้าส์ 22.ทาวน์เฮ้าส์ 23.ทาวน์เฮ้าส์ 24.ทาวน์เฮ้าส์ 25.ทาวน์เฮ้าส์ 26.ทาวน์เฮ้าส์ 27.ทาวน์เฮ้าส์ 28.บ้านแฝด 29.ทาวน์เฮ้าส์ 30.ทาวน์เฮ้าส์ 31.ทาวน์เฮ้าส์ 32.ทาวน์เฮ้าส์ 33.ทาวน์เฮ้าส์ 34.ทาวน์เฮ้าส์
2.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนติวานนท์ -ถนนรัตนวิเบศร์ -ถนนสนามบินน้ำ -ถนนนนทบุรี1	1.มณีรินทร์ 2.ทรัพย์กานดา 3.รุ่งประภา 4.บ้านเปี่ยมสุข 5.ขวัญนนท์พลาซ่า 6.รุ่งทับทิม 7.ตะวันนา 8.สวนอยู่นิรันดร์ 9.ริเวอร์เพลส	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.ทาวน์เฮ้าส์ 4.บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ 5.อาคารพาณิชย์ 6.ทาวน์เฮ้าส์ 7.อาคารพาณิชย์ 8.คอนโดมิเนียม 9.คอนโดมิเนียม

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
	10.สฤติภิรมย์ 11.แคลายทาวเวอร์ 12.ชลนทีคอนโดทาวน์ 13.น้ำเพชรคอนโดทาวน์	10.คอนโดมิเนียม 11.คอนโดมิเนียม 12.คอนโดมิเนียม 13.คอนโดมิเนียม
3.อำเภอปากเกร็ด -ถนนแจ้งวัฒนะ -ถนนติวานนท์	1.แมกไม้-สายน้ำ 2.บ้านสรานนท์ 3.นนท์ริวา การ์เด้น 4.ไซนุชคอนโดทาวน์	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านแฝด อาคารพาณิชย์ 3.ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ 4.คอนโดมิเนียม
4.อำเภอบางใหญ่ -ถนนกาญจนาภิเษก	1.บ้านชมผกา 2.บางใหญ่ซิติ 3.บ้านศรีบุญญา 4.พระปิ่น3	1.ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ 2.ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว
5.อำเภอบางกรวย -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.โครงการเอกชน	1.บ้านเดี่ยว บ้านแฝด บ้านแถว อาคารพาณิชย์
6.อำเภอไทรน้อย -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.โครงการเอกชน	1.บ้านแถว อาคารพาณิชย์

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลเอ็กเซกคิวทีพ มีเดีย, **บ้าน-คอนโด 38** (กรุงเทพฯ: เอ็กเซกคิวทีพ มีเดีย, 2538), 72-75. และ คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **รายงานสถานการณ์ที่อยู่อาศัยปี 2538 และแนวโน้มปี 2539** (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538), 31-35.

จากตารางที่ 12 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าใน พ.ศ. 2538 มีการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรโครงการใหม่ๆหลายโครงการและมีรูปแบบบ้านที่หลากหลาย เช่น โครงการชัยพฤกษ์มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการศุภาลัย วิลล์มีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ โครงการศุภาวลัย วิลล่ามีรูปแบบบ้านเป็นบ้านแฝด โครงการแคลายทาวน์เวอร์ มีรูปแบบบ้านเป็นคอนโดมิเนียม และโครงการบางใหญ่ซีดีมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์และอาคารพาณิชย์ เป็นต้น ซึ่งโครงการบ้านจัดสรรในตารางที่ 12 ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการของนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ได้เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรีมีเพียง 4 บริษัท ซึ่งบริษัทแรก คือ บริษัทแลนด์ แอนด์เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) ที่เคยเข้ามาลงทุนโครงการบ้านชลลดาแล้วใน พ.ศ. 2531 บริเวณอำเภอบางบัวทอง และต่อมาใน พ.ศ. 2538 ได้มีการขยายโครงการบ้านจัดสรรเพิ่มขึ้นในบริเวณอำเภอบางบัวทอง โดยใช้ชื่อโครงการใหม่ว่าชัยพฤกษ์ บริษัทที่ 2 คือ บริษัทพร็อพเพอร์ตี้ เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน) ที่เคยเข้ามาลงทุนโครงการ มณีนรินทร์ในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรีแล้วใน พ.ศ. 2537 และต่อมาใน พ.ศ. 2538 ได้มีการขยายโครงการบ้านจัดสรรเพิ่มขึ้นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี โดยยังคงใช้ชื่อโครงการมณีนรินทร์เหมือนเดิม ส่วนบริษัทที่ 3 และบริษัทที่ 4 เป็นบริษัทใหม่ที่เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งบริษัทที่ 3 คือ บริษัทศุภาลัย จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการศุภาลัย วิลล์ และบริษัทที่ 4 คือ บริษัทควอลิตี้ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการลัดดารมย์ ซึ่งทั้งสองบริษัทได้เข้ามาลงทุนบ้านจัดสรรในบริเวณอำเภอบางบัวทอง อย่างไรก็ตามโครงการที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2538 ยังคงสร้างอยู่บนถนนสายสำคัญของจังหวัดนนทบุรีที่สามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานครได้สะดวกรวดเร็ว ได้แก่ ถนนแจ้งวัฒนะ ถนนกาญจนาภิเษก ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนติวานนท์ ถนนรัตนาธิเบศร์ ถนนประชาราษฎร์ ถนนนนทบุรี1 และถนนสนามบินน้ำ ดังภาพที่ 16

ภาพที่ 16 แผนที่การขยายตัวของบ้านจัดสรรตามแนวถนนในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2538

ที่มา : สุภาพรรณ สุกุลเจริญพร, แผนที่แสดงการขยายตัวของบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูล จากปัญจรัตน์ จงภักทรนิชพันธ์, “บทบาทของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการ พัฒนาอุตสาหกรรม” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539), 61.

จากแผนที่การขยายตัวของบ้านจัดสรรตามแนวถนนในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2538 ข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของบ้านจัดสรรและการเติบโตของสังคมเมืองในจังหวัด นนทบุรีที่เกิดขึ้นไปพร้อมๆกับการขยายตัวของเส้นทางคมนาคมทางบกที่สามารถเดินทางติดต่อ ระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้โดยสะดวก ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากเป้าหมายของ ผู้ประกอบการบ้านจัดสรรที่นอกจากจะให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่อผู้ที่มาซื้อ บ้านพักอาศัยในโครงการแล้วยังให้ความสำคัญกับทำเลที่ตั้งของโครงการเป็นหลักอีกด้วย ดังจะเห็นได้ จากบทสัมภาษณ์ของนายไพศาล ชยานุวัฒน์กรรมการผู้อำนวยการ บริษัทบางใหญ่เรียลเอสเตท จำกัด ที่ให้สัมภาษณ์ไว้ในหนังสือบ้าน-คอนโด38 ความว่า

...จุดเด่นบ้านจัดสรรของบริษัทบางใหญ่เรียลเอสเตทเรา คือ เรื่องความเป็นเมือง สมบูรณ์แบบที่พร้อมไปด้วยสาธารณูปโภคที่จะให้ความสะดวกสบายต่อผู้ที่มาอยู่ในโครงการ อาทิ หน่วยรักษาความปลอดภัย บ่อบำบัดน้ำเสีย พร้อมท่อระบายน้ำขนาดใหญ่ สโมสรสระว่ายน้ำ สิ่งที่สำคัญที่สุดคือโครงการเราน้ำไม่ท่วม นอกจากนี้ยังสามารถเดินทาง ไปกลับระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก...⁷⁰

ภาพที่ 17 ภาพของนายไพศาล ชยานุวัฒน์ กรรมการผู้อำนวยการ บริษัทบางใหญ่เรียลเอสเตท
ที่มา : เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, บ้าน-คอนโด 38 (กรุงเทพฯ: เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, 2538), 55.

⁷⁰ เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, บ้าน-คอนโด 38 (กรุงเทพฯ: เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, 2538), 55.

อย่างไรก็ตามสืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนก่อสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้ปานกลางถึงรายได้น้อยให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้ในช่วงปลาย พ.ศ.2538-2539 เกิดสภาวะบ้านจัดสรรล้นตลาด เนื่องจากบ้านจัดสรรที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ยังไม่สามารถขายออกไปสู่มือผู้ซื้อได้ทันเวลา ทำให้บ้านจัดสรรยังคงตักค้างอยู่ในมือของผู้ประกอบการจำนวนมากประกอบกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเริ่มประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน จนส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเข้มงวดในการให้สินเชื่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ใน พ.ศ. 2539 มีการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรที่สร้างใหม่เพียงจำนวน 29 โครงการ โดยโครงการบ้านจัดสรรใน พ.ศ. 2539 มีการสร้างขึ้นในบริเวณอำเภอบางบัวทอง 10 โครงการ อำเภอเมืองนนทบุรี 7 โครงการ อำเภอปากเกร็ด 5 โครงการ อำเภอบางใหญ่ 4 โครงการ อำเภอบางกรวย 2 โครงการ และอำเภอไทรน้อย 1 โครงการ⁷¹ จากจำนวนบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ที่มีจำนวนลดลงอย่างมากได้สะท้อนให้เห็นว่าโครงการบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2539 เริ่มมีการชะลอตัวและมีแนวโน้มที่จะมีการชะลอตัวอย่างต่อเนื่องในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในบทที่ 4 ที่ว่าด้วยเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549

⁷¹ การเคหะแห่งชาติ, รายงานสถานการณ์โครงการที่อยู่อาศัยที่เปิดตัวใหม่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2539 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2539), 4.

บทที่ 4

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2540-2549 เริ่มต้นจากใน พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ จนส่งผลให้รัฐบาลต้องเร่งออกมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหลายมาตรการภายใต้แนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และสืบเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทั้งสองฉบับเป็นช่วงที่ธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีเกิดการชะลอตัว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้ให้การสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตามในขณะเดียวกันสำนักงานจังหวัดนนทบุรีก็ยังคงมีความพยายามที่จะฟื้นฟูธุรกิจอุตสาหกรรมและบ้านจัดสรรให้ฟื้นตัวขึ้นมาอีกครั้ง ดังนั้นในบทที่ 4 ผู้ศึกษาจึงจะอธิบายให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีผ่านการขยายตัวของการท่องเที่ยว การชะลอตัวและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรม และธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดนนทบุรีในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2540-2549 ตามลำดับดังนี้

4.1 การขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง

พ.ศ. 2540-2549

วิกฤตการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2540 ได้ส่งผลให้เกิดการชะลอตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรี ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้สำนักงานจังหวัดนนทบุรีจึงพยายามมองหาจุดเด่นของจังหวัดนนทบุรีซึ่งมีวัดที่เก่าแก่และสวยงามจำนวนมากที่มีประวัติศาสตร์การสร้างมายาวนานตั้งแต่สมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ โดยในแต่ละวัดล้วนมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งจังหวัดนนบุรียังมีชุมชนที่ยังคงรักษาศิลปวัฒนธรรม

มอญที่เด่นชัด ด้วยปัจจัยดังกล่าวจึงส่งผลให้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพื่อมุ่งหวังให้การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจใหม่ที่สำคัญต่อการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและเป็นการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

4.1.1 การเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในอำเภอปากเกร็ด ระหว่าง พ.ศ. 2540-2544

ใน พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องประสบปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ ส่งผลให้รัฐบาลได้เร่งออกมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหลายมาตรการ โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวถือเป็นมาตรการหนึ่งที่รัฐบาลมุ่งเน้นที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งนี้รัฐบาลของนายชวน หลีกภัยได้มีการกำหนดให้ พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand 1998-1999) โดยมีกิจกรรมและพื้นที่เป้าหมายที่มุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ดังนั้นภายหลังจากการที่รัฐบาลมีนโยบายกำหนดให้ พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือปีอเมซิงไทยแลนด์แล้ว ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจึงได้ร่วมมือกันดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นในทุกจังหวัดและหลายหน่วยงานได้เสนอนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวกันอย่างคึกคัก รวมทั้งได้เตรียมจัดงานท่องเที่ยวทั่วประเทศไทย โดยเน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้ชมอย่างจุใจ⁷² ในส่วนของจังหวัดนนทบุรีซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายทั้งที่เป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งยังมีศิลปวัฒนธรรมมอญที่ยังคงรักษาและสืบทอดอยู่มาถึงปัจจุบันอีกด้วย ดังนั้นทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีจึงได้ร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน อาทิ กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย ในการสนับสนุนการท่องเที่ยวขึ้นภายในจังหวัดนนทบุรี⁷³ โดยในช่วงแรกได้ให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในตำบลเกาะเกร็ดเป็นที่แรก ซึ่งนายวัชรินทร์ โรจนพานิช นายอำเภอของอำเภอปากเกร็ดขณะนั้นได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปิดเกาะเกร็ดสู่สายตานักท่องเที่ยวด้วยการรณรงค์ฟื้นฟูประเพณีต่างๆของชาวมอญและมีการส่งเสริมเพื่อฟื้นฟูอาชีพเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญขึ้นมาใหม่ นอกจากนี้ได้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมอญ ปรับปรุงสาธารณูปโภค ปรับปรุงภูมิทัศน์ และ

⁷² นางเยาว์ จิตตะปุตตะ, *ประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวไทย* (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546), 59-63.

⁷³ สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, "สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เกาะเกร็ด," สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปีที่ 15, (ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2541): ไม่ปรากฏเลขหน้า.

การคมนาคม ทั้งนี้นางพิมพา จันทรประสงค์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนนทบุรีได้ผลักดันของบประมาณเพื่อการก่อสร้างถนนบนเกาะเกร็ดเพื่อให้นักท่องเที่ยวและประชาชนในเกาะเกร็ดจะได้สัญจรไปมาได้อย่างสะดวกมากขึ้น⁷⁴ ซึ่งเกาะเกร็ดมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเที่ยวชม ได้แก่ วัดศาลากุล วัดฉิมพลีสุทธาวาส วัดปรมย์ยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาชงทอง และย่านชมรมโรงปั้นหมู 1 ย่านชมรมโรงปั้นหมู 6 ทั้งนี้การเที่ยวชมความงามของสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญในตำบลเกาะเกร็ดสามารถท่องเที่ยวได้ 2 ทาง กล่าวคือ การท่องเที่ยวทางน้ำ และการท่องเที่ยวทางบกโดยการขี่จักรยาน โดยเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำเริ่มจากบริเวณท่าหน้าปากเกร็ดและล่องเรือวนรอบเกาะเกร็ด ซึ่งเส้นทางนี้สามารถเที่ยวชมวัดฉิมพลีสุทธาวาส วัดปรมย์ยิกาวาส วัดไผ่ล้อม และวัดเสาชงทอง ส่วนการท่องเที่ยวทางบกสามารถขี่จักรยานเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายมากกว่าการท่องเที่ยวทางน้ำ ได้แก่ วัดศาลากุล วัดฉิมพลีสุทธาวาส วัดปรมย์ยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาชงทอง และย่านชมรมโรงปั้นหมู 1 ย่านชมรมโรงปั้นหมู 6 อย่างไรก็ตามสถานที่ท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดที่กล่าวไปข้างต้นล้วนแล้วแต่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ดังนี้

ภาพที่ 18 ภาพแสดงสถานที่ท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ป้ายนำเที่ยวในตำบลเกาะเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2563.

⁷⁴ "เรื่อง ส.ส. พิมพา จันทรประสงค์ ตรวจสอบเยี่ยมประชาชนบนเกาะเกร็ด," 25 มีนาคม 2541, เอกสารประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2541 ก/2/2541/10, สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.

วัดศาลากุล

วัดศาลากุล เป็นวัดที่สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี โดยเจ้าพระยารัตนาธิเบศร์(กุน)เป็นผู้สร้าง เดิมวัดนี้ตั้งอยู่ริมน้ำ แต่เนื่องจากดินริมแม่น้ำงอกขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบันวัดแห่งนี้จึงอยู่เกือบกลางเกาะเกร็ด⁷⁵ ภายในวัดมีรูปปั้นของพระอาจารย์สุน ซึ่งในอดีตเจ้าอาวาสวัดศาลากุลที่คนในชุมชนเกาะเกร็ดให้ความเคารพนับถือเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ภายในวัดยังมีเครื่องรางของขลังที่มีชื่อเสียงและหาชมได้ยากอย่างหนุมารแกะสลักของพระอาจารย์สุนอีกด้วย

ภาพที่ 19 ภาพรูปปั้นของพระอาจารย์สุน

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพรูปปั้นพระอาจารย์สุนวัดศาลากุล ตำบลเกาะเกร็ด
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563.

⁷⁵ หวาน พินรุพันธ์, ประวัติศาสตร์เมืองนนทบุรี, 45.

วัดฉิมพลีสุทธาวาส

วัดฉิมพลีสุทธาวาสหรือเรียกสั้นๆว่า วัดฉิมพลี เดิมชื่อว่าวัดป่าฝ้าย สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา ตอนกลาง วัดแห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นวัดที่มีอุโบสถที่งดงาม โดยเป็นอุโบสถที่ยังคงลักษณะสถาปัตยกรรม สมัยกรุงศรีอยุธยาไว้ได้อย่างงดงาม กล่าวคือ ฐานโบสถ์มีความโค้งแบบเรือสำเภา หน้าบันจำหลักไม้ เป็นรูปเทพทรงราชรถล้อมรอบด้วยลายดอกไม้บนยอดมณฑป ชุ่มประตู่และชุ่มหน้าต่างเป็นแบบหน้า นางซึ่งยังคงความงามอยู่ นอกจากนี้ภายในวัดยังมีเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของ อุโบสถล้อมรอบด้วยเจดีย์องค์เล็ก 4 องค์ โดยองค์ระฆังเจดีย์ประดับด้วยกระจกดูสวยงามเป็นอย่างมาก⁷⁶ จากความงดงามของอุโบสถ์และเจดีย์ของวัดฉิมพลีสุทธาวาสนี้จึงส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่ เดินทางมาเที่ยวในเกาะเกร็ดไม่พลาดที่จะมาเยี่ยมชมความงามของวัดนี้

ภาพที่ 20 ภาพเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง

ที่มา : สุภาพรพรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดฉิมพลีสุทธาวาส ตำบลเกาะเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่

8 พฤศจิกายน 2563.

⁷⁶ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี, **เที่ยวนนทบุรี** (นนทบุรี: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), 35.

วัดปรมย์ยิกาวาส

วัดปรมย์ยิกาวาส เดิมชื่อวัดปากอ่าว เนื่องจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของวัดมีลักษณะเป็นแหลมยื่นออกไปยังบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา วัดนี้สร้างในสมัยอยุธยาตอนปลายโดยชาวมอญ มีอายุกว่า 200 ปี เมื่อ พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชศรัทธาทอดผ้าพระกฐิน ณ อารามรามัญ นนทบุรี 4 วัด ก่อนเสด็จแปรพระราชฐานประทับที่พระราชวังบางปะอิน สำหรับวัดปากอ่าวทรงทอดพระกฐินเป็นวัดที่ 3 ครั้นพระราชกฐินแล้ว พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินรอบบริเวณวัดแล้วทรงทอดพระเนตรเห็นวัดว่าทรุดโทรม พระองค์จึงทรงมีพระราชศรัทธาที่จะสถาปนาให้ดีขึ้น เพื่อสนองพระคุณพระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุตดารัตนราชประยูรผู้ซึ่งทรงอภิบาลเลี้ยงดูพระราชมารดาและพระองค์ตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ทั้งนี้เพื่อถวายเป็นการเฉลิมพระเกียรติ ดังนั้นจึงทรงพระราชดำริที่จะปฏิสังขรณ์วัดนี้ ต่อมาใน พ.ศ. 2418 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อนามวัดปากอ่าวเป็นวัดปรมย์ยิกาวาส (ซึ่งหมายถึงวัดของยายในหลวง) ต่อมาใน พ.ศ. 2427 เมื่อการปฏิสังขรณ์พระอารามเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย พระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุตดารัตนราชประยูร เพื่อฉลองพระอารามวัดปรมย์ยิกาวาส ซึ่งมีการจัดฉลองที่ยิ่งใหญ่ถึง 5 วัน 4 คืน⁷⁷ อย่างไรก็ตามโดดเด่นของวัดปรมย์ยิกาวาส คือ ภายในวัดมีเจดีย์ที่สำคัญคือ เจดีย์มุกดาวหรือเจดีย์เอียง ลักษณะเด่นเป็นเจดีย์เก่าทรงมอญแบบเจดีย์มูเตาในเมืองหงสาวดี ภายในเจดีย์บรรจุพระธาตุ ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะของคนไทยเชื้อสายมอญ แต่เนื่องจากบริเวณที่ตั้งของเจดีย์ได้ถูกน้ำกัดเซาะตลิ่ง ส่งผลให้ฐานเจดีย์ทรุดตัวลง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เจดีย์มุกดาวที่ตั้งตรงมีลักษณะเอียงอย่างที่เห็นในปัจจุบัน แต่ถือเป็นสัญลักษณ์ของเกาะเกร็ดในเชิงด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญ

⁷⁷ เรื่องเดียวกัน, 29.

ภาพที่ 21 ภาพเจดีย์มุตาว

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดปรมย์ยิกาวาส ตำบลเกาะเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563.

วัดไผ่ล้อม

วัดไผ่ล้อมเป็นวัดโบราณที่สร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย วัดไผ่ล้อมอยู่ระหว่างวัดปรมย์ยิกาวาสและวัดเสาธงทองในอำเภอปากเกร็ด ซึ่งชาวมอญได้เรียกวัดนี้ว่าเพียะโตะ แปลว่า วัดกลาง ภายในวัดมีอุโบสถที่งดงามลายหน้าบันจำหลักไม้เป็นรูปปลายดอกไม้ มีคันทวยและบัวหัวเสาที่งดงาม และหน้าอุโบสถมีเจดีย์ขนาดย่อม 2 องค์ รูปทรงเจดีย์เป็นทรงรามัญประดับลายปูนปั้น⁷⁸

⁷⁸เรื่องเดียวกัน, 33.

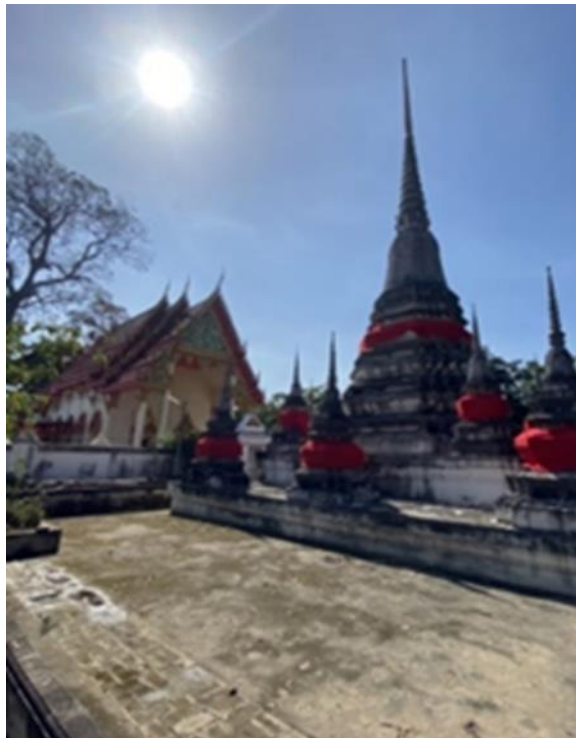
ภาพที่ 22 ภาพเจดีย์ทรงรามัญประดับลายปูนปั้นหน้าอุโบสถ

ที่มา : สุภาพรพรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดไผ่ล้อม ตำบลเกาะเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่
24 ตุลาคม 2563.

วัดเสาธงทอง

วัดเสาธงทองเป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยา เดิมชื่อ วัดสวนหมากเพราะมีต้นหมากขึ้นอยู่เต็มจึงเรียกว่า วัดสวนหมาก ชาวมอญเรียกวัดนี้ว่า “เพี้ยอ้าลาด” แปลว่าตะวันตก เพราะอยู่ทางทิศตะวันตกของเกาะเกร็ด ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าจอมมารดาอำภาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและกรมหมื่นภูบาล กรมขุนวรจักร ได้มาปฏิสังขรณ์วัดและเปลี่ยนนามวัดใหม่ว่า วัดเสาธงทอง วัดนี้มีโบราณสถานที่สำคัญที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชม ได้แก่ อุโบสถหลังเก่า และเจดีย์ที่สูงที่สุดของอำเภอปากเกร็ด ซึ่งเป็นศิลปะอยุธยาแบบย่อมุมไม้สิบสอง⁷⁹

⁷⁹ เรื่องเดียวกัน, 34.

ภาพที่ 23 ภาพเจดีย์ย่อมุมไม้สิบสอง

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดเสาชิงช้า ตำบลเกาะเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2563.

ย่านชมรมโรงปั้นหม้อ 1 และหม้อ 6

ย่านชมรมโรงปั้นหม้อ 1 และหม้อ 6 เป็นศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวมอญที่จัดตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2541 ซึ่งศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านแห่งนี้ได้จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาหลายโบราณ รวมทั้งได้บอกเล่าถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องปั้นดินเผาในเกาะเกร็ดอีกด้วย โดยการปั้นเครื่องปั้นดินเผานั้นเป็นอาชีพของชาวมอญมาตั้งแต่ครั้งตั้งถิ่นฐานแถบลุ่มแม่น้ำอ่าวหวัด และเมื่อชาวมอญอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่เกาะเกร็ดก็ได้นำเอาวัฒนธรรมการปั้นเครื่องปั้นดินเผา มาประกอบอาชีพจนเป็นเอกลักษณ์ของศิลปะสกุลช่างเกาะเกร็ด คือ หม้อสลักหรือที่เรียกในปัจจุบันว่า "หม้อลายวิจิตร" เป็นหม้อที่มีสัดส่วนและการตกแต่งงดงาม ดังนั้นการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญเกาะเกร็ดจึงนับเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้หม้อลายวิจิตรยังเป็นสัญลักษณ์ตราประจำจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย

อย่างไรก็ตามนอกจากสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และหัตถกรรมพื้นบ้านของชาวมอญที่ได้กล่าวไปข้างต้นเกาะเกร็ดยังมีงานประเพณีของชาวมอญให้นักท่องเที่ยวได้ชมและเก็บภาพไว้เป็นที่ระลึกอีกด้วย โดยประเพณีของชาวมอญในจังหวัดนนทบุรีที่ยังคงดำรงอยู่เป็นเอกลักษณ์และเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ประเพณีแห่หน้าหวานเป็นประเพณีที่ทำหลังจากสงกรานต์ประมาณหนึ่งสัปดาห์ โดยชาวบ้านจะมาร่วมทำบุญด้วยการจัดขบวนแห่หน้าหวานบรรจุขวด เพื่อถวายพระภิกษุสงฆ์ไว้ฉันเวลากระหายน้ำ เมื่อขบวนแห่ถึงวัดใดก็นำน้ำหวานที่จัดไว้ถวายพระสงฆ์และสามเณรทุกรูปในวัด รวมทั้งมีการนำนกและปลาไปปล่อยตามวัดต่างๆอีกด้วย ประเพณีแห่หน้าหวานนี้คนไทยเชื้อสายมอญที่เกาะเกร็ดยังคงรักษาประเพณีนี้ไว้เป็นเอกลักษณ์เพียงแห่งเดียวของชุมชนชาวมอญในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีเพลงพื้นบ้านเก่าแก่ของคนไทยเชื้อสายมอญที่เกาะเกร็ดที่เรียกว่า “ทแยงมอญ” นิยมขับร้องเพลงนี้ในเทศกาลสงกรานต์ งานมงคล และงานอวมงคล โดยเนื้อร้องและท่วงทำนองของเพลงเป็นภาษามอญ แต่อาจจะมีภาษาไทยปะปนบ้างในบางตอน เนื้อร้องเป็นการร้องโต้ตอบระหว่างฝ่ายชายกับฝ่ายหญิง ซึ่งอาจจะเป็นการเกี่ยวพาราสี ต่อปากต่อคำ โต้ตอบคติธรรม หรือชมกันขมไม้ก็ได้แล้วแต่ผู้ร้องจะดำเนินเรื่องไปอย่างไร ทั้งนี้มีการรำประกอบด้วยแต่ไม่เป็นแบบแผนตายตัว อย่งไรก็ดีชาวมอญในจังหวัดนนบุรียังคงมีการรักษาประเพณีรำมอญ ซึ่งเป็นนาฏศิลป์ที่เก่าแก่ของชาวมอญที่ยังคงเหลืออยู่และสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน รำมอญนี้ภาษามอญจะเรียกว่า “ปัว-หะป็น” จะมีรำมอญในโอกาสงานมงคล งานสมโภชต่างๆ ตลอดจนงานศพ โดยเฉพาะในงานศพของพระสงฆ์ชาวบ้านจะนิยมรำถวายหน้าศพเพราะถือว่าได้บุญ นอกจากนี้ในงานศพของผู้อาวุโสหรือผู้ที่เป็นที่เคารพนับถือชาวบ้านจะมารำด้วยความเคารพเช่นกัน⁸⁰

⁸⁰ หวน พินรุพันธ์, ประวัติศาสตร์เมืองนนทบุรี, 77-78.

ภาพที่ 24 ภาพประเพณีรำมอญ

ที่มา : สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, สมุดภาพนนทบุรี (นนทบุรี: บริษัทสำนักพิมพ์ต้นฉบับ, 2561), 134.

อย่างไรก็ดีจากนโยบายของภาครัฐที่มีการส่งเสริมให้เกาะเกร็ดเป็นพื้นที่นำร่องในการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงไทยแลนด์ในจังหวัดนนทบุรีได้ส่งผลให้ผู้คนในชุมชนเกาะเกร็ดมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ของคนที่อยู่ในชุมชนเกาะเกร็ดที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ คือ นายโชคชัย พุ่มไม้ใหญ่ และนางอรุณศรี ฤทธิเดช เจ้าของโรงงานเครื่องปั้นดินเผาในตำบลเกาะเกร็ด ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

...คุณพ่อ คุณแม่ทำเครื่องปั้นดินเผา ผมเลยสืบทอดกิจการต่อ ทำมา 50 ปีกว่าปีแล้ว แรกเริ่มขายเครื่องปั้นดินเผาใช้สำหรับในครัวเรือนหลายประเภท เช่น โอ่ง หม้อน้ำ กระถางต้นไม้ แต่เนื่องจากดินในเกาะเกร็ดไม่เพียงพอจึงต้องซื้อดินจากจังหวัดปทุมธานีหรือจังหวัดนครปฐม ส่งผลให้ต้นทุนในการทำเครื่องปั้นดินเผามีราคาสูงขึ้น ประกอบกับขณะนั้นมีพลาสติกที่ต้นทุนถูกกว่าเข้ามาตีตลาด ซึ่งกระถางต้นไม้พลาสติกต้นทุนราคา 1 บาท ส่วนกระถางต้นไม้เครื่องปั้นดินเผาที่ผมทำต้นทุนสูงถึงราคาใบละ 3 บาท คนซื้อจึงนิยมกระถางพลาสติกมากกว่า ส่งผลให้ผมขายได้น้อย รายได้จึงลดลง แต่เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามาผมจึงเริ่มปรับตัวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยออกแบบเครื่องปั้นดินเผาให้มีความสวยงามเหมาะสมสำหรับเป็นของฝากหรือตกแต่งบ้าน เช่น แก้วน้ำ ที่ใส่เทียนหอมหม้อน้ำลาย

วิจิตรซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี ผมได้ปรับมาเป็นขนาดเล็กสำหรับขายให้นักท่องเที่ยวซื้อไปตั้งโชว์ตกแต่งบ้าน...⁸¹

...ป่าสีบทอดการทำเครื่องปั้นดินเผามาตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่ เดิมทำเครื่องปั้นดินเผาประเภทเครื่องใช้ในครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่อย่างโอ่ง หรือหม้อ แต่เนื่องจากดินในเกาะเกร็ดน้อยลงจึงต้องสั่งซื้อดินจากจังหวัดปทุมธานีนำมาใช้ในการปั้นหม้อแทน ส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นประกอบกับช่วงนั้นคนนิยมใช้หม้ออลูมิเนียมที่มีความคงทนแข็งแรงและมีราคาที่ถูกกว่าทำให้รายได้ของป่าลดลง แต่เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามาจึงประยุกต์การทำเครื่องปั้นดินเผาให้มีลวดลายสวยงามเป็นของตกแต่งบ้าน...⁸²

ภาพที่ 25 ภาพนางอรุณศรี ฤทธิเดชกำลังปั้นหม้อ

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ร้านจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาของนางอรุณศรี ฤทธิเดช ตำบลเกาะเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2563.

⁸¹ โชคชัย พุ่มไม้ใหญ่.

⁸² อรุณศรี ฤทธิเดช, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

ภาพที่ 26 ภาพนักท่องเที่ยวกำลังเลือกซื้อหม้อน้ำลายจิตรขนาดเล็กไว้สำหรับตั้งโชว์
 ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ร้านจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาของนางอรุณศรี ฤทธิเดช
 ตำบลเกาะเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2563.

นอกจากนายโชคชัย พุ่มไม้ใหญ่ และนางอรุณศรี ฤทธิเดชแล้ว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้คน
 ในชุมชนเกาะเกร็ดคนอื่นๆ เช่น นายสมใจ หาญกล้า (ผู้ใหญ่บ้าน) รวมทั้งนายเทพศักดิ์ จิตหาญ และ
 นางสุกัญญา อรุณรัตน์ ต่างให้สัมภาษณ์ถึงการปรับตัวในการประกอบอาชีพใหม่ของคนเกาะเกร็ดเพื่อ
 สอดรับกับการขยายตัวของการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกาะเกร็ด ดังนี้

...สมัยก่อนชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเกาะเกร็ดเรียบง่าย ชาวบ้านส่วนใหญ่
 ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนผลไม้ ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปมากเพราะเกาะเกร็ดเปิด
 เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้คนในชุมชนจึงหันมาค้าขายแทนการทำนา ทำสวน...⁸³

⁸³ สมเกียรติ วงศ์เสริมทรัพย์, "ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐที่มีต่อวิถีชีวิตของผู้คน
 ในชุมชนเกาะเกร็ด" (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550), 115.

...เมื่อก่อนชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในเกาะเกร็ดเรียบง่าย ทำนา ทำสวน ต่อมาเมื่อมีการเปิดเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอาชีพของคนในเกาะเกร็ดจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปขายของกันมากขึ้น เช่น ของที่ระลึก ของกินของใช้ต่างๆ...⁸⁴

...เดิมป่าเป็นพนักงานบริษัท แต่ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงคิดที่จะหาอาชีพเสริมวันเสาร์-อาทิตย์เลยไปเรียนทำขนมดอกจอกและนำมาปรับปรุงเป็นสูตรของตนเอง แล้วเริ่มเปิดร้านขายหน้าบ้าน เมื่อรายได้ขายขนมดอกจอกดีกว่าเงินเดือนพนักงานบริษัทจึงลาออกมาขายขนมดอกจอกเต็มตัวจนถึงปัจจุบัน...⁸⁵

ภาพที่ 27 ภาพร้านขนมดอกจอกของนางสุกัญญา อรุณรัตน์

ที่มา: สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ภาพร้านขายขนมของนางสุกัญญา อรุณรัตน์ ตำบลเกาะเกร็ด
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563.

⁸⁴ เรื่องเดียวกัน.

⁸⁵ สุกัญญา อรุณรัตน์, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

จากตัวอย่างข้อมูลการสัมภาษณ์ข้างต้นพอที่จะสะท้อนให้เห็นได้ว่านโยบายสนับสนุนทางด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐที่กำหนดให้ใน พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ส่งผลให้เกาะเกร็ดได้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี และได้ส่งผลต่อการปรับตัวในการประกอบอาชีพของผู้คนในชุมชนที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิมที่เคยประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือพนักงานบริษัทได้ปรับตัวไปประกอบอาชีพค้าขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน รวมทั้งคนในชุมชนบางส่วนที่เคยประกอบอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาจากเดิมเคยผลิตเครื่องปั้นดินเผาประเภทโอ่งและกระถางต้นไม้ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตเครื่องปั้นดินเผาขนาดเล็กลงเพื่อจำหน่ายเป็นของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยวซื้อไปประดับตกแต่งบ้านเรือน ซึ่งการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการประกอบอาชีพของผู้คนในชุมชนเกาะเกร็ดดังกล่าวได้สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2543 มีจำนวนมากถึง 250,000 คนต่อปี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในจังหวัดนนทบุรีให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและการขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

4.1.2 การเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและการขยายตัวของการท่องเที่ยว

เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง

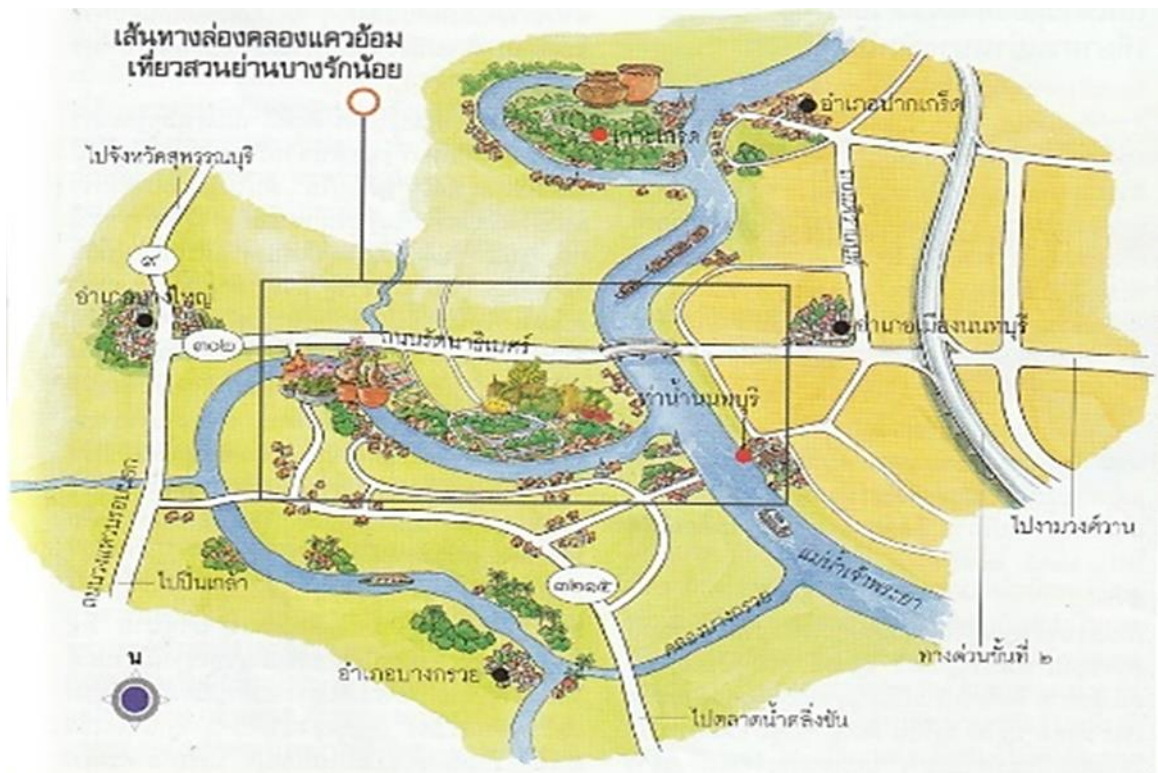
พ.ศ. 2545-2549

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2545 เมื่อรัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่มีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยการยกระดับมาตรฐานการบริการทั้งภาครัฐและเอกชน และมีการประชาสัมพันธ์ร่วมกับหน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอภาพลักษณ์ของประเทศไทยไปยังนานาประเทศ รวมทั้งพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สร้างงานให้กับประชากร และเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ นอกจากนี้รัฐบาลยังส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรทั่วทุกภูมิภาคของไทยอีกด้วย⁸⁶ ทั้งนี้ในส่วนของจังหวัดนนทบุรีได้มีโครงการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการอนุรักษ์

⁸⁶ ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

พื้นที่สวนผลไม้ และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ รวมทั้งควบคุมการก่อสร้างและการใช้ที่ดินบริเวณริมน้ำ โดยใช้มาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นๆตามความเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้จังหวัดนนทบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทสวนและวัฒนธรรมริมน้ำ โดยมีการจัดพื้นที่สำหรับเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น⁸⁷ ซึ่งในเรื่องนี้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้ร่วมมือกับเจ้าของสวนผลไม้จัดการท่องเที่ยวชมผลไม้ตามฤดูกาล รวมทั้งยังได้มีการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมต่างๆในจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย โดยใน พ.ศ. 2546 ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้ร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในอำเภอเมืองนนทบุรี โดยจัดเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมแบบเข้าไป-เย็นกลับ โคนคิดค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวประมาณ 400 บาท/คน โดยมีเส้นทางท่องเที่ยวเริ่มต้นจากทำนายนนทบุรีหน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่า ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกนั่งเรือโดยสารหรือเรือเช่าเหมาลำเพื่อล่องเรือเข้าคลองแควอ้อมชมบ้านเรือนไทยริมน้ำเพื่อชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนริมแม่น้ำที่มีเรือขายกล้วยเตี๋ยและเรือขายขนม พายขายอยู่ตามคลอง จากนั้นนักท่องเที่ยวก็แวะขึ้นฝั่งที่ศูนย์จำหน่ายผลไม้ในสวนผลไม้เมืองนนท์ และศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรบางรักน้อย และนั่งเรือกลับมายังบริเวณทำนายนนทบุรีตามเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีข้างล่างนี้

⁸⁷ เรื่องเดียวกัน.

ภาพที่ 28 ภาพสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดนนทบุรี

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, **ท่องเที่ยวเกษตรทั่วถิ่นไทย** (กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2546), 60-61.

การดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมของสำนักงานจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2546 ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นมีส่วนช่วยในการสร้างอาชีพเสริมและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรของ จังหวัดนนทบุรีได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นสำนักงานจังหวัดนนทบุรียังได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไปยังอำเภอเมืองนนทบุรีซึ่งมีวัดเก่าแก่ที่สร้างมาตั้งแต่สมัยอยุธยาและ ตันรัตนโกสินทร์ รวมทั้งภายในวัดยังมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ทรงคุณค่าให้นักท่องเที่ยวได้เข้า มาเที่ยวชม ซึ่งสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมวัด สำคัญๆของจังหวัดนนทบุรีที่น่าสนใจ ได้แก่ วัดเขมาภิรตาราม วัดชมภูเวก วัดเฉลิมพระเกียรติ วรวิหาร วัดปราสาท วัดโชติการาม ซึ่งแต่ละวัดมีประวัติศาสตร์ความเป็นมา ดังนี้

วัดเขมาภิรตาราม

วัดเขมาภิรตารามตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองนนทบุรี เป็นวัดโบราณที่สร้างขึ้นมาสมัยก่อนอยุธยา แต่ไม่ปรากฏนามผู้สร้าง อย่างไรก็ตามวัดเขมาถูกทิ้งร้างไปนาน จนกระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้โปรดให้เจ้าฟ้ามงกุฎเสด็จไปเฝ้าสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาเสนานุรักษ์ กราบขอร้องวัดเขมาเพื่อเป็นวัดในพระบรมราชินูปถัมภ์สำหรับภักษิณในสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี จากนั้นได้ทรงบริจาคทรัพย์เพื่อบูรณปฏิสังขรณ์ ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิสังขรณ์วัดเขมาเป็นการใหญ่ โดยจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติม ขุดคูรอบวัด ปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ รวมทั้งโปรดให้จิตรกรเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง และทรงสร้างพระอสีติมหาสาวก 80 องค์ พระมหาเจดีย์ที่ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ศาลาการเปรียญ หอพระไตรปิฎก หอระฆัง และโปรดให้เพิ่มสร้อยต่อท้ายนามวัดเขมา เป็น “วัดเขมาภิรตาราม”⁸⁸

ภาพที่ 29 ภาพพระมหาเจดีย์ที่ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดเขมาภิรตาราม ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2563.

⁸⁸ หวน พินรุพันธ์, ประวัติศาสตร์เมืองนนทบุรี, 13.

วัดชมภูเวก

วัดชมภูเวก ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองนนทบุรี เดิมชื่อ “ชมภูวิเวก” สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2300 โดยชาวมอญที่อพยพหนีพม่ามาตั้งรกรากบริเวณนี้ โดยจุดเด่นของวัดชมภูเวกที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชม คือภาพพระแม่ธรณีบีบมวยผมซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นภาพพระแม่ธรณีที่งดงามที่สุดในประเทศไทย สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือช่างชาวมอญในสมัยอยุธยาตอนปลายเป็นรูปแบบสกุลช่างนนทบุรี⁸⁹

ภาพที่ 30 ภาพพระแม่ธรณีบีบมวยผมที่งดงามที่สุดในประเทศไทย
ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดชมภูเวก ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2563.

⁸⁹ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี, เทียนนนทบุรี, 20.

วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร

วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหารตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองนนทบุรี เป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสร้างขึ้นในบ้านเดิมของตาและยาย ซึ่งตาเป็นเจ้าเมืองนนทบุรี วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหารเป็นวัดเดียวในประเทศไทยที่มีกำแพงล้อมรอบวัดคล้ายพระบรมมหาราชวัง นอกจากนี้ยังมีความเชื่อกันว่าแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณนี้เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ประกอบพิธีสำคัญ อย่างไรก็ตามภายในวัดมีโบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ พระอุโบสถที่สร้างด้วยสถาปัตยกรรมไทย-จีน มีองค์ประธานเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยหล่อด้วยทองแดงทั้งองค์โดยใช้ทองแดงที่นำมาจากแหล่งแร่ทองแดงของจังหวัดนครราชสีมา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ถวายพระนามให้ว่า “พระพุทธรมหาโลกาภินันทปฎิมา”⁹⁰ นอกจากนี้ภายในวัดยังมีพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวอีกด้วย

ภาพที่ 31 ภาพพระพุทธรมหาโลกาภินันทปฎิมา

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดเฉลิมพระเกียรติ ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 23 กันยายน

2563.

⁹⁰ เรื่องเดียวกัน, 17.

วัดปราสาท

วัดปราสาทตั้งอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี สันนิษฐานสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ภายในวัดมีโบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ อุโบสถที่มีลักษณะคล้ายเรือสำเภาสมัยอยุธยา หน้าบันมีการจำหลักไม้อันงดงามเป็นรูปนารายณ์ทรงครุฑ ภายในอุโบสถมีจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ทศชาติชาดก โดยฝีมือช่างครูชั้นสูง สกุลช่างนนทบุรี⁹¹

ภาพที่ 32 ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง ทศชาติชาดก

ที่มา : สุภาพรพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดปราสาท ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2563.

⁹¹ เรื่องเดียวกัน, 19.

วัดโชติการาม

วัดโชติการามตั้งอยู่ในอำเภอเมืองนนทบุรี เดิมชื่อ วัดสามจีน เนื่องจากสร้างโดยชาวจีน 3 คน สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พ.ศ. 2350 ภายในวัดมีโบราณสถานที่สำคัญ ได้แก่ อุโบสถที่มีฐานอ่อนโค้งทรงเรือสำเภอบนแบบสมัยอยุธยาตอนปลาย ชุ่มประตุนหน้าต่างมีลายปูนปั้นประดับด้วยกระเบื้องเครื่องถ้วยลายครามและลายเบญจรงค์ที่งดงาม นอกจากนี้ภายในวิหารยังมีพระพุทธรูปปางมารวิชัย และมีภาพจิตรกรรมฝาผนังบอกเล่าพุทธประวัติตอนต่างๆ เช่น โปรดพุทธมารดา เสด็จจากดาวดึงส์ เป็นต้น ซึ่งภาพจิตรกรรมฝาผนังนี้เป็นฝีมือช่างครูชั้นสูง สกุลช่างนนทบุรี⁹²

ภาพที่ 33 ภาพพระพุทธรูปปางมารวิชัยและภาพจิตรกรรมฝาผนังบอกเล่าพุทธประวัติตอนต่างๆ

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพวัดโชติการาม ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 24 กันยายน

2563.

⁹² เรื่องเดียวกัน, 17.

อย่างไรก็ตามนับจาก พ.ศ. 2546 เมื่อสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นวัดสำคัญของจังหวัดนนทบุรีที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานดังที่ได้ยกตัวอย่างไปข้างต้น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มจำนวนมากขึ้น จากเดิมใน พ.ศ. 2544 นนทบุรีมีจำนวนนักท่องเที่ยว 124,249 คนต่อปี เพิ่มขึ้นเป็น 415,217 คนต่อปี ในพ.ศ. 2546⁹³ อย่างไรก็ตามเมื่อรัฐบาลได้ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการท่องเที่ยว รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น โดยวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2547 นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์รองนายกรัฐมนตรีได้เปิดเผยว่าภายในปีนี้รัฐบาลมีเป้าหมายที่จะใช้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักในการผลักดันให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยขยายตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นกระทรวงหลักที่จะประสานงานร่วมกับทุกหน่วยงานของภาครัฐโดยเฉพาะกระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งภาคเอกชนจะร่วมกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่และพัฒนาหมู่บ้าน OTOP ดังนั้นใน พ.ศ. 2547 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและกระทรวงวัฒนธรรมภายใต้การนำของกรมศิลปากรได้จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP โดยมีการคัดเลือกสินค้า OTOP ที่โดดเด่นในพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวแล้วจัดทำเป็นหมู่บ้าน OTOP เพื่อพัฒนาให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ทั้งนี้รัฐบาลมีเป้าหมายที่จะจำหน่ายสินค้า OTOP ให้กับนักท่องเที่ยวและเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นโดยตรง และถ้าพัฒนาศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ได้ทั่วประเทศจะเป็นหนทางที่จะสร้างรายได้ให้กับประชาชนได้อย่างยั่งยืน⁹⁴

ภายใต้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลข้างต้นพบว่าทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีความพยายามผลักดันเกาะเกร็ดให้เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้า OTOP ของจังหวัด โดยใน พ.ศ. 2547 สำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้สนับสนุนกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาในตำบลเกาะเกร็ดปั้นหม้อน้ำลายวิจิตรสีดำ โดยใช้เทคนิคการเผาที่อุณหภูมิสูงเพื่อส่งเข้าประกวดสินค้า OTOP ระดับประเทศซึ่งหม้อน้ำลายวิจิตรของเกาะเกร็ดซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรีได้รับรางวัลเป็นสินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว และใน พ.ศ. 2547 นี้เกาะเกร็ดยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของภาคกลางอีกด้วย ต่อมาใน พ.ศ. 2549 เมื่อคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติได้จัดการประกวดค้นหาสุดยอดผลิตภัณฑ์ OTOP โดยมีการคัดสรรผลิตภัณฑ์ OTOP หลาย

⁹³ สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, **สถิติการท่องเที่ยว พ.ศ. 2546** (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

⁹⁴ "เรื่องการท่องเที่ยวและพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเมืองน่าอยู่ของไทย," 2547, เอกสารประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2547 ก/3/2547/13ป, สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.

ประเภท ได้แก่ คัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (OTOP PRODUCT CHAMPAIN) คัดสรรสุดยอดหมู่บ้าน (OTOP VILLAGE CHAMPAIN) และการคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ของจังหวัด (PROVINCIAL STAR OTO) ทั้งนี้ได้มีการมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนจัดการประกวดค้นหาสุดยอดผลิตภัณฑ์ OTOP ขึ้นทั้ง 75 จังหวัด⁹⁵ โดยในส่วนของจังหวัดนนทบุรีพบว่าผลิตภัณฑ์ OTOP จากบ้านโอง่างตำบลเกาะเกร็ดได้รับรางวัลด้านผลิตภัณฑ์และวัฒนธรรมชุมชนที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว (OTOP VILLAGE CHAMPAIN)

ภาพทางเข้าหมู่บ้านโอง่างที่เป็น OTOP VILLAGE CHAMPAIN

ในตำบลเกาะเกร็ด

ภาพที่ 34 ภาพทางเข้าหมู่บ้านโอง่างที่เป็น OTOP VILLAGE CHAMPAIN ในตำบลเกาะเกร็ด

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ภาพหมู่บ้านโอง่าง ตำบลเกาะเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่

8 พฤศจิกายน 2563.

⁹⁵ สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน, คู่มือการดำเนินงานผู้ผลิต ผู้ประกอบการ Otop (กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป.), 6.

จากความสำเร็จของตำบลเกาะเกร็ดที่ได้รับรางวัลผลิตภัณฑ์ OTOP อย่างต่อเนื่องได้ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเกร็ดได้เร่งดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ดให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น โดยได้มีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง ซึ่งการดำเนินนโยบายต่างๆข้างต้นส่งผลให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีมากขึ้น กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2546 มีจำนวนเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี 415,217 คนต่อปี เพิ่มขึ้นเป็น 5,986,057 คนต่อปี ใน พ.ศ. 2549⁹⁶ ตามลำดับ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องนี้ได้มีส่วนส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชนต่างๆในจังหวัดนนทบุรีอย่างมากด้วยเช่นกัน

4.2 การชะลอตัวและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี

ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549

ในช่วงก่อน พ.ศ. 2540 โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องส่งผลให้รายได้ของจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่มาจากภาคการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม แต่ภายหลัง พ.ศ. 2540 เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ ส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีเกิดการชะลอตัว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีความพยายามที่จะเร่งฟื้นฟูโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ในที่นี้ผู้วิจัยจะอธิบายให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจอุตสาหกรรมของจังหวัดนนทบุรีทั้งในช่วงการชะลอตัวและช่วงการขยายตัวตามลำดับ ดังนี้

4.2.1 การชะลอตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี

ระหว่าง พ.ศ. 2540-2544

ใน พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยมีการชะลอตัวทั้งทางด้านธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากเกิดปัญหาวิกฤตการณ์ค่าเงินบาทลอยตัวผนวกกับมาตรการเข้มงวดทางการเงิน การคลัง และการเพิ่มภาษีสินค้าของรัฐบาลภายหลังการขอรับการฟื้นฟูจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งในส่วนหนึ่งของโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรีพบว่าผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมได้มีความพยายามที่จะรักษาโรงงานอุตสาหกรรมของตนเองไว้อย่างสุดความสามารถ

⁹⁶ สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, สถิติการท่องเที่ยว พ.ศ. 2549 (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

โดยสังเกตได้จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2540-2541 มีจำนวนโรงงาน 1,520 โรง⁹⁷ ซึ่งประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังคงเปิดกิจการอยู่มีทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ 1.อุตสาหกรรมบริการมีจำนวน 427 โรง 2.อุตสาหกรรมแปรรูปไม้มีจำนวน 366 โรง 3.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะมีจำนวน 207 โรง 4.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มมีจำนวน 151 โรง 5.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และพลาสติกมีจำนวน 112 โรง 6.อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีจำนวน 79 โรง และ 7.อุตสาหกรรมอื่น ๆ มีจำนวน 133 โรง แต่อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2542 เศรษฐกิจของไทยยังคงมีการชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้ประทับประกอบโรงงานอุตสาหกรรมมาเป็นระยะเวลากว่า 2 ปี จำเป็นต้องปิดกิจการลง เนื่องจากไม่มีเงินทุนหมุนเวียนที่จะทำการต่อไป ส่งผลให้ใน พ.ศ. 2542 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังคงเปิดกิจการในจังหวัดนนทบุรีเหลือเพียง 50 โรงเท่านั้น⁹⁸ โดยประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังคงเปิดกิจการต่อมีทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ 1.อุตสาหกรรมบริการมีจำนวน 25 โรง 2.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มมีจำนวน 8 โรง 3.อุตสาหกรรมแปรรูปไม้มีจำนวน 6 โรง 4.อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีจำนวน 4 โรง 5.อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติกมีจำนวน 6 โรง และ 6.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะมีจำนวน 1 โรง อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2544 สภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการฟื้นตัวดีขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีได้มีการฟื้นตัวขึ้นจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเช่นเดียวกับโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดอื่นๆ ของไทย นอกจากนี้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรียังได้อำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ส่งเสริมให้สถาบันการเงินให้กู้ยืมเงินแก่เจ้าของกิจการอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม ประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ในเขตอุตสาหกรรม⁹⁹ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ใน พ.ศ. 2544 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาขอเปิดกิจการใหม่ขึ้นเป็นจำนวนมากถึง 84 โรง¹⁰⁰ และสามารถแบ่งประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมได้ทั้งหมด 9 ประเภท ได้แก่ 1.อุตสาหกรรมแปรรูปไม้จำนวน 12 โรง 2.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 11 โรง 3.อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์จำนวน 8 โรง 4.อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และพลาสติกจำนวน 7 โรง 5.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะจำนวน 6 โรง

⁹⁷ สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2540-2541 (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

⁹⁸ สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2542 (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

⁹⁹ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, แผนลงทุนจังหวัดนนทบุรี (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

¹⁰⁰ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560, ไม่ปรากฏเลขหน้า.

6.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลจำนวน 6 โรง 7.อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าจำนวน 5 โรง
8.อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจำนวน 3 โรง และ9.อุตสาหกรรมอื่นๆ 26 โรง ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่างรายชื่อของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทในตารางที่ 13 ดังนี้

**ตารางที่ 13 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในอำเภอต่างๆของจังหวัด
นนทบุรี พ.ศ. 2544**

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในพ.ศ. 2544
1.อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอไทรน้อย	โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ : บริษัทตรีศิลป์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด บริษัทชัยโยคอนสตรัคชั่น แอนด์ อินทีเรีย ดีไซน์ จำกัด บริษัทซิมเมจโมชั่น จำกัด บริษัทเวลด์คราฟ จำกัด โรงงานมณีรัตน์ และโรงงานอุทัย โรงงานทำไม้ปาร์เก้ : โรงงานเซวาลิศ โรงงานแปรรูปไม้ เช่น ผลิตบานประตู : บริษัทธนศิริ จำกัด
2.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางใหญ่ -อำเภอไทรน้อย	โรงงานน้ำดื่มบรรจุขวด : บริษัทแจสมินซอฟท์ตี้ จำกัด และบริษัทเอ แอนด์ เอ รุ่งโอฬาร จำกัด โรงงานผลิตเครื่องแกงสำเร็จรูป : บริษัทแม่เกตุอุตสาหกรรมอาหารไทย จำกัด โรงงานผลิตอาหารจากแป้ง เช่น ขนมปัง : บริษัทยูเอ็น.ไทร์ดอเตอร์ สวิท จำกัด โรงงานผลิตน้ำแข็งก้อนเล็ก : บริษัทเหรียญน้ำโชค จำกัด และโรงงานน้ำแข็งศาลายา โรงงานทำน้ำตาลกรวด : บริษัทตา-เพชร จำกัด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2544
	โรงงานพริกไทย : บริษัทไร่ธัญญา จำกัด โรงงานผลิตน้ำอัดลม : หจก.ชินทรัพย์ โรงงานขนมปัง : โรงงานอุดมขนมปัง โรงงานทำน้ำแข็งซอง : บริษัทพัฒนาสาครไอซ์ จำกัด
3.อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอบางใหญ่	โรงงานพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่างๆ : บริษัทโรงพิมพ์คลังวิชา จำกัด โรงงานวารินทร์ บริษัทธนภัทรพรินต์ จำกัด บริษัทโมเตอร์ พรินท์ เทคโนโลยี จำกัด บริษัทส.ศิลป์ จำกัด บริษัทเอกลักษณ์ อินเตอร์ พรินท์ จำกัด และบริษัทพีเอ็มซี การ์ด จำกัด
4.อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอไทรน้อย	โรงงานผลิตสารกำจัดศัตรูพืช : บริษัทนนท์ทรีเซีย จำกัด โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์จากพลาสติก เช่น กะละมัง : โรงงานสมพงษ์ โรงงานผลิตผงซักฟอก น้ำยาปรับผ้านุ่ม : บริษัทแมสซัพพลาย จำกัด โรงงานผลิตถุงพลาสติก : บริษัทโชคธีรชัยพลาสติก จำกัด
5.อุตสาหกรรมโลหะ-อลูมิเนียม -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอไทรน้อย	โรงงานทำผลิตภัณฑ์โลหะ : บริษัทสยามอินโนเวชั่น อินดัสทรี จำกัด โรงงานทำเครื่องเรือนจากโลหะ : บริษัทสยามเค.ซีอินดัสทรี จำกัด และบริษัทซูเปอร์วิคตอรี จำกัด
6.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล -อำเภอปากเกร็ด	โรงงานผลิตเครื่องจักรตามสั่ง : บริษัทซีเจ เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2544
-อำเภอบางบัวทอง -อำเภอบางใหญ่	โรงงานผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ตัดหญ้า : บริษัท พี.เอส.อาร์วิศวะจักรกล จำกัด โรงงานผลิตเครื่องจักรกลสำหรับงานโลหะ : บริษัทซีเจ เอ็นจิเนียริง จำกัด โรงงานผลิตชิ้นส่วนเครื่องมือกล : บริษัทเอเพ็กซ์ ควอลิตี้ พีซีชั่น จำกัด โรงงานผลิตชิ้นส่วนสำหรับเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ : บริษัทโยชิตะเทคโนโลยี จำกัด
7.อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอบางใหญ่ -อำเภอไทรน้อย	โรงงานผลิตเครื่องกรองน้ำ : บริษัททริท เคมีคอล จำกัด โรงงานผลิตเครื่องปรับอากาศ : บริษัทโคเมทเทคโนโลยี ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด โรงงานห้องเย็นเก็บผักผลไม้ : บริษัทเพ้นต้าอิมแพ็กซ์ จำกัด และโรงงานสนิหรั่งเรือ โรงงานผลิตเครื่องอ่านบัตร : บริษัทมาสเตอร์เทค อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
8.อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางใหญ่	โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า : บริษัทจี.เอ็ม.ซี จำกัด บริษัทสยามคูทัวร์ จำกัด และบริษัทฟูไทยนิตติ้งแฟคตอรี จำกัด
9.อุตสาหกรรมอื่นๆ -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางบัวทอง	อุตสาหกรรมเคาะฟันสีรถยนต์ : อู่ยงค์การช่าง บริษัทมณฑกานต์ กรุ๊ป จำกัด บริษัทรุ่งนิริกลการ จำกัด หจก.เอเชียการาจ และบริษัทเซอร์กิต เทคนิก จำกัด อุตสาหกรรมรถยนต์ : บริษัทส.กรุงสยาม จำกัด อู่สีทธิชัย อู่ธวัชชัย บริษัทบี-ควิก จำกัด และบริษัทสยามนิสสัน กรุงเทพ จำกัด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2544
	<p>โรงงานซ่อมตู้เย็น : บริษัทชัยประเสริฐ สแตนเลส จำกัด และโรงงานสมชัยการช่าง</p> <p>โรงงานผลิตเครื่องประดับ เช่น แหวน สร้อย : คิวบิค เจมส์ จำกัด และบริษัทเมืองทอง แมนูแฟคเจอร์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตแว่นตา : บริษัทท็อป เพชร แพ็คเกจจิ้ง จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตแผ่นซีดี : บริษัทเพอร์เฟค อินเตอร์เทนเมนท์ จำกัด</p>

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560 (นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 13 ได้แสดงให้เห็นว่าใน พ.ศ. 2544 มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่เกิดขึ้นในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรี โดยโรงงานอุตสาหกรรมที่เข้ามาเปิดกิจการใหม่เป็นจำนวนมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 โรงงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น อู่ซ่อมเคาะพ่นสีรถยนต์ของบริษัทมณฑกานต์ กรุ๊ป จำกัด และบริษัทรุ่งนิกรการ จำกัด และอู่ซ่อมรถยนต์ของบริษัทบี-คิว จำกัด และบริษัทสยามนิสสัน กรุงเทพ จำกัด อันดับที่ 2 โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ของบริษัทตรีศิลป์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด บริษัทชัยโยคอนสตรัคชั่น แอนด์ อินทีเรีย ดีไซน์ จำกัด บริษัท ซิมเมจ ไมซ์ จำกัด และบริษัท เวิลด์คราฟ จำกัด และอันดับที่ 3 โรงงานอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มมีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานผลิตเครื่องแกงสำเร็จรูปของบริษัทแม่เกิดอุตสาหกรรมอาหารไทย จำกัด โรงงานทำน้ำตาลกรวดของบริษัทตา-เพชร จำกัด โรงงานพริกไทยของบริษัทไร่ธัญญา จำกัด และโรงงานผลิตน้ำแข็งก้อนเล็กของบริษัทเหรียญนาโชค จำกัด เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นได้แสดงให้เห็นว่าโรงงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยโรงงานหลากหลายประเภทมีการขยายตัวเป็นอันดับ 1 โดยเฉพาะประเภทการบริการซ่อมรถยนต์ เนื่องจากประชากรในแต่ละครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีการใช้รถยนต์ในการเดินทาง และเมื่อรถยนต์มีปัญหาจึงต้องมีผู้บริการซ่อมรถยนต์จำนวนมากเพื่อรองรับกับความ

ต้องการในการใช้บริการของประชากรที่เพิ่มขึ้นในจังหวัดนนทบุรี ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมไม้แปรรูป มีการขยายตัวเป็นอันดับ 2 เนื่องจากสินค้าที่ผลิตจากไม้นั้นเป็นสินค้าที่มีความสวยงาม ทนทาน สามารถรับน้ำหนักได้ดี และหาซื้อได้ง่าย ส่งผลให้ประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรี นิยมเลือกใช้ไม้ในการทำเฟอร์นิเจอร์ ซ่อมแซมและต่อเติมบ้านพักอาศัย และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มนั้นมีการขยายตัวเป็นอันดับ 3 เนื่องจากเป็นสินค้าที่เป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการทำอาหาร ทำขนม และเครื่องดื่มของพ่อค้าแม่ค้าที่เปิดร้านขายอาหาร ขนม และเครื่องดื่มให้กับประชากรจำนวนมากที่อาศัยอยู่ภายในจังหวัดนนทบุรี ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มมีการขยายตัวเป็นอันดับ 3 ตามลำดับ

4.2.2 การขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี

ระหว่าง พ.ศ. 2545-2549

ในช่วง พ.ศ. 2545 เมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่มีนโยบายมุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีการขยายตัวอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ โดยในภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ดีขึ้น¹⁰¹ ส่วนทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการผลิตของสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อเพิ่มโอกาสและความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ อีกทั้งยังได้ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาการผลิต รวมทั้งยังได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นให้เพียงพอและสอดคล้องกับการดำเนินงานในภาคอุตสาหกรรม¹⁰² นอกจากนี้ใน พ.ศ. 2545 ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรียังได้มีการเปิดใช้งานถนนนครอินทร์และสะพานพระราม 5 ที่สามารถเดินทางไปกลับระหว่างอำเภอเมืองนนทบุรีกับอำเภอบางกรวยได้อย่างสะดวก ภายใต้ปัจจัยดังกล่าวได้ส่งผลให้กิจการโรงงานอุตสาหกรรมพื้นตัวและเพิ่มจำนวนมากขึ้น โดยใน พ.ศ. 2545 พบว่ามีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่

¹⁰¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549** (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545), 18.

¹⁰² สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, **แผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2545-2549** (นนทบุรี: สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, 2545), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ก่อตั้งขึ้นใหม่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 108 โรง¹⁰³ โดยแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้ 1.อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติกจำนวน 22 โรง 2.อุตสาหกรรมแปรรูปไม้จำนวน 13 โรง 3.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะจำนวน 13 โรง 4.อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจำนวน 11 โรง 5.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 4 โรง 6. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์จำนวน 3 โรง 7.อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าจำนวน 2 โรง 8.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลจำนวน 1 โรง และ9.อุตสาหกรรมอื่นๆจำนวน 39 โรง ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่างรายชื่อของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2545 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2545

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2545
1.อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางบัวทอง -อำเภอบางใหญ่ -อำเภอไทรน้อย	โรงงานผลิตทินเนอร์ แลคเกอร์ และสีฟัน : บริษัทโอเซียน โรต้า จำกัด และหจก.เจริญพันธ์ โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก : บริษัทพีทีบี อินดัสตรี จำกัด บริษัทพี.วี.ที.แอนด์ ทีพลาสติก จำกัด บริษัทอควาไลน์ โพรทาร์เก็ต จำกัด บริษัทเจซีเจพลาสติก จำกัด บริษัทซี.ซี.เอส. แพ็คเกจจิ้ง จำกัด และบริษัทเอส.อาร์.ซี สเตชั่นเนอรี่ จำกัด โรงงานทำภาชนะบรรจุอาหาร เช่น โฟม : บริษัทซิลเวอร์ 929 จำกัด โรงงานผลิตแชมพูสระผม : บริษัทวิชมาร์ค จำกัด โรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ : บริษัทพลิชรัฎ์ ปุ๋ยไทยอินเตอร์ จำกัด

¹⁰³ สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2545 (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2545
	<p>โรงงานผลิตยาแผนโบราณ : หจก.นารายณ์ทองโอสถ</p> <p>โรงงานทำขวดพลาสติก : บริษัทไทยเอ็น.เค.พลาสติก จำกัด และบริษัทไอ ซี พี จำกัด</p> <p>โรงงานทำเครื่องสำอาง : บริษัทเยเนอรัล แคร่โปรดักส์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช : บริษัทซิสเทมมิก จำกัด</p> <p>โรงงานหลอมเมล็ดพลาสติก : บริษัทอินเตอร์พลาสติก ซุปเปอร์ไลน์ จำกัด</p>
<p>2.อุตสาหกรรมแปรรูปไม้</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอปากเกร็ด</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p> <p>-อำเภอบางใหญ่</p> <p>-อำเภอไทรน้อย</p>	<p>โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ : บริษัทเอส.เอ็นอีเล็คทริค จำกัด บริษัทคือออส เพอร์นิเจอร์ จำกัด บริษัทศรีไทยคลาสสิกโฮม จำกัด บริษัทจูรีเฟอร์นิเจอร์ จำกัด และบริษัทเดคคอร์ด เอ็กซ์คอน จำกัด</p> <p>โรงงานแปรรูปไม้ : บริษัทเมโทร อินเตอร์พลาซ จำกัด</p> <p>โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ : บริษัททีวีบี เทรดดิ้ง จำกัด โรงงานวิเชียรเฟอร์นิเจอร์ และบริษัทชนไพโรสณฑ์ ค้าไม้ จำกัด</p> <p>โรงงานทำไม้อัด : บริษัทชัยวิชัยพัราวุธ จำกัด และบริษัทพลาซเวิลด์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำอุปกรณ์เกี่ยวกับงานไม้ : บริษัทชัยแสง จำกัด</p> <p>โรงงานไม้คิ้ว : บริษัทหลายไม้งาม จำกัด</p>
<p>3.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p>	<p>โรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์โลหะ : บริษัทดีเวลล์เฟอร์นิเจอร์ จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2545
<p>-อำเภอบางใหญ่</p> <p>-อำเภอไทรน้อย</p>	<p>โรงงานผลิตอลูมิเนียม : บริษัทสแตมฟอร์ดสปอร์ตวีลส์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำผลิตภัณฑ์โลหะใช้สำหรับการก่อสร้าง : บริษัทฟิวเจอร์ ชายน จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิค : บริษัทสุนเซรามิค จำกัด</p> <p>โรงงานทำเครื่องเรือนจากโลหะ : บริษัทศรีเอทเพอร์นิเจอร์ กรุป จำกัด</p> <p>โรงงานคอนกรีตผสม : บริษัทเอเชียผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ จำกัด และบริษัทกาญจนา คอนกรีต จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตปูนสำเร็จรูป : บริษัทธนาคุณพัฒนา จำกัด</p> <p>โรงงานกลึงโลหะ : บริษัทเอ็น.พี.ดี.ซัพพลายสยามเมอรักัน จำกัด และบริษัทเจริญซัพพลาย จำกัด</p>
<p>4.อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม</p> <p>-อำเภอเมืองนนทบุรี</p> <p>-อำเภอปากเกร็ด</p> <p>-อำเภอบางกรวย</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p> <p>-อำเภอบางใหญ่</p> <p>-อำเภอไทรน้อย</p>	<p>โรงงานทำผ้าขนหนู : โรงงานฐิวัธภรณ์</p> <p>โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป : โรงงานทอมมาติน วอชซิง บริษัทโอเรียนทอล การ์เท็กซ์ จำกัด บริษัทนวิไทยอุตสาหกรรม จำกัด บริษัทยูไนเต็ด ซีมเลสแวร์ จำกัด หจก.รัตนาแอฟแพเริ้ล แคร่ และบริษัททีเวลลอปการ์เมนท์ จำกัด</p> <p>โรงงานทอผ้ายัด : บริษัทดี เทคโนโลยี จำกัด และบริษัทวินเนอร์เทคซิวล์ จำกัด</p> <p>โรงงานตัดเย็บชุดแต่งงาน : บริษัทเมโลอัน จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2545
5. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางบัวทอง - อำเภอบางใหญ่	โรงงานทำผลิตภัณฑ์อาหารจากแป้ง : บริษัทจิระวุฒิจำกัด โรงงานผลิตเครื่องดื่ม น้ำดื่ม ขนมหัตเม็ด : โรงงานพรทิพย์ โรงงานผลิตไอศกรีม : บริษัทฮาเวลส์ จำกัด โรงงานผลิตน้ำผลไม้ : บริษัทนนทบุรีโปรดักส์ฟู้ด จำกัด
6. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอบางกรวย - อำเภอไทรน้อย	โรงงานทำแผ่นกระดาษและพิมพ์กระดาษ : โรงงานวิรัช โรงงานสิ่งพิมพ์ต่างๆ : บริษัทโซคอนันต์การพิมพ์ จำกัด และบริษัทอุตสาหกรรมสมุดไทย จำกัด
7. อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอบางกรวย	โรงงานผลิตลำโพง : บริษัทวินเนอร์ ซาวด์อุตสาหกรรม จำกัด โรงงานทำเครื่องจ่ายกำลังไฟต่อเนื่อง : บริษัทสเตเบิล ลายส์ จำกัด
8. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล - อำเภอปากเกร็ด	โรงงานผลิตชิ้นส่วนเครื่องจักร : หจก.ยูไนเต็ดเทรคเตอร์
9. อุตสาหกรรมอื่นๆ - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางกรวย - อำเภอบางบัวทอง - อำเภอบางใหญ่	โรงงานทำป้ายโฆษณาทุกประเภท : บริษัท 604 ดีไซน์กรุ๊ป จำกัด โรงงานแกะสลักลวดลายกระจก : บริษัทกระจกศิริรัตน์ จำกัด โรงงานทำกล่องกระดาษลูกฟูก : โรงงานมิตรภาพบรรจุภัณฑ์ โรงงานตกแต่งพระพุทธรูป : โรงงานชัยญา โรงงานทำภาชนะบรรจุจากกระดาษ : บริษัท เอ็น พี อุตสาหกรรม จำกัด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2545
	<p>โรงงานผลิตกล่องใส่แหวน : บริษัทแอชเซท จิวเวล แพ็ค จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตแผ่นดิสก์ : บริษัทคริสตัล ดิสก์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตเสาอากาศโทรคมนาคม : บริษัทสยามเทลคอม จำกัด</p> <p><u>อยู่ซ่อมและพ่นสีรถยนต์</u> : หจก.สลักเหนือ บริษัท พี.ซี.ซี จำกัด บริษัทหงษ์อนันต์ คาร์แคร์ จำกัด และบริษัทสวนมะลิ จำกัด</p>

ที่มา : สุภาพรธรรม สกกุลเจริญพร, ตารางแสดงประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, **รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560** (นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 14 ได้แสดงให้เห็นว่ามีการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรี โดยโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวเพิ่มจำนวนมากเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ อันดับที่ 1 โรงงานอุตสาหกรรมอื่นๆที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น อยู่ซ่อมและพ่นสีรถยนต์ของ หจก.สลักเหนือ บริษัท พี.ซี.ซี จำกัด บริษัทหงษ์อนันต์ คาร์แคร์ จำกัด และบริษัทสวนมะลิ จำกัด อันดับที่ 2 โรงงานอุตสาหกรรมเคมีและพลาสติกที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติกของบริษัทบีทีบีอินเตอร์ จำกัด บริษัทพี.วี.ที.แอนด์ ทีพลาสติก จำกัด บริษัททอควาไลน์ โปรทาร์เก็ต จำกัด บริษัทเจซีเจพลาสติก จำกัด บริษัท ซี.ซี.เอส.แพ็คเกจจิ้ง จำกัด และบริษัทเอส.อาร์.ซี สเตชันเนอร์ จำกัด และอันดับที่ 3 โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้และโรงงานอุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะที่มีหลายบริษัทเข้ามาลงทุน เช่น โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ของบริษัททีวีบี เทรดดิ้ง จำกัด โรงงานวิเชียรเฟอร์นิเจอร์ และบริษัทธนไพโรสณฑ์ค้าไม้ จำกัด และโรงงานทำเครื่องเรือนจากโลหะของบริษัทครีเอท เฟอร์นิเจอร์ กรู๊ป จำกัด โรงงานคอนกรีตผสมของ บริษัทเอเชียผลิตภัณฑ์ซีเมนต์ จำกัด และบริษัทกาญจนา คอนกรีต จำกัด เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัวมากขึ้นเป็น 3 อันดับแรกนั้นสัมพันธ์กับจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ โรงงานอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆที่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมหลากหลายประเภทได้มีการขยายตัวมากขึ้นเป็นอันดับ 1 โดยเฉพาะอยู่ซ่อมและพ่นสีรถยนต์ ซึ่งเป็นสถานบริการที่ตอบสนองความต้องการของประชากรในจังหวัดนนทบุรีที่ส่วนใหญ่มีการใช้รถยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางไปทำงาน ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมเคมีและพลาสติกที่มีการขยายตัวมากขึ้นเป็นอันดับ 2 นั้นแบ่งออกเป็นโรงงานที่ผลิตสินค้าจำพวกเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภคในชีวิตประจำวัน เช่น โรงงานผลิตแชมพูสระผม โรงงานผลิตน้ำยาทำความสะอาด โรงงานผลิตยารักษาโรค เป็นต้น รวมทั้งมีโรงงานผลิตปุ๋ยเคมีและน้ำยากำจัดศัตรูพืชเพื่อขายให้กับประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอไทยน้อยและอำเภออื่นๆในจังหวัดนนทบุรี และโรงงานผลิตพลาสติก ซึ่งพลาสติกนับเป็นสินค้าที่มีต้นทุนในการผลิตค่อนข้างต่ำ ทนทาน สามารถนำไปใช้ในการผลิตสินค้าได้หลากหลาย เช่น ถุงพลาสติก ขวดพลาสติก โตะ-เก้าอี้พลาสติก ซึ่งถือเป็นสินค้าที่ประชาชนนิยมใช้เป็นอย่างมาก ส่วนโรงงานอุตสาหกรรมที่ขยายตัวมากขึ้นเป็นอันดับ 3 คือ โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไม้และโรงงานอุตสาหกรรมโลหะ-อลูมิเนียม เนื่องจากเป็นโรงงานที่ผลิตวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างบ้านพักอาศัยซึ่งสอดคล้องกับการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ดีในช่วง พ.ศ. 2547 เศรษฐกิจของไทยมีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในส่วนของภาคอุตสาหกรรมได้มีการขยายตัวสอดคล้องกับการลงทุนของภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะสินค้าที่ผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศมีการขยายตัวในเกณฑ์ดี¹⁰⁴ ภายใต้การลงทุนของภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้นได้มีผลต่อการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี ดังจะเห็นได้จากการที่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในจังหวัดนนทบุรีจำนวน 242 โรง¹⁰⁵ โดยแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้ 1.อุตสาหกรรมโลหะ-อลูมิเนียมจำนวน 67 โรง 2.อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติกจำนวน 49 โรง 3.อุตสาหกรรมแปรรูปไม้จำนวน 39 โรง 4.อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มจำนวน 10 โรง 5.อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์จำนวน 12 โรง 6.อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มจำนวน 3 โรง

¹⁰⁴ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2547 (กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

¹⁰⁵ สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2547 (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

7.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลจำนวน 3 โรง และ8.อุตสาหกรรมอื่นๆ 59 โรง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างรายชื่อของโรงงานอุตสาหกรรมในแต่ละประเภทที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2547 ตามตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 ประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ในอำเภอต่างๆของจังหวัด
นนทบุรี พ.ศ. 2547

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2547
1.อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ -อำเภอเมืองนนทบุรี -อำเภอปากเกร็ด -อำเภอบางกรวย -อำเภอบางใหญ่ -อำเภอไทรน้อย	โรงงานทำผลิตภัณฑ์โลหะสำหรับใช้ในการก่อสร้างอาคาร : โรงงานรุ่งทิพย์ และบริษัท ไก่ทองคำ จำกัด โรงงานผลิตอลูมิเนียม : บริษัทลีดเดอร์ เมททอล จำกัด โรงงานทำรถเข็น บันไดอลูมิเนียม : บริษัท พี.เค.อาร์.มาร์เก็ตติ้ง จำกัด โรงงานทำผลิตภัณฑ์จากโลหะ : หจก.อวยชัย การช่าง และบริษัทภัทรอุตสาหกรรม จำกัด โรงงานผลิตขอบหลังคาโลหะ : บริษัทเอ็ม.เอ. แม็ก กรุป จำกัด โรงงานเชื่อมโลหะ : โรงงานพิมล โรงงาน นันทวัฒน์ และโรงงานอนันต์การช่าง โรงงานผลิตและจำหน่ายคอนกรีต : บริษัทคอนกรีตพระราม 5 จำกัด บริษัทศรีเจริญ คอนกรีต จำกัด โรงงานคอนกรีตไทรน้อย บริษัทหน้าเฮงคอนกรีต จำกัด บริษัทผลิตภัณฑ์ และวัสดุก่อสร้าง จำกัด และบริษัทเข็มทอง รุ่งเรืองคอนกรีต จำกัด โรงงานทำหลังคาเหล็ก : บริษัทวันชัยซัพพลาย จำกัด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2547
	<p>โรงงานทำแม่พิมพ์โลหะ : บริษัทตาต้า แอนด์ เกจ เอ็นจิเนียริง จำกัด และบริษัทเอสซีซีเอ็นซี เอ็นจิเนียริง จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตกระเบื้อง : บริษัทดีโพนเมอร์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำเครื่องสุขภัณฑ์เหล็ก : บริษัทริชเอส เอ็มแอล จำกัด</p> <p>โรงงานกลึงและเชื่อมโลหะ : หจก.พีเจรวมช่าง</p> <p>โรงงานอัดเศษโลหะ : บริษัทอุดมสุข เท็กซ์ไทล์ จำกัด</p>
<p>2. อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก</p> <p>-อำเภอปากเกร็ด</p> <p>-อำเภอบางกรวย</p> <p>-อำเภอบางบัวทอง</p> <p>-อำเภอบางใหญ่</p> <p>-อำเภอไทรน้อย</p>	<p>โรงงานผลิตर्मพลาสติก : บริษัทท้อปพรีเมียม สแควร์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตปุ๋ยอินทรีย์ : บริษัทปุ๋ยต้นโพธิ์ จำกัด บริษัทไทยฟาร์เมอร์ ซัสเซส จำกัด และ บริษัทท้อปคลาส เคมีคอล จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก : บริษัทโพลิเมอร์ อินโนเวชั่น จำกัด บริษัทพีพีซี อุตสาหกรรม จำกัด บริษัทเอส.เอส 14 จำกัด บริษัทเจริญกรุงคอมเพล็กซ์ จำกัด หจก. สหวัฒนาพลาสติก บริษัทเมกกะพลาสติก จำกัด และบริษัทไทยอุตสาหกรรมพลาสติก จำกัด</p> <p>โรงงานทำปุ๋ยชีวภาพ : บริษัทธัญชาติ แอ็ดวานซ์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เคมีที่ใช้สำหรับ อุตสาหกรรมยาง : บริษัทโพลิเมอร์ อินโนเวชั่น จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตและจำหน่ายเคมีภัณฑ์ : บริษัทชินเรค แอ็ดดิทีฟ จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2547
	<p>โรงงานผลิตเครื่องสำอาง : บริษัทอะเมซิ่งเกรซ จำกัด หจก.สหวัฒนาอิมพอร์ต บริษัทลีกาโน่ จำกัด บริษัทเว่ยฟา จำกัด บริษัทออด้าซ อินด์สทรี จำกัด บริษัทพริมา แคร่ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด บริษัทบูเคเอเอฟ จำกัด บริษัทบิวตี้ เอช เซทเทอร์่า จำกัด และบริษัทศิริบัชชา จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตสีน้ำมัน : บริษัทเคมเทคเพ้นท์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำเทพพลาสติกเคลือบขาว : หจก.ไถยนาโต้แพคกิ้งเทป</p> <p>โรงงานผลิตกาว : บริษัทเอแทค เคมีคัล จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องใช้พลาสติก เช่น หมวกนิรภัย : บริษัทเอ เอ็ม อาร์ อินด์สทรี จำกัด บริษัทบูเคเอเอฟ จำกัด บริษัทบิวตี้ เอช เซทเทอร์่า จำกัด บริษัทศิริบัชชา จำกัด บริษัททอยส์พลาสติก จำกัด และบริษัทศรีนทิพย์ อินเตอร์แพค จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตผลิตภัณฑ์ยาประเภทอาหารเสริม : บริษัทเสริมพิสิทธิ์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตน้ำยาล้างจาน : บริษัททรูซัย เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำแผ่นพลาสติก : บริษัทเอนเจล โปรดัคส์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตถุงพลาสติก : โรงงานเอ พลัส โพลีเมอร์</p> <p>โรงงานผลิตปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืช : บริษัทเบสท์ มอร์ จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2547
<p>3. อุตสาหกรรมแปรรูปไม้</p> <ul style="list-style-type: none"> - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางบัวทอง 	<p>โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ : บริษัทขอขีด จำกัด บริษัทมีสุขอินเตอร์เทรด จำกัด โรงงานอัครเดช โรงเลื่อยจักรนนทบุรี และบริษัทชวานทองคอนเทนเนอร์ จำกัด</p> <p>โรงงานแปรรูปไม้ : โรงงานจักรี และบริษัทจีแอล เอช โปรดักส์ จำกัด</p> <p>โรงงานทำเครื่องเรือนจากไม้ : บริษัทกรีนสตาร์ สยามเน็ต จำกัด และโรงงานขุนดง</p> <p>โรงงานไส-ซอยไม้ ทำหน้าต่างไม้ : บริษัทซีเอส วู้ด โปรดักส์ จำกัด บริษัทจรัสเกียรติศักดิ์ จำกัด บริษัทโรงเลื่อยจักรศรีวัฒนา จำกัด บริษัทดีไม้ไทย จำกัด บริษัทเอซีซีวินโดว์ จำกัด และบริษัทไทยนำแสงพนาภรณ์ จำกัด</p>
<p>4. อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม</p> <ul style="list-style-type: none"> - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางกรวย - อำเภอบางบัวทอง - อำเภอบางใหญ่ - อำเภอไทรน้อย 	<p>โรงงานคั่วกาแฟ : โรงงานสยามกาแฟ</p> <p>โรงงานทำขนมปัง : บริษัทโต เมคเกอร์ จำกัด และบริษัทเบเกอร์รี่ มาเนีย จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตช็อคโกแลต : บริษัทสุพานิชธุรกิจ จำกัด</p> <p>โรงงานเครื่องเทศ : บริษัทเพนนี่ เทรตติ้ง จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตเส้นหมี่ : บริษัทเมืองไทยฟู้ด จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตน้ำแข็งซอง : บริษัทไอยรา-ไทรน้อย จำกัด และโรงงานวารีนน้ำแข็งหลอด</p> <p>โรงงานผลิตซีอิ๊ว : บริษัทโปรแพลนอุตสาหกรรม จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูป : บริษัทสมาร์ทเซฟ ซินดิเคท จำกัด</p>

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2547
5. อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางกรวย	โรงงานพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่างๆ : บริษัทยูดีเอส อินเตอร์พรีนติ้ง แอนด์แพคเกจจิ้ง จำกัด บริษัทไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ จำกัด บริษัทเพอร์เฟค พรีน แอนด์ แอ็ดเวอร์ไทซิง จำกัด โรงงานเพิ่มทรัพย์การพิมพ์ และโรงงานที.เจ.แพคเกจจิ้ง
6. อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอบางกรวย - อำเภอบางบัวทอง	โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป : บริษัทจูเนียร์ การเม้นท์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด และโรงงานศุภชัย โรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่ม : บริษัทอาร์ แอนด์ ไอ การเม้นท์ จำกัด
7. อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล - อำเภอบางใหญ่ - อำเภอไทรน้อย	โรงงานผลิตเครื่องจักรสำหรับใช้บรรจุอาหาร : บริษัททีวีที คอมแพค เวิลด์ จำกัด โรงงานเครื่องสูบน้ำ : โรงงานรวมพลกลการ โรงงานผลิตเครื่องจักรกล : หจก. ไทรน้อยโลหะการ
8. อุตสาหกรรมอื่นๆ - อำเภอเมืองนนทบุรี - อำเภอปากเกร็ด - อำเภอบางกรวย - อำเภอบางบัวทอง - อำเภอบางใหญ่ - อำเภอไทรน้อย	โรงงานผลิตเทียนไข : บริษัทเซียวิฮัวเฮง แคนเดิล จำกัด โรงงานแท่งบรรจุน้ำหมึก : บริษัทโปรแลนด์ เทคโนโลยี จำกัด โรงงานเจียรไนกระจก : บริษัทสยามสทวีสตุ จำกัด โรงงานผลิตอุปกรณ์เครื่องเขียน : บริษัทเอส.ซี. ซี อุตสาหกรรม จำกัด โรงงานผลิตเครื่องประดับอัญมณี : บริษัทเอ็ม อีโอ จิวเวอรี จำกัด

ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมและอำเภอที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม	รายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ใน พ.ศ. 2547
	<p>อุตสาหกรรมเครื่องยนต์ : บริษัทเอเชียเอ็น ฮอนด้า ออโตโมบิล จำกัด อู่ศักดิ์ยนต์ อู่เบนซ์งามวงศ์วาน บริษัทพระนคร จำกัด อู่ติวานนท์ โช๊คอัพ และบริษัทมาสเตอร์พีช บอดี เซอร์วิซ จำกัด</p> <p>อุตสาหกรรมรถแทรกเตอร์ : หจก.อุดมเดชเรดิเอเตอร์</p> <p>โรงงานซ่อมแซมอุปกรณ์เครื่องใช้ : บริษัท โพรแม็ค เวิลด์ ไวด์ จำกัด</p> <p>โรงงานซ่อมแซมเครื่องจักร : บริษัทธนโชค พาณิชย์ จำกัด</p> <p>โรงงานผลิตกล่องกระดาษ : บริษัทมหพงษ์ บรรจุก้อนท์ จำกัด และบริษัทเอ็นพีอุตสาหกรรมกล่องกระดาษ จำกัด</p> <p>โรงงานทำเครื่องดนตรี : โรงงานสมยศ</p> <p>โรงงานผลิตรถเข็นคนพิการ : มูลนิธิคนพิการไทย</p> <p>โรงงานผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์ : บริษัท ไตรวิวัฒน์ อินเตอร์เทรด จำกัด</p>

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงประเภทและรายชื่อโรงงานอุตสาหกรรมวิเคราะห์ ข้อมูลจากสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, **รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560** (นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรีซึ่งยังคงสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่เข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมได้ส่งผลให้เกิดการแข่งขันทางการค้าระหว่างโรงงานต่างๆ ซึ่งเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคที่สามารถเลือกใช้บริการและซื้อสินค้าประเภทต่างๆจากหลากหลายบริษัท อย่างไรก็ตามต่อมาเมื่อกรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรีได้

ดำเนินการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2548 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 122 ตอนที่ 27 ก ลงวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2548 ซึ่งผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี ฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สัมพันธ์กับการขยายตัวของชุมชน โดยในส่วนของโรงงานอุตสาหกรรมผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีได้แบ่งโรงงานอุตสาหกรรมออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ โรงงานอุตสาหกรรมเบาประเภทอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ และอุตสาหกรรมอื่นๆ สามารถตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางและหนาแน่นน้อยได้ ส่วนอุตสาหกรรมหนักประเภทอุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และพลาสติก และอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล สามารถตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมในเขตอำเภอไทรน้อยเท่านั้น¹⁰⁶ ซึ่งบริเวณอำเภอไทรน้อยเป็นอำเภอที่การคมนาคมยังไม่ได้รับการพัฒนา ประกอบกับใน พ.ศ. 2549 สถานการณ์ราคาน้ำมันโลกถีบตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนส่งผลต่อต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมสูงขึ้น และมีผลทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความต้องการซื้อสินค้าของผู้บริโภคลดลง¹⁰⁷ ภายใต้สถานการณ์นี้มีข้อจำกัดในเรื่องการกำหนดเขตการก่อตั้งโรงงานตามประกาศของกฎกระทรวงและสถานการณ์ราคาน้ำมันที่ถีบตัวสูงมากขึ้นดังกล่าวข้างต้นได้ส่งผลต่อจำนวนของโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2549 มีจำนวนลดลงเหลือ 96 โรง¹⁰⁸ และปีต่อๆมาโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในจังหวัดนนทบุรีก็ยังคงมีแนวโน้มชะลอตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง

¹⁰⁶ "กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2548", ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122, (24 มีนาคม พ.ศ. 2548): 16-35.

¹⁰⁷ ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2549 (กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

¹⁰⁸ สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2549 (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

4.3 การชะลอตัวและการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัด

นนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549

สืบเนื่องจากในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนก่อสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้ปานกลางถึงรายได้น้อยให้มากขึ้น โดยรัฐบาลมีนโยบายในการลดขั้นตอนการออกใบอนุญาตจัดสรรโครงการบ้านจัดสรร รวมทั้งลดภาษีซื้อขายบ้านจัดสรรเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการลงทุนสร้างบ้านจัดสรรราคาถูกเพิ่มมากขึ้น จากนโยบายดังกล่าวส่งผลให้เกิดโครงการบ้านจัดสรรขึ้นใหม่เป็นจำนวนมากจนทำให้ในช่วงปลาย พ.ศ. 2538-2539 เกิดสภาวะบ้านจัดสรรล้นตลาด เนื่องจากบ้านจัดสรรที่มีอยู่ก่อนหน้ายังไม่สามารถขายออกไปสู่มือผู้ซื้อได้ทันเวลา ทำให้บ้านจัดสรรยังคงค้างอยู่ในมือของผู้ประกอบการจำนวนมาก ประกอบกับใน พ.ศ. 2540 เมื่อประเทศไทยเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจยิ่งส่งผลให้ธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีเกิดการชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เมื่อเศรษฐกิจของไทยมีสภาพคล่องตัวมากขึ้น อีกทั้งสถาบันการเงินได้เริ่มลดความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อ รวมทั้งลดอัตราดอกเบี้ยที่อยู่อาศัยลงอยู่ในระดับต่ำ จึงส่งผลให้ธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีเริ่มมีการปรับตัวดีขึ้น ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจึงแบ่งการอธิบายเป็น 2 ระยะ คือ การชะลอตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2544 และการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2545-2549 ตามลำดับ ดังนี้

4.3.1 การชะลอตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี

ระหว่าง พ.ศ. 2540-2544

ใน พ.ศ. 2540 สถานการณ์ตลาดที่อยู่อาศัยอยู่ในภาวะที่ซบเซา เนื่องจากมีจำนวนบ้านจัดสรรพร้อมขายในตลาดจำนวนมาก แม้ว่ารัฐบาลได้ออกมาตรการเพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของที่อยู่อาศัย โดยการจำกัดสินเชื่อซึ่งทำให้อัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามมาตรการเหล่านี้ทำได้เพียงสกัดกั้นนักลงทุนรายใหม่เท่านั้น แต่บ้านจัดสรรที่มีอยู่ก่อนหน้าก็ยังไม่สามารถขายออกไปสู่มือผู้ซื้อได้ทันเวลา ทำให้มีบ้านจัดสรรยังคงค้างอยู่ในมือของผู้ประกอบการจำนวนมาก ประกอบกับใน พ.ศ. 2540 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยต้องประสบปัญหาอย่างรุนแรง จนในท้ายที่สุดรัฐบาลต้อง

ตัดสินใจปล่อยค่าเงินบาทลอยตัว ส่งผลให้สถาบันการเงินประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงทำให้สถาบันการเงินได้เข้มงวดในการให้สินเชื่อกับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ด้วยสาเหตุเหล่านี้จึงส่งผลให้ธุรกิจบ้านจัดสรรได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก โครงการบ้านจัดสรรหลายโครงการต้องหยุดชะงักการก่อสร้างต่อ เนื่องจากขาดสภาพคล่องทางการเงิน จากปัญหาดังกล่าวรัฐบาลจึงได้มอบหมายให้การเคหะแห่งชาติให้การช่วยเหลือผู้ประกอบการบ้านจัดสรรโดยการจัดหาสินเชื่อให้ โดยการเคหะแห่งชาติได้ดำเนินการประสานงานกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ เพื่อให้ปล่อยสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจบ้านจัดสรร¹⁰⁹ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้ประกอบการเกิดสภาพคล่องทางการเงินมากขึ้น จากการศึกษาในกรณีธุรกิจบ้านจัดสรรของจังหวัดนนทบุรีผู้วิจัยพบว่า โครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2540 เป็นโครงการที่ขยายเพิ่มเติมจากโครงการเก่าในบริเวณอำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางกรวยจำนวน 12 โครงการ ตามตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2540

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอบางบัวทอง -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย -ถนนตลิ่งชัน-บางบัวทอง -ถนนกาญจนาภิเษก -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี -ถนนบางไผ่ -ถนนบางรักใหญ่-บ้านใหม่	1.ดิเอมเมอรัลด์ รีเวนจ์ พาร์ค 2.ดิเอมเมอรัลด์ รีเวนจ์ พาร์ค 3.บ้านลภาวัล 9 4.บ้านลุมพินี 5.บ้านลุมพินี 6.มนวดีการ์เด็นโฮม 7.นครทอง ปาร์ควิว	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.อาคารพาณิชย์ 5.ทาวน์เฮ้าส์ 6.ทาวน์เฮ้าส์ 7.ทาวน์เฮ้าส์
2.อำเภอบางใหญ่ -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี	1.นันทวัน 2.พาด้า ซิตี สแควร์	1.บ้านเดี่ยว 2.อาคารพาณิชย์

¹⁰⁹ การเคหะแห่งชาติ, รายงานประจำปี 2540 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2541), 13-15.

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
3.อำเภอปากเกร็ด -ถนนติวานนท์ -ถนนแจ้งวัฒนะ	1.เมืองประชาพาร์ค 2.เมืองประชาพาร์ค 3.ป๊อปปูล่า	1.บ้านเดี่ยว 2.ทาวน์เฮ้าส์ 3.คอนโดมิเนียม

ที่มา : สุภาพรธรรม สุกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากการเคหะแห่งชาติ, รายงานสถานการณ์โครงการที่อยู่อาศัยที่เปิดตัวใหม่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2540 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2540), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 16 จะเห็นได้ว่าช่วงวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ในจังหวัดนนทบุรีไม่มีโครงการบ้านจัดสรรโครงการใหม่เข้ามาขออนุญาตลงทุนก่อสร้างโครงการบ้านจัดสรร แต่มีเพียงบ้านจัดสรรโครงการเก่าที่เคยดำเนินโครงการมาก่อนเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจเพียง 12 โครงการ จึงจำเป็นต้องดำเนินการก่อสร้างต่อให้สมบูรณ์เพราะมีลูกค้าได้เข้ามาเช่าซื้อบ้านไปแล้ว ซึ่งแต่ละโครงการดำเนินการก่อสร้างบ้านตามรูปแบบที่เคยประกาศขายไว้ล่วงหน้าดังนี้ โครงการบ้านลภาวัน 9 สร้างเป็นบ้านเดี่ยว โครงการนครทองปาร์ควิวิสร้างเป็นทาวน์เฮ้าส์ โครงการบ้านนันทวันสร้างเป็นบ้านเดี่ยว โครงการป๊อปปูล่าสร้างเป็นคอนโดมิเนียม เป็นต้น อย่างไรก็ตามโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นในช่วง พ.ศ. 2540 ข้างต้นยังคงเป็นโครงการที่สร้างขึ้นตามแนวถนนที่มีเส้นทางเชื่อมกับกรุงเทพมหานครเช่นเดิม เช่น ถนนแจ้งวัฒนะ ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนกาญจนาภิเษก เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มคนที่มาซื้อบ้านพักอาศัยซึ่งส่วนใหญ่ทำงานในกรุงเทพมหานครสามารถเดินทางไปกลับระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก

จากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ได้ส่งผลให้ใน พ.ศ. 2541 สถาบันการเงินระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ และที่สำคัญการขาดสภาพคล่องทางการเงินและความไม่มั่นคงในหน้าที่การงานของคนทำงานในช่วงวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ ได้ส่งผลให้ความต้องการในการซื้อบ้านจัดสรรของคนไทยในขณะนั้นลดลง ดังนั้นนับตั้งแต่ พ.ศ. 2541 จึงไม่มีการลงทุนใหม่ของโครงการบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรี มีแต่โครงการบ้านจัดสรรโครงการเก่า ซึ่งในจังหวัดนนทบุรีมีเพียงโครงการของเอกชนโครงการเดียวคือ บ้านแฝดเท่านั้น¹¹⁰ และเมื่อเข้าสู่ พ.ศ. 2542 ผู้ประกอบการ

¹¹⁰ รายงานประจำปี 2541 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2542), 38-40.

ธุรกิจบ้านจัดสรรยังต้องประสบกับปัญหาโครงสร้างภายในธุรกิจที่ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องประสบปัญหาทางการเงินอย่างหนักจนกลายเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจบ้านจัดสรรจำนวนมากต้องปิดกิจการลง นอกจากนั้นเจ้าของบ้านที่เคยเช่าซื้อบ้านจัดสรรไว้ไม่สามารถผ่อนชำระค่าบ้านต่อไปได้จึงมีความจำเป็นต้องขายบ้าน ก็ยิ่งส่งผลให้ตลาดบ้านจัดสรรมือสองมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นความต้องการขายบ้านจัดสรรจึงมีจำนวนมากกว่าความต้องการซื้ออย่างมาก เมื่ออยู่ในสภาวะเช่นนี้ธุรกิจบ้านจัดสรรใน พ.ศ. 2542 จึงยังคงชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในกรณีนี้การเคหะแห่งชาติคาดการณ์ว่าตลาดบ้านจัดสรรจะสามารถดูดซับอุปทานส่วนเกินเหล่านี้ได้หมดจะต้องใช้เวลา 2-3 ปี หรือประมาณ พ.ศ. 2544¹¹¹

ภาพที่ 35 ภาพอาคารชุดที่ถูกทิ้งร้างภายหลังจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540
ที่มา : สุภาพรธรรม สกุลเจริญพร, ภาพหมู่บ้านในซอยศรีพรสวรรค์ อำเภอเมืองนนทบุรี
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2563.

¹¹¹ รายงานประจำปี 2542 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2543), 43.

4.3.2 การขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี

ระหว่าง พ.ศ. 2545-2549

เมื่อมาถึง พ.ศ. 2545 เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเริ่มมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลได้ออกมาตรการในการกระตุ้นธุรกิจบ้านจัดสรร โดยการปรับลดภาษีค่าธรรมเนียมการโอนเหลือเพียง 0.01 เปอร์เซ็นต์ รวมทั้งกรมที่ดินได้มีการลดราคาประเมินที่ดินลงเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถซื้อที่ดินที่จะปลูกสร้างบ้านจัดสรรได้ในราคาที่ถูกลง อีกทั้งสถาบันการเงินได้ลดความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อและลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลงด้วย นอกจากนี้บ้านจัดสรรที่เคยขายไม่ออกและอยู่ในมือของผู้ประกอบการจำนวนมากซึ่งถือได้ว่าเป็นอุปทานส่วนเกินของตลาดได้ถูกขายออกไปสู่มือของผู้ซื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง¹¹² จากปัจจัยต่างๆข้างต้น จึงส่งผลให้ใน พ.ศ. 2545 ตลาดที่อยู่อาศัยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยจังหวัดนนทบุรีมีโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่จำนวนเพิ่มขึ้นถึง 19 โครงการ โดยโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ได้เกิดขึ้นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอไทรน้อย และอำเภอบางกรวย ดังตัวอย่างรายชื่อโครงการบ้านจัดสรรในตารางที่ 17 ดังนี้

ตารางที่ 17 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2545

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนรัตนาริเบศร์	1.บ้านเปี่ยมสุขรัตนาริเบศร์ 2.มณียา มาสเตอร์พีช	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2.บ้านเดี่ยว
2.อำเภอบางกรวย -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย -ถนนบางคูวัด-วันพระเงิน	1.บุหงา ตลิ่งชัน โครงการ 2 2.บุหงา ตลิ่งชัน โครงการ 3 3.กาญจนาลักษณ์ โครงการ 3 4.บ้านภูมิฐาน	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว

¹¹²ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2545 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2546), 2-5.

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
	5.พฤษภา การ์เด็นโฮม โครงการ 1 6.พฤษภา การ์เด็นโฮม โครงการ2 7.คลาสสิค บีวล์ดีงโฮม	5.บ้านเดี่ยว 6.บ้านเดี่ยว 7.อาคารพาณิชย์
3.อำเภอบางบัวทอง -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.บ้านร่มเงาไม้ 2.ธนกร 3.บ้านพฤษภา 14 4.บ้านพัชรพรรณ 5.ชวนชม 6.บ้านสินบดี 7.สมบัติบุรี	1.ทาวน์เฮ้าส์ 2.ทาวน์เฮ้าส์ 3.บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ 4.บ้านเดี่ยว 5.บ้านเดี่ยว 6.บ้านเดี่ยว 7.อาคารชุด
4.อำเภอไทรน้อย -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.ศุภากร	1.ทาวน์เฮ้าส์
5.อำเภอปากเกร็ด -ถนนติวานนท์ -ถนนแจ้งวัฒนะ	1.บ้านอุ่นรัก 2.มณฑนา	1.บ้านแฝด 2.บ้านเดี่ยว

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากการเคหะแห่งชาติ, **ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พ.ศ. 2545** (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2546), 7-9.

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าใน พ.ศ. 2545 มีโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่หลายโครงการ เช่น โครงการมณียา มาสเตอร์พีช รัตนาธิเบศร์มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการพฤษภา การ์เด็นโฮมมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการบ้านพฤษภา14 มีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์และบ้านแฝด โครงการชวนชมมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว และโครงการมณฑนามีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ส่วนใหญ่จะมีลักษณะ

เป็นบ้านเดี่ยว เนื่องจากใน พ.ศ. 2545 เศรษฐกิจของไทยมีสภาพคล่องตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีเป้าหมายที่จะขายบ้านให้กับลูกค้าที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้สูงที่ต้องการขยายครอบครัวในอนาคตหรือเป็นครอบครัวใหญ่ รวมทั้งต้องการความเป็นส่วนตัวและพื้นที่ใช้สอยในการทำกิจกรรมต่างๆอีกด้วย นอกจากนี้บ้านจัดสรรในแต่ละโครงการที่สร้างขึ้นยังคงตั้งตามแนวถนนที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก เช่น ถนนรัตธิเบศร์ ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนติวานนท์ เป็นต้น ซึ่งเหตุผลที่เจ้าของโครงการบ้านจัดสรรเลือกที่จะสร้างบ้านตามแนวถนนที่เชื่อมกับกรุงเทพมหานครเป็นเพราะผู้ประกอบการยังคงเน้นการขายบ้านให้กับกลุ่มคนที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานครเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามพบว่ามีนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ได้เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรีมีเพียง 3 บริษัท โดยบริษัทแรก คือ พร็อพเพอร์ตี้เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน) ที่เคยเข้ามาลงทุนโครงการมณีนรินทร์ รัตนาธิเบศร์แล้วใน พ.ศ. 2537-2538 บริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี ต่อมาใน พ.ศ. 2545 บริษัทพร็อพเพอร์ตี้เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน) ได้มีการขยายโครงการบ้านจัดสรรเพิ่มขึ้นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรีโดยใช้ชื่อโครงการใหม่ว่า มณียา มาสเตอร์พีช บริษัทที่ 2 คือ บริษัทแลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน) ที่เคยเข้ามาลงทุนโครงการบ้านชลลดา โครงการบ้านชัยพฤกษ์ โครงการบ้านนนทวันแล้วใน พ.ศ. 2531 และ พ.ศ. 2538-2540 บริเวณอำเภอบางบัวทองและอำเภอบางใหญ่ ต่อมาใน พ.ศ. 2545 บริษัทแลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน) ได้มีการขยายโครงการเพิ่มขึ้นในบริเวณอำเภopakเกร็ด โดยใช้ชื่อโครงการใหม่ว่า มัณฑนา ส่วนบริษัทที่ 3 เป็นบริษัทใหม่ที่เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรี คือ บริษัททพศึกษา เรียวเอสเตท จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการพฤกษาคาร์เด็นโฮม และโครงการบ้านพฤกษา14 ที่เข้ามาลงทุนในบริเวณอำเภอบางกรวยและอำเภอบางบัวทอง ตามลำดับ

ภาพที่ 36 ภาพหมู่บ้านมณียา มาสเตอร์พีช

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ภาพหมู่บ้านมณียา มาสเตอร์พีช อำเภอเมืองนนทบุรี
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2563.

ต่อมาใน พ.ศ. 2546 เมื่อเศรษฐกิจของไทยมีสภาพคล่องตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงได้ส่งผลต่อการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องเช่นกัน อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดการแข่งขันในตลาดสินเชื่อที่อยู่อาศัยของสถาบันการเงินต่างๆที่ปล่อยกู้ในอัตราดอกเบี้ยระดับต่ำ รวมทั้งผู้ประกอบการธุรกิจบ้านจัดสรรได้ปรับกลยุทธ์ทางการขายโดยการปรับลดเงินดาวน์ลง¹¹³ จากปัจจัยต่างๆข้างต้นได้มีส่วนส่งเสริมให้ผู้คนเข้ามาซื้อบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่เข้ามาอาศัยในจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2546 กล่าวคือ

¹¹³ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2546 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2547), 2-5.

ใน พ.ศ. 2545 นนทบุรีมีประชากรจำนวน 905,197 คน เพิ่มขึ้นเป็น 924,890 คนใน พ.ศ. 2546 ซึ่งในระยะเวลาเพียง 1 ปี จังหวัดนนทบุรีมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นมากถึงเกือบสองหมื่นคนนั้นน่าจะสืบเนื่องมาจากประชากรใหม่ที่เข้ามาหาซื้อบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรีเป็นสำคัญ อันสอดคล้องกับการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรใหม่ในจังหวัดนนทบุรีเป็นจำนวนมากถึง 30 โครงการ โดยบ้านจัดสรรแต่ละโครงการได้สร้างขึ้นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอปากเกร็ด ดังตัวอย่างรายชื่อบ้านจัดสรรในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2546

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนสนามบินน้ำ -ถนนนนทบุรี1 -ถนนรัตนธิเบศร์ -ถนนพิบูลสงคราม -ถนนประชากรราษฎร์ -ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี	1.บ้านร่มไม้ 2.ชวนชื่น มาริน่า 3.บ้านนราธิป 4.มณียา มาสเตอร์พีช (เฟสใหม่) 5.บ้านธรรมชาติ 6.พิบูลย์ พาร์ค วิลล์ โครงการ1 7.พิบูลย์ พาร์ค วิลล์ โครงการ2 8.ทำนายนนท์ วิลเลจ 9.บ้านสวนศุภาวิวัฒน์ 10.ณ สยาม พาร์ค	1.อาคารชุด 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว 5.บ้านเดี่ยว 6.บ้านเดี่ยว 7.บ้านแฝด 8.ทาวน์เฮ้าส์ 9.ทาวน์เฮ้าส์ 10.ทาวน์เฮ้าส์
2.อำเภอบางกรวย -ถนนกรุงเทพมหานคร- จางถนนอม	1.ชวนชื่น ปิ่นเกล้า โครงการ 1 2.ชวนชื่น ปิ่นเกล้า โครงการ 2	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว
3.อำเภอบางบัวทอง -ถนนบางไผ่-หนองเพรางาย -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี -ถนนบ้านกล้วย-ไทรน้อย	1.บ้านชลลดา 2.บ้านพร้อมสุข 3.บ้านบัวทอง 4.กฤษฎาธร	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
-ถนนรัตนานิเบศร์-บางบัวทอง -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย -ถนนเต็มรัก	5.บ้านลภาวัน14 6.พาร์ค วิลเลจ บางบัวทอง 7.The oriental house 8.บ้านลดาสิริ 9.อิมพีเรียล เฟลส โครงการ1 10.อิมพีเรียล เฟลส โครงการ2	5.บ้านเดี่ยว 6.บ้านเดี่ยว 7.บ้านเดี่ยว 8.ทาวน์เฮาส์ 9.ทาวน์เฮาส์ 10.ทาวน์เฮาส์
4.อำเภอบางใหญ่ -ถนนรัตนานิเบศร์ -ถนนเต็มรักพัฒนา -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี -ถนนบางรักใหญ่-บ้านใหม่ -ถนนกันตนา -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.พฤษกษิพิมาน 2.คุณาลัย 3.ธนกร การ์เด็น เฟลส 4.บ้านอบอุ่น 5.สิริกานต์ 6.ณัฐชา กรีนวิลล์ 7.บ้านเจ้าพระยา9	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว 5.บ้านเดี่ยว 6.บ้านเดี่ยว 7.ทาวน์เฮาส์
5.อำเภอปากเกร็ด -ถนนติวานนท์	1.บ้านสิทธารมย์	1.บ้านเดี่ยว

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากการเคหะ
แห่งชาติ, **ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล พ.ศ. 2546** (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2547), 18-19.

จากตารางที่ 18 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าใน พ.ศ. 2546 มีการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรโครงการใหม่หลายโครงการ เช่น โครงการชวนชื่น มารีนามีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการบ้านธรรมชาติ มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการสิริกานต์มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการชลดาามีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว และโครงการบ้านลดาสิริมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮาส์ เป็นต้น นอกจากนี้บ้านจัดสรรในแต่ละโครงการที่สร้างขึ้นยังคงสร้างตามแนวถนนที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก เช่น ถนนพิบูลสงคราม ถนนรัตนานิเบศร์ ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนติวานนท์ ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี เป็นต้น อย่างไรก็ตามนอกจากโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ตามแนวถนนที่เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครแล้วยังได้มีการขยายตัวไปตามแนวถนนทางหลวงชนบทที่ห่างไกลจากถนนสายหลัก เช่น ถนนบางไผ่-หนองเพรางาย ถนนบ้านกล้วย-ไทรน้อย ถนนเต็มรัก ถนนบางรัก

ใหญ่-บ้านใหม่ เป็นต้น ซึ่งการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรตามแนวถนนทางหลวงชนบทที่ห่างไกลจากถนนสายหลักนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการต้องการเน้นการขายบ้านจัดสรรให้กับลูกค้าที่มีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่และมั่งคั่งจำกัด แต่ต้องการพื้นที่ใช้สอยในการทำกิจกรรมต่างๆภายในครอบครัว ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ใน พ.ศ. 2546 มีโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ตามแนวถนนทางหลวงชนบทมากขึ้น อย่างไรก็ตามโครงการบ้านจัดสรรในตารางที่ 18 ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการของนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ได้เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรี 4 บริษัท โดยบริษัทแรก คือ พร็อพเพอร์ตี้เพอร์เฟค จำกัด (มหาชน) ที่เคยเข้ามาลงทุนโครงการมณีรินทร์ รัตนาธิเบศร์ใน พ.ศ. 2537-2538 และโครงการมณียา มาสเตอร์พีชใน พ.ศ. 2545 บริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี ต่อมาใน พ.ศ. 2546 ได้มีการขยายพื้นที่ของโครงการเพิ่มขึ้นอีกโครงการหนึ่งแต่ยังคงอยู่ในพื้นที่ของอำเภอเมืองนนทบุรีเหมือนกันจึงยังคงใช้ชื่อโครงการมณียา มาสเตอร์พีชเช่นเดิม และบริษัทที่ 2 คือ บริษัทแลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน) ที่เคยเข้ามาลงทุนโครงการชลลดาแล้วใน พ.ศ. 2531 และ พ.ศ. 2538 ในบริเวณอำเภอบางบัวทอง ต่อมาใน พ.ศ. 2546 ได้มีการขยายโครงการบ้านจัดสรรเพิ่มเติมในบริเวณอำเภอบางบัวทอง โดยยังคงใช้ชื่อโครงการ ชลลดาเหมือนเดิม ส่วนบริษัทที่ 3 และบริษัทที่ 4 เป็นบริษัทใหม่ที่เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งบริษัทที่ 3 คือ บริษัทศิลา ดิเวลอปเม้นท์ จำกัด เจ้าของโครงการสิริกานต์ในบริเวณอำเภอบางใหญ่ และบริษัทที่ 4 คือ บริษัทโนเบิล ดิเวลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการบ้านลาดาศิริในบริเวณอำเภอบางบัวทอง

ภาพที่ 37 ภาพหมู่บ้านสิริกานต์

ที่มา : สุภาพรพรณ สกุลเจริญพร, ภาพจากหมู่บ้านสิริกานต์ อำเภอบางใหญ่ ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2563.

อย่างไรก็ตามจากการฟื้นตัวของธุรกิจด้านอสังหาริมทรัพย์อย่างรวดเร็วนับตั้งแต่ พ.ศ. 2546 ทำให้ภาครัฐเริ่มตระหนักว่าอาจจะเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจขึ้นมาใหม่อีกรอบ ดังนั้นรัฐบาลและธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้มีมาตรการควบคุม โดยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยให้กับผู้กู้เงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าเกิน 10 ล้านบาท ได้ไม่เกิน 70 เปอร์เซ็นต์ของราคาซื้อขายจริง รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ต้องรายงานการปล่อยสินเชื่อโครงการอสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่ามากกว่า 100 ล้านบาท ซึ่งมาตรการควบคุมดังกล่าวนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2546 อีกทั้งรัฐบาลยังได้ออกมาตรการปรับค่าธรรมเนียมการโอนอสังหาริมทรัพย์จากเดิม 0.01 เปอร์เซ็นต์ เพิ่มขึ้นเป็น 2 เปอร์เซ็นต์ โดยให้มีผลใช้ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป¹¹⁴

¹¹⁴ เรื่องเดียวกัน, 5.

ภายใต้มาตรการควบคุมของรัฐบาลในการปล่อยสินเชื่อสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวข้างต้นเริ่มส่งผลต่อการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2547 โดยมีโครงการบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นใหม่เริ่มชะลอตัวลงเหลือ 29 โครงการ โดยแต่ละโครงการเกิดขึ้นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทอง อำเภอบางใหญ่ อำเภอปากเกร็ด และอำเภอไทรน้อย ตามตารางที่ 19 ดังนี้

ตารางที่ 19 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2547

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย -ถนนสนามบินน้ำ -ถนนนครอินทร์ -ถนนสามัคคี -ถนนนนทบุรี1 -ถนนราชพฤกษ์ -ถนนพิบูลสงคราม -ถนนงามวงศ์วาน	1.บ้านภูมิฐาน 2.แสนสิริ 3.ชวนชื่น 4.บ้านนนทวดี 5.อารียา การ์เดนท์ 6.บ้านสวนจันทิมา 7.บ้านกฤษณา 8.บ้านสวนกลางเมือง 9.วิชั่นวิลล์3 10.เปี่ยมสุข	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว 5.บ้านเดี่ยว 6.บ้านเดี่ยว บ้านแฝด 7.บ้านเดี่ยว 8.บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ 9.ทาวน์เฮ้าส์ 10.ทาวน์เฮ้าส์
2.อำเภอบางกรวย -ถนนติวานนท์ -ถนนนครอินทร์ -ถนนกาชจนาภิเษก	1.กฤษดา ลาภูน 2.เบญญาภา 3.สัมมากร 4.บ้านกฤษณา 5.นาราพาร์ค 6.The city พระราม5	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว 5.บ้านเดี่ยว 6.บ้านเดี่ยว

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
3.อำเภอบางบัวทอง -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี -ถนนบ้านกล้วย-ไทรน้อย -ถนนรัตนานิเบศร์ -ถนนบางบัวทอง-สุพรรณบุรี -ถนนราชพฤกษ์	1.บ้านดุสิตบุรี 2.ศิลปการพาร์ค 3.ภัสสร 4.บ้านทุ่งแสงตะวัน 5.ธนาสิริ 6.ภัทรคอมเมอร์เชียล	1.บ้านเดี่ยว 2. บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว 5.บ้านเดี่ยว 6.อาคารพาณิชย์
4.อำเภอบางใหญ่ -ถนนกาญจนาภิเษก -ถนนรัตนานิเบศร์	1.ธนทอง เพอร์เฟคโฮม 2.เดอะ เวอริเดียน โฮม 3.บ้านเรือนตะวัน 4.บ้านตะวันงาม	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว อาคารพาณิชย์ 4.ทาวน์เฮ้าส์
5.อำเภอปากเกร็ด -ถนนแจ้งวัฒนะ -ถนนรัตนานิเบศร์	1.ชวนชื่น แจ้งวัฒนะ 2.ธันธร รัตนานิเบศร์	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์
6.อำเภอไทรน้อย -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย	1.ศุภากร ไพรวาทโฮม	1.บ้านเดี่ยว

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากการเคหะ
แห่งชาติ, ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล พ.ศ. 2547 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2548), 15-16.

จากตารางที่ 19 จะเห็นได้ว่าใน พ.ศ. 2547 มีโครงการบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นใหม่ทั้งหมด 29 โครงการ เช่น โครงการแสนสิริมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการบ้านสวนจินตนา มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านแฝด โครงการ The city พระราม5 มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการบ้านเรือนตะวันมีรูปแบบบ้านเป็นอาคารพาณิชย์ โครงการธนาสิริมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว และโครงการธันธรมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดีโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ยังคงสร้างอยู่บนถนนสายสำคัญของจังหวัดนนทบุรีที่สามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานครได้สะดวกรวดเร็ว เช่น ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนกาญจนาภิเษก ถนนงามวงศ์วาน ถนนพหลุสงคราม และถนนแจ้งวัฒนะ เป็นต้น นอกจากนี้โครงการบ้านจัดสรรยังได้มีการขยายตัวไปตามถนนทางหลวงชนบทสายใหม่ที่มี

เส้นทางเชื่อมต่อกับถนนสายสำคัญของจังหวัดนนทบุรีที่สามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และยัง
สามารถเดินทางไปกลับระหว่างอำเภอเมืองนนทบุรีกับอำเภอบางกรวย อำเภอบางบัวทองได้อย่าง
สะดวก ได้แก่ ถนนนครอินทร์ ถนนราชพฤกษ์ ซึ่งสาเหตุที่ผู้ประกอบการเลือกที่จะสร้างบ้านตามแนว
ถนนดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากผู้ประกอบการมีเป้าหมายที่จะขายบ้านให้กับกลุ่มลูกค้าที่เดินทางไป
กลับที่ทำงานระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครหรือระหว่างอำเภอต่างๆภายในจังหวัดนนทบุรีเป็น
หลัก อย่างไรก็ตามโครงการบ้านจัดสรรในตารางที่ 19 ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการของนายทุนธุรกิจบ้าน
จัดสรรขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ได้เข้ามาลงทุนในจังหวัด
นนทบุรีมี 3 บริษัท ซึ่งทั้ง 3 บริษัท เป็นบริษัทใหม่ที่เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรี โดยบริษัทแรก คือ
บริษัทแสนสิริ จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการแสนสิริ ในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี บริษัทที่ 2 คือ
บริษัทเอพี จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการ The city พระราม 5 ในบริเวณอำเภอบางกรวย และ
บริษัทที่ 3 คือ บริษัทธนาสิริ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) เจ้าของโครงการธนาสิริ ในบริเวณอำเภอบาง
บัวทอง

ภาพที่ 38 ภาพหมู่บ้าน The city พระราม 5

ที่มา : สุภาพรรณ สกุศลเจริญพร, ภาพหมู่บ้านThe city พระราม5 อำเภอบางกรวย ถ่ายภาพ
เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2563.

อย่างไรก็ตามสืบเนื่องจากมาตรการควบคุมของรัฐบาลในการปล่อยสินเชื่อสังหาริมทรัพย์ใน พ.ศ. 2547 นับเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการเกิดขึ้นของโครงการบ้านจัดสรรโครงการใหม่มีจำนวนลดลง รวมทั้งใน พ.ศ. 2548 ธนาคารพาณิชย์ได้มีการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวราคาน้ำมันเริ่มถีบตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้วัสดุก่อสร้างมีการปรับราคาสูงขึ้นตามไปด้วย¹¹⁵ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ประกอบการต้องรับภาระต้นทุนของบ้านจัดสรรที่มีราคาสูงมากขึ้น ดังนั้นจึงทำให้โครงการบ้านจัดสรรที่เปิดตัวใหม่ของไทยใน พ.ศ. 2548 มีจำนวนลดลง โดยในส่วนของจังหวัดนนทบุรีมีบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่ในปีนี้มีจำนวน 18 โครงการ ซึ่งแต่ละโครงการตั้งอยู่ในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ และอำเภอบางบัวทอง ตามตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2548

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนนครอินทร์ -ถนนราชพฤกษ์ -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย -ถนนงามวงศ์วาน -ถนนรัตนาธิบดี	1.บ้านอรุณวดี พระราม5 2.บางกอก บูเลอวาร์ด 3.บ้านนพพร 4.เจ ดับบลิว คาซ่า 5.บ้านเอกสิน โครงการ 5 6.ไพลินปาร์ค รัตนาธิบดี	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.ทาวน์เฮ้าส์ 5.อาคารชุด 6.โฮมออฟฟิศ
2.อำเภอบางกรวย -ถนนบางกรวยจงถนนอม- -ถนนนครอินทร์ -ถนนราชพฤกษ์ -ถนนกาญจนาภิเษก -ถนนบางกรวยไทรน้อย-	1.บ้านสุภาวดี 2.บิวตี้เฮ้าส์ 3.บ้านนราวดี 4.สีวลี ปิ่นเกล้า 5.บ้านบุรีรัมย์ 6.บ้านศิขรินทร์	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว ทาวน์เฮ้าส์ 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว 5.บ้านแฝด 6.ทาวน์เฮ้าส์

¹¹⁵ ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2548 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2549), 2-5.

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
3.อำเภอบางใหญ่ -ถนนรัตนานิเบศร์	1.บ้านธนากาญจน์	1.บ้านเดี่ยว
4.อำเภอบางบัวทอง -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย -ถนนรัตนานิเบศร์ -ถนนกาญจนาภิเษก	1.ชวนชม 2.บ้านเฟื่องสุข 3.ศศิภา 4.บางใหญ่ สแควร์ บางบัวทอง 5.เอเชียคอมเมอร์เชียล	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.อาคารชุด 5.อาคารพาณิชย์

ที่มา : สุภาพรรณ สกกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากการเคหะ
แห่งชาติ, **ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล พ.ศ. 2548** (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2549), 16.

จากตารางรายชื่อบ้านจัดสรรข้างต้นแสดงให้เห็นว่าใน พ.ศ. 2548 มีการเกิดขึ้นของบ้าน
จัดสรรโครงการใหม่จำนวน 18 โครงการ เช่น โครงการอรุณวดีมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการ
บ้านเอกสินมีรูปแบบบ้านเป็นอาคารชุด โครงการบุริรมย์มีรูปแบบบ้านเป็นบ้านแฝด โครงการบ้าน
ศิขรินทร์มีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ และโครงการเอเชียคอมเมอร์เชียลมีรูปแบบบ้านเป็นอาคาร
พาณิชย์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2548 สำนักงานกรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรีได้มี
การจัดทำผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีขึ้น เพื่อกำหนดพื้นที่ตั้งของบ้านจัดสรรให้กระจายตัวเพื่อลด
ความแออัด ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ทิศทางการขยายตัวของบ้านจัดสรรหลัง พ.ศ. 2548 ได้ขยายไปตาม
พื้นที่สีเหลืองซึ่งเป็นที่ที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย ได้แก่ บริเวณถนนนครอินทร์ ถนนราชพฤกษ์ ถนน
รัตนานิเบศร์ ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ถนนกาญจนาภิเษก และถนนบางกรวย-จางนอม และพื้นที่สีส้ม
ที่มีที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ได้แก่ บริเวณถนนกาญจนาภิเษก และถนนงามวงศ์วาน ดังนั้นตั้งแต่
พ.ศ. 2548 เป็นต้นมาทิศทางการขยายตัวของบ้านจัดสรรของจังหวัดนนทบุรีจึงเป็นไปตามข้อกำหนด
ของสำนักงานกรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรี ดังภาพที่ 39

ภาพที่ 40 ภาพบริเวณถนนชัยพฤกษ์ที่เชื่อมต่อกับถนนแจ้งวัฒนะ สะพานพระราม 4
ถนนราชพฤกษ์ และถนนบางกรวย-ไทรน้อย

ที่มา : ถนนชัยพฤกษ์, [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2563, เข้าถึงจาก
www.google.com/intl/th/earth.

อย่างไรก็ดีใน พ.ศ. 2549 เมื่อทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้เปิดใช้งานถนนสายใหม่ คือ ถนนชัยพฤกษ์ที่สร้างเชื่อมต่อกับถนนแจ้งวัฒนะ ถนนราชพฤกษ์ และถนนบางกรวย-ไทรน้อย รวมทั้งมีการเปิดใช้งานสะพานพระราม 4 ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่เชื่อมต่อกับถนนชัยพฤกษ์ ส่งผลให้การคมนาคมระหว่างอำเภอต่างๆในจังหวัดนนทบุรีมีความคล่องตัวและสะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ในบริเวณพื้นที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น ดังนั้นภาพรวมของตลาดที่อยู่อาศัยที่เปิดตัวใหม่จึงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยโครงการบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีที่เปิดตัวใหม่ใน พ.ศ. 2549 มีจำนวน 22 โครงการ ซึ่งแต่ละโครงการตั้งอยู่บริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และอำเภอปากเกร็ด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 21 รายชื่อบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2549

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
1.อำเภอเมืองนนทบุรี -ถนนราชพฤกษ์ -ถนนติวานนท์ -ถนนสนามบินน้ำ -ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี	1.บางกอก บูเลอวาร์ด 2.กลาสเซร่าเทอเรส งามวงศ์วาน 3.พลัส ซิตีพาร์ค 4.เดอะฟิฟท์ อเวนิว	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านแฝด 3.ทาวน์เฮ้าส์ 4.อาคารชุด
2.อำเภอบางกรวย -ถนนนครอินทร์ -ถนนบางกรวย-จางนอม -ถนนสวนผัก	1.นารารมย์ ไพรวทโฮม 2.รติรมย์ พาร์ค 3.บ้านนิธิภูมิ 4.บ้านปาริณา	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว
3.อำเภอบางใหญ่ -ถนนรัตนวิเบศร์ -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี	1.เนเจอร์โฮม 2.ฉันทบดี 3.บ้านชิชากร 4.บุษราคัม แกรนด์โฮม 5.เพอร์เฟค พาร์ค 6.บ้านพฤกษา25	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว 3.บ้านเดี่ยว 4.บ้านเดี่ยว 5.บ้านเดี่ยว 6.ทาวน์เฮ้าส์
4.อำเภอบางบัวทอง -ถนนเต็มรัก-พัฒนา -ถนนบางกรวย-ไทรน้อย -ถนนตลิ่งชัน-สุพรรณบุรี	1.บ้านเต็มรัก 2.บ้านหงส์ประยูร 3.บ้านนวิรัตน์ 4.นครินทร์ธานี 5.ทิพย์พิมาน 6.ไพร์ม เฟลส	1.บ้านเดี่ยว 2.ทาวน์เฮ้าส์ 3.ทาวน์เฮ้าส์ 4.ทาวน์เฮ้าส์ 5.ทาวน์เฮ้าส์ 6.ทาวน์เฮ้าส์

อำเภอและชื่อถนน อันเป็นที่ตั้งบ้านจัดสรร	ชื่อโครงการบ้านจัดสรร	รูปแบบของบ้านจัดสรร
5.อำเภอปากเกร็ด -ถนนราชพฤกษ์	1.สัมมาการ 2.ดิเอ็มเมอรัลด์การ์เด้น	1.บ้านเดี่ยว 2.บ้านเดี่ยว

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูลจากการเคหะ
แห่งชาติ, **ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล พ.ศ. 2549** (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2550), 13-14.

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นได้ว่าใน พ.ศ. 2549 มีบ้านจัดสรรโครงการที่สร้างใหม่เกิดขึ้น
จำนวน 22 โครงการ เช่น โครงการพลัส ซิตี้พาร์คมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ โครงการบ้านนิรภูมิมี
รูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว โครงการบ้านพฤกษ์ 25 มีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ โครงการบ้านหงส์
ประยูรมีรูปแบบบ้านเป็นทาวน์เฮ้าส์ และโครงการดิเอ็มเมอรัลด์การ์เด้นมีรูปแบบบ้านเป็นบ้านเดี่ยว
เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใหม่นอกจากจะมีบ้านเดี่ยวที่
ผู้ประกอบการเน้นขายให้กับกลุ่มลูกค้าที่มีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่แล้ว ยังมีการสร้างทาวน์เฮ้าส์
เพิ่มมากขึ้นเพื่อเน้นขายทาวน์เฮ้าส์ให้กับกลุ่มลูกค้าที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้สูงที่มีลักษณะเป็น
ครอบครัวขนาดเล็ก แต่ยังคงต้องการพื้นที่ใช้สอยในการทำกิจกรรมต่างๆภายในครอบครัวอีกด้วย
นอกจากนี้โครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นใน พ.ศ. 2549 ยังคงสร้างอยู่บนถนนสายสำคัญของจังหวัด
นนทบุรีและถนนทางหลวงชนบทที่สามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวกเป็นสำคัญ
อย่างไรก็ดีโครงการบ้านจัดสรรในตารางที่ 21 ส่วนใหญ่เป็นโครงการของนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรร
ขนาดเล็กและขนาดกลาง ส่วนนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรขนาดใหญ่ได้เข้ามาลงทุนในจังหวัดนนทบุรี
พ.ศ. 2549 มีเพียง 1 บริษัท คือ พฤกษา เรียลเอสเตท จำกัด (มหาชน) ที่เคยเข้ามาลงทุนโครงการ
พฤกษาคารเด้นโฮม และบ้านพฤกษ์ 14 ในจังหวัดนนทบุรีแล้วเมื่อ พ.ศ. 2545 ในบริเวณอำเภอ
บางกรวยและอำเภอบางบัวทอง ตามลำดับ ต่อมาใน พ.ศ. 2549 ได้มีการขยายโครงการบ้านจัดสรร
เพิ่มขึ้นในบริเวณอำเภอบางใหญ่โดยใช้ชื่อโครงการบ้านพฤกษ์ 25

ภาพที่ 41 ภาพหมู่บ้านพฤษภา 25

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพหมู่บ้านพฤษภา 25 อำเภอบางใหญ่ ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2563.

อย่างไรก็ดีภายหลังจากวิกฤตการณ์เศรษฐกิจในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2545-2549 เศรษฐกิจของไทยมีการฟื้นตัวดีขึ้นส่งผลให้โครงการบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวทั้งในรูปแบบบ้านเดี่ยว บ้านแฝด ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ และอาคารชุด ซึ่งส่วนใหญ่ได้ขยายตัวตามแนวถนนสายสำคัญของจังหวัดนนทบุรีและถนนทางหลวงชนบทที่สามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานครหรือระหว่างอำเภอต่างๆภายในจังหวัดนนทบุรีได้อย่างสะดวก ดังภาพที่ 42

ภาพที่ 42 แผนที่การขยายตัวของบ้านจัดสรรตามแนวถนนในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี
ระหว่าง พ.ศ. 2545-2549

ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, แผนที่แสดงการขยายตัวของบ้านจัดสรรวิเคราะห์ข้อมูล
จากปัญจรัตน์ จงภักทรนิชพันธ์, “บทบาทของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนา
อุตสาหกรรม” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2539), 61.

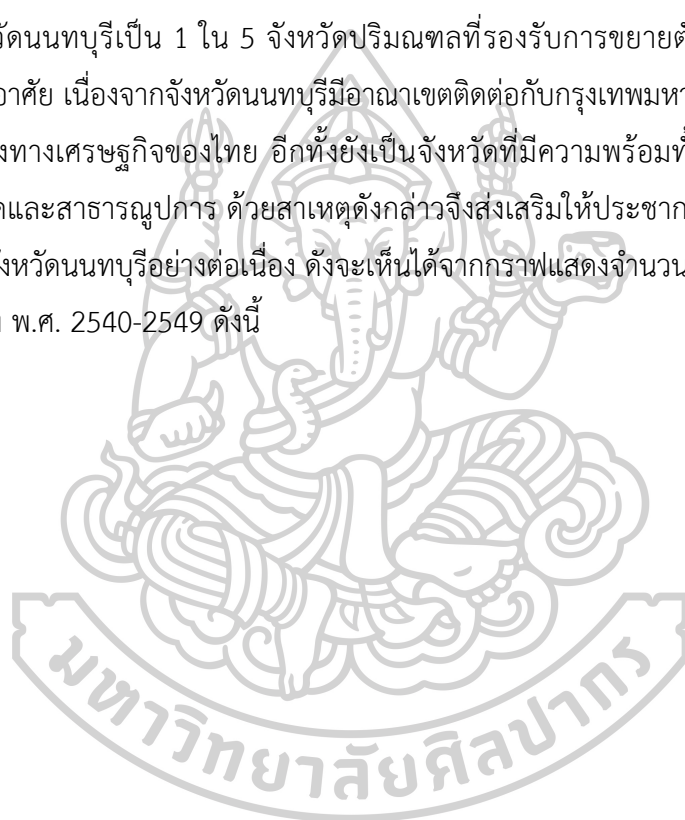
4.4 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีที่ส่งผลต่อการขยายตัวของชุมชนเมือง และการปรับเปลี่ยนอาชีพของราษฎร ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549

ผลจากการเข้ามาพักอาศัยของประชากรในจังหวัดนนทบุรีที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจน
ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีเพื่อรองรับกับจำนวน
ประชากรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งการขยายตัวของบ้านจัดสรรได้ส่งผลโดยตรงต่อการเติบโตขึ้นเป็นสังคมเมือง
ของอำเภอต่างๆในจังหวัดนนทบุรีอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวของตลาดและ
ห้างสรรพสินค้าในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรองรับกับประชากรที่เข้ามาซื้อบ้านพักอาศัยในจังหวัดนนทบุรี
นอกจากนั้นเมื่อรัฐบาลได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้
ดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจโดยการส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

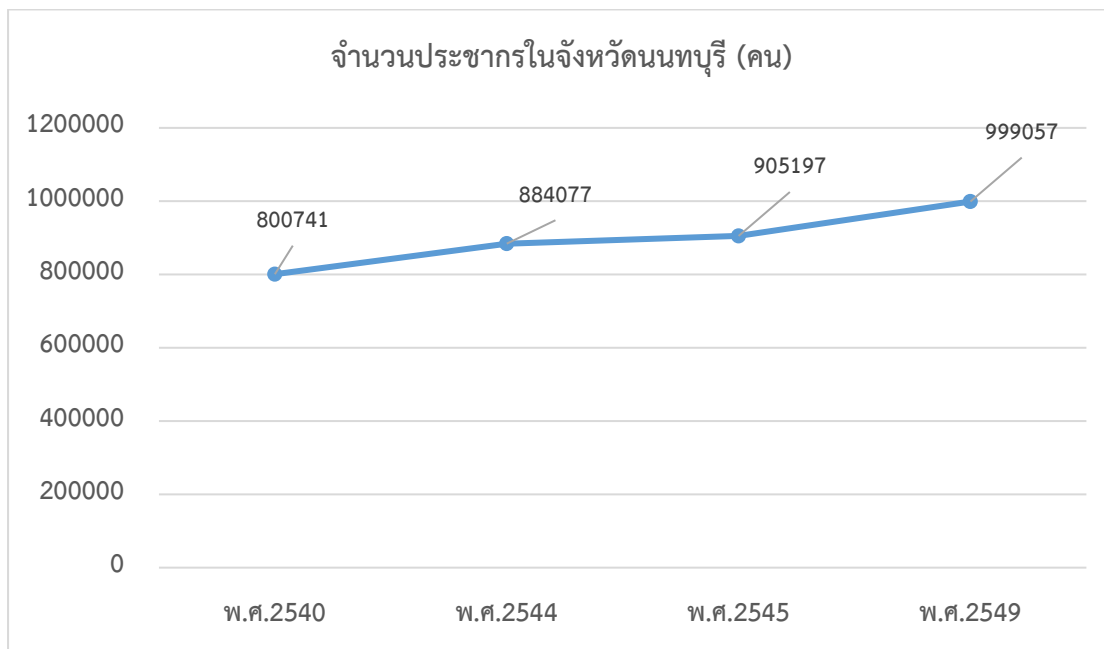
และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ของรัฐบาล ซึ่งได้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนอาชีพของราษฎรเพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ดังนั้นในหัวข้อนี้ผู้วิจัยจะอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการขยายตัวของชุมชนเมือง และการปรับเปลี่ยนอาชีพของราษฎรในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

4.4.1 การขยายตัวของชุมชนเมืองที่พักอาศัยในหมู่บ้านจัดสรรขึ้นในอำเภอต่างๆของ จังหวัดนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรีเป็น 1 ใน 5 จังหวัดปริมณฑลที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครทางด้านที่พักอาศัย เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานครที่เป็นทั้งเมืองหลวงและศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของไทย อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่มีความพร้อมทั้งทางด้านการคมนาคม สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงส่งเสริมให้ประชากรจำนวนมากย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากกราฟแสดงจำนวนประชากรภายในจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2540-2549 ดังนี้

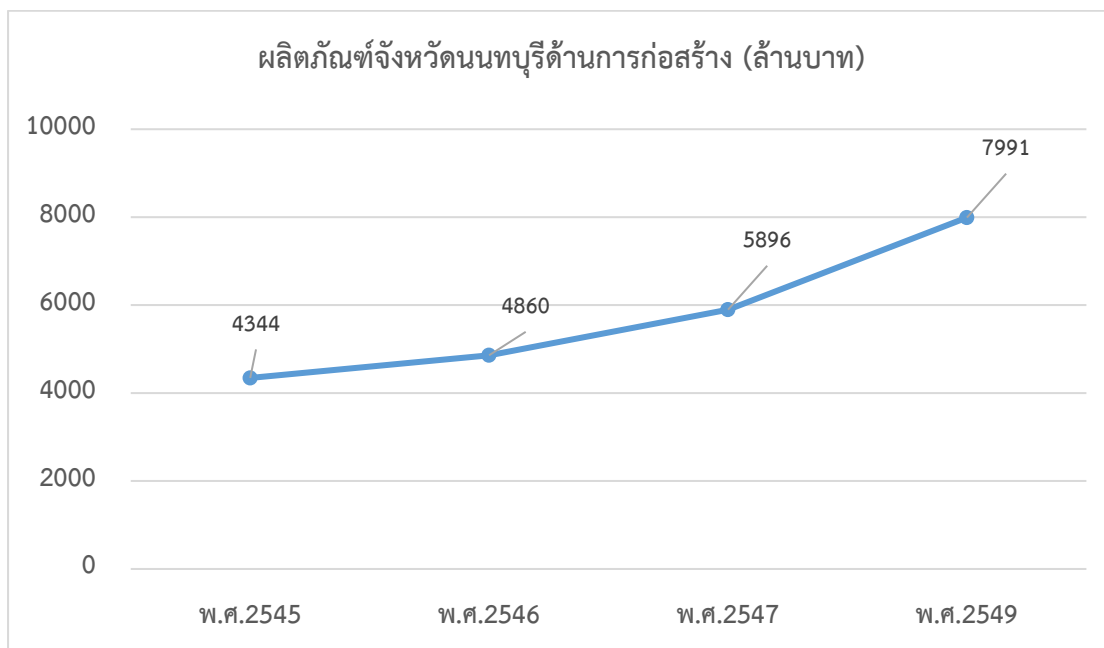
กราฟที่ 1 แสดงจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2540-2549

ที่มา : สุพาพรรณ สกุลเจริญพร, กราฟแสดงจำนวนประชากรวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, สถิติประชากร พ.ศ. 2540-2549 (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากกราฟข้างต้นแสดงให้เห็นว่าจำนวนประชากรของจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2549 มีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าใน พ.ศ. 2540 ประเทศไทยได้เกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจขึ้น จนส่งผลให้ธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีเกิดการชะลอตัว ตั้งแต่ พ.ศ. 2540-2544 แต่อย่างไรก็ดีในช่วง พ.ศ. 2540-2544 นี้พบว่าในจังหวัดนนทบุรียังคงมีจำนวนประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยใหม่เพิ่มขึ้น ซึ่งประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ได้เข้ามาเช่าซื้อโครงการบ้านจัดสรรบางส่วนที่ยังคงตกค้างอยู่ในมือผู้ประกอบการจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ และต่อมาใน พ.ศ. 2545-2549 เมื่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเริ่มฟื้นตัวดีขึ้น ได้ส่งผลให้ธุรกิจบ้านจัดสรรกลับมาขยายตัวอีกครั้งเพื่อรองรับกับจำนวนประชากรที่ต้องการซื้อบ้านพักย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามจากการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในช่วง พ.ศ. 2545-2549 ได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี (Gross Provincial Product : GPP) ด้านการก่อสร้างมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากกราฟแสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรีด้านการก่อสร้างในช่วง พ.ศ. 2545-2549 ดังนี้

กราฟที่ 2 แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี (Gross Provincial Product : GPP)
ด้านการก่อสร้างในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2545-2549

ที่มา : สุพาพรรณ สกุลเจริญพร, กราฟแสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรีด้านการก่อสร้าง
วิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ, ผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2545-2549 (กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากกราฟข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี (Gross Provincial Product : GPP) ด้านการก่อสร้างได้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวมากขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตามในขณะเดียวกันจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่องในช่วง พ.ศ. 2540-2549 ได้ส่งผลให้อัตราความหนาแน่นของจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นกัน เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ขนาดเล็กโดยมีพื้นที่เพียง 622.303 ตารางกิโลเมตร ซึ่งถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กเป็นอันดับที่สามของประเทศไทย ดังนั้นเมื่อมีการย้ายเข้ามาพักอาศัยของประชากรเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลให้พื้นที่ในแต่ ละอำเภอของจังหวัดนนทบุรีมีอัตราความหนาแน่นของจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังใน ตารางที่ 22

**ตารางที่ 22 แสดงอัตราความหนาแน่นของจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง
พ.ศ. 2540-2549**

อัตราความหนาแน่นของจำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรี (คนต่อตารางกิโลเมตร)					
อำเภอในจังหวัดนนทบุรี	พ.ศ. 2540	พ.ศ. 2544	พ.ศ. 2545	พ.ศ. 2548	พ.ศ. 2549
อำเภอเมืองนนทบุรี	4370.16	4452.21	4469.98	4516.65	4563.76
อำเภอบางบัวทอง	972.56	1360.86	1439.94	1706.63	1794.60
อำเภอปากเกร็ด	1989.60	2136.02	2179.65	2281.61	2308.27
อำเภอบางกรวย	1427.32	1465.00	1493.85	1592.38	1649.38
อำเภอบางใหญ่	548.74	667.11	698.68	825.74	886.10
อำเภอไทรน้อย	209.60	237.34	248.17	277.55	285.31

ที่มา : สุภาพรธรรม สุกุลเจริญพร, ตารางแสดงอัตราความหนาแน่นของประชากรวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, **สถิติประชากร พ.ศ. 2540-2549** (นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่าในช่วง พ.ศ. 2540-2549 มีประชากรย้ายเข้ามาอาศัยในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรีอย่างหนาแน่นมากขึ้น โดยในแต่ละอำเภอมีอัตราความหนาแน่นของจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะใน 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางบัวทอง อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ซึ่งอัตราความหนาแน่นของประชากรใน 4 อำเภอข้างต้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการขยายตัวของจำนวนบ้านจัดสรรที่เพิ่มมากขึ้นในทั้ง 4 อำเภออย่างต่อเนื่อง จนมีลักษณะเป็นชุมชนเมืองที่พักอาศัยดังจะเห็นได้จากภาพที่ 43

อย่างไรก็ดีจากภาพที่ 43 แสดงให้เห็นว่าบริเวณพื้นที่สีแดงเป็นบริเวณพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก และบริเวณพื้นที่สีส้มเป็นบริเวณพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ซึ่งทั้งสองบริเวณนั้นส่วนใหญ่เกิดขึ้นในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรีตามแนวถนนติวานนท์ ถนนรัตนาธิเบศร์ ถนนงามวงศ์วาน ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนพิบูลสงคราม ถนนประชาราษฎร์ ถนนสนามบินน้ำ บริเวณอำเภอบางบัวทองตามแนวถนนกาญจนาภิเษก ถนนบางกรวย-ไทรน้อย บริเวณอำเภอปากเกร็ดตามแนวถนนแจ้งวัฒนะ ถนนติวานนท์ และบริเวณอำเภอบางกรวยตามแนวถนนกาญจนาภิเษก ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ซึ่งพื้นที่อยู่อาศัยที่หนาแน่นตามแนวถนนในแต่ละอำเภอดังกล่าวได้สัมพันธ์กับพื้นที่ที่มีการขยายตัวของชุมชนเมืองที่พักอาศัยในหมู่บ้านจัดสรร ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างภาพถ่ายดาวเทียม ดังนี้

ภาพที่ 44 บริเวณถนนรัตนาธิเบศร์ในอำเภอเมืองนนทบุรีที่มีหมู่บ้านจัดสรรสร้างขึ้นอย่างหนาแน่น

ที่มา : ถนนรัตนาธิเบศร์, [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2563, เข้าถึงจาก

www.google.com/intl/th/earth.

ภาพที่ 45 ภาพบริเวณถนนบางกรวย-ไทรน้อยในอำเภอบางบัวทองที่มีหมู่บ้านจัดสรรสร้างขึ้น
อย่างหนาแน่น

ที่มา : ถนนบางกรวย-ไทรน้อย, [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2563, เข้าถึงจาก
www.google.com/intl/th/earth.

อย่างไรก็ดีจากภาพถ่ายดาวเทียมทั้งสองภาพข้างต้นจะเห็นถึงบริเวณที่มีการขยายตัวของชุมชนเมืองที่พักอาศัยในหมู่บ้านจัดสรรอย่างชัดเจน โดยภายในหมู่บ้านจัดสรรแต่ละโครงการได้มีพื้นที่ส่วนกลางที่มีลักษณะเป็น Club house ที่ออกแบบมาเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันของคนทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ภายในหมู่บ้านจัดสรร โดยจะแบ่งออกเป็นพื้นที่สีเขียวที่มีการปลูกต้นไม้ จัดสวน เพื่อสร้างบรรยากาศให้ร่มรื่นเหมาะแก่การเดินเล่น พักผ่อนหย่อนใจของผู้สูงอายุ มีการจัดทำลู่วิ่งลานกว้างเพื่อใช้ในการออกกำลังกาย ซี่จักรยานหรือทำกิจกรรมกลางแจ้งของคนในหมู่บ้าน รวมทั้งมีพื้นที่สนามเด็กเล่นหรือสร้างสระว่ายน้ำเพื่อให้เด็กๆ ในหมู่บ้านได้ฝึกพัฒนาการและออกกำลังกาย นอกจากนี้ยังมีห้องฟิตเนสสำหรับออกกำลังกายในร่มและห้องประชุมสำหรับพบปะสังสรรค์หรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันของคนในหมู่บ้านจัดสรร โดยรูปแบบของ Club house นั้นจะแตกต่างกันไปตามแนวคิดของผู้ประกอบการบ้านจัดสรร ซึ่ง Club house จะมีการเรียกเก็บค่าบริการพื้นที่ส่วนกลางดังกล่าวเป็นรายเดือนหรือรายปีตามโปรโมชั่นที่มาพร้อมกับการซื้อบ้านจัดสรร เพื่อใช้ใน

การซ่อมแซมและบำรุงรักษาสถานที่ส่วนกลาง โดยมีนิติบุคคลที่หมู่บ้านจัดตั้งเป็นผู้ดูแล ซึ่งนับเป็นลักษณะของการพักอาศัยในชุมชนเมืองบ้านพักอาศัยในสังคมเมือง

ภาพที่ 46 ภาพผู้คนที่กำลังใช้สนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน The city
ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ภาพหมู่บ้านThe city ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน
2563.

ภาพที่ 47 ภาพผู้คนที่กำลังใช้สระว่ายน้ำในหมู่บ้านนนทบุรี

ภาพที่ 48 ภาพผู้คนที่กำลังใช้ฟิตเนสในหมู่บ้านนนทบุรี

ที่มา : สุภาพรธรรม สกุศลเจริญพร, ภาพหมู่บ้านนนทบุรี ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน

2563.

อย่างไรก็ตามในส่วนของโครงการบ้านจัดสรรที่มีลักษณะเป็นบ้านแถว อาคารพาณิชย์ และอาคารชุดส่วนใหญ่ไม่มี Club house ภายในหมู่บ้าน ส่งผลให้ผู้คนในชุมชนบ้านจัดสรรเหล่านี้ได้เข้ามาใช้พื้นที่สวนสาธารณะที่ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้จัดทำขึ้น เช่น ในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรี ได้แก่ อุทยานมกุฏมรยสราญ สวนเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก และในบริเวณอำเภอปากเกร็ด ได้แก่ สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ โดยภายในสวนสาธารณะดังกล่าวได้มีการปลูกต้นไม้ทั่วทั้งบริเวณไม่ว่าจะเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ขนาดเล็ก ไม้ดอกไม้ประดับ อีกทั้งยังได้มีการติดชื่อพันธุ์ไม้วางบนต้นไม้แต่ละต้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาพันธุ์ไม้ต่างๆ ของชุมชน นอกจากนี้ยังมีการสร้างลู่วิ่งและติดตั้งอุปกรณ์ออกกำลังกายให้กับคนในชุมชนได้มาออกกำลังกายพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อสัมผัสธรรมชาติใจกลางเมืองนนทบุรี อีกทั้งยังมีลานกิจกรรมเพื่อให้คนในชุมชนได้พบปะสังสรรค์กันอีกด้วย

ภาพที่ 49 ภาพคนกำลังวิ่งออกกำลังกายภายในอุทยานมกุฏมรยสราญ
ที่มา : สุภาพรณ สกุลเจริญพร, ภาพจากอุทยานมกุฏมรยสราญ ถ่ายภาพเมื่อวันที่
22 พฤศจิกายน 2563.

อย่างไรก็ตามนอกจาก Club house ภายในหมู่บ้านจัดสรรหรือสวนสาธารณะที่ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้สร้างขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้มาพบปะสังสรรค์ ออกกำลังกาย และทำกิจกรรมต่างๆแล้ว ในบริเวณชุมชนบ้านจัดสรรยังมีการเกิดขึ้นของตลาดและห้างสรรพสินค้า เพื่อเป็นแหล่งจัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภคให้กับคนในชุมชนบ้านจัดสรรอีกด้วย ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงต่อไป

4.4.2 การขยายตัวของตลาดและห้างสรรพสินค้าในจังหวัดนนทบุรี

สืบเนื่องจากการที่จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดกับกรุงเทพมหานครตลอดจนมีเส้นทางคมนาคมหลายสายที่เชื่อมโยงกับพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งมีการขยายเส้นทาง การให้บริการของระบบขนส่งมวลชนภายในจังหวัดนนทบุรี ทำให้การเดินทางไปกลับระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครมีความสะดวกและรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้จังหวัดนนทบุรีจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของประชากรจากกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้จำนวนประชากรในจังหวัดนนทบุรีมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องดังได้กล่าวรายละเอียดแล้วในส่วนของ การขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรร ด้วยเหตุนี้จังหวัดนนทบุรีจึงได้กลายเป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาโครงการที่อยู่อาศัยจำนวนมาก โดยเฉพาะโครงการบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นใหม่ในช่วงก่อน พ.ศ. 2540 ดังนั้นผลจากการขยายตัวของบ้านจัดสรรที่ทำให้มีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่เป็นชุมชนหมู่บ้านจัดสรรในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรีจึงได้ส่งผลให้มีการสร้างตลาดและห้างสรรพสินค้าเพื่อจำหน่ายสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้กับประชากรจำนวนมากที่เข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรรโครงการต่างๆของจังหวัดนนทบุรีเกิดขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 23 ตลาดและห้างสรรพสินค้าที่รองรับการขยายตัวของชุมชนบ้านจัดสรร
ก่อน พ.ศ. 2540

ชื่ออำเภออันเป็นที่ตั้ง บ้านจัดสรร	ชื่อตลาดและห้างสรรพสินค้า	ชื่อโครงการบ้านจัดสรรที่อยู่ ใกล้ตลาดและห้างสรรพสินค้า
อำเภอเมืองนนทบุรี	-ตลาดนนทบุรี	1.หมู่บ้านรุ่งเรือง 4 2.หมู่บ้านสัมพันธ์วิเศษ 3.หมู่บ้านทวีชัยธานี 4.หมู่บ้านสถิตภิรมย์
	-ตลาดเรวดี	1.หมู่บ้านทินกร 2.หมู่บ้านขวัญสุขนิเวศน์

ชื่ออำเภออันเป็นที่ตั้ง บ้านจัดสรร	ชื่อตลาดและห้างสรรพสินค้า	ชื่อโครงการบ้านจัดสรรที่อยู่ ใกล้ตลาดและห้างสรรพสินค้า
	<p>-ห้างสรรพสินค้าสยามจัสโก</p> <p>-ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ และห้างสรรพสินค้าพันธุ์ทิพย์ พลาซ่า สาขางามวงศ์วาน</p>	<p>3. หมู่บ้านสันติวงศน์นิเวศน์</p> <p>4. หมู่บ้านจันทร์ประสงค์</p> <p>1. หมู่บ้านมณีรินทร์</p> <p>2. หมู่บ้านคริสตัล ทาวน์โฮม</p> <p>3. หมู่บ้านลดาวัน โครงการ 5</p> <p>4. หมู่บ้านร่มฉัตร</p> <p>1. หมู่บ้านสุขนิเวศน์</p> <p>2. หมู่บ้านทิมแลนด์</p> <p>3. หมู่บ้านแสงอรุณ</p> <p>4. แครายทาวเวอร์</p>
อำเภอปากเกร็ด	<p>-ตลาดเทศบาลปากเกร็ด</p> <p>-ห้างสรรพสินค้าแม็คโคร</p>	<p>1. หมู่บ้านเสริมสุขนคร</p> <p>2. หมู่บ้านลานทอง</p> <p>3. หมู่บ้านสวนกุหลาบ</p> <p>4. หมู่บ้านนิชดา</p> <p>1. หมู่บ้านสหกรณ์การบินไทย</p> <p>2. หมู่บ้านสวัสดิการ เพื่อข้าราชการ</p> <p>3. หมู่บ้านเมืองทองธานี</p> <p>4. หมู่บ้านไชยทอง โครงการ 3</p>
อำเภอบางกรวย	-ตลาดศรีบางกรวย	<p>1. หมู่บ้านศรีบัณฑิต</p> <p>2. หมู่บ้านสินธรา</p> <p>3. หมู่บ้านร่วมใจนิเวศน์</p> <p>4. หมู่บ้านบรรจงนิเวศน์</p>
อำเภอบางบัวทอง	-ตลาดเทศบาลบางบัวทอง	<p>1. หมู่บ้านบัวทองธานี</p> <p>2. หมู่บ้านนันทิชา</p> <p>3. หมู่บ้านลัดดารมย์</p> <p>4. หมู่บ้านชัยพฤกษ์</p> <p>5. หมู่บ้านลภาวัน</p>

ชื่ออำเภออันเป็นที่ตั้ง บ้านจัดสรร	ชื่อตลาดและห้างสรรพสินค้า	ชื่อโครงการบ้านจัดสรรที่อยู่ ใกล้ตลาดและห้างสรรพสินค้า
อำเภอบางใหญ่	-ตลาดบางใหญ่ และห้างสรรพสินค้าบิ๊กคิง สาขาตลาดบางใหญ่	1.หมู่บ้านบางใหญ่ซีดี 2.หมู่บ้านศรีัญญา 3.หมู่บ้านชมพุกา 4.หมู่บ้านรัตนานิเบศร์

ที่มา : สุภาพรธรรม สุกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อตลาดและห้างสรรพสินค้าวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี, **การตลาดจังหวัดนนทบุรี ประจำปี 2539** (นนทบุรี: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี, 2539), ไม่ปรากฏเลขหน้า. พิภพ รอดภัย, **บ้านจัดสรรในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล** (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2529), 210-219. ฐานเศรษฐกิจ, **บ้านฐานชีวิต** (กรุงเทพฯ: ฐานเศรษฐกิจ, 2531), 164-181. ฐานเศรษฐกิจ, **บ้าน 36** (กรุงเทพฯ: ฐานเศรษฐกิจ, 2536), 45-49. เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, **บ้าน-คอนโด 38** (กรุงเทพฯ: เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, 2538), 72-75.

จากตารางที่ 23 จะเห็นได้ว่าในช่วงก่อน พ.ศ. 2540 มีตลาดและห้างสรรพสินค้าตั้งขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนบ้านจัดสรรในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรี ยกเว้นอำเภอไทรน้อยที่พื้นที่ส่วนใหญ่ยังคงเป็นพื้นที่เกษตรกรรมและมีโครงการบ้านจัดสรรเกิดขึ้นน้อย อย่างไรก็ตามจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตลาดของจังหวัดนนทบุรีปี 2539 ของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรีได้ให้ข้อมูลตลาดและห้างสรรพสินค้าที่เปิดกิจการเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนบ้านจัดสรรในแต่ละอำเภอได้แก่ ในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรีมีตลาดนนทบุรีตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านรุ่งเรือง หมู่บ้านสัมพันธ์วิเศษ และหมู่บ้านทวีชัยธานี ตลาดเวรดีตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านทินกร หมู่บ้านขวัญสุขนิเวศน์ และหมู่บ้านสันติวงศ์นิเวศ์ ห้างสรรพสินค้าสยามจัสโก้ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านมณีรินทร์ หมู่บ้านคลิสตัล ทาวน์โฮม และหมู่บ้านลาดาวัง โครงการ 5 ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์และห้างสรรพสินค้าพันธ์ทิพย์พลาซ่า สาขา งามวงศ์วานตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านสุขนิเวศน์ หมู่บ้านทีมแลนด์ และแครายทาวเวอร์ ในบริเวณอำเภอปากเกร็ดมีตลาดเทศบาลปากเกร็ดตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านเสริมสุขนคร หมู่บ้านลานทอง และหมู่บ้านสวนกุหลาบ ห้างสรรพสินค้าแม็คโครตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านสหกรณ์การบินไทย หมู่บ้านสวัสดิการเพื่อข้าราชการ และหมู่บ้านเมืองทองธานี ในบริเวณอำเภอบางกรวยมีตลาดศรีบางกรวยตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านศรีบัณฑิต หมู่บ้านสินธรา และหมู่บ้านร่วมใจนิเวศน์ ในบริเวณอำเภอบางบัวทอง

มีตลาดเทศบาลบางบัวทองตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านบัวทองธานี หมู่บ้านนนทิชา และหมู่บ้าน
 ลัดดาารมย์ และในบริเวณอำเภอบางใหญ่มีตลาดบางใหญ่และห้างบิ๊กคิง สาขาตลาดบางใหญ่ตั้งอยู่
 บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านบางใหญ่ซิติ หมู่บ้านศรีบุญญา และหมู่บ้านชมผกา เป็นต้น

ภาพที่ 50 ห้างสยามจัสโก้ สาขา รัตนาธิเบศร์

ที่มา : หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ฉบับวันที่ 8-10 มีนาคม 2538, ห้างสยามจัสโก้
 สาขา รัตนาธิเบศร์, [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2563, เข้าถึงได้จาก
www.facebook.com/เมืองเก่าเล่าใหม่.

อย่างไรก็ดีใน พ.ศ. 2545 เมื่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลได้ออกมาตรการในการกระตุ้นธุรกิจบ้านจัดสรรโดยการปรับภาษีค่าธรรมเนียมการโอนให้เหลือเพียง 0.01 เปอร์เซ็นต์ รวมทั้งกรมที่ดินได้มีการลดราคาประเมินที่ดินลงเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถซื้อที่ดินที่จะปลูกสร้างบ้านจัดสรรได้ในราคาที่ถูกลง นอกจากนั้นสถาบันการเงินยังได้มีการลดความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อและลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลง อีกทั้งบ้านจัดสรรที่เคยขายไม่ออกและอยู่ในมือของผู้ประกอบการจำนวนมากซึ่งถือได้ว่าเป็นอุปาทานส่วนเกินของตลาดได้ถูกขายออกไปสู่มือของผู้ซื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง¹¹⁶ ประกอบกับใน พ.ศ. 2545 ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรียังได้มีการเปิดใช้งานถนนนครินทร์และสะพานพระราม 5 ที่สามารถเดินทางไปกลับระหว่างอำเภอเมืองนนทบุรีกับอำเภอบางกรวยได้อย่างสะดวก จากปัจจัยต่างๆข้างต้นจึงส่งผลให้นับตั้งแต่ใน พ.ศ. 2545 มีผู้คนเข้ามาซื้อบ้านจัดสรรเพื่ออยู่อาศัยในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังที่ได้อธิบายรายละเอียดไว้ในส่วนของการขยายตัวของธุรกิจบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2545-2549 อย่างไรก็ตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีได้ส่งผลโดยตรงต่อการเกิดขึ้นใหม่ของตลาดและห้างสรรพสินค้าในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น ใน พ.ศ. 2545 มีการสร้างตลาดพระราม 5 ในอำเภอบางกรวย และห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขา ดิวานนท์ ในอำเภอเมืองนนทบุรี นอกจากนั้นบริษัทเซ็นทรัล กรุ๊ป ยังได้เข้ามาซื้อกิจการสยามจัสโก้ และได้มีการเข้ามาปรับโฉมใหม่ โดยการขยายพื้นที่ห้างให้มีขนาดใหญ่มากขึ้น อีกทั้งยังเน้นการจำหน่ายสินค้านำเข้าที่ทันสมัย ยี่ห้อดังจากต่างประเทศเช่นเดียวกับสินค้าที่จำหน่ายในห้างสรรพสินค้าของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ได้เปลี่ยนชื่อห้างจากสยามจัสโก้เป็นเซ็นทรัลพลาซ่ารัตนนิเบศร์ ซึ่งได้เปิดบริการห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่าที่ทันสมัยอย่างเต็มรูปแบบใน พ.ศ. 2548¹¹⁷ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำตารางแสดงข้อมูลตลาดและห้างสรรพสินค้าที่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรีเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนบ้านจัดสรรใน พ.ศ. 2545-2548 ดังนี้

¹¹⁶ ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2545, 2-5.

¹¹⁷ "ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่ารัตนนิเบศร์," เข้าถึงจาก www.cpn.co.th.

ตารางที่ 24 ตลาดและห้างสรรพสินค้าของจังหวัดนนทบุรีที่รองรับการขยายตัวของชุมชนบ้าน
จัดสรร ระหว่าง พ.ศ. 2545-2548

ชื่ออำเภออันเป็นที่ตั้งบ้าน จัดสรร	ชื่อตลาดและห้างสรรพสินค้า	ชื่อโครงการบ้านจัดสรรที่อยู่ ใกล้ตลาดและห้างสรรพสินค้า
อำเภอบางกรวย	-ตลาดพระราม 5	1.หมู่บ้าน The City พระราม 5 2.หมู่บ้านกษดาลาภ 3.หมู่บ้านเบญญาภา 4.หมู่บ้านนาราพาร์ค 5.หมู่บ้านบิวต์ เฮ้าส์
อำเภอเมืองนนทบุรี	-ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขาติวานนท์ -ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล พลาซ่ารัตนวิเบศร์	1.หมู่บ้านท่าน้ำนนท์ วิลเลจ 2.หมู่บ้านนนทวดี 3.หมู่บ้านกฤษณา 1.หมู่บ้านเปี่ยมสุข 2.หมู่บ้านชวนชื่นมารีน่า 3.หมู่บ้านไพลินปาร์ค 4.หมู่บ้านสวนจันทิมา

ที่มา : สุภาพรธรรม สกุลเจริญพร, ตารางแสดงรายชื่อตลาดและห้างสรรพสินค้าวิเคราะห์ข้อมูลจาก
การเคหะแห่งชาติ, ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล พ.ศ. 2545-2549 (กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2546-2550), 7-19.

จากตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่าในช่วง พ.ศ. 2545-2548 ได้เกิดตลาดและห้างสรรพสินค้าใหม่
เพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนบ้านจัดสรรในอำเภอต่างๆของจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง โดย
ตัวอย่างของตลาดและห้างสรรพสินค้าที่เกิดขึ้นใหม่ในช่วงนี้ได้แก่ ในบริเวณอำเภอบางกรวยมีตลาด
พระราม 5 สร้างขึ้นอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้าน The City พระราม 5 หมู่บ้านกษดาลาภ และ
หมู่บ้านเบญญาภา ส่วนในบริเวณอำเภอเมืองนนทบุรีได้เปิดบริการห้างสรรพสินค้าบิ๊กซี สาขา
ติวานนท์ขึ้นใหม่ในบริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านท่าน้ำนนท์ วิลเลจ หมู่บ้านนนทวดี และหมู่บ้านกฤษณา
และห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่ารัตนวิเบศร์ซึ่งตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับหมู่บ้านเปี่ยมสุข หมู่บ้าน
ชวนชื่นมารีน่า และหมู่บ้านไพลินปาร์ค เป็นต้น

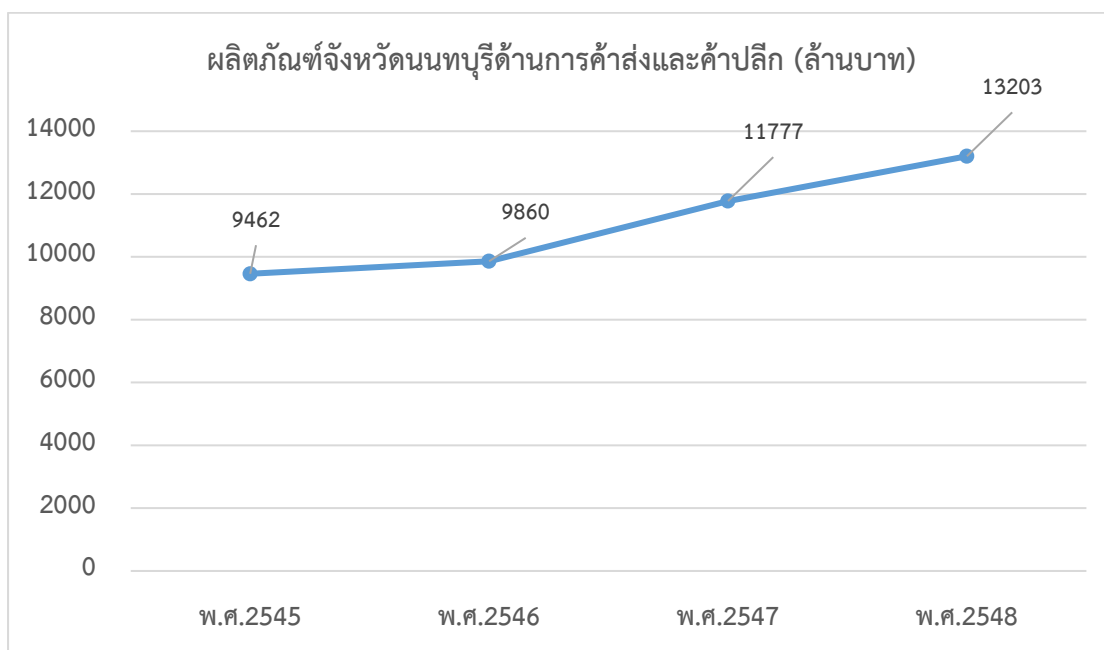

ภาพที่ 51 ภาพห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่ารัตนาธิเบศร์

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพจากห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่ารัตนาธิเบศร์ ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2563.

อย่างไรก็ดีจากการขยายตัวของตลาดและห้างสรรพสินค้าเพื่อรองรับคนในชุมชนบ้านจัดสรรที่ย้ายเข้ามาอาศัยใหม่ในจังหวัดนนทบุรีอย่างต่อเนื่อง ได้ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี (Gross Provincial Product : GPP) ด้านการค้าส่งและค้าปลีกในช่วง พ.ศ. 2545-2548 มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องดังจะเห็นได้จากในกราฟที่ 3 ดังนี้

กราฟที่ 3 แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี (Gross Provincial Product : GPP)
ด้านการค้าส่งและค้าปลีกในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2545-2548

ที่มา : สุพาพรรณ สกุลเจริญพร, กราฟแสดงผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรีด้านการค้าส่งและค้าปลีกวิเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2545-2548 (กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.), ไม่ปรากฏเลขหน้า.

จากกราฟแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี (Gross Provincial Product : GPP) ด้านการค้าส่งและค้าปลีกมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสินค้าต่างๆเป็นสินค้าอุปโภคและบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของคนในชุมชนบ้านจัดสรร ดังนั้นผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี (Gross Provincial Product : GPP) ด้านการค้าส่งและค้าปลีกจึงมีส่วนช่วยสร้างรายได้ให้กับจังหวัดนนทบุรีเป็นอย่างมาก ต่อมาใน พ.ศ. 2549 เมื่อทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้เปิดใช้งานถนนชัยพฤกษ์ที่เชื่อมกับถนนแจ้งวัฒนะ ถนนราชพฤกษ์ และถนนบางกรวย-ไทรน้อย ยิ่งส่งผลให้การคมนาคมในจังหวัดนนทบุรีมีความสะดวกและเดินทางได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลให้บ้านจัดสรรมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังส่งผลต่อการขยายตัวของห้างสรรพสินค้าตามมาด้วย ดังจะเห็นได้จากใน พ.ศ. 2550 มีห้างสรรพสินค้าหลายแห่งที่เข้ามาเปิดกิจการในจังหวัดนนทบุรี ยกตัวอย่างเช่น เทสโก้โลตัส แม็คโคร เมเจอร์ซีนีเพล็กซ์ เป็นต้น

4.4.3 การปรับตัวในการประกอบอาชีพของราษฎรเพื่อสอดคล้องกับการขยายตัวของกา ท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี

ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2540-2549 จังหวัดนนทบุรีได้เกิดการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยวทั้งในเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นราษฎรในอำเภอต่างๆที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวจึงได้มีการปรับตัวในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับการขยายตัวของกาท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีต้องการมาเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของผู้คนริมแม่น้ำเจ้าพระยาในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเริ่มเส้นทางเป็นการท่องเที่ยวโดยการล่องเรือจากบริเวณท่าน้ำนนทบุรีและไปสิ้นสุดที่ท่าน้ำปากเกร็ด โดยบริเวณท่าน้ำนนทบุรีนักท่องเที่ยวจะได้เที่ยวชมศาลากลางจังหวัดนนทบุรีหลังเก่าที่เป็นโบราณสถานสำคัญที่สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะของอาคารเป็นอาคารไม้สัก 2 ชั้น รูปแบบของสถาปัตยกรรมเป็นแบบโคโลเนียล กล่าวคือ เป็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่ประยุกต์ให้เข้ากับภูมิอากาศของประเทศไทย นอกจากนี้ภายในตัวอาคารยังมีการตกแต่งประติมากรรมและหน้าต่างด้วยลายฉลุไม้ดูสวยงามเป็นอย่างมาก และเมื่อล่องเรือจากท่าน้ำนนทบุรีจะได้พบกับวิถีชีวิตชุมชนริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาของอำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอปากเกร็ด ซึ่งชุมชนริมน้ำนิยมสร้างบ้านเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวหรือบ้านทรงไทยยกสูง เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูน้ำหลาก และมีการสร้างท่าน้ำหน้าบ้านเพื่อใช้เป็นท่าจอดเรือไว้สำหรับเดินทางพบปะสังสรรค์ระหว่างหมู่บ้าน นอกจากนี้บริเวณริมสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยานักท่องเที่ยวยังได้พบเห็นพ่อค้าแม่ค้าขายเรือขายสินค้ามาจำหน่ายให้กับผู้อยู่อาศัยในชุมชนริมน้ำ เช่น เรือขายกล้วยเดี่ยว เรือขายผลไม้ เป็นต้น อีกทั้งผู้คนในแถบชุมชนริมน้ำยังมีการใช้เรือในการหาปลาเพื่อไว้สำหรับบริโภคและขายให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

ภาพที่ 52 ภาพศาลากลางหลังเก่าจังหวัดนนทบุรี

ภาพที่ 53 ภาพบ้านไม้ชั้นเดียวริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ที่มา : สุภาพรพรณ สกุลเจริญพร, ภาพศาลากลางและชุมชนริมน้ำบริเวณท่าน้ำนนทบุรีถึงท่าน้ำปากเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563.

ภาพที่ 54 ภาพผู้คนกำลังพายเรือในบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา

ภาพที่ 55 ภาพพ่อค้ากำลังขายผลไม้ให้กับคนในชุมชนริมน้ำจากบนเรือผลไม้
ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนบริเวณทำนํ้านนทบุรีถึงทำนํ้าปากเกร็ด ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563.

อย่างไรก็ดีการล่องเรือชมวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ ผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ นายชาติรี มาเพ็ง และนายชัยยุทธ์ ศรีตุมม ที่มีอาชีพรับจ้างขับเรื่อนำเที่ยวได้ให้สัมภาษณ์ถึงการประกอบอาชีพ ดังนี้

...เดิมผมมีอาชีพเป็นนายท่าเรืออยู่ที่ทำน่านนทบุรี ตอนอายุ 20 ปี สนใจด้านการขับเรือ จึงได้ฝึกฝนในการขับเรือจนเกิดความชำนาญแล้วนำมาประกอบอาชีพขับเรือรับจ้าง และเมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาจึงรับจ้างขับเรื่อนำนักท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตริมน้ำ ตั้งแต่ทำน่านนทบุรีจนถึงบริเวณทำน้ำปากเกร็ด...¹¹⁸

...ผมอาศัยอยู่ในอำเภอปากเกร็ด บ้านของผมอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา พ่อจึงสอนให้ผมขับเรือเพื่อใช้ในการเดินทาง ดังนั้นผมจึงนำทักษะการขับเรือมาใช้ในการประกอบอาชีพขับเรือข้ามฝากรับส่งผู้คนระหว่างท่าเรือเกาะเกร็ดกับท่าเรือปากเกร็ด เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาผมจึงหันมารับจ้างขับเรื่อนำนักท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ...¹¹⁹

ภาพที่ 56 ภาพเรื่อนำนักท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ

ที่มา : สุพาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพเรื่อนักท่องเที่ยวบริเวณทำน่านนทบุรีถึงทำน้ำปากเกร็ด
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563.

¹¹⁸ ชาติรี มาเพ็ง, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

¹¹⁹ ชัยยุทธ์ ศรีตุมม, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

อย่างไรก็ตามเมื่อนักท่องเที่ยวล่องเรือมาถึงท่าหน้าปากเกร็ดจะได้พบกับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเที่ยวชมจังหวัดนนทบุรีอีกแห่งหนึ่ง คือ เกาะเกร็ด ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และยังมีวัฒนธรรมมอญของคนมอญที่เข้ามาอาศัยในอำเภอปากเกร็ดจำนวนมาก ดังนั้นผู้คนในเกาะเกร็ดที่เคยประกอบอาชีพการทำเกษตรกรรม การทำเครื่องปั้นดินเผา จึงมีการปรับตัวในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นางสาวอัญชลี พิมพาพร นางสาวสุภาณี จิตชื่น และนายเพชร สิริจันทร์ ดังนี้

...เดิมทีครอบครัวประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา แต่ใน พ.ศ. 2538 ได้เกิดน้ำท่วมจึงได้เลิกกิจการลง ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใน พ.ศ. 2541 ป้าจึงปรับปรุงบ้านเป็นร้านขายขนมหวานโดยเริ่มคิดสูตรการทำมะม่วงลอยแก้วขึ้นเองขายเป็นครั้งแรก เนื่องจากบริเวณบ้านของป้าในขณะนั้นปลูกต้นมะม่วงเป็นจำนวนมาก ต่อมาป้าได้เพิ่มเมนูขนมหวานให้มีความหลากหลายเพื่อเป็นตัวเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาซื้อขนมหวานมากขึ้น เช่น ลูกตาลลอยแก้ว กระท้อนลอยแก้ว ทับทิมกรอบ ลอดช่อง ชำหรับ เป็นต้น...¹²⁰

...เดิมป้ามีอาชีพเกษตรกร เมื่อมีการพัฒนาเกาะเกร็ดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวปี 2541 ป้าจึงทำกระท้อนลอยแก้ว ลูกตาลลอยแก้วมาขายเป็นอาชีพเสริม ปรากฏขายดีมากๆจึงยึดเป็นอาชีพหลักมาจนถึงปัจจุบัน แต่ถ้าหมดหน้ากระท้อนและลูกตาล ป้าจะขายกระทียมโทนดองน้ำผึ้งและมะม่วงลอยแก้ว...¹²¹

...เดิมครอบครัวของผมประกอบอาชีพรับจ้างปั้นกระถางต้นไม้เครื่องปั้นดินเผาให้กับโรงงานเครื่องปั้นดินเผาในเกาะเกร็ด แต่เมื่อกระถางต้นไม้พลาสติกเข้ามา ส่งผลให้ความนิยมของกระถางต้นไม้เครื่องปั้นดินเผาลดลง ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวผมจึงมีการปรับเปลี่ยนการทำเครื่องปั้นดินเผาให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยได้แกะสลักเครื่องปั้นดินเผาให้มีลวดลายที่สวยงามเพื่อจำหน่ายเป็นของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว...¹²²

¹²⁰ อัญชลี พิมพาพร, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

¹²¹ สุภาณี จิตชื่น, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

¹²² เพชร สิริจันทร์, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

ภาพที่ 57 ภาพการซื้อขายสินค้าเครื่องปั้นดินเผาที่เกาะเกร็ด

ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพการซื้อขายสินค้าร้านขายเครื่องปั้นดินเผาของนายเพชร สิริจันทร์
ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2563.

อย่างไรก็ดียังมีราษฎรในเกาะเกร็ดที่มีทักษะด้านการทำอาหารชาวมอญ ทำขนมไทย และเครื่องดื่มที่ได้สืบทอดความรู้มาจากรุ่นพ่อรุ่นแม่แล้วนำความรู้ที่มีมาประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยได้มีโอกาสสัมภาษณ์ นางมะลิ พิภุนทอง นางทองเต็ม หะสีตะเวช และนายรัทธพล แดงอิน ดังนี้

...เดิมทำอาชีพรับจ้างทั่วไปอยู่ภายในเกาะเกร็ด เมื่อมีการพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงได้มาขายขนมหันตรา ซึ่งเป็นขนมพื้นเมืองของเกาะเกร็ด ขายให้กับนักท่องเที่ยว โดยสูตรของขนมหันตราได้มาจากการที่เคยไปช่วยงานบุญต่างๆของคนในหมู่บ้านจึงได้เรียนรู้การทำขนมหันตราจากคนเฒ่าคนแก่ในเกาะเกร็ด...¹²³

¹²³ มะลิ พิภุนทอง, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

...เดิมเป็นคนในพื้นที่เกาะเกร็ดที่เดินทางไปเปิดกิจการร้านอาหารนอกเกาะเกร็ด แต่เมื่อมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเกาะเกร็ด จึงได้ย้ายมาเปิดกิจการขายข้าวแช่สูตรโบราณของชาวมอญที่สืบทอดกันมาภายในครอบครัว โดยเปิดร้านขายบริเวณหมู่ 7 เพราะแถวนั้นมีนักท่องเที่ยวเยอะ แต่ช่วงโควิดทำให้ลูกค้าเช่าที่ไม่ไหว จึงย้ายมาขายที่หน้าบ้านของตนเองในหมู่ 1...¹²⁴

...ครอบครัวประกอบอาชีพขายกาแฟ ผมได้สืบทอดกิจการขายกาแฟจากพ่อแม่ซึ่งขายมานานกว่า 30 ปีแล้ว เดิมใช้แก้วพลาสติกเป็นภาชนะในการใส่น้ำ แต่เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามาจึงมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวมากขึ้นโดยเปลี่ยนภาชนะใส่น้ำจากแก้วพลาสติกเป็นแก้วดินเผาหลายตัวต่างๆเพื่อขายให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมเกาะเกร็ด...¹²⁵

ภาพที่ 58 ภาพแสดงการเจาะรูแก้วดินเผาเพื่อร้อยหูหิ้วน้ำดื่มของนายรัชพล แดงอิน
ที่มา : สุภาพรพรรณ สกุลงจริญพร, ภาพร้านขายเครื่องดื่มของนายรัชพล แดงอิน เมื่อวันที่ 8
พฤศจิกายน 2563.

¹²⁴ ทองเดิม หะสีตะเวช, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

¹²⁵ รัชพล แดงอิน, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

นอกจากนั้นยังมีราษฎรในเกาะเกร็ดที่เคยทำงานนอกเกาะเกร็ด แต่เมื่อมีการพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงได้มีการปรับเปลี่ยนอาชีพจากเดิมที่ออกทำงานนอกเกาะเกร็ดได้กลับมาทำงานในบ้านเกิด โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ นางนงเยาว์ เจียกใจ นายดุสิต ดวงตา นางสาวลัดดาวัลย์เล ดั่งนี้

...เดิมป้ามีอาชีพรับราชการ เมื่อเกาะเกร็ดมีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ป้าจึงใช้เวลาว่างในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เปิดร้านขายข้าวแช่ ซึ่งเป็นสูตรมอญโบราณที่ได้สืบทอดมาจากคุณแม่ ขายให้กับนักท่องเที่ยว ต่อมาเมื่อขายดีมากยิ่งขึ้นป้าจึงตัดสินใจเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเพิ่มมาขายข้าวแช่เป็นอาชีพหลัก...¹²⁶

...เดิมลุงรับราชการ เมื่อมีนโยบายการท่องเที่ยวเข้ามาในเกาะเกร็ด ลุงจึงทำทอดมันหน่อกล้วยช่วงเสาร์-อาทิตย์เป็นอาชีพเสริม โดยสูตรทอดมันหน่อกล้วยนี้ลุงเป็นคนคิดค้นขึ้นเอง โดยการใช้หน่อกล้วยที่เป็นพืชพื้นเมืองของเกาะเกร็ดเอามาใส่ในทอดมันปลา ต่อมาเมื่ออาชีพเสริมได้สร้างรายได้ดีกว่าอาชีพหลัก ลุงจึงเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดเพื่อมาขายทอดมันหน่อกล้วยเต็มตัว...¹²⁷

...เดิมมีอาชีพเป็นช่างตัดเย็บเสื้อผ้าตั้งแต่อายุ 15 ปี อยู่ร้านตัดเย็บเสื้อผ้านอกเกาะเกร็ด พออายุ 26-27 ปี รู้สึกเบื่อจึงไปเรียนทำผ้าบาติกที่ศูนย์ฝึกอาชีพบางพลัด และมาเปิดกิจการเป็นของตนเอง แต่เดิมทำส่งขายนอกเกาะ ต่อมาปี 2547 ต้องการเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นจึงเริ่มเปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้การทำผ้าบาติก และได้ทำผลิตภัณฑ์ผ้าบาติกหลากหลายรูปแบบ เช่น ผ้าเช็ดหน้า เสื้อ กระเป๋า มาขายให้กับนักท่องเที่ยวอีกด้วย...¹²⁸

¹²⁶ นงเยาว์ เจียกใจ, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

¹²⁷ ดุสิต ดวงตา, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

¹²⁸ ลัดดา วัลย์เล, สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

ภาพที่ 59 ภาพการจัดเตรียมข้าวแช่ สูตรมอญโบราณของนางนงเยาว์ เจียกใจ

ภาพที่ 60 ภาพการทำทอดมันหน่อกะลาอาหารเอกลักษณ์ของเกาะเกร็ด

ที่มา : สุพาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพร้านข้าวแช่ของนางนงเยาว์ เจียกใจและร้านทอดมันหน่อกะลาของนายดุสิต ดวงตา ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2563.

อย่างไรก็ตามนอกจากราษฎรในเกาะเกร็ดที่มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวแล้ว ยังมีราษฎรนอกเกาะเกร็ดที่มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเกาะเกร็ดด้วยเช่นกัน โดยการเข้ามาจำหน่ายขนมให้กับนักท่องเที่ยวที่เกาะเกร็ด ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ นางเพ็ญศรี สุขผล ดังนี้

...แต่เดิมร้านสมชายขนมหวานตั้งอยู่พื้นที่ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด ซึ่งเป็นร้านขายส่งขนมหวานหลากหลายชนิด เช่น ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง ขนมชั้น จ่ามงกุฏ และขนมพันตรา โดยป่าได้รับสืบทอดกิจการมาตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่ ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาเกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงได้เข้ามาเปิดร้านขายขนมหวานอีกหนึ่งสาขาที่เกาะเกร็ด เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้อีกช่องทางหนึ่ง...¹²⁹

ภาพที่ 61 ภาพนักท่องเที่ยวกำลังเลือกซื้อขนมไทยของร้านนางเพ็ญศรี สุขผล
ที่มา : สุภาพรรณ สกุลเจริญพร, ภาพร้านของนางเพ็ญศรี สุขผล ถ่ายภาพเมื่อวันที่ 24
ตุลาคม 2563.

¹²⁹ เพ็ญศรี สุขผล, สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

อย่างไรก็ดีจากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพค้าขายในเกาะเกร็ดข้างต้นจะเห็นได้ว่าธุรกิจการท่องเที่ยวได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการปรับตัวในการประกอบอาชีพของราษฎรในอำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอปากเกร็ดเพื่อสอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ดังจะเห็นได้จากที่ราษฎรได้ใช้ทักษะต่างๆทั้งที่ได้รับสืบทอดมารุ่นพ่อรุ่นแม่และทักษะที่ฝึกฝนเรียนรู้ขึ้นมาใหม่ จนเกิดความชำนาญ เช่น การขับเรือรับจ้างนำเที่ยว การทำเครื่องปั้นดินเผาชุดเล็กๆที่มีลวดลายสวยงามไว้สำหรับตั้งโชว์เป็นของที่ระลึก รวมทั้งการทำอาหารและขนมพื้นถิ่นของชาวมอญเกาะเกร็ดเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนแล้วยังช่วยส่งเสริมวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำและวัฒนธรรมพื้นถิ่นของเกาะเกร็ดให้คงอยู่สืบไปอีกด้วย

บทที่ 5

บทสรุป

จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนนทบุรีมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ รวมทั้งมีความอุดมสมบูรณ์ของดินและแร่ธาตุที่พืชต้องการ นอกจากนี้ดินในจังหวัดนนทบุรียังเหมาะแก่การทำเครื่องปั้นดินเผาอีกด้วย ส่งผลให้ในช่วงก่อน พ.ศ. 2525 ราษฎรส่วนใหญ่ในจังหวัดนนทบุรีมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นหลัก แต่อย่างไรก็ตามตั้งแต่ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมาเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีได้มีการเปลี่ยนแปลงจากการทำเกษตรกรรมมาเป็นการทำธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2539 ในระยะที่ 1 คือ เป็นช่วงที่มีการเกิดขึ้นและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรร โดยธุรกิจอุตสาหกรรมในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่รัฐบาลมีเป้าหมายให้จังหวัดนนทบุรีเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครในด้านอุตสาหกรรม เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ทำให้มีถนนหลายสายที่สามารถเดินทางระหว่างจังหวัดนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก อีกทั้งจังหวัดนนทบุรียังมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน ส่งผลให้สามารถขนส่งสินค้าได้ทั้งทางบกและทางน้ำ นอกจากนี้ยังสามารถขนส่งสินค้าทางอากาศได้ทั้งภายในและภายนอกประเทศผ่านท่าสนามบินดอนเมืองซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้จังหวัดนนทบุรีได้อีกด้วย จากปัจจัยในเชิงภูมิศาสตร์และความสะดวกในด้านการคมนาคมทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศของจังหวัดนนทบุรีจึงส่งเสริมให้ผู้ประกอบการตัดสินใจเลือกเข้ามาตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีมากขึ้น โดยในช่วง พ.ศ. 2525-2534 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมไม้ โรงเลื่อย และไม้แปรรูป อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และยารักษาโรค อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ และอุตสาหกรรมอื่นๆ

เป็นต้น อย่างไรก็ตามเมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่มีนโยบายในการลดขั้นตอนการขอหรือต่อใบอนุญาตประกอบกิจการอุตสาหกรรม รวมทั้งมีนโยบายสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของทั้งทางภาครัฐและเอกชนเพิ่มวงเงินกู้ให้แก่ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นได้ส่งผลต่อการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งในบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับใน พ.ศ. 2535 ได้มีการเปิดใช้งานสะพานพระราม 7 ที่เป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่เชื่อมระหว่างอำเภอบางกรวยของจังหวัดนนทบุรีกับเขตบางซื่อของกรุงเทพมหานคร ซึ่งการเปิดใช้งานสะพานพระราม 7 นี้ได้ส่งผลให้การขนส่งสินค้าในจังหวัดนนทบุรีมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรียังได้มีการปรับปรุงและขยายระบบไฟฟ้าและน้ำประปาเพื่อสามารถให้บริการได้ทั่วถึงในทุกอำเภอของจังหวัดนนทบุรีอีกด้วย จากนโยบายต่างๆของทั้งภาครัฐและทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีข้างต้น จึงส่งผลให้ในช่วง พ.ศ. 2535-2539 จังหวัดนนทบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ส่วนธุรกิจบ้านจัดสรรเมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) โดยมีนโยบายให้จังหวัดนนทบุรีพัฒนาเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครทางด้านที่พักอาศัย ประกอบกับใน พ.ศ. 2526 จังหวัดนนทบุรีได้เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ ส่งผลให้พื้นที่เกษตรกรรมของจังหวัดนนทบุรีลดลง ทั้งนี้เพราะชาวนาและชาวสวนในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมได้ตัดสินใจขายที่ดินให้กับนายทุนธุรกิจบ้านจัดสรรเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรในช่วง พ.ศ. 2527-2529 พบว่ามีโครงการบ้านจัดสรรสร้างขึ้นใหม่ในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ซึ่งโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นส่วนใหญ่ได้ตั้งบนถนนที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครเพื่อให้สามารถเดินทางไปกลับระหว่างนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก ยกตัวอย่างเช่น ถนนกรุงเทพฯ-นนทบุรี ถนนงามวงศ์วาน ถนนแจ้งวัฒนะ เป็นต้น ต่อมาเมื่อรัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเส้นทางคมนาคมและสาธารณูปโภคในจังหวัดนนทบุรีให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้สอดคล้องกับอัตราความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดนนทบุรีที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยปัจจัยส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปิดใช้งานสะพานพระนั่งเกล้า ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่สามารถเดินทางไปกลับระหว่างอำเภอเมืองนนทบุรีกับอำเภอบางบัวทองได้อย่างสะดวก ส่งผลให้ในช่วง พ.ศ. 2531-2534 มีบ้านจัดสรรโครงการใหม่ขยายตัวเพิ่มจากอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด และอำเภอบางกรวย ไปยังอำเภอบางบัวทองมากขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อรัฐบาลประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ซึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้รัฐบาลต้องการกระจายความ

แออัดของประชากรจากใจกลางเมืองหลวงในเขตกรุงเทพมหานครไปยังปริมณฑลและออกไปเชื่อมต่อกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งในการแก้ไขปัญหาความแออัดของประชากรในเมืองหลวง รัฐบาลได้สนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนก่อสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้มีรายได้ปานกลางถึงรายได้น้อยเพิ่มมากขึ้น โดยรัฐบาลได้มีนโยบายลดขั้นตอนการออกใบอนุญาตจัดสรรโครงการบ้านจัดสรร รวมทั้งลดภาษีการซื้อขายบ้านจัดสรรเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการลงทุนสร้างบ้านจัดสรรราคาถูกลงเพิ่มมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้โครงการบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องในช่วง พ.ศ. 2535-2538 จากอำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอปากเกร็ด อำเภอบางกรวย และอำเภอบางบัวทอง ไปยังอำเภอบางใหญ่ และอำเภอไทรน้อย อย่างไรก็ตามโครงการบ้านจัดสรรที่สร้างขึ้นยังคงสร้างขึ้นตามแนวถนนสายสำคัญของจังหวัดนนทบุรีที่สามารถเดินทางเข้ากรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก ซึ่งเหตุผลที่เจ้าของโครงการบ้านจัดสรรเลือกที่จะสร้างบ้านตามแนวถนนที่เชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานคร เป็นเพราะผู้ประกอบการเน้นการขายบ้านให้กับกลุ่มเป้าหมายหลักซึ่งส่วนใหญ่ยังคงเป็นกลุ่มที่มีที่ทำงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร แต่อย่างไรก็ตามในช่วงปลาย พ.ศ. 2538-2539 เกิดภาวะบ้านจัดสรรล้นตลาด เนื่องจากบ้านจัดสรรที่มีอยู่ก่อนหน้ายังไม่สามารถขายออกไปสู่มือผู้ซื้อได้ทันเวลา ทำให้บ้านจัดสรรยังคงตักค้างอยู่ในมือของผู้ประกอบการจำนวนมาก ประกอบกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยเริ่มประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงินจนส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเข้มงวดในการให้สินเชื่อธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ใน พ.ศ. 2539 มีการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรโครงการใหม่ลดลง

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2540-2549 ในระยะที่ 2 คือ เป็นช่วงที่ธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรในจังหวัดนนทบุรีเกิดการชะลอตัวส่งผลให้สำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้ให้การสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยวเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในจังหวัดและในขณะเดียวกันทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรียังได้มีความพยายามที่จะฟื้นฟูธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรรให้ฟื้นตัวขึ้นอีกด้วย ดังนั้นในช่วง พ.ศ. 2540-2549 จึงเป็นช่วงที่มีการขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว การชะลอตัวและการขยายตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมและธุรกิจบ้านจัดสรร กล่าวคือ ในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวในสมัยรัฐบาลของนายชวน หลีกภัยได้มีการกำหนดให้ พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand 1998-1999) ที่มีเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในทุกจังหวัดของไทย ซึ่งในส่วนของจังหวัดนนทบุรีนั้นมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายทั้งที่เป็นโบราณสถานและโบราณวัตถุที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งยังมีศิลปวัฒนธรรมมอญที่ยังคงรักษาและสืบทอดอยู่มาจนถึงปัจจุบันอีกด้วย ดังนั้นทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีจึงได้ร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานในการสนับสนุนการท่องเที่ยวขึ้นภายในจังหวัดนนทบุรี โดยให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวในตำบลเกาะเกร็ดเป็นที่แรก ซึ่งจากนโยบายสนับสนุนทางการท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรีส่งผล

ให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรีเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามต่อมาในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) รัฐบาลยังคงให้การสนับสนุนนโยบายด้านการท่องเที่ยวเพื่อมุ่งหวังให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจสร้างงานให้กับประชากร และเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ โดยในส่วนของจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2546 ได้มีโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมและมีการขยายการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจากพื้นที่อำเภอปากเกร็ดไปยังพื้นที่อำเภอนนทบุรี เช่น วัดเขมาภิรตาราม วัดชมภูเวก วัดเฉลิมพระเกียรติวรวิหาร วัดปราสาท และวัดโชติการาม เป็นต้น ต่อมาใน พ.ศ. 2547 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรมภายใต้การนำของกรมศิลปากรได้จัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้าน OTOP ขึ้นเพื่อพัฒนาให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ซึ่งทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีความพยายามผลักดันเกาะเกร็ดให้เป็นแหล่งจำหน่ายสินค้า OTOP ของจังหวัด โดยสนับสนุนกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาในตำบลเกาะเกร็ดส่งหมอน้ำลายจิตรสีดาเข้าประกวดสินค้า OTOP ระดับประเทศ และได้รับรางวัลเป็นสินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว นอกจากนี้ใน พ.ศ. 2547 เกาะเกร็ดยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้าน OTOP ต้นแบบของภาคกลาง รวมทั้งใน พ.ศ. 2549 เมื่อคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติได้จัดการประกวดค้นหาสุดยอดผลิตภัณฑ์ OTOP ขึ้น ได้ส่งผลให้บ้านโอง่างตำบลเกาะเกร็ดได้รับรางวัลด้านผลิตภัณฑ์และวัฒนธรรมชุมชนที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย อย่างไรก็ตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐได้มีส่วนทำให้ราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวได้มีการปรับตัวในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้จากธุรกิจการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น เช่น การขับเรือนำเที่ยว การทำอาหาร ขนมพื้นถิ่น และการทำเครื่องปั้นดินเผาขนาดเล็กเพื่อเป็นของที่ระลึกจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

ส่วนในด้านธุรกิจอุตสาหกรรมใน พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยมีการชะลอตัว เนื่องจากเกิดปัญหาวิกฤตการณ์ค่าเงินบาทลอยตัวผนวกกับมาตรการเข้มงวดทางการเงิน การคลัง และการเพิ่มภาษีสินค้าของรัฐบาลภายหลังการขอรับการฟื้นฟูจากกองทุนทางการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งในส่วนโรงงานอุตสาหกรรมของจังหวัดนนทบุรีพบว่าผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมได้มีความพยายามที่จะรักษาโรงงานอุตสาหกรรมของตนเองไว้อย่างสุดความสามารถ โดยสังเกตได้จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2540-2541 มีจำนวนโรงงาน 1,520 โรง โดยประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังคงเปิดกิจการอยู่ ได้แก่ อุตสาหกรรมการบริการ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และพลาสติก อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2542 เศรษฐกิจของไทยยังคงมีการชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้ประสบภาวะโรงงานอุตสาหกรรมมาเป็นระยะเวลากว่า 2 ปี จำเป็นต้องปิดกิจการลงเนื่องจากไม่มี

เงินทุนหมุนเวียนที่จะทำกิจการต่อไป ส่งผลให้ใน พ.ศ. 2542 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังคงเปิดกิจการในจังหวัดนนทบุรีเหลือเพียง 50 โรงเท่านั้น ซึ่งประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมที่ยังคงเปิดกิจการต่อ ได้แก่ อุตสาหกรรมการบริการ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก และอุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2544 เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการฟื้นตัวดีขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเพื่อการบริโภคภายในประเทศ ส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีได้มีการฟื้นตัวขึ้นจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเช่นเดียวกับโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดอื่นๆของไทย นอกจากนี้ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้อำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ ส่งเสริมให้สถาบันการเงินให้กู้ยืมเงินแก่เจ้าของกิจการอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรี รวมทั้งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การคมนาคม ประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ในเขตอุตสาหกรรม ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ใน พ.ศ. 2544 มีโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาเปิดกิจการใหม่ในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดีในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ที่มีนโยบายมุ่งเน้นการสร้างการแข่งขันทางเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศมีการขยายตัวอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ โดยในภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มสมรรถนะและประสิทธิภาพการผลิตให้ดีขึ้น ส่วนทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการผลิตของสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อเพิ่มโอกาสและความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ อีกทั้งยังได้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการได้นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาการผลิต รวมทั้งยังได้มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นให้เพียงพอและสอดคล้องกับการดำเนินงานในภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ใน พ.ศ. 2545 ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรียังได้มีการเปิดใช้งานถนนนครอินทร์และสะพานพระราม 5 ที่สามารถเดินทางไปกลับระหว่างอำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอบางกรวยได้อย่างสะดวก ภายใต้ปัจจัยดังกล่าวได้ส่งเสริมให้กิจการโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดนนทบุรีเพิ่มจำนวนมากขึ้นในช่วง พ.ศ. 2545-2547 อย่างไรก็ตามเมื่อกรมโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดนนทบุรีได้ดำเนินการประกาศใช้ผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีใน พ.ศ. 2548 ซึ่งผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สัมพันธ์กับการขยายตัวของชุมชน โดยในส่วนของโรงงานอุตสาหกรรมผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรีได้แบ่งโรงงานอุตสาหกรรมออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ โรงงานอุตสาหกรรมเบา ได้แก่ ประเภทอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ สามารถตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางและหนาแน่นน้อยได้ ส่วนอุตสาหกรรมหนัก ได้แก่ ประเภทอุตสาหกรรมโลหะ-อโลหะ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และพลาสติก และอุตสาหกรรมเครื่องจักรกล สามารถตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ที่

กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมในเขตอำเภอไทรน้อยเท่านั้น ซึ่งบริเวณอำเภอไทรน้อยเป็นอำเภอที่การคมนาคมยังไม่ได้รับการพัฒนา ประกอบกับใน พ.ศ. 2549 พบว่าสถานการณ์ราคาน้ำมันโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมสูงขึ้น และมีผลทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้นตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความต้องการซื้อสินค้าของผู้บริโภคลดลง จากปัจจัยต่างๆข้างต้นจึงส่งผลให้ใน พ.ศ. 2549 ธุรกิจอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรีเกิดการชะลอตัวและมีแนวโน้มที่จะชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องในปีต่อๆมา

อย่างไรก็ตามจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ก็ได้ส่งผลต่อธุรกิจบ้านจัดสรรด้วยเช่นกัน เนื่องจากในขณะนั้นประเทศไทยต้องประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง จนในท้ายที่สุดรัฐบาลต้องตัดสินใจปล่อยค่าเงินบาทลอยตัว ส่งผลให้สถาบันการเงินประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินจึงต้องเข้มงวดในการให้สินเชื่อกับธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ด้วยสาเหตุเหล่านี้ทำให้ธุรกิจบ้านจัดสรรได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก ซึ่งโครงการบ้านจัดสรรหลายโครงการต้องหยุดชะงักการก่อสร้างต่อ เนื่องจากขาดสภาพคล่องทางการเงิน จากปัญหาดังกล่าวรัฐบาลจึงได้มอบหมายให้การเคหะแห่งชาติให้การช่วยเหลือผู้ประกอบการบ้านจัดสรรโดยการจัดหาสินเชื่อให้ โดยการเคหะแห่งชาติได้ดำเนินการประสานงานกับธนาคารอาคารสงเคราะห์เพื่อให้ปล่อยสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการธุรกิจบ้านจัดสรร ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ผู้ประกอบการเกิดสภาพคล่องทางการเงิน ทั้งนี้จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ส่งผลให้ในช่วง พ.ศ. 2540-2544 พบว่าไม่มีโครงการบ้านจัดสรรโครงการใหม่เกิดขึ้นในจังหวัดนนทบุรี จนกระทั่งใน พ.ศ. 2545 เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเริ่มมีแนวโน้มดีขึ้น ส่งผลให้รัฐบาลได้ออกมาตรการในการกระตุ้นธุรกิจบ้านจัดสรร โดยการปรับลดภาษีค่าธรรมเนียมการโอนเหลือเพียง 0.01 เปอร์เซ็นต์ รวมทั้งกรมที่ดินได้มีการลดราคาประเมินที่ดินลง เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถซื้อที่ดินที่จะปลูกสร้างบ้านจัดสรรได้ในราคาที่ถูกลง อีกทั้งสถาบันการเงินได้ลดความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อและลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลงด้วย นอกจากนี้บ้านจัดสรรที่เคยขายไม่ออกและอยู่ในมือของผู้ประกอบการจำนวนมากซึ่งถือได้ว่าเป็นอุปทานส่วนเกินของตลาดได้ถูกขายออกไปสู่มือของผู้ซื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปัจจัยต่างๆข้างต้นจึงส่งผลให้ในช่วง พ.ศ. 2545-2546 ตลาดที่อยู่อาศัยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามจากการฟื้นตัวของภาคอสังหาริมทรัพย์ทำให้ภาครัฐเริ่มตระหนักว่าอาจจะเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจขึ้นมาอีกรอบ ดังนั้นรัฐบาลและธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกมาตรการควบคุมโดยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยให้กับผู้กู้เงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่าเกิน 10 ล้านบาทได้ไม่เกิน 70 เปอร์เซ็นต์ของราคาซื้อขายจริง รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ต้องรายงานการปล่อยสินเชื่อโครงการอสังหาริมทรัพย์ที่มีมูลค่ามากกว่า 100 ล้านบาท ซึ่งมาตรการควบคุมดังกล่าวนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2546 อีกทั้งรัฐบาลยังได้ออกมาตรการปรับค่าธรรมเนียมการโอนอสังหาริมทรัพย์จากเดิม 0.01 เปอร์เซ็นต์ เพิ่มขึ้นเป็น 2 เปอร์เซ็นต์ โดยให้มีผลใช้ในเดือนมกราคม

พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป ส่งผลให้ในช่วง พ.ศ. 2547-2548 มีการเกิดขึ้นของบ้านจัดสรรโครงการใหม่ ลดลง อย่างไรก็ตาม ใน พ.ศ. 2549 ทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีการเปิดใช้งานถนนสายใหม่ คือ ถนนชัยพฤกษ์ที่สร้างเชื่อมต่อกับถนนแจ้งวัฒนะ ถนนราชพฤกษ์ และถนนบางกรวย-ไทรน้อย รวมทั้งมีการเปิดใช้งานสะพานพระราม 4 ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่เชื่อมต่อกับถนนชัยพฤกษ์ ส่งผลให้การคมนาคมระหว่างอำเภอต่างๆในจังหวัดนนทบุรีมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ในบริเวณพื้นที่ที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้น ดังนั้นภาพรวมของตลาดที่อยู่อาศัยที่เปิดตัวใหม่ใน พ.ศ. 2549 จึงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ดีในช่วง พ.ศ. 2545-2549 โครงการบ้านจัดสรรที่เกิดขึ้นใหม่ในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่ได้ขยายตัวตามแนวถนนสายสำคัญของจังหวัดนนทบุรีและถนนทางหลวงชนบทที่สามารถติดต่อกับกรุงเทพมหานครหรือระหว่างอำเภอต่างๆภายในจังหวัดนนทบุรีได้อย่างสะดวก ซึ่งโครงการบ้านจัดสรรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามแนวถนนดังกล่าวนี้ได้ส่งผลให้เกิดชุมชนเมืองที่มีลักษณะเป็นหมู่บ้านจัดสรรขึ้น โดยภายในแต่ละโครงการของหมู่บ้านจัดสรรนั้นมีพื้นที่ส่วนกลางที่มีลักษณะเป็น Club house เพื่อให้คนในหมู่บ้านจัดสรรมารวมตัวกัน พบปะสังสรรค์ ทำกิจกรรมต่างๆ หรือเป็นสถานที่ไว้สำหรับออกกำลังกาย ซึ่งภายใน Club house ของแต่ละหมู่บ้านจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามแนวคิดของผู้ประกอบการโครงการบ้านจัดสรร นอกจากนี้ยังมีการเกิดขึ้นของตลาดและห้างสรรพสินค้าเพื่อเป็นแหล่งจัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภคให้กับคนในชุมชนบ้านจัดสรรอีกด้วย อย่างไรก็ตามจากการเพิ่มขึ้นของหมู่บ้านจัดสรรโครงการต่างๆและการขยายตัวของตลาดและห้างสรรพสินค้าภายในจังหวัดนนทบุรี ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี (Gross Provincial Product : GPP) ด้านการก่อสร้างและด้านการค้าส่งและค้าปลีกมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง พ.ศ. 2545-2549 ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้เศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรีมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในปีต่อๆมา

ภายหลังจากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของจังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2549 นั้นถือได้ว่าเป็นกรณีศึกษาหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดที่ได้เปรียบในด้านของภูมิศาสตร์ เพราะมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร รวมทั้งยังมีถนนหลายสายในจังหวัดนนทบุรีที่สามารถเดินทางระหว่างจังหวัดนนทบุรีกับกรุงเทพมหานครได้อย่างสะดวก อีกทั้งจังหวัดนนทบุรียังมีความพร้อมทั้งทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้วยเหตุนี้จังหวัดนนทบุรีจึงเป็น 1 ใน 5 จังหวัดปริมนต์ลที่รองรับการขยายตัวของกรุงเทพมหานครทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและบ้านพักอาศัย นอกจากนี้จังหวัดนนทบุรียังมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่สำคัญอีกด้วย ดังนั้นจังหวัดนนทบุรีในช่วง พ.ศ. 2525-2549 จึงมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจากการทำเกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงไปเป็นธุรกิจอุตสาหกรรม ธุรกิจบ้านจัดสรร และธุรกิจการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2550 เป็นต้นมาจังหวัดนนทบุรีได้มีการ

เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะธุรกิจบ้านจัดสรร เนื่องจากทางสำนักงานจังหวัดนนทบุรีได้มีนโยบายจะพัฒนาจังหวัดนนทบุรีให้เป็นพื้นที่อยู่อาศัยชั้นดีรองจากกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือได้ว่าเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาต่อไป

รายการอ้างอิง

เอกสารราชการและหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

- "เรื่อง ส.ส. พิมพา จันทร์ประสงค์ ตรวจสอบเยี่ยมประชาชนบนเกาะเกร็ด." 25 มีนาคม 2541. เอกสารประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2541 ก/2/2541/10. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องเมืองนนทบุรี." 19-21 กรกฎาคม 2458. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงนครบาล ร.6 น.10.5 ก/22. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องการท่องเที่ยวและพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเมืองน่าอยู่ของไทย." 2547. เอกสารประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2547 ก/3/2547/13ป. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องพระอินทรเทพรายงานราชการเมืองนนทบุรี." 1 - 15 ธันวาคม ร.ศ. 188. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงนครบาล ร.5 น.3.4 ซ/1. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องรายงานการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เขตพัฒนา อำเภอนนทบุรี จ.นนทบุรี." 2524. เอกสารกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน (8)มท5.4.1.23. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องรายงานการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เขตพัฒนา อำเภอไทรน้อย จ.นนทบุรี." 2524. เอกสารกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน (8)มท5.4.1.23. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องรายงานการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เขตพัฒนา อำเภอบางใหญ่ จ.นนทบุรี." 2524. เอกสารกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน (8)มท5.4.1.23. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องรายงานการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เขตพัฒนา อำเภอบางกรวย จ.นนทบุรี." 2524. เอกสารกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน (8)มท5.4.1.23. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องรายงานการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เขตพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี." 2524. เอกสารกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน (8)มท5.4.1.23. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องรายงานการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เขตพัฒนา อำเภอปากเกร็ด จ.นนทบุรี." 2524. เอกสารกระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน (8)มท5.4.1.23. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- "เรื่องอุทกภัย." เอกสารประมวลข่าวเหตุการณ์สำคัญ พ.ศ. 2526 ก/3/2526/95. สำนักหอจดหมายเหตุแห่งชาติ.
- กรมที่ดินกระทรวงมหาดไทย. **หมู่บ้านจัดสรรดีเด่นประจำปี 2531.** กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย, 2531.
- การเคหะแห่งชาติ. **โครงการเคหะชุมชน นนทบุรี.** กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2536.
- . **ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2546.

- . ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2547.
- . ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2548.
- . ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2549.
- . ข้อมูลโครงการที่อยู่อาศัยภาคเอกชนเปิดตัวใหม่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2549. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2550.
- . รายงานประจำปี 2540. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2541.
- . รายงานประจำปี 2541. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2542.
- . รายงานประจำปี 2542. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2543.
- . รายงานสถานการณ์โครงการที่อยู่อาศัยที่เปิดตัวใหม่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2539.
- . รายงานสถานการณ์โครงการที่อยู่อาศัยที่เปิดตัวใหม่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2540.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. รายงานประจำปี พ.ศ. 2540 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541.
- . รายงานประจำปี พ.ศ. 2541 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542.
- . รายงานประจำปี พ.ศ. 2542 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2543.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2544. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2545.
- . รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2545. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2546.
- . รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2546. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2547.
- . รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2547. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2548.
- . รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2548. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2549.
- . รายงานเศรษฐกิจและการเงิน ปี 2549. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2550.
- "กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2548", ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 122, (24 มีนาคม พ.ศ. 2548).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม**

แห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525-2529. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525.

———. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530.

———. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2535.

———. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540.

———. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545.

———. **ผลิตภัณฑ์จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2545-2549.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ม.ป.ป.

———. **รายงานสถานการณ์ที่อยู่อาศัยปี 2538 และแนวโน้มปี 2539.** กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2538.

สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. **แผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2535-2539.** นนทบุรี: สำนักงานจังหวัด
นนทบุรี, 2535.

———. **แผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2540-2544.** นนทบุรี: สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, 2540.

———. **แผนพัฒนาจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2545-2549.** นนทบุรี: สำนักงานจังหวัดนนทบุรี, 2545.

———. **รายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2506** จังหวัดนนทบุรี. พระนคร: สามมิตร, 2507.

———. **รายงานกิจการประจำปี พ.ศ. 2507** จังหวัดนนทบุรี. พระนคร: สามมิตร, 2508.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี. **การตลาดจังหวัดนนทบุรีประจำปี 2535.** นนทบุรี: สำนักงาน
พาณิชย์จังหวัดนนทบุรี, 2535.

———. **การตลาดจังหวัดนนทบุรีประจำปี 2536.** นนทบุรี: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี,
2536.

———. **การตลาดจังหวัดนนทบุรีประจำปี 2537.** นนทบุรี: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี,
2537.

———. **การตลาดจังหวัดนนทบุรีประจำปี 2539.** นนทบุรี: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนนทบุรี,
2539.

สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน. **คู่มือการดำเนินงานผู้ผลิต ผู้ประกอบการ**

Otop. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย, ม.ป.ป.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจการเปลี่ยนแปลงทางการเกษตร พ.ศ. 2526 จังหวัดนนทบุรี.

กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2526.

- . รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2515.
- . รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2527.
- . รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2539.
- . รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2538.
- . รายงานสถิติจังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2537.

สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี. สถิติการท่องเที่ยว พ.ศ. 2546. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.

- . สถิติการท่องเที่ยว พ.ศ. 2549. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.
- . สถิติประชากร พ.ศ. 2540-2549. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.
- . สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2540-2541. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.
- . สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2542. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.
- . สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2545. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.
- . สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2547. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.
- . สถิติอุตสาหกรรม พ.ศ. 2549. นนทบุรี: สำนักงานสถิติจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี. รายงานสถิติอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2512-2560.

นนทบุรี: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.

หนังสือและวารสาร

เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย. บ้าน-คอนโด 37. กรุงเทพฯ: เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, 2537.

- . บ้าน-คอนโด 38. กรุงเทพฯ: เอ็กเซกคิวทีฟ มีเดีย, 2538.

กรมศิลปากร. บทกวีนิราศตามคลองบางกอกน้อยถึงบางใหญ่. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, 2524.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ท่องเที่ยวเกษตรทั่วถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2546.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์

เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2542.

ฐานเศรษฐกิจ. บ้าน 36. กรุงเทพฯ: ฐานเศรษฐกิจ, 2536.

- . บ้านฐานชีวิต. กรุงเทพฯ: ฐานเศรษฐกิจ, 2531.

นงเยาว์ จิตตะปุตตะ. **ประวัติศาสตร์การท่องเที่ยวไทย**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.

บาทหลวง เดอ ซัวซี. **จดหมายเหตุรายวันการเดินทางไปสู่ประเทศสยามในปี ค.ศ. 1685 และ 1686**. แปลโดย สันต์ ทโกมลบุตร. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา, 2550.

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 64: พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม). พระนคร: โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การ, 2503.

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร, 2548.

พิภพ รอดภัย. **บ้านจัดสรรในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. กรุงเทพฯ: การเคหะแห่งชาติ, 2529.

พิศาล บุญผูก. **ท้องถิ่น ปากเกร็ด**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2553.

———. **ภูมินามอำเภอปากเกร็ด**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2550.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. **แผนลงทุนจังหวัดนนทบุรี**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ม.ป.ป.

รัตน์ ศิริพูล. **นนทบุรี**. กรุงเทพฯ: บริษัทเอิร์นเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, 2543.

ลา ลูแบร์. **จดหมายเหตุ ลา ลูแบร์ ราชอาณาจักรสยาม**. แปล โดย สันต์ ท.โกมลบุตร. นนทบุรี: ศรีปัญญา, 2548.

ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. **แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. "สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เกาะเกร็ด." **สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปีที่ 15, (ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2541)**.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี. **เที่ยวนนทบุรี**. นนทบุรี: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนนทบุรี, ม.ป.ป.

สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. **สมุดภาพนนทบุรี**. นนทบุรี: บริษัทสำนักพิมพ์ต้นฉบับ, 2561.

หวน พิณรุฬห์. **ประวัติศาสตร์เมืองนนทบุรี**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2547.

วิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

ชัยรัฐ เกาะไพศาลสมบัติ. "ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจจังหวัดสมุทรสาคร พ.ศ. 2489-2544." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

ญาณิ สรประไพ. "การสืบเนื่องและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมชาวสวน จังหวัดนนทบุรี." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2538.

ปัญญารัตน์ จงภักทรนิชพันธ์. "บทบาทของจังหวัดนนทบุรีในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรม."

วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2539.

พันธ์วัศ สัมพันธ์พานิช. "ผลกระทบที่มีต่อระบบเกษตรแบบสวนบ้านบริเวณอำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี อันเนื่องจากการขยายตัวของสังคมเมือง." สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

ภควุฒิ ทวียศ. "วิถีชีวิตชุมชนตลาดทำน่านนนทบุรี พ.ศ. 2471-2526." วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ประวัติศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

ภวนัฐ คงสมโอษฐ์. "การเปลี่ยนแปลงของเมืองจากการพัฒนาโครงการบ้านจัดสรรที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านพื้นที่ของชุมชนพื้นที่ศึกษา : ตำบลวัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี." วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ภูมิสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.

ศรีฤกษ์ภาภรณ์ พิบูลย์. "การวิเคราะห์เชิงภูมิศาสตร์ของความเป็นเมืองและการขยายตัวของชุมชนเมือง: กรณีศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ระหว่าง พ.ศ. 2525-2535." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2537.

สมเกียรติ วงศ์เสริมทรัพย์. "ผลกระทบของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐที่มีต่อวิถีชีวิตของผู้อยู่ในชุมชนเกาะเกร็ด." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2550.

สายัณห์ มั่นมะโน. "ศึกษาการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2530." วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ถนนชัยพลกษ์. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงจาก www.google.com/int/th/earth.

ถนนบางกรวย-ไทรน้อย. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงจาก www.google.com/int/th/earth.

ถนนรัตนานิเบศร์. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงจาก www.google.com/int/th/earth.

หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ฉบับวันที่ 8-10 มีนาคม 2538. ห้างสยามจัดโก้ สาขารัตนาภิเบศร์. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงจาก www.facebook.com/เมืองเก่าเล่าใหม่.

ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่ารัตนานิเบศร์. เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2563. เข้าถึงจาก www.cpn.co.th.

การสัมภาษณ์

เพชร สิริจันทร์. อาชีพช่างทำเครื่องปั้นดินเผาในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

เพ็ญศรี สุขผล. เจ้าของร้านสมชายขนมหวานในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

โชคชัย พุ่มไม้ใหญ่. อาชีพช่างทำเครื่องปั้นดินเผาในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

ไปล์ สายอยู่. อาชีพเกษตรกรในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2562.

ชัยยุทธ์ ศรีตุม. อาชีพขับเรือรับจ้างในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

ชาตรี มาเพ็ง. อาชีพขับเรือรับจ้างในอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

ดุสิต ดวงตา. เจ้าของร้านทอดมันหน่อกล้วยในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

ถาวร อรนนท์. เจ้าของโรงงานเฟอร์นิเจอร์เหล็กสแตนเลสในอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2563.

ทองเต็ม หะสีตะเวช. เจ้าของร้านขายข้าวแช่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

นงเยาว์ เจียกใจ. เจ้าของร้านขายข้าวแช่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

นันทพงศ์ หมั่นนุ่ม. อาชีพเกษตรกรในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2562.

มะลิ พิภพทอง. เจ้าของร้านขนมหันตราในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม 2563.

รัทธพล แดงอิน. เจ้าของร้านกาแพโบราณในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

ลัดดา วัลยเล. เจ้าของร้านผ้าบาติกในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 8 พฤศจิกายน 2563.

วิชัย สกกุลเจริญพร. เจ้าของโรงงานวิชัยการช่างในอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2563.

สมภพ กาษยภันท์. เจ้าของโรงงานขนมปังนัทเบเกอร์ในอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี.

สัมภาษณ์, 13 มกราคม 2563.

สุกัญญา อรุณรัตน์. เจ้าของร้านขนมดอกจอกในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 8

พฤศจิกายน 2563.

สุภาณี จิตชื่น. เจ้าของร้านมะม่วงลอยแก้วในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม

2563.

อรุณศรี ฤทธิเดช. อาชีพช่างทำเครื่องปั้นดินเผาในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 24

ตุลาคม 2563.

อัญชลี พิมพาพร. เจ้าของร้านขนมหวานในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. สัมภาษณ์, 24 ตุลาคม

2563.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุพาพรรณ สกุลเจริญพร
วัน เดือน ปี เกิด	15 เมษายน 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	อักษรศาสตรบัณฑิต (ประวัติศาสตร์) เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัย ศิลปากร (2558)
ที่อยู่ปัจจุบัน	ร้านคุณแม่ ตลาดนนทบุรี 15/39 ถนนพิบูลสงคราม หมู่ 4 ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000

